T.C.
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

DEDE KORKUT KİTABI TÜRKİSTAN/ TÜRKMEN SAHRA NÜSHASI, SOYLAMALAR VE 13. BOY "SALUR KAZAN'IN YEDİ BAŞLI EJDERHAYI ÖLDÜRMESİ" HİKÂYESİNDE ŞEKİL ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN İSİMLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
Mercan KORKMAZ

TEZ DANIŞMANI
Dr. Öğr. Üyesi Yasemin ÇELİK

Hatay-2025

T.C.
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

DEDE KORKUT KİTABI TÜRKİSTAN/ TÜRKMEN SAHRA NÜSHASI, SOYLAMALAR VE 13. BOY "SALUR KAZAN'IN YEDİ BAŞLI EJDERHAYI ÖLDÜRMESİ" HİKÂYESİNDE ŞEKİL ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN İSİMLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
Mercan KORKMAZ

TEZ DANIŞMANI
Dr. Öğr. Üyesi Yasemin ÇELİK

Hatay-2025

ONAY

Mercan KORKMAZ tarafından hazırlanan "***DEDE KORKUT KİTABI TÜRKİSTAN/TÜRKMEN SAHRA NÜSHASI, SOYLAMALAR VE 13. BOY "SALUR KAZAN'IN YEDİ BAŞLI EJDERHAYI ÖLDÜRMESİ" HİKÂYESİNDE ŞEKİL ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN İSİMLER"*** adlı bu çalışma jüri tarafından lisansüstü öğretim yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği/oy çokluğu ile ***TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI ANA BİLİM DALINDA YÜKSEK LİSANS TEZİ*** olarak kabul edilmiştir.

24/01/2025

Jüri Üyeleri	**İmza**
Dr. Öğr. Üyesi Yasemin ÇELİK(Tez Danışmanı-Başkan)	
Prof. Dr. Muna YÜCEOL ÖZEZEN (Üye)	
Doç. Dr. Ahmet HAŞİMİ (Üye)	

Mercan KORKMAZ tarafından hazırlanan "**DEDE KORKUT KİTABI TÜRKİSTAN/TÜRKMEN SAHRA NÜSHASI, SOYLAMALAR VE 13. BOY "SALUR KAZAN'IN YEDİ BAŞLI EJDERHAYI ÖLDÜRMESİ" HİKAYESİNDE ŞEKİL ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN İSİMLER"** adlı tez çalışmasının yukarıda imzaları bulunan jüri üyelerince kabul edildiğini **onaylarım**.

Doç. Dr. Sinan ERDOĞAN

Enstitü Müdürü

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile bu tezde yer alan bilgilerin tamamının akademik kurallara ve etik ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Söz konusu kural ve ilkelerin gereği olarak tezde yararlandığım eserlerin tamamına uygun bir şekilde atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi ayrıca beyan ederim. (24/01/2025)

Mercan KORKMAZ

ÖN SÖZ

İsimler; özel-tür, canlı-cansız, somut-soyut tüm varlık, kavram ve olayları karşılayan sözcüklerdir. Yüzyıllardır canlılığını koruyan Türk dilinin isimler bakımından kullanım çeşitliliğini ortaya koymak üzere hazırlanan bu çalışmayı gerçekleştirmek için Metin Ekici'nin *Dede Korkut Kitabı Türkistan/Türkmen Sahra Nüshası, Soylamalar ve 13. Boy, Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi* adlı eseri seçilmiştir.

Çalışmada, *Soylamalar ve 13. Boy, Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi* adlı eserde kullanılan isimler tespit edilmiş olup, bu isimlerin geçtiği cümleler gösterilerek isimlerin eserdeki dağılımına yer verilmiştir. Eser üzerinde ayrıntılı bir çalışma yapabilme adına aynı zamanda Yusuf Azmun'un *Dede Korkut'un Üçüncü El Yazması* adlı eserinden de yararlanılmıştır. Böylece çalışmamız, aynı eser üzerine yapılmış olan çalışmalar sonucu ortaya çıkan farklı görüşleri de buluşturmuştur. Eserdeki isimler, yapı bakımından isimler bölümünde basit, türemiş, birleşik isim ve etimolojisinden emin olunmayan isimler; çekim özellikleri bakımından isimler bölümünde iyelik ekleri, durum ekleri, çokluk ekini vb. alan isimler; tematik isimler bölümünde ise kişi isimleri, yer isimleri, hayvan isimleri, akrabalık isimleri gibi alt başlıklar altında incelenmeye çalışılmıştır. Çalışmamıza konu olan eser; Türk Dili ve Edebiyatı alanındaki en önemli eserlerden biri olan Dede Korkut Hikayeleri'nin dördüncü nüshası olarak 2019 yılında bulunmuştur. Söz konusu eser, yakın bir dönemde bulunmuş olması ve üzerinde henüz çok az inceleme yapılmış olmakla beraber isimler konusunun çalışılmamış olması dolayısıyla tercih edilmiştir.

Bu çalışmanın hazırlanmasında emeği olan, tez konusunu belirlerken ve çalışma sürecinde karşılaştığım tüm sıkıntıları aşmam konusunda bana rehber olan; bilgisini, deneyimini ve değerli vaktini benden esirgemeyen danışmanım saygıdeğer hocam Dr. Öğr. Üyesi Yasemin Çelik'e teşekkürü borç bilirim. Eğitim hayatım boyunca bana gönülden destek olan başta sevgili annem Rihane İnan ve babam Gazel İnan'a, sonsuz desteğini her daim yanımda hissettiğim sevgili eşim

Hasan Korkmaz'a teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca kendisine ayırmam gereken vaktin çoğunu ondan esirgemek zorunda kaldığım için biricik oğlum Taylan Korkmaz'dan özür diler; bu süreçte yaşına rağmen göstermiş olduğu olgunluk için bilhassa kendisine teşekkürlerimi sunarım.

Mercan KORKMAZ

DEDE KORKUT KİTABI, SOYLAMALAR VE 13. BOY, SALUR KAZAN'IN YEDİ BAŞLI EJDERHAYI ÖLDÜRMESİ HİKÂYESİNDE ŞEKİL ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN İSİMLER

Mercan KORKMAZ

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2025

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Yasemin ÇELİK

ÖZET

Bu çalışmada Ekici'nin 2019 yılında eline geçen daha sonra Türkistan/ Türkmen Sahra Nüshası olarak adlandırılan Dede Korkut soylamaları ve bir boyunu içeren dördüncü nüshadaki Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi Boyu'nda geçen isimler incelenmiştir.

Çalışmamız beş bölümden oluşmaktadır. Tezin giriş bölümünde ilk olarak araştırmanın konusu, amacı, önemi ve kullanılan malzeme hakkında genel bilgiler verilmiştir. İkinci bölüm kavramsal çerçevedir. Bu bölümde Dede Korkut Hikâyeleri üzerine genel bilgi ve çalışmada incelediğimiz *Dede Korkut Kitabı Türkistan/Türkmen Sahra Nüshası, Soylamalar ve 13. Boy, Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi* isimli eser hakkında bilgi verilmiştir. Üçüncü bölüm çalışmamızın yöntemini oluşturmaktadır. Bu bölümde çalışmanın yöntemi ve sınırlılıklarına yer verilmiştir. Dördüncü bölüm bulguların yer aldığı inceleme kısmıdır. Tespiti yapılan isimler yapısına göre basit, türemiş ve birleşik isimler olarak sınıflandırılmış ve etimolojisinden emin olunmayan isimler de bu sınıflandırmaya dahil edilmiştir. Türemiş isimler sınıflandırılırken eklerin yapıları göz önünde bulundurularak tasnif edilmiştir. Bu tasnif, isimden isim türeten ekler ile türemiş isimler ve fiilden isim türeten ekler ile türemiş isimler şeklindedir. Çekim özellikleri bakımından incelenen isimler iyelik ekleri, çokluk eki, durum eklerini alan isimler vb. alt başlıklar altında sınıflandırılmıştır. Aynı zamanda tespit edilen tematik isimlere de kişi isimleri, yer isimleri, hayvan isimleri vb. alt başlıklar altında yer verilmiştir. Tespit edilen isimler, alfabetik olarak

sıralanmıştır. Sıralanan isimler, eserlerden örnek cümle alınarak gösterilmeye çalışılmıştır. Ayrıca aynı ismin başka sayfada ve sırada geçtiğini belirten numaralandırmalar yapılmıştır. Örneğin; (12/4) olarak gösterilen numaralandırmanın ilk sayısı (12), ismin eser içindeki sayfa sayısını, ikinci sayı da (4) ismin geçtiği satır numarasını kastetmektedir. Son olarak çalışmamız sonuç kısmıyla tamamlanmıştır.

Sonuç kısmında tespiti yapılan isimler grafik ve tablolar aracılığıyla gösterilmeye çalışılıp sayısal veriler elde edilmiş ve çalışmamız tamamlanmıştır. Değerlendirmelerimiz neticesinde, Dede Korkut Hikayelerinin dördüncü nüshasında geçen isimlerin yapı bakımından ağırlıklı olarak basit isimler formunda olduğu ve yaygın olarak da hâl ekleri ve iyelik ekleri ile çekimlendiği bulgusuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Dede Korkut Kitabı, Türkistan Nüshası, 13. Boy, İsimler.

NAMES IN TERMS OF SHAPE FEATURES IN THE STORY OF DEDE KORKUT BOOK, DECLAMATIONS AND THE 13TH TRIBE, SALUR KAZAN'S SLAYING OF THE SEVEN-HEADED DRAGON

Mercan KORKMAZ
Department of Turkish Language and Literature, Master's Thesis, 2025
Advisor: Dr. Lecturer. Member Yasemin ÇELİK

ABSTRACT

In this study, the names mentioned in Salur Kazan's Slaying of the Seven-Headed Dragon in the fourth copy of Dede Korkut, which was obtained by Ekici in 2019 and later named as Turkistan/Turkmen Sahra Copy, which includes Dede Korkut declamations and a tribe, are analyzed.

Our study consists of five sections. In the introduction section of the thesis, firstly, general information about the subject, purpose, importance and the material used is given. The second section is the conceptual framework. In this section, general information about Dede Korkut Stories and the work titled Dede Korkut Book Turkestan/Turkmen Sahra Copy, Declamations and 13th Tribe, Salur Kazan's Slaying Seven-Headed Dragon, which we examined in this study, is given. The third section constitutes the method of our study. In this section, the method and limitations of the study are given. The fourth chapter is the analysis part where the findings are presented. The nouns identified were classified as simple, derivative and compound nouns according to their structure, and the nouns of uncertain etymology were also included in this classification. While classifying derivative nouns, the structures of the affixes were taken into consideration. This classification is as derivative nouns with suffixes that derive nouns from nouns and derivative nouns with suffixes that derive nouns from verbs. The nouns analyzed in terms of inflectional features are classified under subheadings such as possessive suffixes, plurality suffixes, nouns that take case suffixes, etc. At the same time, the thematic names identified are also included

under the subheadings of person names, place names, animal names, etc. The identified names are listed alphabetically. The listed names were tried to be shown by taking sample sentences from the works. In addition, numbering has been made to indicate that the same name occurs on a different page and in a different order. For example; the first number (12) of the numbering shown as (12/4) refers to the number of pages in the work, and the second number (4) refers to the line number in which the name occurs. Finally, our study is completed with the conclusion.

In the conclusion part, the names identified were tried to be shown through graphs and tables, numerical data were obtained and our study was completed. As a result of our evaluations, it was found that the nouns in the fourth copy of Dede Korkut Stories are mainly in the form of simple nouns in terms of structure and are commonly inflected with case suffixes and possessive suffixes.

Keywords

Book of Dede Korkut, Turkestan Edition, 13th Tribe, Names.

İÇİNDEKİLER

ÖZET ……..…….i

ABSTRACT …….iii

GRAFİK LİSTESİ ……viii

TABLO LİSTESİ ……ix

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. KONU ……..……1

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ …….1

1.3. MALZEME ……..……..……..……2

1.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIĞI ……2

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. DEDE KORKUT HİKAYELERİ ÜZERİNE ..……..…….3

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ ……..……..…..8

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. YAPI BAKIMINDAN İSİMLER ……..11

4.1.1. Basit İsimler ……..…..11

4.1.2. Türemiş İsimler ……..……..78
4.1.2.1. İsimden İsim Türeten Ekler ile Türemiş İsimler ..……..79
4.1.2.1.1. -ak/-ek ile Türeyen İsimler ……79
4.1.2.1.2. -ca/-ce/-ça/-çe ile Türeyen İsimler……..79
4.1.2.1.3. -cağız/-ceğiz ile Türeyen İsimler ……79
4.1.2.1.4. -cı/-ci/-cu/-cü/-çı/-çi/-çu/-çü ile Türeyen İsimler……..79
4.1.2.1.5. -cık/-cik/-cuk/-cük/-çık/-çik/-çuk/-çük ile Türeyen İsimler.……..80
4.1.2.1.6. -cıl/-cil/-cul/-cül/-çıl/-çil/-çul/-çül ile Türeyen İsimler……81
4.1.2.1.7. -daş/-deş/-taş/-teş ile Türeyen İsimler ……..……..81
4.1.2.1.8. -lı/-li/-lu/-lü ile Türeyen İsimler ……..…81
4.1.2.1.9. -lık/-lik/-luk/-lük ile Türeyen İsimler ..……82
4.1.2.1.10. -sız/-siz/-suz/-süz ile Türeyen İsimler ..……..84
4.1.2.2. Fiilden İsim Türeten Ekler ile Türemiş İsimler……84
4.1.2.2.1. -ak/-ek ile Türeyen İsimler ……84
4.1.2.2.2. -gı/-gi/-gu/-gü ile Türeyen İsimler……..84
4.1.2.2.3. -ġın/-gin/-ġun/-gün/-ķın/-kin/-ķun/-kün ile Türeyen İsimler……..85
4.1.2.2.4. -ı/-i/-u/-ü (-ıg/-ig/-ug/-üg) ile Türeyen İsimler.…..……85
4.1.2.2.5. -ık/-ik/-uk/-ük ile Türeyen İsimler..……85
4.1.2.2.6. -ın/-in ile Türeyen İsimler…….……86
4.1.2.2.7. -ış/-iş/-uş/-üş ile Türeyen İsimler ……..86
4.1.2.2.8. -k/ (-g) ile Türeyen İsimler ..…….86
4.1.2.2.9. -ım/-im/-um/-üm ile Türeyen İsimler ……..87
4.1.2.2.10. -ma/-me ile Türeyen İsimler ……87
4.1.2.2.11. -mur/-mür ile Türeyen İsimler…….87
4.1.2.2.12. -mak/-mek ile Türeyen İsimler ..……..88
4.1.2.2.13. -sak/-sek ile Türeyen İsimler ……..91
4.1.3. Birleşik İsimler …..……..…….……91
4.1.4. Etimolojisinden Emin Olunmayan İsimler ……94
4.2. ÇEKİM ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN İSİMLER ..……..96
4.2.1. Çokluk Eki Alan İsimler ……97

4.2.2. İyelik Eki Alan İsimler ……107
4.2.3. Hâl Ekleri ile Çekimlenen İsimler ..……..…140
4.2.3.1. Yalın Hâldeki İsimler ……..……140
4.2.3.2. İlgi Hâlindeki İsimler ..……..……..153
4.2.3.3. Yükleme Hâlindeki İsimler ..…….160
4.2.3.4. Yönelme Hâlindeki İsimler ……..…….167
4.2.3.5. Bulunma Hâlindeki İsimler……..178
4.2.3.6. Çıkma Hâlindeki İsimler……..185
4.2.3.7. Vasıta Hâlindeki İsimler……..….192
4.2.3.8. Eşitlik Hâlindeki İsimler ……195
4.2.4. Soru Eki Alan İsimler ……..…195
4.2.5. Ek-Fiil ile Çekimlenen İsimler …..……196
4.2.5.1. Ek-fiilin Geniş Zamanı ile Çekimlenen İsimler ……197
4.2.5.2. Ek-fiilin Belirli Geçmiş Zamanı ile Çekimlenen İsimler …….198
4.2.5.3. Ek-fiilin Belirsiz Geçmiş Zamanı ile Çekimlenen İsimler ……199
4.3. İSİMLERİN TEMATİK AÇIDAN SINIFLANDIRILMASI……199
4.3.1. Kişi İsimleri ……..…200
4.3.2. Yer İsimleri……204
4.3.3. Hayvan İsimleri……..208
4.3.4. Bitki İsimleri……212
4.3.5. Ulus ve Boy İsimleri……214
4.3.6. Akrabalık İsimleri……215
SONUÇ ……..……..……217
KAYNAKÇA ……230

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1: Yapısına Göre İsimlerin Dağılım ……217

Grafik 2: Türemiş İsimlerin Dağılımı ……219

Grafik 3: Çekim Özellikleri Bakımından İsimlerin Dağılımı ……220

Grafik 4: Hâl (Durum) Ekleri ile Çekimlenen İsimlerin Dağılımı ……222

Grafik 5: Ek-fiil ile Çekimlenen İsimlerin Dağılımı ……223

Grafik 6: İsimlerin Tematik Açıdan Dağılımı……225

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Yapısına Göre İsimlerin Sayı ve Oranı ……218

Tablo 2: Türemiş İsimlerin Sayı ve Oranı ……219

Tablo 3: Çekim Özellikleri Bakımından İsimlerin Sayı ve Oranı ……221

Tablo 4: Hâl (Durum) Ekleri ile Çekimlenen İsimlerin Sayı ve Oranı …… 222

Tablo 5: Ek-fiil ile Çekimlenen İsimlerin Sayı ve Oranı……224

Tablo 6: Tematik Açıdan Sınıflandırılan İsimlerin Sayı ve Oranı……..225

BİRİNCİ BÖLÜM
GİRİŞ

1.1. Konu

Bu çalışmada Ekici'nin yayımladığı *Dede Korkut Kitabı Türkistan/ Türkmen Sahra Nüshası, Soylamalar ve 13. Boy, Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi*[1] adlı eserde geçen isimler üzerinde durulmuştur. Böylelikle *13. Hikaye; Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi* hikâyesinden hareketle Dede Korkut hikâyelerinin dördüncü nüshasında isimlerin yapı bakımından hangi biçimlerde bulunduğu, hangi eklerle çekimlendiği, bunların kullanım sıklığı ve oranları tespit edilmeye çalışılmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışma, *Dede Korkut Kitabı Türkistan/Türkmen Sahra Nüshası, Soylamalar ve 13. Boy, Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi* adlı eserde geçen isimler tespit edilmek üzere hazırlanmıştır.

Araştırmacıların bugüne kadar isimler konusu üzerine yapmış olduğu çalışmaların çok fazla olduğunu biliyoruz. Ancak çalışmamıza konu olan "Dede Korkut Kitabı Türkistan/Türkmen Sahra Nüshası, Soylamalar ve 13. Boy, Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi" adlı hikâye 2019 yılında bulunmuştur. Dolayısıyla üzerine yapılan incelemelerin çok az olmakla birlikte, henüz isimler konusunun çalışılmamış olması ve özellikle Dede Korkut Hikayelerinin Türk Edebiyatındaki önemi bizi bu çalışmaya yönelten sebepler arasındadır. Bu çalışmadaki amaç Türkçenin isimler bakımından kullanım çeşitliliğini Dede Korkut Hikayelerinde göstermeye çalışmaktır. Yapılan çalışmanın, Dede Korkut Hikayelerinin dördüncü nüshası olan Türkmen Sahra Nüshasına yönelik yapılacak çalışmalara veri oluşturması amaçlanmıştır.

1.3. Malzeme

Çalışmamızın malzemesini, Ekici'nin yayımladığı *Dede Korkut Kitabı Türkistan/Türkmen Sahra Nüshası, Soylamalar ve 13. Boy, Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi* adlı eser oluşturur. Bu eserin yanında Yusuf Azmun'un *Dede Korkut'un Üçüncü El Yazması* adlı eseri, karşılaştırma yapılırken başvurulan en önemli kaynak olmuştur.

1.4. Araştırmanın Sınırlılığı

Araştırmamız, *Dede Korkut Kitabı Türkistan/Türkmen Sahra Nüshası, Soylamalar ve 13. Boy, Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi* adlı eser incelenerek sadece söz konusu eserdeki isimler; yapı, çekim özellikleri ve tematik bakımdan incelenmiştir. İsimler, kelime grubu ve cümle grubu açısından değerlendirilmemiştir. Tespit edilen isimler, Türkiye Türkçesi sözlüğündeki isimler ile ilişkilendirilmemiştir. Eski Anadolu Türkçesindeki ağızlar ile bağlantı kurulmamıştır. Çağdaş Türk dilleri ile bir ilişkilendirme söz konusu değildir.

İKİNCİ BÖLÜM
KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Dede Korkut Hikâyeleri Üzerine

Dede Korkut/Korkut Ata geleneği, sözlü ve yazılı yaratıcılığı ile tüm Türk Dünyası'nı sarıp sarmalayan bir kültür ve medeniyet yaratma geleneği olarak dikkat çekmektedir. Bu gelenek, dünyayı birçok yönden etkileyen bir milletin yaşam tarzını ve tecrübe ettiği pek çok unsuru da beraberinde taşımıştır. UNESCO tarafından bir kültürel miras olarak kabul edilen "Dede Korkut/Korkut Ata Geleneği", Türk kültürü ve edebiyatının en değerli eserlerinden birini üretmiş özel bir araştırma alanıdır.

Dede Korkut Kitabı'nın bugüne ulaşan ve bilim dünyası tarafından bilinip incelenen, biri Dresden'de diğeri Vatikan'da olmak üzere iki yazma nüshası bulunmaktadır. İlk yazma nüsha Dresden Krallık Kütüphanesi'nde bulunmuştur. Dresden Nüshası'nda (*Kitabı Dedem Korkut alâ lisân-ı tâife-i Oğuzan başlığını taşır.*) "Mukaddime"nin ardından on iki anlatma yer almaktadır. Bir mukaddime ve beşi tam, altı anlatma yer alan Vatikan Nüshası (Hikâyet-i Oğuznâme-i Kazan Beg ve Gayrı başlığını taşır.) ise Vatikan Kütüphanesi'nin Türkçe yazmalar kısmında kayıtlıdır (Ekici, 2020: 17-19).

Ekrem Arıkoğlu, "Dede Korkut Kitabı'nın Üçüncü Yazmasının Bulunuşu" adlı makalesinde; Metin Ekici'nin, eserinin ön söz bölümünde Dede Korkut Kitabı'nın yeni nüshasının bulunuşunu detaylı olarak aktardığı kısımları şu şekilde özetlemektedir:

> *"Dede Korkut'un üçüncü yazması aslen Türkmenistanlı olan, İran'ın Türkmen Sahra Bölgesindeki Günbed'de doğup büyüyen Veli Muhammed Hoca tarafından 12 Aralık 2018 tarihinde, Tahran'da S. Rabiî'nin Hüner adındaki kitapçı dükkânında doğrudan yazmayı elinde bulunduran kişiden satın alınmıştır. Hoca, kitabın mahiyetini anlamak için çeşitli bilim adamlarına göstermiş, PDF'sini göndermiştir. Muhammed Hoca, eserin dünya kamuoyuna duyurulmasıyla birlikte Avrasya Yazarlar Birliği'nin kendisine onur madalyası vermesi vesilesiyle Türkiye'ye gelmiş ve çeşitli platformlarda eserin bulunuş hikâyesini anlatmıştır. Metin Ekici, 2019 Mart ayında, Kazakistan'ın Mankışlak Bölgesindeki Aktav şehrinde Veli*

Muhammed Hoca ile ilmî bir toplantıda karşılaşmış; Hoca, Ekici'ye elindeki eseri göstermiş, Ekici eserin PDF'sini kendisine göndermesini istemiş ve Hoca Ekiciye PDF'yi göndermiş. 25 Nisan 2019 tarihinde, Bayburt'ta "Dünya Kültür Mirası Dede Korkut Uluslararası Sempozyumu" düzenlenmiştir. İlk oturumun üçüncü konuşmacısı Prof. Dr. Metin Ekici; "Yeni Bir Dede Korkut Boyu: Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi" başlıklı bildirisiyle Dede Korkut Kitabı'nın üçüncü yazmasının bulunuşunu dünyaya duyurmuştur." (Arıkoğlu, 2019: 23-30).

Ekici'ye göre; Türkiye, Azerbaycan ve Kazakistan komisyonlarının birlikte hazırladığı "Dede Korkut/Korkut Ata" dosyası, UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras "Temsili Listesi"ne 2018 yılında kaydedilmiş; ancak kamuoyunda bir yankı uyandırmamıştı (Ekici, 2020:13).

Türkmen/Sahra nüshasının 2019 yılında ortaya çıkması ile birlikte Türk dünyasında tüm dikkatler bu yöne çevrilmiştir. Türk dünyasında geniş yankı ve heyecan uyandıran söz konusu gelişme birçok makaleye konu olmuştur.

Nüshadaki boy veya anlatma sayısı 1 (bir) adettir. Nüshanın 48. sayfasının 7. satırından başlayan ve bir anlatmaya giriş mahiyetinde olan bu kısımda ilk olarak Salur Kazan'ın sıfatlamalarıyla başlamış ve sonrasında Aras Nehri çevresini ve Kars yöresini fethi anlatılmıştır. Bu kısım, ilk bakışta farklı bir anlatma gibi görünse de Kazan'ın, yedi başlı ejderha ile mücadelesine bir hazırlık mahiyetinde olduğu hemen anlaşılmaktadır. Anlatmaya konu olarak bakıldığında; Oğuz beylerinin savaşma nedenleri, nasıl bir devlet ve ordu düzenine sahip oldukları, beylerin unvanları ve fetihleri gibi unsurlar kısaca özetlendikten sonra, esas olarak doğaüstü bir güce sahip olan ejderha ile savaşma ve onu alt etme konusu işlenmiştir (Ekici, 2020: 23-24).

Azmun'a göre ise; Türkmen Sahra Nüshası baştan eksiktir, ancak başladığı yerden itibaren serbest hece vezni ile yazılan 27 soylama ve iki boylama ihtiva etmektedir. Son sözlerine göre soylamaların listesini "içün/için, gerek, -ı/-i, -r (-ar/-er/-ır/-ir/-ur/-ür), …mı…yok, neye yarar/neye yarar, güni doğar/güni doğar, -r (-ar/-er/-ır/-ir/-ur/-ür), -maz/-mez, -maz mi?/-mez mi?, -ı/-i, -mak/-mek, gerek, ölür, -ı/-i, -sa/-se, -m (Gazan -idüm), -a/-e, -m, yeg, yahşı, -maz/-mez, andan, dil,

-a/-e, durur, -anda/-ende şeklinde sıralayan Azmun, Dede Korkut'un Türkmen Sahra Nüshasının 48. sayfasının 7. satırında başlayıp 51. sayfasının sonunda biten ve 52. sayfadan başlayarak 61. sayfanın 5. satırında biten iki boyun Dede Korkut Kitabı'nın 13. ve 14. boyları olduğunu düşündüğünü; yazmada boy başlıkları olmadığı için 13. boyun başlığını "Salur Kazan'ın Aras Suyı ile Kars Kal'asını Aldığı Boy", 14. boyun başlığını da "Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürdüğü Boy" olarak belirlediğini ifade eder (Azmun, 2019: 17-20).

Pertev Naili Boratav, "ejder" veya "ejderha" şeklinde söylenen kelimenin, Farsça bir sözcükten türemiş olduğunu kabul eder. Boratav'a göre çeşitli anlatmalarda "evren" olarak da adlandırılan bu varlık, genellikle çok iri bir yılan şeklinde tasvir edilir. Boratav, Dede Korkut anlatmalarına atfen Salur Kazan'ın sıfatlamalarında geçen "yedi başlı evreni" öldüren Kazan isimli bir kahraman olduğundan bahseder. Boratav, Türk mitik düşünce ve tasavvurlarında ejderhanın ağzından ateş çıkarabilen "yedi başlı bir canavar" olarak tasvir edildiğini de belirtir (Boratav, 2012: 66-67).

Bu anlatmadan hareketle Türklerin kendilerine zarar verecek doğaüstü güçleri temsil eden ejderha ile nasıl savaşılacağını, onu alt etmenin yolları ve onun sahip olduğu güçten nasıl yararlanılacağını bildikleri anlaşılmaktadır (Ekici, 2020: 25).

Sonuç olarak Dede Korkut Türkistan/Türkmen Sahra Nüshası; Türk Dünyası'nın, Türk boylarının sahip olduğu medeniyetin temelinde var olan unsurları aktarmaktadır (Ekici, 2020: 25).

Buraya kadar ele aldığımız Dede Korkut Hikâyeleri üzerine yapılan çalışmaların birçoğunda Türkmen Sahra Nüshası her ne kadar üçüncü nüsha olarak değerlendirilmiş olsa da nüsha sayılarının güncel durumu hakkında Sadettin Özçelik'in, Türk Dili dergisinde yayımlanmış olan makalelerinde farklı bilgilere ulaşmak mümkündür. Özçelik, Türk Dili dergisinin 2019/Ağustos sayısında "Dede Korkut Oğuznamelerinin Kaç(ıncı) Nüshası Bulundu?" başlıklı

makalesinde; 2014 yılında, Mustafa Sinan Kaçalin'in Ankara'nın merkezinde Türk Tarih Kurumunun kütüphanesinde Dede Korkut Hikâyelerinin 22 sayfalık eksik bir nüshasını bulduğu bilgisini Gürer Gülsevin'in de bulunduğu bir ortamda kendileri ile paylaştığını ifade eder. Özçelik, Kaçalin Hoca'ya bu metni bir makale ile bilim dünyasına tanıtması ve yayımlaması gerektiğini söylemiş olsa da Kaçalin'in bu konuda ikna olmadığını, bulduğu nüshayı hazırlamakta olduğu kitaba koymak istediğini dolayısıyla kitabın 2017'de yayımlanması ile birlikte Dede Korkut Hikâyelerinin üçüncü nüshasının da sessiz sedasız bir şekilde kitaptaki yerini almış olduğu bilgisine yer vermektedir (Özçelik, 2019: 48-56).

Sessiz sedasız bir şekilde Kaçalin'in kitabında yayımlanmış olması dolayısıyla hakkında çok fazla bilgiye sahip olmadığımız Türk Tarih Kurumu ya da Ankara Nüshası olarak değerlendirilen nüsha, Türkmen Sahra nüshasından önce yayımlanmış olduğu için üçüncü nüsha olarak kabul edilmiştir. Dolayısıyla çalışmamızda Türkmen Sahra Nüshasından dördüncü nüsha olarak bahsetmenin daha doğru olacağını düşündük.

Her ne kadar henüz yaygın bir şekilde bilinmese de kısa zaman dilimi içerisinde Dede Korkut Hikâyeleri ile ilgili ülkemizde güzel gelişmeler yaşanmaktadır. Özçelik, Türk Dili dergisinin 2022/Nisan sayısında yayımladığı "2022 Yılının Bahar Müjdesi: Dede Korkut'un Bursa Yazması" adlı makalesinde Dede Korkut'un bulunan son nüshası hakkında bilgi vermektedir. Makalede; yeni yazmanın Kütahya Dumlupınar Üniversitesinde çalışan Ersen Ersoy tarafından kamuoyuna duyurulduğunu, söz konusu yazmanın Dresden Nüshası ile büyük ölçüde örtüştüğünü ve 10 yılı aşkın bir süredir İbrahim Koca'nın yazmayı Bursa Büyükşehir Belediyesinin Muradiye Kur'an ve Yazma Eserler Müzesine bağışladığını ifade eder. Bursa Büyükşehir Belediyesinin en kısa sürede yazmanın orijinal metnini yayımlama kararının isabetli ve takdire değer olduğunu belirtir. Özçelik, ayrıca Türksoy'un 2022 yılının Türk Dünyası Kültür Başkenti olarak Bursa'yı seçtiğini, dolayısıyla 2022 yılının başında da Dede Korkut'un Bursa

Nüshası'nın bulunmuş olmasını güzel ve anlamlı bir bahar müjdesi olarak değerlendirmiştir (Özçelik, 2019: 16-29).

Son olarak, çalışmamıza konu olan ve dördüncü nüsha olarak belirtmeyi uygun bulduğumuz *Dede Korkut Kitabı Türkistan/Türkmen Sahra Nüshası, Soylamalar ve 13. Boy, Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi* adlı eserin dil özellikleri ile ilgili bilgilere Azmun'un ve Ekici'nin görüşlerine yer vererek değinmek doğru olacaktır.

Azmun, çalışmamıza konu olan Türkmen Sahra nüshasının dilinin, daha önceki Dede Korkut kitaplarında olduğu gibi çok arı, zengin ve ahenkli olduğunu, aynı zamanda bu yazmanın kendine özgü ve çok karışık bir yazım düzeni olduğunu dolayısıyla bazı sözcüklerin birkaç şekilde yazıldığını ifade eder. Metni aktaran kişinin, kullanmış olduğu fiillerden ve Azerbaycan Türkçesine özgü fonetik değişikliklerden yola çıkılacak olursa Azerbaycanlı biri olduğunun anlaşıldığını belirtir. Metinde; önceki nüshalarda, Eski Türkçede, Eski Anadolu ağızlarında bulunan sözler yanında çok sayıda anlaşılmayan sözlerin de bulunduğunu; aynı zamanda günümüz Türkmencesinde kullanılan çok sayıda söz ile Azerbaycan Türkçesinin söz varlığından olduğu anlaşılan sözlerin de bulunduğunu ifade eder (Azmun, 2019: 9-10).

Ekici ise, çalışmamıza konu olan Türkmen Sahra nüshasının dil özellikleri hakkında kesin bir şey söylemenin uygun olmamakla birlikte nüshada kullanılan dilin günümüz Türkçesine oldukça yakın olduğunu, Oğuz Türkçesi grubuna ait olan bu yazma metnin Kıpçak grubundan pek çok kelime ve eki de barındırdığını, Türkmen Türkçesi ile Azerbaycan Türkçesi özelliklerini yoğun bir biçimde yansıttığını, dolayısıyla bu durumun metni yaratan ile yazıya geçirenin farklılığıyla ilişkilendirilebileceğini ifade eder (Ekici, 2020: 21).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada Ekici aracılığıyla Türk Dünyası'na kazandırılan *Dede Korkut Kitabı Türkistan/Türkmen Sahra Nüshası, Soylamalar ve 13. Boy, Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi* adlı eser okunmuş ve metnin tamamında isimler taranmıştır. Taranan isimler kendi içerisinde önce fişleme yöntemiyle basit, türemiş ve birleşik isimler olarak sınıflandırıldıktan sonra bunlara etimolojisinden emin olunmayan isimler de eklenmiş, ardından bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Çalışmamızda yazarın imlasına müdahale edilmemiştir ancak çalışma esnasında orijinal metin ile günümüz Türkçesine aktarılan metin arasında tespit edilen bazı imlâ farklılıklarına sonuç bölümünde örnekler gösterilerek değinilmiştir.

Çalışmamız beş bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmındaki ilk bölümde, çalışmanın konusu, yapılan araştırmanın amacı, önemi, çalışmada kullanılan malzeme ve çalışmanın sınırlılıkları ile ilgili bilgiye değinilmiştir. İkinci bölüm, çalışmamızın kavramsal çerçevesini oluşturur. Bu bölümde Dede Korkut Hikayeleri hakkında genel bilgi verildikten sonra başlangıcından günümüze kadar bulunan nüshaların bulunuş sürecine yer verilmiş, aynı zamanda çalıştığımız dördüncü nüshanın dil özellikleri hakkında bilgilere değinilmiştir.

Üçüncü bölümde araştırmamızın yöntemine değinilmiştir. Çalışmada Türemiş İsimler başlığı altında sıralanan alt başlıklar ve ekler ile Çekim Özellikleri Bakımından İsimler başlığı altında sıralanan alt başlıkların sınıflandırılma kriteri, üzerinde çalıştığımız dördüncü nüshanın yakın dönem dil özelliklerini barındırması sebebiyle, Z. Korkmaz'ın *Türkiye Türkçesi Grameri* ile M. Ergin'in *Türk Dil Bilgisi* adlı eserleri baz alınarak oluşturulmuştur.

Dördüncü bölüm çalışmamızın inceleme (bulgular) kısmıdır. İnceleme kısmında isimler yapısına göre basit, türemiş ve birleşik isimler olarak sınıflandırılmıştır. Türemiş isimler sınıflandırılırken eklerin yapıları göz önünde bulundurularak tasnif edilmiştir. Bu tasnif, "isimden isim türeten ekler ile türemiş isimler" ve "fiilden isim türeten ekler ile türemiş isimler" şeklindedir. "İsimden isim türeten ekler ile türemiş isimler" başlığı altında tespit edilen her bir ek için ayrı bir alt başlık oluşturulmuştur. Bu başlıklar; -Ak ile, -CA ile, -CAğIz ile, -CI/-CU ile, -CIk/-CUk ile, -CIl/-CUl ile, -DAŞ ile, -lI/-lU ile, -lIk/-lUk ile ve -sIz/-sUz ile türeyen isimler olmak üzere on alt başlık halinde sıralanmıştır. "Fiilden isim türeten ekler ile türemiş isimler" bölümünde de bir önceki bölümde olduğu gibi tespit edilen her bir ek için ayrı bir alt başlık oluşturulmuştur. Bu başlıklar; -Ak ile, -gI/-gU ile, -GIn/ -GUn ile, -I/-U ile, -Ik/-Uk ile, -In ile, -Iş/-Uş ile, -K ile, -Im/-Um ile, -mA ile, -MUr ile, -mAk ile ve -sAk ile türeyen isimler olmak üzere on üç alt başlık halinde sıralanmıştır. Çekim özellikleri bakımından isimler başlığı altında incelenen isimler ise iyelik eki alan, çokluk eki alan, hâl ekleri ile çekimlenen, soru eki alan ve ek-fiil ile çekimlenen isimler olmak üzere beş alt başlık halinde sınıflandırılmıştır. Durum (hâl) ekleri ile çekimlenen isimler bölümü; yalın hâldeki, ilgi hâlindeki, yükleme hâlindeki, yönelme hâlindeki, bulunma hâlindeki, çıkma hâlindeki, vasıta hâlindeki ve eşitlik hâlindeki isimler olmak üzere sekiz alt başlıkta incelenmiştir. Ek-fiil ile çekimlenen isimler başlığı kapsamında incelenen isimler ise ek-fiilin geniş zaman çekimi ile, ek-fiilin belirli geçmiş zaman çekimi ile ve ek-fiilin belirsiz geçmiş zaman çekimi ile çekimlenen isimler olmak üzere üç alt başlıkta değerlendirilmiştir. Tespit edilen isimler, alfabetik olarak sıralanmıştır. Sıralanan isimler, cümle içerisinde örneklerle gösterilmiştir. Ayrıca aynı isimlerin başka sayfada ve sırada geçtiğini belirten numaralandırmalar yapılmıştır. Örneğin; (32/4) olarak gösterilen numaralandırmanın ilk sayısı (32), ismin eser içindeki sayfa sayısını, ikinci sayı da (4) ismin geçtiği satır sayısını kastetmektedir.

Çalışmamızın beşinci bölümünde yer alan sonuç kısmında, tespiti yapılan isimlerin genel durumu hakkında grafik ve tablolar aracılığıyla detaylı bilgi verilmiş ve çalışmamız tamamlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
BULGULAR

4.1. Yapı Bakımından İsimler

İsimleri yapı bakımından üç grupta incelemek mümkündür. Bunlar; basit isimler, türemiş isimler ve birleşik isimlerdir. Dördüncü grupta ise etimolojisinden emin olunmayan isimlere yer verilmiştir.

4.1.1. Basit İsimler

Basit adlar, kök durumunda olan ve herhangi bir türetme ekiyle genişletilmemiş bulunan tek kelimeden ibaret adlardır. Türemiş ve birleşik kelimelerin dışında kalan bütün adlar basit adlar grubuna girer. Dilimizdeki basit adların önemli bir bölümü de başka dillerden alınmış sözlerden oluşur. Bu alıntı sözler, geldikleri dillerin kurallarına göre, türemiş olsalar bile, dilimizde yapım ekleriyle genişletilmedikleri sürece basit kelime sayılırlar (Korkmaz, 2003: 219).

Tespit edilen basit isimler şunlardır:

- **abdāl:** İster ḳalḳadura kepenek-pūş abdāl ola… (123/1)
- **ac:** Göñülcügi olanda, ḳarıncugı ac olanda… (59/12)
- **acuñ:** Acuñ ḳarnın doyura, yalangacuñ sırtın örte… (123/1)
- **ad:** Adum Delü Dönmez-iken ad ġazanañ Ġazan-idüm. (107/4)
- **ādem:** Ol zamānuñ ḳocası elli, altmış yaşında ādem öle… (113/12), (115/12), (121/1), (147/8)
- **ādemi:**Keçisi gerce, ādemi şerce İrevān, Naḫçıvān, Şervel éli… (101/3)ī
- **ādem-ikeñ:** Ġazan ādem-ikeñ biz ‘ uhdesindeñ çıḳmazdu. (147/9)

- **ādemler:** Bir gün ādemler evreni… (133/1)
- **adı:** Ol ʿAlīnüñ oġlanları adı gökçek… (33/13), (99/12)
- **adını:** Aġız açub bir Allahuñ adını kim adamaz… (33/7), (79/14)
- **adum:** Adum Delü Dönmez-iken ad ġazanañ Ġazan-idüm. (107/4)
- **aġayıllar:** Aġayıllar yörüsinde böri sinsir. (39/10), (39/13), (91/4), (103/3)
- **aġayıluñ:** Aġayıluñ ḳoçḳarısañ olmag-ileñ… (137/11)
- **aġılınuñ:** Yanı berkce daş aġılınuñ ḳıyın sökse… (45/12), (69/4)
- **aġıluñ:** Ḳapusı berk daş aġıluñ ḳıyın söker… (59/14)
- **aġu:** Ḳapḳara evren kursaḳına aġu damırınsa… (43/3), (105/4), (139/6)
- **aġusı:** Ejdehanuñ aġusı… (143/12)
- **aġusındañ:** Ejdehanuñ aġusı yér yüzüne tökülende aġusındañ yér yüzüne yanar yanar odlar düşdü. (143/13)
- **aġzı:** Aġzı burnı dest degirmi degül-midür? (43/2)
- **aġzın:** Tanımayub dayısı Ġazanı keşiş deyüb aġzın sögeñ… (79/13), (139/12), (139/13)
- **aġzına:** Ḳara polad, ḳılıcuñ aġzına ḳoyulmasa… (49/8)
- **aġzında:** Alagözüñ aġzında, Şerāncāna düzinde yüz min kāfire ḳarşu geldüm. (131/5)
- **aġzındañ:** Ayḳaḳlaruñ aġzındañ, çoḳullaruñ dilindeñ… (89/1)
- **aġzınuñ:** Yéddi yérde ḳoyı ḳoyı tütün çıḳañ ol ejdehanuñ aġzınuñ boḳı-y-mış.

(135/12)

- **āḫiretde:** Dünyāsında Ḳur’āndañ, āḫiretde īmāndañ… (97/6)
- **aḳa:** Aḳ ekmegin yédigüm aḳa aḳa, déyübeni sıyıra ḳılıc… (145/3)
- **aḳacuñ:** Yapraḳcuḳı yaş aḳacuñ… (39/8)
- **aḳaç:** Sandal aḳaç sarp gemiler… (47/13), (115/10)
- **aḳaları:** İç Oġuzuñ, Dış Oġuzuñ aḳaları boş yérindeñ götürebilmezdi. (107/2), (107/8)
- **aḳaların:** Orduya aḳaların yollayubeni… (133/11)
- **aḳalarını:** Dış Oġuzuñ aḳalarını soldañ buyurdum… (131/4)
- **aḳalarum:** Aḳalarum götürmişdüm… (105/6), (133/10)
- **aḳalarumdañ:** Dédi perverdigāra men aḳalarumdañ ayrıldum… (133/13)
- **aḳalarum-ileñ:** Aḳalarum-ileñ ala ḳarlı, gök sünbülli dağlara ava gétmişdüm. (125/9)
- **aḳalarumla:** Aḳalarumla içer-idüm… (105/8)
- **aḳam:** Lala dédi; aḳam, ḳarşı yatañ ḳara dağuñ hündüriseñ… (137/8), (145/7)
- **aḳası:** Yek-ḳalem éşik aḳası başı… (37/2), (77/9), (79/7), (81/8), (91/1), (95/7), (131/2)
- **aḳasınuñ:** Cirasınlar elleşende, aḳasınuñ öñice aḫtarma atlar… (55/9)
- **‘aḳl:** Yayaḳ olsa bir igid, çoḳ segirtse ‘aḳl azar… (69/11)
- **aḳşam:** Aydın aḳşam démeyübeni… (45/10), (113/3)

- **‘alem:** Ol altı bég oġlına ‘alem, tevḳ, nekkāre vérüb özüm tegi bég ḳıldum. (131/13), (135/14)
- **alınumı:** Alınumı yére ḳoyub ḳıldum namāz… (127/8)
- **Allahdan:** Günüñ doġsuñ, işüñ onsuñ bir Allahdan… (63/11)
- **alma:** Ḳubadañ ḳış günleri yañıl alma el üstinde meze geleñ… (77/7), (129/13)
- **almalar:** Yañıl almalar tökülmese… (51/3)
- **alpım:** Alpım, erim déyübeni Ġazan dér… (131/14)
- **alplar:** Alplar du’a ḳılayuñ civānmerdleri görmaḳ-içüñ… (33/4)
- **alta:** Yoluḳ alta saḫladuḳı… (55/4)
- **altı:** Altı degül, altmış batman ġazan-idi… (107/1), (107/11)
- **altına:** Altına özin çekse… (57/8), (65/8), (79/10)
- **altında:** Şeşperüñ altında yıḫdurmasa… (51/13), (87/5), (91/7), (93/12), (117/3), (125/1), (151/3)
- **altındañ:** Ḳara bulut altındañ ḳıjlayub inse… (57/8), (111/10)
- **altmışında:** Ellisinde, altmışında ecel alsa yıḳılalar… (113/10)
- **amān:** Yıḫılañ er amān dilese… (93/1)
- **ʿammusı:** Ulalduġıca ʿammusı Ġazan… (35/13)
- **ana:** Yaġlı sütin toḫ emitse ana yaḫşı… (117/5)
- **anañ:** Atañ yamān, anañ yamān, menüm évcegizimi ayır déye… (111/13)

- **ananuñ:** Fatıma ananuñ sevgüleri dīn ʿaşḳında şehīd olañ ġaziler… (35/1)
- **aranda:** Ḳarşı yatañ ḳarlı dağa osal baḫañ aranda kalbini miçküllere dayanmaz-mı? (83/8)
- **arasına:** Gök pençesinüñ arasına et doldursa… (45/1), (67/10)
- **arasınca:** Günorta-y-ilen ikindinüñ arasınca gün görmedüm… (115/1)
- **arasında:** Yemek içmek arasında… (55/7), (119/5), (141/5)
- **arasındañ:** Ḳalduḳını tavulġası arasındañ ḳayḫı sancañ… (81/5)
- **araya:** Tāt évü-y-ileñ Türk évü bir araya ḳonşı ola… (109/10)
- **arġacında:** Arġacında ipligi var māni‘i andañ… (119/9)
- **arḫa:** Altı arḫa deñ sürülürse… (41/10)
- **arḫası:** Ġarīblerüñ arḫası, Adabasa yérinde… (35/11)
- **arḫasına:** Eyercuḳını arḫasına götürmez-mi… (83/12)
- **arḫasında:** Ġazan özi ejdehanuñ arḫasında bağdaş ḳurmış… (145/6)
- **arpa:** Ayağında ağın arpa, kızıl buġdadın… (51/9), (55/11), (55/13)
- **‘āsī:** ‘Āsī olub bu dergāhdañ sürülmez-mi… (85/10)
- **aşlan:** Ārān sazuñ gür mişenüñ göllerinde aslan eñirür. (39/10), (45/6), (45/9), (59/6), (59/10), (67/10), (75/7)
- **aşlanuñ:** Ac aslanuñ bağır, öpkesin ḳara sac içinde ḳavurub yéyeñ… (127/11)
- **aşlını:** Kalḫub uçan ḳuş aslını toḫunub alsa… (43/8)
- **aşuḳı:** Aşukı uzun, söy dırnağı dik baḫıncaḳ… (71/9)

- **aşuñ:** Yaġlı yüzli aşuñ bişe, ol yādlar ḳavm olur güle güle… (97/1), (95/1)
- **aşrı:** Alın başdañ götürür, aşrı ṣalur… (59/9)
- **aşḳında:** Fatıma ananuñ sevgüleri dīn ʿaşkında şehīd olañ ġaziler… (35/1)
- **at:** At yeterse, düşmeni polad keser. (41/3), (45/6), (53/14), (59/8), (59/11), (67/13), (75/13), (79/9), (87/2), (91/10), (101/4), (103/10), (135/5), (149/3)
- **atañ:** Atañ yamān, anañ yamān, menüm évcegizimi ayır déye… (111/12)
- **atası:** Atası Ḳara Göneye ümid olañ… (35/14), (79/5)
- **atasınuñ:** Atasınuñ évünde murādına, maḳṣūdına Ḥaḳḳ yetürse… (103/2)
- **atdañ:** Heresini bir żarb-ilen yekke yekke atdañ salañ… (79/12), (141/6), (149/10), (149/14)
- **atı:** Salḫum salḫum süñüli Ḳoñur atı perçemli… (75/3), (99/7), (133/12), (137/14), (147/2)
- **atına:** Altındaki mineñ atına osal baḫañ… (83/11)
- **atı-y-ileñ:** Atı-y-ileñ, donı-y-ileñ Ġazan ejdehanuñ boġazına gétmeli oldı. (139/7), (147/5)
- **atlar:** Bidev atlar örüg üste otlamasa… (49/12), (55/11), (55/13), (61/13), (69/9), (71/5), (73/11), (115/6), (119/2), (119/9), (123/12)
- **atları:** Bir muḫannes ol atları savaş güni minince, binmese yég… (115/7), (125/2)
- **atlaruñ:** Néce atlaruñ, ḳısḳa bélli, dar arḫalı… (61/14)

- **aṭlas:** Arı atlas, samur kürki hemi igid çigin ala… (71/13)
- **aṭlas-ilen:** Aṭlas-ilen yapılanda géñ sāyebānlı… (73/8)
- **av:** Av etindeñ dadlu kebāblar buyrulmasa… (51/4), (133/9), (133/11), (133/13), (135/1)
- **ava:** Aḳalarum-ileñ ala ḳarlı, gök sünbülli dağlara ava gétmişdüm. (125/9), (133/8), (135/2)
- **‘avām:** Aṣıl bégler tükene, ‘avām ḳala… (109/3)
- **avcına:** Ḳavmini ḳoyubeni yād avcına güvenenler… (95/13)
- **avda:** Ġazan yalḳuz avda ḳalubdur… (135/7)
- **avı:** Avı üste ol avçıdañ… (45/4), (57/12), (59/6)
- **avın:** Dolamaca yérlere getirende döğüb, yıḫub avın alsa… (61/10), (67/4), (89/13)
- **avıñdañ:** Avıñdañ bir şilanlıga maña vérgil… (149/9)
- **ay:** Doġan bedirli ay dünin balġır. (39/7), (45/2), (47/9), (67/7), (101/10), (109/1), (111/10)
- **ayasını:** Ayasını çınḳır teper, yére urur. (69/10), (71/12)
- **ayaġa:** İki ayaġa seyir déyende peykli dil… (121/4)
- **ayaġı:** Ayaġı altında bezenende… (125/1)
- **ayaġın:** Ayaġın üzengüye basanda… (35/12)
- **ayaġına:** Bayındır Pādşāhuñ ayaġına düşdi… (151/1)

- **ayaġındañ:** Ol çaḳlarda bidev atları segirdibeñ dört ayaġındañ na‘l fırlasa… (125/3)
- **ayaġını:** Ayaġını üzengüye basanda… (79/3)
- **ayaġları:** Ayaġları ḫınalı, ḳulaġları perçemli… (61/8)
- **ayası:** Ḳayser Ṣalur ayası… (125/7)
- **aydın:** Düş déyeñ gözin aydın ḳıldurur… (123/5)
- **āyetinde:** Her mümkin muḥtācdur ulu āyetinde… (37/6)
- **ayġırı:** Al ayġırı Pādşāh Boyundıruñ cüldü ḳapañ… (129/6)
- **ayġırısañ:** Ḳazaḳucuñ ayġırısañ olmag-ilen… (137/10)
- **ay-ileñ:** Ay-ileñ gün segirdürse dudaş gelmez… (117/11), (119/4)
- **ayḳaḳlaruñ:** Aykaklaruñ aġzındañ, çoḳullaruñ dilindeñ… (89/1)
- **ayḳır:** At ayırur, aykır dutar. (59/8), (67/13)
- **ayran:** Aḳça ayran déyübeni, ḳonşılara gezinmez-mi… (85/2)
- **azusı:** Ḳılıçlar er azusı, güni gelse, demi düşse… (53/10), (115/8)
- **azuların:** Dört yanındañ azuların sav baturur… (69/6)
- **baba:** Yañaḳındañ aḳarursa baba yaḫşı… (117/5)
- **bağır:** Bağır öpke çalub utar… (61/4), (69/8), (103/9), (115/3), (127/12)
- **bahādır:** Dīvān begi, Ġıyan Oġlı Delü Dündar kimi bahādır olsa… (77/9)
- **bahāne:** Ḳorḳusındañ hiç bahāne tapmayub gözlerini çıḳarubdur… (143/6)
- **baḫtı:** Tüḳa boylı ḳız sevinür, baḫtı açılsa… (103/1), (111/12), (113/3)

- **balı:** Balı yağı tükenmedi Bayburd éli… (97/11)
- **baluġuñ:** Ala uşaḳ baluġuñ su dönegi… (47/13)
- **bārgīr:** Bārgīr atlar yorulubeñ yolda ḳalsa… (61/13)
- **bār-giri:** Bidev atlar yola girse, yoldañ ḳalsa aṣlında bār-giri var māni‘i andañ… (119/10)
- **barmak:** Oḳ ötkünini barmaḳ atar. (41/5)
- **barusında:** Barusında kemāndārı urur… (73/5)
- **baş:** Ḳara polad sav ḳılıcuñ yavızı çalıncaḳ baş ögütürür. (65/5), (73/10), (87/8), (87/9), (103/11)
- **başa:** Alın başa götürende tavulgalar… (51/11), (51/13), (83/7)
- **başdañ:** Alın başdañ götürür, aşrı ṣalur… (59/8), (123/3)
- **başı:** Yek-ḳalem éşik aḳası başı… (37/2), (45/7), (79/7), (79/10), (81/1), (89/1), (123/10), (129/7), (143/11), (145/5), (147/4)
- **başın:** Alay Ḫan-ile Bolay Ḫanuñ Buḫārada başın keseñ… (81/11), (129/4)
- **başına:** Uca dağlar başına duman olañ Ġazan-idüm… (105/3), (111/10), (111/11), (137/1)
- **başından:** Naẓarsaḳ olduġıça ulu devlet ol igidüñ başındañ… (47/5)
- **başını:** Yéddi başını bir taṣrīf-ileñ soyubanı yég başı üstine Ġazan géydi… (147/4)
- **başlar:** Yérler açañ, başlar kesen, Ḥalebi alan… (35/6), (55/10)

- **başları:** Kemiklice başları endermese… (53/10)
- **başum:** Başum baḫtı alp igidüm… (111/12), (113/3)
- **baylar:** Beze miskīn ḫayr görmez kür-ileñ nākes baylar… (115/13)
- **bazuları:** Bazuları üstünde üç hökürür… (59/10)
- **begi:** Dīvān begi, Ġıyan Oġlı Delü Dündar kimi bahādır olsa… (77/9), (79/11)
- **belāsındañ:** Ḳuru bühtān belāsındañ, Dedem dér; Ḥaḳḳ Te‘ālā saḫlasuñ cānuñızı… (89/2)
- **beresine:** Gök Tepenüñ beresine basur ḳonsa… (57/10)
- **bereketi:** Yerin de bereketi yoḳ ola… (111/7)
- **bég:** Özüm tegi bég ḳıldum… (131/14)
- **bégine:** Ögrenmişce öz bégine osal baḫañ… (85/5)
- **bégler:** Söz söyleşeñ ulu bégler yamacında… (69/14), (73/3), (85/5), (95/12), (105/10), (109/3), (121/7)
- **bégleri:** İç Oġuzuñ bégleri, Dış Oġuzuñ aḳaları tepredebilmezdi. (107/7)
- **bégler-ileñ:** Bégler-ileñ Serḫāb Dağına seyre çıḳdum… (131/12)
- **béglerindeñ:** Serḥad béglerindeñ çāpār geldi. (125/10)
- **béglerini:** İç Oġuzun béglerini saḳdañ saldum… (131/3)
- **béglerinüñ:** Eymür béglerinüñ tüm yüregi… (75/2)
- **bél:** Bél kuvveti , yürek yaġı… (39/1), (127/9)
- **béldeñ:** İnçe béldeñ dutubeni… (43/13), (67/9)

- **béli:** Ala ḳaplan yavızı sādıḳ béli ḳabarmadın. (67/5), (101/1)
- **bélindeñ:** Ġanīmi ilüb bükük at bélindeñ yér yüzine… (53/14), (91/10), (103/10)
- **béline:** Ḳılıcın Ḳara Budaġuñ béline baḳladı… (149/11)
- **bıldırcın:** Yügrük ḳırḳı yavızı fare, bıldırcın alur… (67/4), (89/13)
- **bıyıġlarını:** Bıyıġlarını yéddi yérde çalub dügeñ… (81/4)
- **bıyıġlarınuñ:** Hayḫıranda bıyıġlarınuñ dibindeñ buġda daneli ḳan daşlanañ… (81/6)
- **bidev:** Bidev vardur, yanaşanda, ḳıçḳıranda öñce gelür… (71/10), (87/4), (91/8), (95/8), (117/4), (119/2), (119/9), (123/12), (125/2)
- **bidevüñ:** Ol bidevüñ üstin alub eglenmaḳa… (91/8)
- **bidevlerüñ:** Ḳolanına dobdolı bidevlerüñ, eyle günde, güni doġar… (62/2)
- **bilek:** Ḳatı yaylar bilek dartar. (41/4), (53/3), (65/3)
- **bilekde:** Küni gelse, demi düşse, aḳ bilekde géñ dalıda yaşanmasa… (53/4), (103/7)
- **boġazına:** Atı-y-ileñ, donı-y-ileñ Ġazan ejdehanuñ boġazına gétmeli oldı. (139/7)
- **boḳı-y-mış:** Yéddi yérde ḳoyı ḳoyı tütün çıḳañ ol ejdehanuñ aġzınuñ bokı-y-mış. (135/12)
- **bostān:** Çöl yérlerde çāh ḳazdura bostān eke… (121/13)

- **boy:** Boy boyladı soy yétürdi. (37/4)
- **boyı:** Boyı Uzun Burla Hatunı cüldü ḳapañ Ġazan-idüm. (107/13)
- **boynı:** Ḳaba boynı güc-ilen sürüb çekse… (45/13), (45/14), (61/1), (69/5), (69/6)
- **boynın:** Boynın, budın sökübeni su yerine ḳan sömürür. (59/9), (81/14), (129/5)
- **boynuzı:** Boynuzı burma ḳoç indürdi Ḥaḳḳ Teʿālā ḳudretinden… (33/2), (53/13)
- **boynuzındañ:** Ol kāfirüñ sarı yayı on altı teke boynuzındañ ḳurulmış-idi… (107/6)
- **boynuz-ilen:** Boynuz-ilen burulanda ḳatı yaylar bilek dartar. (41/3), (53/3)
- **bozu:** Dana bozu ḳalmaya çifte géde… (111/5)
- **böri:** Aġayıllar yörüsünde böri sinsir. (39/11)
- **börüsi:** Dumanlı daġ börüsi… (125/7)
- **budın:** Boynın, budın sökübeni su yerine ḳan sömürür. (59/9)
- **bucaḳında:** Ḳara yurduñ bucakında ḳaralmaz-mı… (85/4)
- **buġda:** Hayḫıranda bıyıġlarınuñ dibindeñ buġda daneli ḳan daşlanañ… (81/6)
- **buġdadın:** Ayaġında aġın arpa, kızıl buġdadın… (51/9)
- **buġurusañ:** Ḳaybatanuñ buġurusañ olmag-ileñ… (137/11)
- **buḳundañ:** Yéddi başı bir bukundañ ḳılıçladı yére saldı… (143/12)

- **bulut:** Ḳara bulut, üc ıldırım inse gökdeñ… (43/1), (57/3), (57/7), (57/8), (59/1), (65/8), (67/6), (71/3), (89/4), (105/1)
- **bulutı:** Ne çaḳlarda seḥer irtedan bulutı saralanda… (123/9)
- **bulutuñ:** Ol bulutuñ gürüldeyüb şakıldayub… (49/4)
- **burcına:** Burcına doġan ḳonar… (39/8), (83/4)
- **burcındañ:** Bu burcındañ ol burcına yériyiş éder… (83/3)
- **burnı:** Aġzı burnı dest değirmi değül-midür? (43/2)
- **bühtān:** Ḳuru bühtān belāsındañ, Dedem dér; Ḥaḳḳ Te'ālā saḫlasuñ cānuñızı… (89/2)
- **bürküt:** Ḳara bürküt şıfātlı, yatmaz uyumaz devletli… (77/13)
- **canġı:** On altı canġı bégi żarbına ḳāyim durañ… (79/11)
- **cānına:** Ejdehanuñ derisindeñ Ġazan ḳorḳu bilmez cānına don tikdürdi… (145/12)
- **cānibdeñ:** İki cānibdeñ nekkāreler dögülse… (63/3)
- **cānuñuzı:** Kādir Allah saḫlasuñ cānuñuzı… (39/5), (89/3)
- **cānverler:** Busudaki cānverler pehlivānı… (61/4)
- **cevābı:** Élçülerüñ cevābı… (77/14)
- **cevrinden:** Ḳayın atanuñ minnetindeñ, ḳayın ana cevrindeñ ḳurtuldum şükür déye… (113/5)
- **ceyran:** Çölce yérde ceyran yıḫar… (67/3), (89/12)

- **cezā:** Ḳavatlara ḳan utdurub cezā véreñ… (75/2)
- **cibiri:** Sürcidānuñ cibiri, ḳatı yaylar ḳabżası… (75/4), (133/4)
- **cidā:** Ala cidā bulayub, ġanīmini at bélindeñ ḳara yére düşürmaḳa… (91/9), (99/6)
- **cidā-y-ileñ:** Cidā-y-ileñ ḳalḫan ḳoymadı… (141/9)
- **cidāsı:** Tepdüginde cidāsı ucında er bögürdeñ… (129/10)
- **cidāsına:** Évin ala bıdaḳ cidāsına at baġlayañ… (79/9)
- **cidāsını:** Cidāsını yére tikdi… (141/6)
- **cidāsınuñ:** Yarma ḳabaḳ cidāsınuñ ucında er bögürdeñ… (77/4)
- **cihān:** Cihān şuʿleler yaḫınıb… (39/6)
- **cihānı:** İki ḳapulı ḳārvāsara teg bu cihānı bir év gördüm… (115/4)
- **cirasınlar:** Cirasınlar elleşende, aḳasınuñ öñice aḫtarma atlar… (55/9)
- **civānmerd:** Vérüb alub tükenmedi civānmerd mālı… (87/11)
- **civānmerdleri:** Alplar duʿa ḳılayuñ civānmerdleri görmaḳ-içüñ… (33/4), (33/13)
- **cüldü:** Al aygırı Pādşāh Boyundıruñ cüldü ḳapañ… (129/6)
- **çadıra:** Çadıra güci yetmese, çubuḳ eke, üstine ḥaşır sala, évüm déye(111/14)
- **çah:** Çöl yérlerde çāh ḳazdura bostān eke… (121/13)
- **çaḳında:** Ḳocaluḳ çaḳında oġlı olsa… (101/13), (141/1)
- **çaḳlarda:** Ne çaklarda seḥer irtedan bulutı saralanda… (123/9), (125/2),

(125/5)

- **çanaḳ:** Yaz günleri ḳara çanak götürübeni… (85/2), (109/11)
- **çanaḳa:** Çini çanaka beñzermiş miskīn göñül… (121/11)
- **çanaḳı:** Ḳadīmīdeñ ḳan çanakı, at oynaḳı degül- midür Tebrīz éli… (101/4)
- **çapar:** Serḥad béglerindeñ çāpār geldi… (125/10)
- **çārḫovuzlar:** Çārḫovuzlar çapılmasa… (51/2)
- **çay:** Çay ḳuşına ṭufan salur… (65/11)
- **çaya:** Çaya girse çalımlı, çal-ḳaraḳuş ḳıynaḳlı… (77/12), (127/13)
- **çaylar:** Daşḳun çaylar neye yarar… (51/8), (57/4), (67/3), (139/13)
- **çaylara:** Ayındurı daşḳun çaylara osal baḫañ… (83/9)
- **çayuñ:** Samur Çayuñ üstinde içki ḳurañ… (77/6)
- **çengelde:** Sitem-ileñ çengelde ölür… (95/12)
- **çeraġ:** Ġazan sandı öz ordusınuñ çeraġ ışıġıdur… (135/4)
- **çeşme:** Çeşme suyunuñ üstinde… (51/1)
- **çiçegi:** Ma‘rekeler çiçegi, ḳorçı başı Afşar kimi… (83/1), (129/6)
- **çigin:** Ḥaḳḳ Te’ālā göstermesüñ, çigin çöker. (69/13), (71/13)
- **çini:** Çini çanaḳa beñzermiş miskīn göñül… (121/11)
- **çirk:** Arı aṭlas, ipek donda çirk eglenmez… (119/1), (119/8)
- **çoḳul:** Polada toḫunsuñ çoḳul başı… (89/1), (99/11)
- **çoḳullaruñ:** Ayḳaḳlaruñ aġzındañ, çokullaruñ dilindeñ… (89/1)

- **çölmek:** Ġazana güci yétmese çölmek ala… (113/1)
- **çubuḳ:** Çadıra güci yetmese, çubuk eke, üstine ḥaṣır sala, évüm déye… (111/14)
- **daban:** Altmış aḳac yolı bir gécede daban çalar… (59/13), (71/11), (123/13)
- **dabanı:** Dabanı yasdı buḫtī deve, kārvānda ölür… (95/9)
- **dabanına:** Bir muḫannes kötüsi tepesindeñ dabanına geyse… (47/7)
- **dabanını:** Ol igidüñ dabanını ḳabartmaz-mı… (83/13)
- **dabanum-ile:** Aḳ dabanum-ile ḳara yére perçin étdüm… (107/12)
- **dağ:** Daban ḳızar, göz çözelür, dağ gözedür. (71/11), (87/1), (105/4), (109/2), (125/7), (139/6)
- **dağa:** Arḫu dağdañ arḫu dağa sıçratmasa… (55/12), (83/8), (123/11)
- **dağdan:** Arḫu dağdañ arḫu dağa sıçratmasa… (55/12), (61/12)
- **dağı:** Sāvalan Dağı yaylaḳlı… (75/8), (133/2)
- **dağına:** Apardı ʿArafāt Dağına… (33/1), (131/12)
- **dağınuñ:** Şāh Dağınuñ üstinde sāyebān gereñ… (77/5), (105/6)
- **dağlar:** Karşı yatan ḳara dağlar él yaylaḳı… (37/10), (39/8), (49/10), (51/7) (89/6), (97/5), (105/2), (115/10)
- **dağlara:** Aḳalarum-ileñ ala ḳarlı, gök sünbülli dağlara ava gétmişdüm. (125/9)
- **dağları:** Al ordular ol dağları yaylamasa… (49/11)

- **dağuñ:** Ḳara dağuñ dāmeninde… (135/2), (137/8)
- **daldasına:** Ġazan ol ḳayanuñ daldasına yetişende atdañ düşdi… (141/6)
- **daldasında:** Ol ḳayanuñ daldasında özin toḳdaşdurdı… (141/11)
- **daldasındañ:** Ḳayanuñ daldasındañ çıḳmaḳa… (141/10)
- **dalıda:** Küni gelse, demi düşse, aḳ bilekde géñ dalıda yaşanmasa… (53/4), (103/8)
- **dalımuñ:** Aḳ dalımuñ üstine ḫob götürdüm… (107/3)
- **damağumun:** Damağumuñ çaḳ vaḳtinde ol altı bég oğlına… (131/12)
- **damarı:** Ayındırı daşḳun sular yér damarı… (37/10)
- **damarındañ:** Ādem içmez bulanuḳ sası su, damarındañ çekilse yég (115/12)
- **dāmeninde:** Ḳara dağuñ dāmeninde… (135/2)
- **dan:** Dan yulduzı doğuduḳı İcān şehri… (97/9)
- **dana:** Dana bozu ḳalmaya çifte géde… (111/5)
- **daruġa:** Béş dahice daruġa ola… (109/6), (131/11)
- **daş:** Ġaburḳası altına daş döşeyeñ… (79/10), (105/9)
- **daşa:** Daşa yetişende eglenür-mi? (43/2)
- **daşdañ:** Daşdañ polad sızdırdı… (31/11)
- **daşı:** Ḳarılarumı ḳarşı vérüb ḳara daşı saḫlıyañ Ġazan-idüm. (105/11)
- **da‘vā-ileñ:** Da‘vā-ileñ savaş ḳala… (109/3)
- **dayı:** Tāt ḳızındañ doğulañ oğlan dayısına dayı déye… (111/1), (111/2)

- **dayısı:** Tanımayub dayısı Ġazanı keşiş deyüb aġzın sögeñ… (79/12), (129/5)
- **dayısına:** Tāt ḳızındañ doġulañ oġlan dayısına dayı déye… (111/1), (111/2)
- **dāyisinde:** Dāyisinde kötisi var māni‘i andañ… (119/12)
- **Dedem:** Dedem Ḳorḳud ḳırḫ şākirde ver naṣīḥat… (33/3),(37/4), (37/5), (39/4), (41/13), (49/1), (55/14), (63/12), (71/1), (85/12), (89/2), (95/1), (95/3), (101/8), (101/9), (103/13), (109/1), (109/8), (117/1), (119/3),(119/13), (123/7), (125/5), (151/4)
- **Dedenüñ:** Bu soyda Dedenüñ müddeʿāsı budur ki… (33/5), (37/6)
- **dégil:** Ṣalaḥuñ nedür, cānum Lala maña dégil dédi… (137/6)
- **degül:** Altı degül, altmış batman ġazan-idi… (107/1), (107/11)
- **degül-midür:** Ḳarıncası ḳara itce degül-midür Ḳarḫūn éli… (97/10), (99/4), (101/4)
- **delüsi:** Ẕulḳadir delüsi, pādşāhuñ vekīli… (75/11), (125/8), (133/2)
- **dem:** Bir dem, bir sa‘ atcuḳ, ol igide gerekli olur… (141/8)
- **demde:** Eyle demde gözi ḳanlı, demür donlı… (63/9), (87/5), (93/3)
- **deminde:** Maḥallinde, deminde yaḫni yaḫşı… (117/2)
- **deñiz:** Ḳaynar deñiz ḳursaḳlı… (75/3), (85/13)
- **deñizi:** Muhīt deñizi… (47/12)
- **deñizlere:** Yérli yérli deñizlere beñzer yég er göñli… (87/13)
- **deñizlerüñ:** Hemi sarp deñizlerüñ ḳoymuncısı… (47/12)

- **dere:** Ḳara dere ḳuytusına dolandırsa… (47/1), (61/2), (69/7), (111/4)
- **dergāhdañ:** ʿĀsī olub bu dergāhdañ sürülmez-mi… (85/10)
- **derisin:** Bu ejdehanuñ derisin soygil, dedi… (145/10), (145/11)
- **derisindeñ:** Ejdehanuñ derisindeñ Ġazan ḳorḳu bilmez cānına don tikdürdi… (145/12), (147/3), (151/1)
- **derviş:** Sultan Veyse'l-Ḳaran kimi derviş gerek… (35/4)
- **dervişler:** Ḳara donlı dervişler ġayb eri… (37/12)
- **dervişlere:** Ḳara donlı dervişlere osal baḫañ… (85/8)
- **dervişlerüñ:** Dervişlerüñ düzgün, sārbānlaruñ… (35/3)
- **deve:** Dabanı yasdı buḫtī deve, kārvānda ölür… (95/9)
- **devlet:** İki yaġı dürüşende devlet basar… (41/9), (47/4), (47/5), (91/12)
- **devleti:** Oba devleti, aḳ bürçekli… (37/14)
- **devlet-ilen:** Oḥ (üç) otuz on yaşuñuz devlet-ilen dolı gelsüñ… (95/3)
- **devleti-y-ilen:** Ḥaḳḳ Teʿālā devleti-y-ilen bilgi vérsüñ… (37/5)
- **dırnaġı:** Aşuḳı uzun, söy dırnaġı dik baḫıncaḳ… (71/9)
- **dibine:** Alaçaḳuñ Çolpa Dağınuñ dibine gétmişdüm… (105/7)
- **dibindeñ:** Yal dibindeñ sökübeni… (45/8), (61/7), (67/14), (81/6)
- **dīdārındañ:** Ṣafa yüzli Muḥammedüñ dīdārındañ bi-naṣīb éylemesüñ… (97/8), (123/7)
- **dil:** Yıl başına yetişmedin ḳayın ata-y-ileñ ḳayın anaya dil yetüre… (111/12),

(121/2), (121/3), (121/4), (121/5), (121/6), (121/8), (121/9)

- **dili:** Béş yaşına yetişmedin yetmiş yaşar ḳocalara dili dege… (113/8)
- **dilindeñ:** Ayḳaḳlaruñ aġzındañ, çoḳullaruñ dilindeñ… (89/2)
- **dilindesiñ:** Mü'minlerüñ göñlindesiñ, ṣādıḳlaruñ dilindesiñ… (139/11)
- **dīn:** Küffāra ḳılıc çaldı hem dīn-içüñ… (31/8), (33/10), (33/14), (35/1), (35/5), (37/11), (37/13)
- **dīni:** İslām dīni ḳuvveti… (75/10), (133/1)
- **diregi:** Türkistānuñ diregi, Ḥaleb ḫanı… (127/14)
- **disgirgeni:** Ala ḳaplan eniginüñ disgirgeni… (75/6)
- **dişi:** Yüzi ḳara, dişi aḳça Sindī éli… (99/8)
- **dişine:** Öz otuz iki dişine kelbetin saldı… (35/3)
- **dişini:** Peyġamberüñ bir dişini şehīd éşidüb… (35/2)
- **dīvān:** Dīvān begi, Ġıyan Oġlı Delü Dündar kimi bahādır olsa… (77/9)
- **diyārında:** İstanbulda adı söylenür pilāvına Aderbāycān diyārında Erdebīl şehri… (99/13), (101/6)
- **don:** Yamaḳlı don géyende, Ḥaḳḳ Teʿālā göstermesüñ… (69/13), (139/6), (145/12)
- **donda:** Arı aṭlas, ipek donda çirk eglenmez… (119/1), (119/1), (119/8)
- **donına:** Ejdehanuñ donına girübeni Pādşāh Bayındırı gözledi… (147/6) (147/13)

- **donlar:** Yeñi ḳısḳa demür donlar er köynegi… (51/14), (53/2)
- **donum:** Arḫaluḳca ḳaydum donum géydüm… (127/6)
- **donı-y-ileñ:** Atı-y-ileñ, donı-y-ileñ Ġazan ejdehanuñ boğazına gétmeli oldı… (139/7), (147/5)
- **dost:** Çün dost dosta yétişdi… (31/3), (97/6), (117/9)
- **dosta:** Çün dost dosta yétişdi… (31/3), (31/4), (33/9)
- **dostum:** Cibril geldi getürdi Buraḳı, Ḥabibüm, dostum olan… (31/2)
- **dostuñ:** Böre dostuñ aḳası, Ucan Ḫanuñ yavrusı… (81/8)
- **dölin:** Yaza ḳarşı meleşübeñ dölin tökmaḳ… (91/5), (103/4)
- **dölün:** Göñül imrer, dölün töker… (41/1)
- **döşdeñ:** Tük tozutsa, döşdeñ sökse tüm yüregi… (43/10), (57/11), (65/13)
- **dudaġları:** Ḥaḳḳ Teʻālā ol gelinden ʻıyāl vérse dudaġları yalama oğlı ola… (113/6)
- **duman:** Toz eglenür, duman çöker… (39/12), (91/2), (103/5), (105/3)
- **durna:** Yér yüzine durna endürmaḳ; ac ḳarçıḳay erdemidür… (89/9)
- **durumuñ-ileñ:** Cānum Lala ejdehanı men öldürmedim, senüñ durumuñ-ileñ himmetüñ öldürdi… (145/9)
- **dügiler:** Aḳ dügiler çıkduḳı Gīlān éli… (99/11)
- **dügiye:** Dügiye güci yétmese, yarma sala… (113/2)
- **dün:** Dolusında ay sevinür dün balġırsa… (101/10)

- **dünde:** Aydın aḳşam démeyübeni dünde yortar… (45/10), (45/11), (69/3)
- **dünyā:** Her kim dünyā ve āhiret refāhı-y-içüñ her neye muḥtācdurur… (37/7), (135/14)
- **dünyāda:** Bu dünyāda ʿālim gerek… (33/9), (93/10), (113/13)
- **dünyādāñ:** Ḳoçaḳ igid dünyādañ geldi, géçdi… (151/5)
- **dünyāsında:** Dünyāsında Ḳur'āndañ, āḫiretde īmāndañ… (97/6)
- **düşmanına:** Düşmanına degecek géyim söküb, bağır delüb géçse ötse… (103/8)
- **düşmene:** Düşmene yügürük yeter… (41/2)
- **düşmeni:** At yetürse, düşmeni polad keser… (41/3)
- **düşmenini:** Düşse, bir merd igid élçilüḳa göndermese, düşmenini bölük… (53/7)
- **düşmeninüñ:** Ḳarı düşmeninüñ evlādını uradur-mı? (47/11), (79/5)
- **düşmenlerüñ:** Ḳalʿalaruñ kilīdi, düşmenlerüñ ḳorḳusı… (35/9)
- **düşmenüñ:** Büyüldüġice düşmenüñ ödin yarañ… (35/14)
- **düze:** Dovşan düşse düze… (61/8)
- **düzi:** Kedbānular aşuñ düzi, év bereketi… (37/15)
- **düzinde:** Alagözüñ aġzında, Şerāncāna düzinde yüz min kāfire ḳarşu geldüm… (131/5)
- **ecel:** Ellisinde, altmışında ecel alsa yıḳılalar… (113/10)

- **eglegi:** Oḳ eglegi ulumasındañ ḳorḫmaz… (93/5)
- **ejdeha:** Ejdeha dédükleri aṣlı bir yılandur… (137/13), (139/5), (141/8), (143/2), (143/6), (145/2), (147/7), (147/8), (147/10), (147/14), (149/2), (149/5), (149/12), (151/1)
- **ejdehada:** Ejdehada dahi sömürmek horı ḳalmadı… (143/9)
- **ejdehanı:** Ejdehanı görende Ġazanuñ içindeki tüm yüregi doldı daşdı… (135/11), (137/4), (139/1), (139/5), (145/8)
- **ejdehanuñ:** Yédi yérde me‘ şal kimi yanañ ol ejdehanuñ gözleri-y-miş… (135/11), (135/12), (135/13), (137/4), (139/1), (139/8), (141/4), (141/11), (143/11), (143/12), (145/1), (145/4), (145/5), (145/6), (145/10), (145/11), (147/3), (147/5), (147/13)
- **ejdehaya:** Yédi başlı yér evreni bir ejdehaya rast geldi… (135/10), (143/8), (147/12)
- **ejdehayılañ:** Ejdehayılañ dögüşmaḳa ḳasdéyledi… (137/1)
- **ejder:** Ege ejder olmayubeñ… (149/5)
- **ekmegin:** Aḳ ekmegin yédigüm aḳa aḳa, déyübeni sıyıra ḳılıc… (145/3)
- **el:** Ḳubadañ ḳış günleri yañıl alma el üstinde meze geleñ… (77/8), (87/4), (127/3), (129/13)
- **eldeñ:** Eldeñ çıḳsa, ḳara bulut altına özin çekse… (57/7)
- **ele:** Aḳça ḳoyın izini ele alur… (69/3), (121/3)

- **elge:** Eminlük-ileñ, ādillük-ileñ elge yitse ḫanlar yaḫşı… (117/7)
- **eli:** Eli varmaz; aḳca burclı ḳal'alaruñ üstine… (73/2)
- **eli(yurduma):** Bir av avlayım, eli avsız gétmeyim… (135/1)
- **elin:** Ḳalmışlaruñ elin dutım… (139/14)
- **elinde:** Anı çalabilmez, yetürebilmez muḫannesüñ elinde… (115/9), (115/10), (117/4)
- **elindeñ:** Er elindeñ cıludar ter… (71/10), (87/3)
- **eline:** Dahi bir av eline girmedi… (133/13)
- **ellisinde:** Ellisinde, altmışında ecel alsa yıḳılalar… (113/10)
- **elmasdañ:** Altı degül, yéddi dutum polad şiş, ucı elmasdañ… (107/12)
- **elümdeñ:** Saḳ elümdeñ sol elüme piyāleni tepretmedüm (105/11)
- **elüme:** Saḳ elümdeñ sol elüme piyāleni tepretmedüm… (105/11)
- **enbiyālar:** Ḳadīmdeñ evliyālar, enbiyālar yataḳıdur Baġdād éli… (99/2)
- **endamı:** Yétmiş yérde aḳ endamı üstine fitile ḳoyañ… (81/13)
- **er:** ʿAlī kimi civānmerd er daḫī gerek… (33/13), (51/14), (53/3), (53/10), (53/13), (55/3), (55/5), (55/11), (55/14), (63/6), (65/4), (69/2), (71/10), (75/9), (77/4), (87/3), (87/6), (87/13), (93/1), (93/9), (93/10), (115/6), (115/8), (117/4), (129/10), (133/3), (139/3)
- **erde:** Er nāmusı erde gerek… (93/9), (93/10)
- **erdem:** Merd igidde hüner-ilen, erdem gerek… (91/9)

- **erdemidür:** Ḳara bulut erdemidür… (89/4), (89/5), (89/6), (89/7), (89/8), (89/9), (89/11), (89/13), (91/1), (91/2), (91/3), (91/4), (91/6)
- **erdür:** Eger erdür, eger ḫatun, bu dünyāda nāmuslı, ġayretli ḳoççaḳ gerek… (93/10)
- **ere:** Er ere ḳıymasa, igid igidi öldürmese… (93/1)
- **erenler:** Çāv erenler, çāv erenler serdārı kim-idi… (101/7)
- **erenlerüñ:** Erenlerüñ serdārısañ olmag-ileñ… (137/12)
- **eri:** Bayat eri, ḫayr yümnli, ḫub sağınışlı Dedem kimi… (37/4), (37/12), (65/7), (91/12), (101/8)
- **erim:** Alpım, erim déyübeni Ġazan dér… (131/14)
- **erkekleri:** Erkekleri kürk tiker, doġduḳı gür olur, kāhil ḳopar Ḳavzīn éli… (99/9)
- **erüñ:** Erüñ görki, günü gelse… (51/12), (87/9)
- **et:** Gök pençesinin arasına et doldursa… (45/1), (45/8), (59/5), (67/10), (67/14), (115/3)
- **etinde:** Acıḳlı aṣlan yavrısınuñ at etinde güni doġar… (59/11)
- **etindeñ:** Av etindeñ dadlu kebāblar buyrulmasa… (51/4)
- **evi:** Allah evi géñ Kāʿbeye kimler varmaz (33/9)
- **evliyālar:** Ḳadīmdeñ evliyālar, enbiyālar yataḳıdur Baġdād éli… (99/2)
- **evreni:** Bir gün ādemler evreni… (133/1), (135/9)

- **evüñ:** Yeñile yétmiş oğlan igid evüñ görki… (37/16)
- **eyerine:** Ḳurt tükli Ḳonur atı eyerine örtük éyledi… (147/2)
- **él:** Karşı yatan ḳara dağlar él yaylaḳı (37/10), (37/14), (89/7)
- **éldeñ:** Sınalmamış yād éldeñ, yād oymaḳdan… (111/8)
- **éli:** Ḥācı olub Mekke ḳıflına éli géçen… (81/4)
- **éli(ili):** Balı yağı tükenmedi Bayburd éli… (97/11), (97/12), (97/13), (99/1), (99/2), (99/7), (99/8), (99/9), (99/10), (99/11), (99/12), (101/1), (101/2), (101/3), (101/4), (101/6)
- **élin:** Bidev atlar mehterinüñ élin almış… (123/12)
- **éller(iller):** Ağır éller içinde aşıl yiñer… (41/11), (49/11), (109/9)
- **éller(kimseler):** Éller içmez bulanduruḳ sası suyı sulanmaz-mı? (83/10), (85/3)
- **éllerini:** Ḳırbarağın éllerini yitgac alañ… (81/11)
- **éşiginde:** Éşiginde çift kāvine osal baḫañ… (83/13), (85/1)
- **éşik:** Yek-ḳalem éşik aḳası başı… (37/2), (79/7)
- **év:** Kedbānular aşuñ düzi, év bereketi… (37/15), (37/16), (39/2), (55/1) (115/4), (117/6)
- **évi:** Aydınlı sekiz uçmaḳ mü’min évi… (37/12), (99/1)
- **évin:** Évin ala bıdaḳ cidāsına at bağlayañ… (79/9)
- **évleri:** Ābādanca bay évleri ḫarāb éyler… (87/12)

- **évü:** Tāt évü-y-ileñ Türk évü bir araya ḳonşı ola… (109/10)
- **évüm:** Çadıra güci yetmese, çubuḳ eke, üstine ḥaşır sala, évüm déye… (111/14)
- **évünde:** Atasınuñ évünde murādına, maḳṣūdına Ḥaḳḳ yetürse… (103/3)
- **faşlında:** Ḳara yazuñ faslında tazı tolayıdurdı… (133/6)
- **fare:** Yügrük ḳırḳı yavızı fare, bıldırcın alur… (67/4), (89/13)
- **ferişte:** Arasında ferişte var māni‘i andañ… (119/5)
- **fil:** Busub yatar fil ḳaḳanı… (43/5)
- **fitile:** Yétmiş yérde aḳ endamı üstine fitile ḳoyañ… (81/13)
- **gemiler:** Gemiler su oynaḳı… (47/14)
- **geri:** Ḳayıtdı, geri baḫdı… (137/2)
- **géyik:** Ḳızıl géyik, ḳır tekeni mariḫde alur… (59/4)
- **géyigi:** Ḳır teke-ilen ḳızıl géyigi mārīḫde alsa… (43/13), (67/9)
- **göge:** Neye yarar, neye yarar; yerden göge… (49/9), (51/5), (139/9)
- **gögi:** Yéri gögi yaradañ bir Allaha osal baḫañ… (85/11), (117/8)
- **gögüs:** Sarp süñüler yavızı dalaşuḳda gögüs deler… (65/2)
- **gögsi:** Gögsi gözel ḳara daġdañ ılġar olsa… (61/12), (123/11)
- **gök:** Sarı ḳıyaḳ, gök ot başı yayḫananda… (123/10)
- **gökde:** Al ʿalemler açılursa gökde ırġanur… (41/7), (89/4), (97/4), (139/10)
- **gökdeñ:** Ḥaḳḳ Teʿālā gökdeñ Ḳur’ānı indürdi… (31/1), (43/1)

- **gölde:** Gölde oturañ ḳoba ḳazuñ… (57/4)
- **gölden:** Yeñgil ördek, ḳoba ḳaz göldeñ uçsa… (57/6)
- **gölgesi:** Şilanında bol ni’metli, Ḳādir Tarı gölgesi… (73/12)
- **gölinde:** Yavrısı gür mişenüñ gölinde yér yérlenür… (59/7), (67/12)
- **göller:** Daşsa çaylar, dolsa göller… (57/4), (57/9), (67/1)
- **göllerinde:** Ārān sazuñ gür mişenüñ göllerinde aṣlan eñirür… (39/10), (45/6), (75/6)
- **gölüñ:** Sar ḳamışuñ ortasındañ, yasdı gölüñ ḳıyısındañ uġurlanub ṣuna ḳapmaḳ… (89/10)
- **göñül:** Göñül imrer, dölün töker… (41/1), (41/8), (69/12), (121/8), (121/10), (121/11), (121/12), (121/13)
- **göñülcügi:** Göñülcügi olanda, ḳarıncugı ac olanda… (59/12)
- **göñli:** Adaduġı erenler göñli içinde, mü’min haḳir gerek… (33/7), (87/13)
- **göñlin:** İgidünüñ göñlün alub gevcüdende… (125/1)
- **göñlindesiñ:** Mü’minlerüñ göñlindesiñ, ṣādıḳlaruñ dilindesiñ… (139/11)
- **görki:** Yeñile yétmiş oġlan igid evüñ görki… (37/16), (51/12), (75/10), (125/8), (133/2)
- **göz:** Yurd ornacı, göz aydını… (39/1), (53/8), (65/9), (71/11), (143/4)
- **gözi:** Eyle demde gözi ḳanlı, demür donlı… (63/9), (93/5), (101/1), (141/12)
- **gözin:** Düş déyeñ gözin aydın ḳıldurur… (123/4)

- **gözine:** Ġazan öz gözine acıḳlandı… (141/13)
- **gözlerini:** Ḫancerini çıḳardı, gözlerini oymaḳa ḳasdéyledi… (143/4), (143/7)
- **gözleri-y-miş:** Yédi yérde me‘ şal kimi yanañ ol ejdehanuñ gözleri-y-miş… (135/11)
- **gözüm:** Mara señ menüm nāmerd gözüm… (141/13), (143/5)
- **gözümüñ:** Ḳara gözümüñ ucındañ ḳıya baḫdum… (127/1)
- **gūrda:** Ḳara yérüñ altında gūrda gerek… (93/13)
- **güci:** Altı ḳardaş bir arada oldıġı arḫa güci… (37/14), (53/4), (73/1), (109/9), (111/14), (113/1), (113/2)
- **gücine:** Ḳaba boynı gücine seyirlenür… (69/5)
- **güḫā:** Bir kentde iki güḫā olsa… (109/5)
- **güller:** Kızıl güller sepilmese… (51/2)
- **gün:** Yalabıyub gün doġarsa cihān… (39/6), (65/1), (65/9), (71/3), (95/5), (95/6), (97/9), (115/2), (117/11), (119/4), (131/7), (133/1)
- **günde:** Ḳolanına dobdolı bidevlerüñ, eyle günde, güni doġar… (62/2) (115/2), (117/3), (123/5)
- **günden:** Yédi gündeñ ṣoñra ḳabaḳumı ḳavzadum… (131/7)
- **güneş:** Bayat eri Dedem Ḳorḳud yalabıyub güneş sevinür… (101/9)
- **güni:** Erüñ görki, güni gelse… (51/12), (53/1), (53/6), (53/10), (53/13), (55/3), (55/5), (55/11), (57/5), (57/13), (59/6), (59/11), (61/5), (61/12), (63/2), (63/10),

(69/10), (71/3), (85/13), (87/2), (91/8), (95/9), (109/7), (115/7)

- **güninde:** Ḳış güninde el üstinde anuñ içüñ yañıl alma meze geleñ… (129/12)
- **günleri:** Ḳubadañ ḳış günleri yañıl alma el üstinde meze geleñ… (77/7), (85/2), (109/7), (111/3), (113/13)
- **günlerüñüz:** Dedem dér; géçeñ günlerüñüz géçübdür, geleñ günlerüñüz ḫayra dönsüñ… (95/3), (95/4)
- **günüñ:** Günüñ doġsuñ, işüñ onsuñ… (63/10), (63/11), (63/12), (141/2), (141/3)
- **gürzi:** On altı batman kāfir gürzi tepemdeñ degdi pörtlemedüñ… (143/1)
- **ġaburḳası:** Ġaburkası altına daş döşeyeñ… (79/10)
- **ġanīm:** Görende ġanīm olub ḳarşılaşur… (59/3), (91/1)
- **ġanīme:** Ḳarıdugıca ġanīme ḳan ḳusdurañ… (37/1), (65/4), (87/4), (93/3)
- **ġanīmi:** Ġanīmi ilüb bükük at bélindeñ yér yüzine… (53/14), (103/10), (119/2), (119/11)
- **ġanīminden:** Döge döge ġanīminden ol ḳal‘anı alsa-y-dı… (73/3), (77/3), (83/4)
- **ġanīmine:** Ġanīmine heybet-ilen baḫanda yürek yaranı… (35/12), (73/6), (79/2), (79/6), (127/11)
- **ġanīmini:** Ala cidā bulayub, ġanīmini at bélindeñ ḳara yére düşürmaḳa… (91/10)

- **ġarīblerüñ:** Ġarīblerüñ arḫası, Adabasa yérinde… (35/11)
- **ġavġa:** Ḳara köpek it oğlına ġavġa salur… (61/2), (69/7), (69/10)
- **ġayret:** Ġayret üste dalaşmış merd igidler ölince ölmese yég… (93/13)
- **ġayreti:** Er ġayreti erde gerek… (93/10)
- **ġażabı:** Gétme désem belke maña ġażabı ola… (137/7)
- **ġażabına:** Ḳayıdışda Bicen Pādşāhuñ ġażabına düşübeni sitem çeken… (81/12), (95/12)
- **ġazana:** Ġazana güci yétmese çölmek ala… (113/1)
- **ġazan-idi:** Altı degül, altmış batman ġazan-idi… (107/1)
- **ġazanı:** Ḳara ġazanı boşadubeni yére ḳoydum… (107/4)
- **ġāziler:** Fāṭıma ananuñ sevgüleri dīn ʿaşḳında şehīd olañ ġāziler… (35/1)
- **ḫaber:** Pādşāh Bayındıra ḫaber geldi ki, Ġazan ejdeha olub gelir… (147/7)
- **haddinde:** Her kim, belki her neste öz haddinde ve kemālinde olsa yaḫşıdur… (33/5)
- **helālinüñ:** Say sancaklı Oġuz ḳızı helālinüñ ḳoynındañ çıḳubeni… (123/14)
- **heybetindeñ:** Adabasa yérinde, heybetindeñ yér omrulañ… (35/11), (79/2), (127/10), (141/12)
- **hiçi:** Yoldaş hiçi, nöker pesi, er kötisi… (87/6)
- **hündüri:** Yalçın yalçın görinür ıraḳ yérdeñ baḫanda dağ hündüri… (87/1)
- **hüner-ilen:** Merd igidde hüner-ilen, erdem gerek… (91/9)

- **hügürgeni:** Ḳaḳan aṣlan eniginüñ hügürgeni… (75/7)
- **ḫalo:** Dolandura, döndüre ḫalo déye… (111/3)
- **ḫancerin:** Ġazan ḫancerin sancdı, ḳılıcın sancdı… (143/14)
- **ḫancerini:** Ḫancerini çıḳardı, gözlerini oymaḳa ḳasdéyledi… (143/4)
- **ḫanı:** Türkistānuñ diregi, Ḥaleb ḫanı… (127/14), (129/3)
- **ḫanlar:** Ulu ḫanlar ordusında… (41/12), (117/7), (121/7)
- **ḫarāc:** Panbuḳçunıñ on dört kendindeñ ḫarāc alañ… (129/14)
- **ḫāsı:** Erüñ ḳoçı, igid ḫāsı… (87/10), (87/14)
- **ḫatun:** Eger erdür, eger ḫatun, bu dünyāda nāmuslı, ġayretli ḳoççaḳ gerek… (93/10)
- **ḫayra:** Geleñ günüñ, Dedem dér; ḫayra dönsün… (63/12), (95/4)
- **ḫazīnesini:** Aḳır ḫanlar ḫazīnesini saydurañ dil… (121/8)
- **ḫızān:** Başı Açıḳdañ ḫızān sürdüm… (131/14)
- **ḫoşdur:** Anı ḳılañ ‘Alīye ḫoşdur, Muḥammede ulaşdurur… (123/6)
- **ḥabbem:** Bir pūlum, bir ḥabbem yoḳ dér-ikeñ ulu bégler… (121/7)
- **ḥaccı:** Ḥaḳḳ ḳapusında ḥaccı ḳabul düşse… (101/12)
- **ḥācı:** Ḥācı olub Mekke ḳıflına éli géçeñ… (81/3), (101/11)
- **ḥammāl:** Ḥammāl kimi gezdürdügi neye yarar, neye yarar… (57/2)
- **ḥandaḳların:** Ḥavāleler ḳaldurur, ḥandaḳların doldurur… (83/3)
- **ḥapar:** Çaluḳ atlar yavızına ḥapar uġrasuñ… (69/9)

- **ḥaşır:** Çadıra güci yetmese, çubuḳ eke, üstine hasır sala, évüm déye. (111/14)
- **ḥavāleler:** Ḥavāleler ḳaldurur, ḥandaḳların doldurur… (83/3)
- **ḥikmeti:** Bilmeyeler hikmeti ne, sebebi nedeñ ola… (111/8)
- **ḥile-y-ileñ:** Hile-y-ileñ dirilmek er oġlına dirilük olmaz… (139/3)
- **himmetüñ:** Cānum Lala ejdehanı men öldürmedim, senüñ durumuñ-ileñ himmetüñ öldürdi. (145/9)
- **ḥisārı:** Çöl yérlerüñ hisārı… (79/1)
- **ḥocası-y-ilen:** Münācatda söyledi İbrahim Ḫalilullah ḫocası-y-ilen… (31/13)
- **ḥoḳḳār:** Çaylar ḳıyısındañ hokkār olur… (67/3), (89/12)
- **ḥurīleri:** Hurīleri bezendi… (31/6)
- **hündüriseñ:** Aḳam, ḳarşı yatañ ḳara dağuñ hündüriseñ… (137/8)
- **ḥürmet:** Degedügi igidlere hürmet ideñ… (75/1)
- **ılḫılara:** Ilḫılara yetişende at… (45/6), (59/7)
- **ılḫılardañ:** Yér yérlenür, ılḫılardañ salla urur… (67/12)
- **‘ıyāl:** Ḥaḳḳ Te‘ālā ol gelinden ‘ıyāl vérse dudağları yalama oğlı ola… (113/6)
- **içi:** Pençesinün içi ara et doldurur… (59/5)
- **içine:** Minḳışlaḳuñ içine ürkü salañ… (77/2), (107/3)
- **içinde:** Adadığı erenler göñli içinde, mü’min haḳir gerek… (33/7), (37/2), (41/11), (61/5), (81/4), (87/5), (93/4), (93/8), (125/13), (127/12)
- **içindeñ:** Ḳadīmdeñ içindeñ çoḳul çıḳmaz Germel-ileñ Ḫalḫal éli… (99/11),

(101/2)

- **içüñe:** Oġuz senüñ içüñe bir ḳız gele, gelin düşe… (111/9)
- **igi:** Salur igi, Eymür görkü… (75/10), (93/5), (125/8), (133/2)
- **igid:** Düşse, bir merd igid élçilüḳa göndermese… (53/7), (55/8), (69/11), (71/4), (71/13), (73/7), (87/4), (87/7), (87/10), (93/1), (95/6), (95/7), (117/3), (133/8), (141/7), (151/4)
- **igidde:** İlerice segirtmege çoḳ igidde yürek olmaz… (71/5), (91/9), (93/9), (143/4)
- **igiddür:** Ġazan dédükleri er igiddür, merd igiddür… (137/7), (147/12)
- **igide:** Merd igide bir gün olur yaġı darar… (65/1), (91/6), (93/1), (125/5), (141/8)
- **igidi:** Merd igidi merd igide ta‘rīf étmaḳ… (91/6)
- **igidler:** Ḳoç alınlı igidler ḳol, bud olsa… (63/8), (87/14), (91/1), (93/14), (95/1), (103/7)
- **igidlerde:** İgidlerde devlet gerek… (91/12), (91/12)
- **igidlere:** Degedügi igidlere ḥürmet ideñ… (75/1)
- **igidlerüñ:** İgidlerüñ ḳoçaḳısañ olmag-ileñ… (137/12)
- **igidüm:** Başum baḫtı alp igidüm…. (111/12), (113/3)
- **igidüñ:** Dabanına géyse, polad olsa, için tepinübeñ gelende, merd igidüñ… (47/7), (57/1), (63/10), (73/1), (83/12), (91/7), (91/10), (93/6), (115/9), (119/2),

(119/11), (131/1)

- **igidünüñ:** İgidünüñ göñlün alub gevcüdende… (125/1)
- **iḥsān:** Geleñ gédene ḫayréyleye, ihsān ḳıla… (123/3)
- **ikindinüñ:** Günorta-y-ilen ikindinüñ arasınca gün görmedüm… (115/1)
- **ʿilmi:** Allah ʿilmi arı Kur’an açubanı kim oḫumaz… (33/8)
- **ilerice:** İlerice segirtmege çoḳ igidde yürek olmaz… (71/4)
- **īmān:** Īmān, inṣāf firāḳ olmaz Hemedān-ileñ Dergezīn şehri… (99/2)
- **īmāndañ:** Dünyāsında Ḳur’āndañ, āḫiretde īmāndañ… (97/6)
- **insān:** İnsān ki ekmel-i mümkinātdır… (37/7)
- **inṣāf:** Īmān, inṣāf firāḳ olmaz Hemedān-ileñ Dergezīn şehri… (99/2)
- **ipege:** Mülāyim ipege beñzermiş āb-ı göñül… (121/9)
- **irtedan:** Ne çaḳlarda seḥer irtedan bulutı saralanda… (123/9)
- **iş:** Söz söyleşeñ ulu bégler yamacında iş bitürür… (69/14), (97/2), (117/9)
- **işdür:** Yalḳuzluḳ yavuz işdür yā ādem… (39/3)
- **işkilleñ:** İşkilleñ ma‘aş éyler Ebrul éli… (97/11)
- **işüñ:** Günüñ doġsuñ, işüñ onsuñ… (63/10)
- **it:** İt oġlına, ḳurt enigi özüni daladur-mı? (47/3), (61/2), (61/9), (61/11), (69/7)
- **itce:** Ḳarıncası ḳara itce degül-midür Ḳarḫūn éli… (97/10)
- **izini:** Aḳça ḳoyın izini ele alur… (69/3)
- **kāfir:** Ala Demür kāfir Ḫandañ gelmişdi… (107/5), (131/8), (143/1)

- **kāfire:** Yéddi gün yedi géce ol kāfire ḳılıc çaldum… (131/7)
- **kāfirüñ:** Ol kāfirüñ sarı yayı on altı teke boynuzındañ ḳurulmış-idi… (107/6) (131/9)
- **kalbini:** Ḳarşı yatañ ḳarlı dağa osal baḫañ aranda kalbini miçküllere dayanmaz-mı? (83/8)
- **kārvānda:** Dabanı yasdı buḫtī deve, kārvānda ölür… (95/9)
- **kāvine:** Éşiginde çift kāvine osal baḫañ… (83/13)
- **keçisi:** Keçisi gerce, ādemi şerce İrevān, Naḫçıvān, Şervel éli… (101/3) (113/1)
- **kedbānular:** Aḳ bürçekli kedbānular aşuñ düzi… (37/15)
- **kelime:** Toḳsan bir miñ kelime ortaluḳdañ geldi, géçdi… (31/4)
- **kemālinde:** Her kim, belki her neste öz haddinde ve kemālinde olsa yaḥşıdur… (33/5)
- **kemāndār:** Ḳorçı başı Afşar kimi yég kemāndār, oḫçı olsa… (83/2)
- **kemāndārı:** Barusında kemāndārı urur… (73/5)
- **kend:** Ḳızılca kend Tebrīzde at na'lladañ… (75/13)
- **kendinden:** Panbuḳçunıñ on dört kendindeñ ḫarāc alañ… (129/14)
- **kentde:** Bir kentde iki güḫā olsa… (109/5)
- **kerrenāylar:** Kerrenāylar bozlansa, ḳıynaşsa ḳıynaşsa… (63/4)
- **kevserüñ:** Muḥammedüñ dīdārındañ, kevserüñ suyındañ… (123/7)

- **keşiş:** Tanımayub dayısı Ġazanı keşiş deyüb ağzın sögeñ… (79/12)
- **kiçkesinde:** Merd igidüñ kiçkesinde i‘tibārlı yoldaş gerek… (93/6)
- **kilīdi:** Ḳalʿalaruñ kilīdi, düşmenlerüñ ḳorḳusı… (35/9), (77/14)
- **kişiniñ:** Bir kişiniñ soyında altı yaşar oġlı olsa… (37/17)
- **kitābını:** Ḥaḳḳ kitābını oḳuyanda… (85/6)
- **kölügine:** Yükinde kölügine osal baḫañ… (85/3)
- **köpek:** Ḳara köpek it oġlına ġavġa salur… (61/2), (69/7)
- **körpi:** Aḫan çaylar üstine körpi salım… (139/13)
- **kötisi:** Yoldaş hiçi, nöker pesi, er kötisi… (87/6), (119/12)
- **kötüsi:** Bir muḫannes kötüsi tepesindeñ dabanına geyse… (47/6)
- **köynegi:** Yeñi ḳısḳa demür donlar er köynegi… (51/14)
- **kün:** Yéddi kün, yéddi géce pādşāhı ḳonaḳladı… (151/3)
- **küni:** Küni gelse, demi düşse, aḳ bilekde géñ dalıda yaşanmasa… (53/4)
- **kürk:** Erkekleri kürk tiker, doġduḳı gür olur, kāhil ḳopar Ḳavzīn éli… (99/9)
- **kürki:** Arı aṭlas, samur kürki hemi igid çigin ala… (71/13)
- **kürüñ:** Kürlüḳ-ilen ḳazanılmış kürüñ mālı… (87/12)
- **ḳāb:** Altı perli dom şeşperine ḳāb éyledi… (147/1), (147/2)
- **ḳabaḳ:** Er yumruḳı, güni gelse, demi düşse, kabak yarub ḳan… (55/3), (77/4), (103/13)
- **ḳabaḳumı:** Yédi gündeñ şoñra kabakumı ḳavzadum… (131/8)

- **ḳabaya:** Géçdüginde müskir-ileñ kabaya tālān salañ… (75/14)
- **ḳabża:** Sarı yaylar çekilende kabża ayrılsa… (125/5)
- **ḳabżası:** Sürcidānuñ cibiri, ḳatı yaylar kabżası… (75/4), (133/5)
- **ḳadā:** Ökbesine ṣabır ḳılañ, başdañ kadā savdurur… (123/4)
- **ḳadem:** Yetmiş kadem segirdi… (149/14)
- **ḳaduñ:** Yedi kaduñ yér altına… (49/6)
- **ḳal‘a:** Ġanīmine kal‘a vermez… (73/6)
- **ḳal‘adur:** Her évi bir kal‘adur Musul éli… (99/1)
- **ḳal‘alara:** Berk kal‘alara ögcedegenek… (75/1)
- **ḳal‘alaruñ:** Kal‘alaruñ kilīdi, düşmenlerüñ ḳorḳusı… (35/9), (73/2), (77/14)
- **ḳal‘anı:** Döge döge ġanīminden ol kal‘anı alsa-y-dı… (73/3), (83/4)
- **ḳal‘anuñ:** Ol kal‘anuñ sağında, ṣolunda uçurumu var… (73/4), (73/6)
- **ḳal‘asını:** Aras-ileñ Ḳars Ḳal‘asını ol yériyişde aldum… (131/10)
- **ḳal‘aya:** Ol kal‘aya sibeleri yéridür… (83/2)
- **ḳalḫan:** Sallar başı altına kalḫan alañ… (79/10), (141/10)
- **ḳalḫanını:** Kalḫanını yapundı… (141/7)
- **ḳalmışlaruñ:** Kalmışlaruñ elin dutım… (139/14)
- **ḳamışuñ:** Sar kamışuñ ortasındañ, yasdı gölüñ ḳıyısındañ uġurlanub ṣuna ḳapmaḳ… (89/10)
- **ḳan:** Ḳıynaḳınuñ ucında kan çılıtsa… (43/9), (45/9), (55/3), (57/11), (59/9),

(63/8), (65/4), (65/12), (69/1), (75/2), (79/6), (81/6), (101/4), (103/13), (125/4)

- **ḳana:** Ḳızıl kana belleşür, ya baş vérür, ya baş alur… (87/8), (141/12)
- **ḳanatı:** Her kanatı birer arzun değil-midür? (43/6), (43/10), (55/11), (115/6)
- **ḳanatınuñ:** Şāhī şunḳar yavızı kanatınuñ… (65/7)
- **ḳanlar:** Balçakında alca kanlar dondurmasa… (53/11)
- **ḳaplan:** Ala kaplan yavrısınuñ avı üste güni doġar… (59/5), (67/5), (75/6)
- **ḳaranḳluḳ:** Karankluk ḳarışdı… (133/12)
- **ḳarçıḳay:** Ac ḳarçıḳay yavızı tabl-bāzı… (65/14), (89/9)
- **ḳarda:** Ḳarda yatar… (59/14), (69/2)
- **ḳardaş:** Ġazan ejdeha olubdur, ne ḳavm tanur, ne kardaş tanur… (147/14)
- **ḳarıları:** Karıları kabarmadın aran sazuñ, gür mişenüñ… (67/11)
- **ḳarılarumı:** Karılarumı ḳarşı vérüb ḳara daşı saḫlıyañ Ġazan-idüm. (105/11)
- **ḳarıların:** Ḳarıların döşeyüben ḳarda yatar… (69/2)
- **ḳarıncası:** Karıncası ḳara itce degül-midür? (97/10)
- **ḳarıncugı:** Göñülcügi olanda, karıncugı ac olanda… (59/12)
- **ḳarnın:** Acuñ karnın doyura, yalangacuñ sırtın örte… (123/2)
- **ḳarşısına:** Gédeyim Ġazanuñ karşısına… (149/2), (149/3)
- **ḳartal:** Ḳapusı berk daş aġıluñ ḳıyın söker, kartal… (59/14), (69/4)
- **ḳavat:** Tayın töşin bilmez kavat, bir gün olur, tepikde ölür… (95/5)
- **ḳavatlara:** Kavatlara ḳan utdurub cezā véreñ… (75/2)

- **ḳavm:** Ol yādlar kavm olur güle güle… (97/1), (147/14)
- **ḳavmini:** Kavmini ḳoyubeni yād avcına güvenenler… (95/13)
- **ḳay:** Gökde örülmaḳ; kay bosaluḳ erdemidür… (89/4)
- **ḳaya:** Sarı kaya salḫumında yér yérlenür… (57/13), (67/6), (141/5)
- **ḳayada:** Altmuş argun al kayada yér yérlenür… (43/12), (45/3), (75/5)
- **ḳayadan:** Kayadan bir ḳara daş ayrıldı geldi… (105/9)
- **ḳayanuñ:** Al kayanuñ yalçınında ḳaplan sıçrar… (39/9), (141/5), (141/10), (141/11)
- **ḳaybatanlar:** Kaybatanlar erdemidür, yola girüb yol büksemaḳ… (91/3), (103/6)
- **ḳaybatanuñ:** Kaybatanuñ ḳoba nere ol özini badadur-mı, badadmaḳ yoḳ… (43/5), (137/10)
- **ḳaz:** Yeñgil ördek, ḳoba kaz göldeñ uçsa… (57/6), (57/9), (67/2)
- **ḳazaḳuclar:** Kazakuclar segürdirse meydānında toz eglenür… (39/11), (91/2), (103/4)
- **ḳazaḳucuñ:** Kazakucuñ ayġırısañ olmag-ilen… (137/10)
- **ḳazuñ:** Gölde oturañ ḳoba kazuñ… (57/4)
- **ḳıflına:** Ḥācı olub Mekke kıflına éli géçen… (81/3)
- **ḳılıc:** Küffāra kılıc çaldı… (31/8), (35/5), (87/5), (143/11), (145/3)
- **ḳılıcdañ:** Kılıcdañ ise merd igidüñ elinde bir aḳac yég… (115/9)

- **ḳılıcı:** Sav kılıcı kimler almaz dīn yolında… (35/5)
- **ḳılıc-ıla:** Ḳılıc-ıla adını yék sulatmış… (79/14)
- **ḳılıcın:** Ḳara polad sav kılıcın eline aldı… (143/10), (143/14), (149/10)
- **ḳılıcına:** Yégler başı Yégenek kimi kılıcına pehlivān ḳoçaḳ olsa… (81/2), (145/14)
- **ḳılıcıya:** Ḳara Budaḳ kimi kılıcıya pehlivān… (37/2), (149/11)
- **ḳılıc-ileñ:** Kılıc-ileñ Müselmāndur ḳadīmīdeñ Urumlu ile Uşanī éli… (97/13)
- **ḳılıçlar:** Kılıçlar er azusı, güni gelse, demi düşse… (53/10), (53/12), (63/7), (103/11), (115/8)
- **ḳılıcum:** Yédi kāfir kılıcum öñünde onba durmuş-idi… (131/8)
- **ḳılıcuñ:** Ḳara Polat, kılıcuñ aġzına ḳoyulmasa… (49/8), (65/5), (141/14), (149/8)
- **ḳın:** Ḳara polad ḳılıcına kın düzetdi… (145/14)
- **ḳırbān:** Aḳca tozlı ḳatı yayına kırbān éyledi… (145/13)
- **ḳırḳı:** Yügrük kırkı yavızı fare, bıldırcın alur… (67/4), (89/13)
- **ḳış:** Ḳubadañ kış günleri yañıl alma el üstinde meze geleñ… (77/7), (129/12)
- **ḳışı:** Yazı, kışı bilinmez yıllar ola… (109/8)
- **ḳıyaḳ:** Sarı kıyak, gök ot başı yayḫananda… (123/10)
- **ḳıyısına:** Ḥalḳa göller kıyısına tālān salsa… (57/9)
- **ḳıyısında:** Şehrler kıyısında nān nān déyüb çaḳırmaz-mı… (83/14)

- **ḳıyısındañ:** Göller ḳıyısındañ şuna kapar… (67/1), (67/3), (89/10)
- **ḳız:** Tüḳa boylı ḳız sevinür, baḫtı açılsa… (103/1), (111/9)
- **ḳızı:** Yéddi yaşar ḳızı olsa yaġıdan beter… (39/2), (107/13), (123/14)
- **ḳızını:** Tāt ḳızını Türk ala, Türk ḳızını hem Tāt ala… (109/12)
- **ḳızındañ:** Tāt ḳızındañ doġulañ oġlan dayısına dayı déye… (111/1), (111/2)
- **ḳoca:** Götüreler daha-mı devletli ḳoca déyübeni söyleler… (113/11)
- **ḳocalar:** Aḳ saḳḳallı ḳocalar… (37/14), (101/12)
- **ḳocalara:** Béş yaşına yetişmedin yetmiş yaşar ḳocalara dili dege… (113/7)
- **ḳocası:** Ol zamānuñ ḳocası elli, altmış yaşında ādem öle… (113/12)
- **ḳoç:** Boynuzı burma ḳoç indürdi Ḥaḳḳ Teʿālā ḳudretinden… (33/2)
- **ḳoçaḳ:** Yégler başı Yégenek kimi ḳılıcına pehlivān ḳoçaḳ olsa… (81/2)
- **ḳoçaḳısañ:** İgidlerüñ ḳoçaḳısañ olmag-ileñ… (137/13)
- **ḳoççaḳ:** Eger erdür, eger ḫatun, bu dünyāda nāmuslı, ġayretli ḳoççaḳ gerek… (93/11)
- **ḳoçı:** Erüñ ḳoçı, igid ḫāsı… (87/9)
- **ḳoçḳarısañ:** Aġayıluñ ḳoçḳarısañ olmag-ileñ… (137/11)
- **ḳol:** On min yaġı geldigüni éşidende ḳol götürüb aḳ otaḳ içinde öyine girdüm… (125/12)
- **ḳola:** Ḳola ḳopuz götürdügi… (57/1)
- **ḳollarında:** Merd igidüñ ḳollarında ḳuvvet gerek… (91/11)

- **ḳonşı:** Tāt évü-y-ileñ Türk évü bir araya konşı ola… (109/10)
- **ḳonşılara:** Aḳça ayran déyübeni, konşılara gezinmez-mi… (85/2)
- **ḳopuz:** Çaldı kopuz… (37/3), (57/1)
- **ḳordañ:** Dedem soyı alp ozanlar kordañ ḳalmaz… (119/4), (119/13)
- **ḳoşun:** İki koşun birbirine ḳarışanda… (55/8), (63/3)
- **ḳoyın:** Aḳça koyın izini ele alur… (69/3), (95/10), (99/14), (115/2)
- **ḳoynındañ:** Say sancaklı Oġuz ḳızı helālinüñ koynındañ çıḳubeni… (123/14)
- **ḳudretindeñ:** Ḥaḳḳ Teʿālā kudretindeñ, Dāvuda fermān-içüñ, münācatda söyleşdi… (31/12), (33/2)
- **ḳulaġ:** İki kulaġ éşidende nehībli dil… (121/3)
- **ḳulaġları:** Ayaġları ḫınalı, kulaġları perçemli… (61/8)
- **ḳullarında:** ʻAlī kullarında eyle demde mürüvvet gerek… (93/3)
- **ḳullarını:** Dedem dér; kullarını bī-naṣīb étmesüñ… (123/8)
- **ḳurt:** Kurt eniginüñ, ḳara géce içinde güni doġar… (61/5), (69/1), (75/7)
- **ḳursaḳ:** Meclisde merd igidde kursak gerek… (93/8)
- **ḳuş:** Ḳalḫub uçan kuş aşlını toḫunub alsa… (43/8), (133/9)
- **ḳuşı:** Uçar kuşı fermān étdi Ḥaḳḳ Teʿālā… (31/10)
- **ḳuşına:** Çay kuşına ṭufan salur… (65/11)
- **ḳuşlar:** Baḥrī kuşlar götürdi… (133/7)
- **ḳurbān:** Öz oġlumı keseyim yoluñda kurbān-içüñ… (31/14), (33/3)

- **ḳurd:** Ḳayış dilli kurd enigi… (45/11), (47/3)
- **ḳuvvet:** Merd igidüñ ḳollarında ḳuvvet gerek… (91/11)
- **ḳuvveti:** Bél kuvveti, yürek yaġı… (39/1), (53/3), (75/10), (109/9), (133/1)
- **ḳuzı:** Körpe kuzı yetürür… (41/1), (91/5), (105/8)
- **ḳuzular:** Körpe kuzular çevrilmese… (51/4)
- **laçın:** Laçın yavızı ḳaz uşadır… (67/2), (89/8)
- **lengeri:** Aderbāycān lengeri… (75/9), (133/5)
- **ma‘aş:** İşkilleñ ma‘aş éyler Ebrul éli… (97/12)
- **maḫalde:** İt oġlınuñ ol maḫalde güni doġar, güni doġar… (61/11)
- **maḫallinde:** Géce maḫallinde yanı berkce daş aġılınuñ ḳıyın söker… (69/4), (117/2)
- **maḫbūbı:** Yayaḳ geldi maḫbūbı çoḳ Şirāz… (99/6)
- **maḳṣūdına:** Atasınuñ évünde murādına, maḳṣūdına Ḥaḳḳ yetürse… (103/2)
- **māl:** Şirincanver māl götürür… (95/12)
- **mālı:** Vérüb alub tükenmedi civānmerd mālı… (87/11), (87/12)
- **mālum:** Bir keçisi oḳlaḳ doġsa, mālum déye… (113/1)
- **māni‘i:** Arasında ferişte var māni‘i andañ… (119/5), (119/6), (119/8), (119/9), (119/10), (119/13), (119/14)
- **mariḫde:** Ḳızıl géyik, ḳır tekeni mariḫde alur… (59/4)
- **ma‘rekeler:** Ma‘rekeler çiçeği, ḳorçı başı Afşar kimi… (83/1), (93/8), (129/6)

- **meclisde:** Meclisde merd igidde ḳursaḳ gerek… (93/8)
- **meded:** Ḫıżır Nebī, Ḫıżır İlyās meded meded déyübeni çaḳırmaz-mı… (85/9), (97/6), (117/9), (125/6), (127/9)
- **mehterinüñ:** Bidev atlar mehterinüñ élin almış… (123/12)
- **menzil:** Ḳaranḳulu gécede menzil kesse; aḳ tozlı ḳatı yaylar sevinür… (103/6)
- **mertebesi:** Mertebesi hem çoḳ-idi… (31/9)
- **mersecügi:** İt oġlınuñ mersecügi çekilende… (61/9)
- **mescidlerüñ:** Mescidlerüñ çerāġı… (35/10)
- **mesken:** Sarpça sarpça yérlerde mesken éyler Kürd éli… (97/12)
- **me‘ şal:** Yédi yérde me’ şal kimi yanar girdi… (135/3)
- **meşe:** Meşe kimi eseñ ol ejdehanuñ yalı-y-mış… (135/13)
- **meydānda:** Alaca meydānda seğirte-y-di… (71/6)
- **meydāndañ:** Ol meydāndañ çıḫar… (71/12)
- **meydānında:** Ḳazaḳuclar segürdirse meydānında toz eglenür… (39/11), (91/2), (103/5)
- **miçküllere:** Ḳarşı yatañ ḳarlı daġa osal baḫañ aranda kalbini miçküllere dayanmaz-mı… (83/9)
- **minnetindeñ:** Ḳayın atanuñ minnetindeñ, ḳayın ana cevrindeñ ḳurtuldum şükür déye… (113/5)
- **mişenüñ:** Yavrısı gür mişenüñ gölinde yér yérlenür… (59/7), (67/11), (75/6)

- **mizāc:** Sömürüb sömürüb al şarāblar içmege mizāc gerek… (93/8)
- **mollalara:** Mollalara osal baḫañ, namāzsızca Ḥaḳḳ yérine ḳoyulmaz-mı… (85/6)
- **murādına:** Atasınuñ évünde murādına, maḳṣūdına Ḥaḳḳ yetürse… (103/3)
- **mü'minlerüñ:** Mü'minlerüñ göñlindesiñ, ṣādıḳlaruñ dilindesiñ… (139/11)
- **mürüvvet:** Mürüvvet dilese, mürüvvet Şāh-ı Merdān 'Alīde olur… (93/2), (93/3)
- **mürüvveti :** Aḳçası çoḳ mürüvveti yoḳ Şīrvān éli… (99/14)
- **Müselmāndur:** Ḳılıc-ileñ Müselmāndur ḳadīmīdeñ Urumlu ile Uşanī éli… (97/13)
- **müskir-ilen:** Géçdüginde müskir-ileñ ḳabaya tālān salañ… (75/14)
- **na'l:** Ol çaḳlarda bidev atları segirdibeñ dört ayaġındañ na'l fırlasa… (125/3)
- **namāz:** Günde geleñ béş vaḳt namāz hem pişdürür… (123/5)
- **nāmerde:** İş düşende nāmerde, Ḳādir Allah yaha dutub yalvartmasuñ… (117/10)
- **nāmus:** Nāmus üste büyümüş, ġayret üste dalaşmış merd igidler ölince ölmese yég… (93/13)
- **nāmusı:** Er nāmusı erde gerek… (93/9)
- **nān:** Şehrler ḳıyısında nān nān déyüb çaḳırmaz-mı… (83/14)
- **na' ra:** Ġazan na' ra çekdi Allahına yalvardı… (139/8)

- **naẓarına:** Kesik başlar, diri dustaḳlar naẓarına getürmese… (55/10)
- **naẓarında:** Pādşāhlar naẓarında soy yetürse… (103/14)
- **necāt:** Sen maña bir necāt vérgil… (141/2)
- **nefes:** Nefes çeküb ṣon sömüreñ Ġazan-idüm… (105/5), (139/6)
- **nekkāre:** Ol altı bég oġlına ‘alem, tevḳ, nekkāre vérüb özüm tegi bég kıldum… (131/13)
- **nekkāreler:** İki cānibdeñ nekkāreler dögülse… (63/3)
- **neste:** Her kim, belki her neste öz haddinde ve kemālinde olsa yaḥşıdur.(33/5)
- **nesteni:** Ġazan anda yetişende tepe kimi bir nesteni yatar gördi… (135/8), (135/9)
- **nisbetdür:** Kerbelā toprağına nisbetdür Ḳum toprağı… (99/4)
- **nöker:** Yoldaş hiçi, nöker pesi, er kötisi… (87/6)
- **oba:** Oba devleti, aḳ bürçekli… (37/14), (109/4)
- **odı:** Lala Ḳılbaş eyle ki odı gördi, sandı ejdeha Ġazanı utdı… (145/2)
- **odlar:** Ejdehanuñ aġusı yér yüzüne tökülende aġusındañ yér yüzüne yanar yanar odlar düşdü… (143/13)
- **oġlan:** Olañ oġlan sevinür, Ḳur’ān oḳusa… (101/13), (103/2), (111/1), (111/2), (111/6)
- **oġlı:** Bir kişiniñ soyında altı yaşar oġlı olsa… (37/17), (75/11), (77/9), (101/13), (113/7), (133/6)

- **oġlum:** Yā ilāhī menüm oġlum yoḫdur… (31/13)
- **oġlumı:** Öz oġlumı keseyim yoluñda ḳurbān-içüñ… (31/14)
- **oġlına:** İt oġlına, ḳurt enigi özüni daladur-mı? (47/3), (47/10), (61/2), (69/7), (139/3)
- **oġlını:** Azularıñ dört yérdeñ batursa, boynu yoḳun Türk oġlını… (45/14), (61/1), (69/6)
- **oġlınuñ:** Aṣıl Selcik Bég oġlınuñ… (41/11), (61/9), (61/11)
- **oġul:** Év yanında év tikerse oġul yaḫşı… (117/6)
- **oḫa:** Ḳāim oḫa ḳadanur… (87/7)
- **oḳ:** Ok ötkünini barmaḳ atar… (41/5), (93/5)
- **oḳı:** Seksen okı sadaḳındañ tökince, ejdehaya buḳun buḳun şişletdi… (143/8)
- **oḳ-ileñ:** Sadaḳındañ ṣahār ḳapdı bir ok-ileñ ejdehanı atdı, urdı… (139/4)
- **oḳlaḳ:** Bir keçisi oklaḳ doġsa… (113/1)
- **oḳlar:** Sadaḳ-ārā sāirinde seksen oklar yaġı élçisi… (53/6), (53/9), (65/4), (75/5), (103/8), (133/4), (141/14)
- **oḳlara:** Ṣahār oklara er ḳadansa… (63/6)
- **oḳlarına:** Üç yilegli ṣahār oḳlarına sadaḳ tikdürdi… (145/13)
- **oḳuñ:** Danışmasañ ṣahār okun peykānı-y-ileñ öldürürüm Ġazan seni.(149/7)
- **ordular:** Al ordular dağları yaylamasa… (49/11)
- **ordusında:** Ulu ḫanlar ordusında… (41/12), (135/6)

- **ordusınuñ:** Ġazan sandı öz ordusınuñ çeraġ ışığıdur… (135/4)
- **orduya:** Hemi orduya varuñuz… (133/10), (133/11), (135/1)
- **ornı:** Ḳara yérüñ ornı, Kürdistānuñ büyügi… (81/7)
- **ortasındañ:** Cerkeleyüb geder-iken géñ yazınuñ ortasındañ… (61/6), (89/10)
- **ot:** Sarı ḳıyaḳ, gök ot başı yayḫananda… (123/10)
- **otaḳ:** On min yaġı geldigüni éşidende ḳol götürüb aḳ otaḳ içinde öyine girdüm… (125/12), (141/5)
- **otı:** Otı bitüb, çıḳub çıḳub él yaylamaḳ; ayındurı daşḳun sular erdemidür… (89/6), (115/10)
- **otlar:** At yémeyeñ acı otlar ḳara yérüñ üzerinde… (115/11)
- **otları:** Daġ otları tükene, tiken ḳala… (109/2)
- **oymaḳ:** Ḳalın oymak büyügi… (83/1)
- **oymaḳdan:** Sınalmamış yād éldeñ, yād oymaḳdan… (111/9)
- **ozan:** Dér; ozan ḳopar… (41/13)
- **ozanlar:** Dedem soyı alp ozanlar er şādluḳı… (55/14), (91/6), (103/14), (119/4), (119/13)
- **ödin:** Büyüldüġice düşmenüñ ödin yarañ… (35/14), (77/5), (79/5), (129/11)
- **ögeç:** Ögeç semizini ḳarpub dutar… (61/1), (69/4)

- **ökbesine[2]:** Ökbesine ṣabır ḳılañ, başdañ ḳadā savdurur… (123/3)
- **ölümindeñ:** Ölümindeñ ḳorḫmaz merd igidüñ güni doġar, güni doġar (63/9)
- **ön:** Ön olanda, öñce gelür… (87/3)
- **öñice:** Cirasınlar elleşende, aḳasınuñ öñice aḫtarma atlar… (55/9)
- **öñinde:** Aḳası öñinde ġanīm olub yüz aḳartmaḳ… (91/1), (95/7)
- **öñindeñ:** Bölük göz öñindeñ dağıtmasa… (53/8)
- **öñine:** Sadaḳını öñine tökdi… (143/7)
- **öñünde:** Yédi kāfir ḳılıcum öñünde onba durmuş-idi… (131/8)
- **öpke:** Siñir çeker, öpke deşer… (61/3), (61/4), (69/8), (115/3)
- **öpkesin:** Ac aṣlanuñ bağır, öpkesin ḳara sac içinde ḳavurub yéyeñ… (127/12)
- **ördek:** Yeñgil ördek, ḳoba ḳaz göldeñ uçsa… (57/6), (57/9)
- **öte:** Andın öte varanda… (73/14), (75/12), (77/10), (79/8), (81/2), (81/9)
- **ötlegi:** Yasdı gölüñ ḳıyısındañ uġurlanub ṣuna ḳapmaḳ; boz ötlegi erdemidür… (89/11)
- **öyine:** On min yağı geldigüni éşidende ḳol götürüb aḳ otaḳ içinde öyine girdüm… (125/13)
- **özi:** Atı yügürük, özi bilge ‘Arab éli… (99/7), (145/6)
- **özim:** Özim tipde durdum… (131/3)

---

[2] Metnin birçok yerinde “öpke” şeklinde kullanıldığını tespit ettiğimiz öfke anlamındaki sözcük üzerinde (s.123 3. satırda) göçüşme meydana gelmiş ve kelime burada “ökbesine” şeklinde kullanılmıştır.

- **özin:** Altına özin çekse… (57/8), (61/3), (65/8), (141/11)
- **özini:** Ḳaybatanuñ ḳoba nere ol özini… (43/5), (43/11), (47/3)
- **özindeñ:** Özindeñ uca ay görende sıçramaḳa ḥamlelenür… (59/1)
- **özüm:** Özüm tegi bég ḳıldum… (131/14)
- **pādşāh:** Bayındır Pādşāh kimi devletli olsa… (73/14), (107/12), (147/6), (147/7), (147/11), (149/12), (151/2)
- **pādşāha:** Bayındır Pādşāhdañ Bicen Pādşāha élçi gédeñ… (81/10), (129/2)
- **pādşāhdañ:** Bayındır Pādşāhdañ Bicen Pādşāha élçi gédeñ… (81/10), (107/9)
- **pādşāhı:** Yéddi kün, yéddi géce pādşāhı ḳonaḳladı… (151/3)
- **pādşāhlar:** Pādşāhlar naẓarında, ḳadīmīdeñ Dedem dér… (41/13), (103/14)
- **pādşāhlaruñ:** Pādşāhlaruñ yurdı Aderbāycān diyārında Ucān éli… (101/5)
- **pādşāhum:** Pādşāhum maña ruẖṣat vérgiliñ, gédeyim… (149/1)
- **pādşāhuñ:** Ẕulḳadir delüsi, pādşāhuñ vekīli… (75/11), (81/1), (81/12), (133/5), (151/1)
- **pādşāsı:** Seksen min İç Oġuzuñ, toḳsan min Daş Oġuzuñ pādşāsı… (73/13)
- **pāre:** Sürcidāya süsülür, yara, pāre götürür… (87/8)
- **parslar:** Ala parslar üngeretdi… (133/7)
- **pas:** Altun-ileñ gümiş sinide pas eglenmez… (117/12)
- **pehlivān:** Ḳara Budaḳ kimi ḳılıcıya pehlivān, sofrasına Bahādır ġazī gerek… (37/2), (81/2), (149/11)

- **pehlivānı:** Busudaki cānverler pehlivānı… (61/4)
- **pençesi:** Gök pençesi ara et doldurur… (67/10)
- **pençesinün:** Pençesinün içi ara et doldurur… (59/5)
- **pesi:** Yoldaş hiçi, nöker pesi, er kötisi… (87/6)
- **peykānı:** Ṣahār oḳlar peykānı, dom şeşperler dögdüsi… (75/5), (133/4)
- **peykānındañ:** Peykānındañ uṣanmazduñ… (143/1)
- **peykānı-y-ileñ:** Danışmasañ ṣahār oḳun peykānı-y-ileñ öldürürüm Ġazan seni… (149/7)
- **pıçaḳ:** İsmaʿ ile pıçak çekdi… (33/1), (33/2)
- **pıçaḳın:** Pıçakın sancdı… (145/1)
- **pilāvına:** İstanbulda adı söylenür pilāvına Aderbāycān diyārında Erdebīl şehri… (99/13)
- **pintisi:** Arı etekli nik-zenlerde ḳav eglense, aṣlında pintisi var, māni'i andañ… (119/7)
- **piyāleni:** Saḳ elümdeñ sol elüme piyāleni tepretmedüm… (105/11)
- **polad:** Daşdañ polad sızdırdı… (31/11), (35/5), (41/3), (43/1), (47/7), (49/8), (53/9), (53/12), (63/7), (65/5), (75/4), (87/14), (103/11), (115/8), (117/4), (125/4), (133/4), (141/14), (143/10), (145/14), (149/8)
- **polada:** Polada toḫunsuñ çoḳul başı… (87/14)
- **pūlum:** Bir pūlum, bir ḥabbem yoḳ dér-ikeñ ulu bégler… (121/7)

- **ruḫṣat:** Pādṣāhum maña ruḫsat vérgiliñ, gédeyim… (149/1)
- **sac:** Ac aṣlanuñ bağır, öpkesin ḳara sac içinde ḳavurub yéyeñ… (127/12)
- **saçı:** Ḳara saçı hörmeli Gürci éli… (101/1)
- **saçuñ:** Ḳara saçuñ dolaşmışını darağ yazar… (41/5)
- **sadaḳ:** Üç yilegli ṣahār oḳlarına sadak tikdürdi… (145/13)
- **sadaḳındañ:** Sadaḳındañ ṣahār ḳapdı bir oḳ-ileñ ejdehanı atdı, urdı… (139/4), (143/8), (149/4)
- **sadaḳını:** Sadaḳını öñine tökdi… (143/7)
- **sağında:** Ol ḳal‘anuñ sağında, ṣolunda uçurumu var… (73/4)
- **sağınına:** Éşiginde sağınına osal baḫañ… (85/1)
- **sāirinde:** Kāküllice turḳaylar sāirinde… (123/12)
- **saḳ:** Bir igid sak olduḳça bir yaraḳa cān vérür… (141/7)
- **saḳa:** Saḳdaki bégler saḳa ḳaçdı, soldaki bégler sola ḳaçdı… (105/10)
- **saḳdañ:** Sakdañ kimi saldum… (129/2), (129/7), (131/3), (147/8)
- **saḳḳal:** İgirmi yaşına yetişmedin saḳḳal basa… (113/8)
- **saḳsaḳana:** Ḳanatı ala saksakana ol özini şaḳıdur-mı, şaḳıdmaḳ yoḳ… (43/11)
- **salla:** Dünek ılḫılara yetişende salla urur… (59/8), (67/12)
- **sandal:** Sandal aḳaç sarp gemiler… (47/13)
- **savaş:** Yérüñ üzerinde savaş düşse… (63/5), (71/3), (87/2), (91/8), (109/3), (115/7), (131/6)

- **savaşda:** Ol savaşda sarı yaylar çekilende… (63/5), (95/8)
- **sāyebān:** Şāh Dağınuñ üstinde sāyebān gereñ… (77/5), (105/7), (129/11)
- **sāyebānı:** Ejdeha derisindeñ düzilmiş sāyebānı tikdi… (151/2)
- **sāyebānınuñ:** Sāyebānınuñ yélkenlerin ejdehanuñ derisinden éyledi…(147/3)
- **sāyebānuñ:** Sāyebānuñ altında bağdaş ḳurdı… (151/2)
- **sazuñ:** Ḳarıları kabarmadın aran sazuñ, gür mişenüñ… (67/11)
- **sebebi:** Bilmeyeler ḥikmeti ne, sebebi nedeñ ola… (111/8)
- **seḥer:** Seher yéli esib esib gögsi gözel ḳara dağa toḫunanda… (123/10)
- **semizini:** Ögeç semizini ḳarpub dutar… (61/1)
- **serdārı:** İçindeki serdārı cehdin éyler… (73/5), (101/7)
- **serdārısañ:** Erenlerüñ serdārısañ olmag-ileñ… (137/12)
- **serhoş:** Busudaki sır sözleri serhoş söyler… (41/6)
- **serḥadlerüñ:** Serḥadlerüñ yamacı… (35/9), (77/13)
- **ses:** Ses yeter yérde durdu… (149/4)
- **sırtın:** Acuñ ḳarnın doyura, yalangacuñ sırtın örte… (123/2), (139/14)
- **sırtlarında:** Sırtlarında ḳızıl géyik, ḳır teke sıçraşmasa… (49/12)
- **sibeleri:** Ol ḳal‘aya sibeleri yéridür… (83/2)
- **sīnecāḳı:** Sinecek sīnecāḳı bitmezmiş ẓālim göñül… (121/12)
- **sinide:** Altun-ileñ gümiş sinide pas eglenmez… (117/12)
- **siñir:** Siñir çekse… (47/1), (61/3), (69/8)

- **sitem:** Ḳayıdışda Bicen Pādşāhuñ ġażabına düşübeni sitem çeken… (81/13)
- **sitem-ileñ:** Sitem-ileñ çengelde ölür… (95/12)
- **sofrasına:** Sofrasına Bahādır ġazī gerek… (37/2)
- **sola:** Saḳdaki bégler saḳa ḳaçdı, soldaki bégler sola ḳaçdı… (105/10)
- **soldañ:** Soldañ kimi saldum ḳızılca Tebrīzdeñ tökülüb köçeñ… (129/7), (131/2), (131/4), (147/8)
- **soy:** Boy boyladı, soy yétürdi... (37/4), (49/1), (83/6), (103/14)
- **soyda:** Bu soyda Dedenüñ müddeʿāsı budur ki… (33/5), (37/6)
- **soyı:** Dedem soyı alp ozanlar er şādluḳı… (55/14), (87/4), (103/13), (119/3), (119/13)
- **soyında:** Bir kişiniñ soyında altı yaşar oġlı olsa… (37/17)
- **soyları:** Aşlan ʻAlī, bu soyları kim soyladı… (101/8)
- **söveñ:** Év yanında söveñ kimi sögenduġı… (55/1)
- **su:** Su yérine ḳan sömürse… (45/9), (47/13), (47/14), (59/9), (69/1), (89/5), (115/12), (115/12)
- **suda:** Derin suda ḳalanda… (85/8)
- **sular:** Ayındırı daşḳun sular yér damarı… (37/10), (89/7)
- **sulṭān:** Altun taẖt-ı Mısır'da sulṭān olañ… (77/11)
- **sulṭānı:** Ṭabasaran sulṭānı… (131/1)
- **suyı:** Éller içmez bulanduruḳ sası suyı sulanmaz-mı… (83/10), (129/12)

- **suyındañ:** Muḥammedüñ dīdārındañ, kevserüñ suyındañ… (123/7)
- **suyını:** Kür Suyını tilib géçeñ… (75/14), (129/9)
- **suyuñ:** Ayınduru daşḳun suyuñ türkiniseñ… (137/9)
- **suyunuñ:** Çeşme suyunuñ üstinde… (51/1)
- **süksün:** Süksün böler… (65/6), (103/12)
- **sümügindeñ:** Et yémeyüb sümügindeñ sındırmayub yal dibindeñ… (67/14)
- **sürcidālar:** Ala bıdaḳlu sürcidālar er boynuzı… (53/14), (55/2), (63/7)
- **sürcidānuñ:** Sürcidānuñ cibiri, ḳatı yaylar ḳabżası… (75/4), (133/4)
- **sürcidāsına:** Ala bıdaḳ sürcidāsına ḳāb éyledi… (147/1)
- **sürcidāya:** Sürcidāya süsülür, yara, pāre götürür… (87/8)
- **sütin:** Yaġlı sütin toḫ emitse ana yaḫşı… (117/5)
- **ṣabır:** Ökbesine sabır ḳılañ, başdañ ḳadā savdurur… (123/3)
- **ṣādıḳlaruñ:** Mü'minlerüñ göñlindesiñ, sādıḳlaruñ dilindesiñ… (139/11)
- **ṣādıḳdur:** Oġuz bile Türk sādıkdur ki… (147/8)
- **ṣaḥābe:** Oġuzuñ içinde saḥābe olañ… (81/4)
- **ṣalaḥuñ:** Salahuñ nedür, cānum Lala maña dégil dédi. (137/5)
- **ṣolunda:** Ol ḳal'anuñ saġında, solunda uçurumu var… (73/4)
- **ṣuna:** Göller ḳıyısındañ suna kapar… (67/1), (89/11)
- **ṣaḫm:** Dere, tepe ḳalmasa, ekin-ileñ ṣaḫm ola… (111/5)
- **ṣarāblar:** Sömürüb sömürüb al ṣarāblar içmege mizāc gerek… (93/7)

- **şehīd:** Fatıma ananuñ sevgüleri dīn ʿaşḳında şehīd olan ġāziler… (35/1), (35/2)
- **şehrler:** Şehrler ḳıyısında nān nān déyüb çaḳırmaz-mı… (83/14), (99/4)
- **şehri:** Yalabıyub gün doġduḳı Ḳiyan şehri… (97/9), (97/10), (99/3), (99/5), (99/13)
- **şerce:**Keçisi gerce, ādemi şerce İrevān, Naḫçıvān, Şervel éli… (101/3)
- **şeşper:** Altı perli gür şeşper… (55/4)
- **şeşperine:** Altı perli dom şeşperine ḳāb éyledi… (147/1)
- **şeşperler:** Altı perli gür şeşperler… (55/2), (75/5), (103/12)
- **şilanında:** Şilanında bol ni’metli, Ḳādir Tarı gölgesi… (73/12)
- **şilanumda:** Yéddi ḳoyın olur-idi günde menüm şilanumda… (115/2)
- **şiş:** Altı degül, yéddi dutum polad şiş, ucı elmasdañ… (107/11)
- **şuʿleler:** Cihān şuʿleler yaḫınıb… (39/6
- **ṭablbazı:** Tomaḳası alınsa, tablbazı dögülse… (57/7), (65/14)
- **teke:** Ol kāfirüñ sarı yayı on altı teke boynuzındañ ḳurulmış-idi… (107/6)
- **ṭoylan:** Toḫulısı çoḳ duman ḳoyın; toylan şilanda ölür… (95/10)
- **ṭufan:** Çay ḳuşına tufan salur… (65/11), (77/2)
- **taḫt:** Altun taḫt-ı Mısır’da sulṭān olañ… (77/11)
- **Tarı:** Şilanında bol ni’metli, Ḳādir Tarı gölgesi… (73/12)
- **taşrīf-ileñ:** Yéddi başını bir taşrīf-ileñ soyubanı yég başı üstine Ġazan

géydi… (147/4)

- **tavulġalar:** Altı perli gür şeşperler sevinür tavulġalar yencübeni ḳabaḳ yarub ḳan bürkütse… (103/12)
- **tavulġası:** Ḳalduḳını tavulġası arasındañ ḳayḫı sancañ… (81/5)
- **tayın:** Tayın töşin bilmez ḳavat, bir gün olur, tepikde ölür… (95/5)
- **tazı:** Alvar tazı, it oġlınuñ mersecügi çekilende… (61/9), (61/11), (133/6)
- **tā'rifini:** Merd igidüñ tā'rifini ḳoc igide söylemese… (57/1)
- **teke-ilen:** Ḳır teke-ilen ḳızıl géyigi mārīḫde alsa… (43/13), (67/9)
- **tekeni:** Ḳızıl géyik, ḳır tekeni mariḫde alur… (59/4)
- **tepe:** Dere, tepe ḳalmasa… (111/4), (135/8), (137/3)
- **tepemdeñ:** On altı batman kāfir gürzi tepemdeñ degdi pörtlemedüñ… (143/2)
- **tepesindeñ:** Bir muḫannes kötüsü tepesindeñ dabanına geyse… (47/6)
- **tepesine:** Ġazan yalḳuz Aḳ Minḳānuñ tepesine, Ḳoñur atı üstündi… (133/12)
- **teppesindeñ:** Teppesindeñ dik ḳulaḳlı, degirmi saġrılı… (71/8)
- **tepeye:** Bir tepeye çıḳalım, anı tīr-i bārān édelim… (147/10)
- **ter:** Er elindeñ cıludar ter… (71/11), (87/3)
- **terlere:** Ḳan terlere baturmasa… (55/13)
- **tevḳ:** Ol altı bég oġlına 'alem, tevḳ, nekkāre vérüb özüm tegi bég kıldum… (131/13)
- **tiken:** Daġ otları tükene, tiken ḳala… (109/2)

- **tipde:** Özim tipde durdum… (131/3)
- **tomaḳası:** Tomaḳası alınsa, ṭablbazı dögülse… (57/7)
- **tomçuḳınuñ:** Tomçuḳınuñ ucında tük tozadur… (65/13)
- **toprağı:** Kerbelā toprağına nisbetdür Ḳum toprağı… (99/4)
- **toprağına:** Kerbelā toprağına nisbetdür Ḳum toprağı… (99/3)
- **toz:** Toz eglenür, duman çöker… (39/12), (91/3), (103/5)
- **töşin:** Tayın töşin bilmez ḳavat, bir gün olur, tepikde ölür… (95/5)
- **turḳaylar:** Kāküllice turḳaylar sāirinde… (123/12)
- **tük:** Tük tozutsa, döşdeñ sökse tüm yüregi… (43/10), (57/11), (65/13)
- **tülüngiseñ:** Tülüngiseñ déyübeni dögülmez-mi, sögülmez-mi… (85/5)
- **Türk:** Boynı yoḳın Türk oğlını dün hayḫırdur… (61/1), (69/6), (109/10), (111/2)
- **tütün:** Yédi yérde ḳoyı ḳoyı tütün çıḳar gördi… (135/3), (135/11)
- **ucı:** Altı degül, yéddi dutum polad şiş, ucı elmasdañ… (107/11)
- **ucın:** Ḳuyruḳınuñ ucın görende sezirgenür… (59/3)
- **ucında:** Ḳıynaḳınuñ ucında ḳan çılıysa… (43/9), (57/10), (57/11), (65/12), (65/13), (77/4), (129/10)
- **ucındañ:** Ḳara gözümüñ ucındañ ḳıya baḫdum… (127/2)
- **‘uhdesindeñ:** Ġazan ādem-ikeñ biz ‘uhdesindeñ çıḳmazduḳ… (147/9)
- **ulularuñ:** Ḳadīmīdeñ ulularuñ yıḳınaḳı, pādşāhlaruñ yurdı… (101/4)

- **ulusını:** Ulusını saymıyañ Emen kimi ḳahırlu olsa… (81/8)
- **ustalar:** Yég ustalar götür… (145/9)
- **uşaḳ:** Oğlan, uşak ḳalmaya ekinci ola… (111/6)
- **ümīd:** Atası Ḳara Göneye ümīd olañ… (79/5)
- **üste:** Avı üste ol avçıdañ… (45/4), (57/12), (59/6), (93/13)
- **üstiñ:** Üstiñ ala bedirli ay gelende… (45/2), (45/3)
- **üstin:** Üstin ala bedirli ay gelende… (67/7), (91/8)
- **üstine:** Biricügin alubeni gök tepenüñ üstine basar ḳonar… (65/12), (73/2), (73/6), (81/13), (87/7), (107/3), (111/14), (125/11), (137/4), (137/14), (139/1), (139/13), (143/11), (145/4), (147/5)
- **üstinde:** Çeşme suyunuñ üstinde… (51/1), (77/6), (77/8), (79/8), (89/12), (129/11), (129/12), (129/13), (145/1)
- **üstünde:** Ala bulut üstünde gümür gümür gümürdenür… (59/1), (59/10), (67/7)
- **üstüne:** Yaġrınısı üstüne gün doġurdur… (65/9)
- **üstindeñ:** Alın başı üstindeñ götürübeñ aşarı… (45/7), (67/13)
- **ütlegi:** Boz ütlegi yavızı aġır çaylar ḳıyısındañ ḥoḳḳār alur… (67/2)
- **üzengüye:** Ayaġın üzengüye basanda… (35/12), (79/3)
- **üzerinde:** Yérüñ üzerinde savaş düşse… (63/5), (115/11), (145/5)
- **vaḳt:** Günde geleñ béş vakt namāz hem pişdürür… (123/5)

- **vaḳtinde:** Damaġumuñ çaḳ vaktinde ol altı bég oġlına… (131/13)
- **var:** Ay-ileñ gün dudaş gelse, arasında ferişte var māni‘i andañ… (119/5), (119/6), (119/8), (119/9), (119/10), (119/12), (119/13), (119/14)
- **vardur:** Biden vardur, yanaşanda, ḳıçḳıranda öñce gelür… (71/10)
- **vaşfın:** Say Oġuzuñ vaşfın ḳılar olsa… (83/6)
- **vaşfını:** Say Oġuzuñ vaşfını kim söylemez… (37/3), (49/2)
- **vekīli:** Ẕulḳadir delüsi, pādşāhuñ vekīli… (75/11), (125/8), (133/5)
- **vekīlüm:** Menüm vekīlüm Ġazan er igiddür, yer igiddür… (147/12)
- **vezirler:** Öz vezirler çıḳduḳı Iṣfahān şehri… (99/5)
- **yād:** Yād gelini; yalḳuzluḳ yavuz işdür yā Ādem… (39/3), (41/10), (95/13)
- **yādlar:** Ol yādlar ḳavm olur güle güle… (97/1)
- **yaġ:** Çalḫananda yaġ tökülür… (73/11)
- **yaġı(yağı):** Bél ḳuvveti, yürek yaġı… (39/1), (97/11)
- **yaġı(düşman):** İki yaġı dürüşende devlet basar… (41/8), (53/6), (65/1), (125/11), (125/12), (125/13), (125/14), (127/5), (127/6)
- **yaġıdan:** Yéddi yaşar ḳızı olsa yaġıdan beter… (39/2)
- **yaġılar:** Yād yaġılar içinde, ḳara ḳılıc altında… (87/5)
- **yaġını:** Dürüşmişce yād yaġını vurur gelür… (41/9)
- **yaġınuñ:** Ol yaġınuñ içinde elleşmege, dögüşmege igi saymaz… (93/4)
- **yaġrınısı:** Yaġrınısı üstüne gün doġurdur… (65/8)

- **yaha:** İş düşende nāmerde, Ḳādir Allah yaha dutub yalvartmasuñ… (117/10)
- **yaḫşı:** Maḥallinde, deminde yaḫni yaḫşı… (117/2), (117/4), (117/5), (117/6), (117/7), (117/8)
- **yaḫşılarda:** Yaḫşılarda ne yaḫşıdur, yéri gögi yaradanda Allah yaḫşı… (117/7)
- **yaḥadan:** Yahadañ sökdürmese, yeñi ḳısḳa demir donlar neye yarar, neye yarar… (53/2)
- **yal:** Yal dibindeñ sökübeni… (45/8), (67/14)
- **yalan:** Dedem Ḳorḳud söz yalan olur… (95/1)
- **yalañaçlar:** Yalañaçlar kiynegi, borçlılaruñ harçluġı… (79/1)
- **yalangacuñ:** Acuñ ḳarnın doyura, yalangacuñ sırtın örte… (123/2)
- **yalangaçlaruñ:** Yalangaçlaruñ sırtıñ örtim… (139/14)
- **yalçınında:**Al ḳayanuñ yalçınında ḳaplan sıçrar… (39/9), (67/6)
- **yalı-y-mış:** Meşe kimi eseñ ol ejdehanuñ yalı-y-mış… (135/13)
- **yalmānı:** Ḳara polad yalmānı… (75/4), (133/4)
- **yalmānı-y-ileñ:** Ḳara polad ḳılıcuñ yalmānı-y-ileñ doġrarım Ġazan seni… (149/8)
- **yalmānundañ:** Ḳara polafd sav ḳılıcuñ yalmānındañ ḳorḫmazduñ… (141/14)
- **yamacı:** Serḥadlerüñ yamacı… (35/9), (77/14)
- **yamacında:** Söz söyleşeñ ulu bégler yamacında… (69/14)
- **yan:** Yoḳsa yan vérüb savuşubeñ ötelim-mi… (137/5)

- **yanı:** Yanı berkce, sarp uçurum ḳara dağlar… (39/8), (69/4)
- **yanına:** Ṣol yanına bağlayubeñ… (53/11)
- **yanında:** Év yanında söveñ kimi sögenduġı… (55/1), (117/6)
- **yanındañ:** Dört yanındañ azuların sav baturur… (69/5)
- **yara:** Sürcidāya süsülür, yara, pāre götürür… (87/8)
- **yarma:** Dügiye güci yétmese, yarma sala… (113/2)
- **yaş:** Üç yüz altmış altı yıl yaş yaşadum… (115/1)
- **yaşına:** Béş yaşına yetişmedin yetmiş yaşar ḳocalara dili dege… (113/7), (113/8), (113/9)
- **yaşını:** Üç otuz on yaşını doldursa yég… (95/2)
- **yaşmaḳınuñ:** Ay başına yetişmedin yaşmaḳınuñ altındañ donġuldana… (111/10)
- **yaşuñuz:** Oḥ (üç) otuz on yaşuñuz devlet-ilen dolı gelsüñ… (95/3)
- **yavrısı:** Yavrısı gür mişenüñ gölinde yér yérlenür… (59/7), (81/8), (129/1)
- **yavrısınuñ:** Şāhī şunḳar yavrısınuñ… (57/6), (57/12), (59/5), (59/10)
- **yayaḳ:** Yayak olsa bir igid, çoḳ segirtse ‘aḳl azar… (69/11)
- **yayı:** Ol kāfirüñ sarı yayı on altı teke boynuzındañ ḳurulmış-idi… (107/6), (107/7)
- **yayına:** Aḳca tozlı ḳatı yayına ḳırbān éyledi… (145/13)
- **yaylar:** Ḳatı yaylar bilek dartar… (41/4), (53/3), (53/5), (63/6), (65/3), (75/5),

(103/7), (125/4), (133/5)

- **yaz:** Yaz günleri ḳara çanaḳ götürübeni… (85/1)
- **yazı:** Yazı, ḳışı bilinmez yıllar ola… (109/8)
- **yaza:** Yaza ḳarşı ḳıja daşmaḳ; alca laçın erdemidür… (89/8), (91/4), (103/4)
- **yazuñ:** Ḳara yazuñ faşlında tazı tolayıdurdı… (133/6)
- **yekdeñ:** Yekdeñ inmiş, yékdeñ doġmış… (79/13), (79/14)
- **yekin:** Ejdehanuñ üstine yekin geldi… (139/1), (145/4)
- **yekke:** Yekke geleñ ġanīme segirtmege yürek gerek… (93/3)
- **yeñ:** Güni gelse, demi düşse, çalışanda dalaşanda, yeñ, yaḥadan… (53/1)
- **yeñi:** Yeñi ḳısḳa demir donlar er köynegi… (51/14), (53/2)
- **yerin:** Yerin de bereketi yoḳ ola… (111/7)
- **yéddilerden:** Yéddilerden ayrılubdur… (49/5), (49/8)
- **yég:** Ġayret üste dalaşmış merd igidler ölince ölmese yég… (93/14), (95/2), (115/7), (115/10), (115/11), (115/12), (115/13), (117/1)
- **yégler:** Begdillinüñ büyügi, yégler başı Yégenek kimi… (81/1)
- **yél:** Yél çekübeñ getürende gelende yélken bulut… (49/3), (57/3), (139/7)
- **yéle:** Yéle yalpa toḫunanda deñiz güni… (85/13)
- **yéli:** Seḥer yéli esib esib gögsi gözel ḳara daġa toḫunanda… (123/10)
- **yélkenlerin:** Sāyebānınuñ yélkenlerin ejdehanuñ derisinden éyledi… (147/3)
- **yér:** Adabasa yérinde, heybetindeñ yér omrulañ… (35/11), (37/10), (43/12),

(45/6), (57/13), (59/7), (67/6), (67/12), (79/2), (89/5), (105/5), (127/11), (135/9), (139/6)

- **yérde:** Yér yérlenür ala ḳaplan uca yérde… (43/12), (63/3), (65/1), (67/3), (67/8), (73/7), (81/5), (81/13), (85/8), (97/4), (109/4), (135/3), (135/10), (135/11), (139/2), (149/4)
- **yérdeñ:** Yérdeñ ḳalḫar… (39/9), (45/14), (49/9), (51/5), (73/8), (87/1)
- **yére:** Yére yetürüb…(49/3), (51/8), (63/9), (73/8), (89/5), (91/10), (107/4), (107/12), (127/8), (139/6), (143/12)
- **yéri:** Yéri getür deyende ötkün sözli… (73/9), (85/11), (117/8)
- **yéridür:** Ol ḳal‘aya sibeleri yéridür… (83/2)
- **yérinde:** Adabasa yérinde, heybetindeñ yér omrulañ… (35/11), (79/2), (127/10)
- **yérindeñ:** İç Oġuzuñ, Dış Oġuzuñ aḳaları boş yérindeñ götürebilmezdi… (107/2)
- **yérine:** Su yérine ḳan sömürse… (45/9), (59/9), (85/7)
- **yérler:** Yérler açañ, başlar kesen, Ḥalebi alañ… (35/6)
- **yérlerde:** Çöl yérlerde ceyrān almaḳ… (89/11), (97/12), (121/13)
- **yérlere:** Dolamaca yérlere getirende döġüb, yıḫub avın alsa (61/10), (105/2), (135/2)
- **yérleri:** Bu yérleri kimler açdı… (101/6)

- **yérlerine:** Ayasını sağınduḳı yérlerine yétürür… (71/12)
- **yérlerüñ:** Çöl yérlerüñ ḥisārı… (77/14)
- **yérümdeñ:** İgirmi min yaġı geldi déyende yérümdeñ eymerenmedüm… (125/14)
- **yérüñ:** Yérüñ üzerinde savaş düşse… (63/5), (81/7), (93/12), (115/11), (145/5)
- **yıl:** Dedem dér; ay öte, yıl dolana zamāneler ḳopub gele… (109/1), (111/11), (113/14)
- **yılan:** Ṣon çaḳında Ġazanı bir yılan utdı… (141/1)
- **yılandur:** Ejdeha dédükleri aṣlı bir yılandur… (137/13), (143/2)
- **yılanuñ:** Ol yılanuñ üstine gétgil dédi… (137/14)
- **yılda:** Doġrı Mekke sevinür yılda bir kez ḥācı varsa… (101/10)
- **yıldañ:** Yéddi yıldañ sonra ḳara yérüñ yüzinde… (41/7)
- **yıllar:** Ḳarı Dede uzun yıllar yaşayubeñ soy yetürüb… (83/5), (109/9)
- **yilegi:** Ṣāhī şunḳar yavızı ḳanatınuñ uc yilegi yetişmedin ala bulut altına özin çeker… (65/8)
- **yoḫdur:** Yā İlāhī menüm oġlum yoḫdur… (31/13)
- **yoḳ:** Eglenmaḳ yok… (43/2), (43/4), (43/6), (43/11), (45/5), (45/10), (47/3), (47/6), (47/8), (47/10), (47/11), (49/1), (49/2), (111/7), (121/7)
- **yol:** Ḳaybatanlar erdemidür, yola girüb yol büksemaḳ… (91/4)

- **yola:** Ḳaybatanlar erdemidür, yola girüb yol büksemaḳ… (91/3), (119/2), (119/10), (135/5)
- **yolda:** Bārgīr atlar yorulubeñ yolda ḳalsa… (61/13)
- **yoldañ:** Ġavġa güni yoldañ çıḳar… (69/10), (119/2), (119/10)
- **yolı:** Altmış aḳac yolı bir gécede daban çalar… (59/13), (87/10)
- **yolında:** Dīn yolında ḥācı gerek… (33/10), (33/11), (35/5)
- **yollar:** Yola girse yollar büker… (39/13)
- **yolları:** Altmış aḳaç yolları dünde yortsa… (45/11), (69/3)
- **yoluñ:** Yéddi yoluñ üstinde… (79/8)
- **yoluñda:** Öz oġlumı keseyim yoluñda ḳurbān-içüñ… (31/14)
- **yörüsinde:** Aġayıllar yörüsinde biri sinsir… (39/11)
- **yulduzı:** Dan yulduzı doġuduḳı İcān şehri… (97/9)
- **yumrı:** Digiricigi yumrı bidev atlar… (95/8)
- **yurd:** Yurd ornacı, göz aydını… (39/1)
- **yurdı:** Pādşāhlaruñ yurdı Aderbāycān diyārında Ucān éli… (101/5)
- **yurduñ:** Ḳara yurduñ bucaḳında ḳaralmaz-mı… (85/4)
- **yurtdañ:** Éller yurtdañ göçende… (85/3)
- **yükinde:** Yükinde kölügine osal baḫañ… (85/3)
- **yüz:** Aḳası öñinde ġanīm olub yüz aḳartmaḳ… (91/1), (119/3), (119/11), (127/7)

- **yüze:** Bıldırçın alub avın yüze yetürmaḳ… (89/13)
- **yüzi:** Yüzi ḳara, dişi aḳça Sindī éli… (99/8)
- **yüzin:** Mekkede Peyġamberüñ yüzin göreñ… (81/3)
- **zād:** Dadlı ṭa‘amlı zād bişürmişem gel… (113/4)
- **zırh:** Zırh yetürürdi… (31/11)
- **zamāneler:** Dedem dér; ay öte, yıl dolana zamāneler ḳopub gele… (109/1)
- **zamānı:** İkindi zamānı dédi ki… (133/9)
- **zamānuñ:** Ol zamānuñ ḳocası elli, altmış yaşında ādem öle… (113/12)
- **żarbı:** Ḳara Budaġ-ilen żarbı beraber geleñ… (79/13)
- **żarbına:** Żarbına ḳatlanur-mı? (47/8), (79/11)
- **żarb-ilen:** Heresini bir żarb-ilen yekke yekke atdañ… (79/11)

4.1.2. Türemiş isimler

Türemiş adlar, ad kök ve gövdelerine türetme ekleri getirilerek kurulan ve yeni bir kavrama karşılık olan adlardır. Türemiş adlar ya ad veya ad soylu sözlerden yahut da fiillerden ad türeten eklerle kurulur (Korkmaz, 2003: 223-224).

Çalışmada tespit edilen türemiş isimler iki başlık altında ele alınmıştır. Bunlar; isimden isim türeten ekler ile türemiş isimler ve fiilden isim türeten ekler ile türemiş isimlerdir.

4.1.2.1. İsimden İsim Türeten Ekler ile Türemiş İsimler

İsimden isim yapma ekleri isim kök ve gövdelerinden isim yapmak için kullanılan yapım ekleridir. Bu ekler isim köklerine, isimden yapılmış isim gövdelerine ve fiilden yapılmış isim gövdelerine eklenirler (Ergin, 2023: 165).

4.1.2.1.1. -aḳ/-ek ile Türeyen İsimler:

- **yıḳınaḳı:** Ḳadīmīden ulularuñ yıḳınaḳı, pādşāhlaruñ yurdu Aderbāycān diyārında Ucān éli… (101/5)
- **yañaḳındañ:** Yañaḳındañ aḳarursa baba yaḫşı… (117/5)

4.1.2.1.2. -ca/-ce/-ça/-çe ile Türeyen İsimler:

- **aḳçası:** Aḳçası çoḳ mürüvveti yoḳ Şīrvān éli… (99/14)
- **arḫaluḳca:** Arḫalukca ḳaydum donum géydüm… (127/6)
- **öñice:** Kengerçik burası yél öñice géder kimi… (139/7)

4.1.2.1.3. -cağız/-ceğiz ile Türeyen İsimler:

- **évceğizimi:** Menüm évceğizimi ayır déye… (111/13)
- **évcegizin:** Évcegizin ayıra, çadıra güci yetmese… (111/13)

4.1.2.1.4. -cı/-ci/-cu/-cü/-çı/-çi/-çu/-çü ile Türeyen İsimler:

- **avçı:** Üstiñ ala sarı yaylı avçı gelse… (45/4), (59/2)
- **avçıdan:** Avı üste ol avçıdan ḳayıdur-mı? (45/4)

- **cārçı:** Ulu ḫanlar ordusunda cārçı cārlar… (41/13)
- **çarḫçı:** Ögümde kimleri çarḫçı buyurdum… (127/10), (129/1)
- **ekinci:** Uşaḳ ḳalmaya ekinci ola… (111/6)
- **ekincisi:** Ekincisi çoḳ ola; yerin de bereketi yoḳ ola… (111/6)
- **élçi:** Dürüşmişce yād yaġını vurur gelür, ortaluḳda élçi düzer… (41/10), (81/10), (129/3)
- **élçisi:** Sadaḳ-ārā sāirinde seksen oḳlar yaġı élçisi… (53/6)
- **élçilüḳa:** Bir merd igid élçilüḳa göndermese… (53/7)
- **ḳorçı:** Korçı başı Ḫan Afşarı saḳdañ saldum… (129/7)
- **ḳoymuncısı:** Hemi sarp deñizlerüñ koymuncısı muhīṭ deñizi… (47/12)
- **oḫçı:** Ḳorçı başı Afşar kimi yég kemāndār, oḫçı olsa… (83/2)
- **panbuḳçunıñ:** Panbuḳçunıñ on dört kendinden ḫarāc alañ… (129/13)
- **yalançınuñ:** Yalançınuñ güni doġa… (109/7)

4.1.2.1.5. -cık/-cik/-cuk/-cük/-çık/-çik/-çuk/-çük ile Türeyen İsimler:

- **biricügin:** Biricügin alubeni gök tepenüñ üstine basar ḳonar… (65/11)
- **düğüncügi:** Dünün düşünce düğüncügi açılmazmış deli göñül… (121/10)
- **eyercuḳını:** Yériyiş ılġar olanda, eyercuḳını arḫasına götürmez-mi? (83/12)
- **partalcuḳı:** Éller yurtdañ göçende, partalcukı ḳara yurduñ bucaḳında ḳaralmaz-mı? (85/4)

- **saʿatcuḳ:** Bir saʿatcuk, ol igide gerekli olur… (141/8)
- **yapraḳcuḳı:** Yapraḳcuḳı yaş aḳacuñ burcına doġan ḳonar… (39/7)

4.1.2.1.6. -cıl/-cil/-cul/-cül/-çıl/-çil/-çul/-çül ile Türeyen İsimler:

- **öñcil:** Öñce gelir, öñcil alur… (71/10), (87/3)

4.1.2.1.7. -daş/-deş/-taş/-teş ile Türeyen İsimler:

- **ḳardaş:** Altı kardaş bir arada oldıġı arḫa… (37/13)
- **yoldaş:** Merd igidüñ kiçkesinde iʿtibārlı yoldaş gerek… (93/7)
- **yoldaşını:** Ḳara ḳılıc altında yoldaşını salur ḳaçar… (87/5), (87/9)
- **yoldaşınuñ:** Bir merd igid yoldaşınuñ üstine hövler döner… (87/7)

4.1.2.1.8. -lı/-li/-lu/-lü ile Türeyen İsimler:

- **atlı:** Atlı gétdi, yayaḳ geldi… (99/5)
- **borçlularuñ:** Borçlularuñ harçluġı… (35/10)
- **devletli:** Bayındır Pādşāh kimi devletli olsa… (73/14)
- **gerekli:** Bir saʿatcuḳ, ol igide gerekli olur (141/8)
- **kentli:** Bir yérde kentli ola… (109/5)
- **küclüsi:** Yanınbasa minilür savaş güni at küclüsi… (87/2)
- **ḳahırlu:** Ulusını saymıyañ Emen kimi kahırlu olsa… (81/9)
- **ḳuytulınuñ:** Ala ḳalḫan yavızı kuytulınuñ ḳuytısında eri saḫlar… (65/6)

- **māllı:** Māllı gétdi, mālsız geldi… (99/10)
- **saʿādetli:** Ulaş oġlı Ġazan kimi saʿādetli gerek (75/12)
- **toḫulısı:** Toḫulısı çoḳ duman ḳoyın, şilanda ölür… (95/10)
- **uġurlu:** Ḳara Budaġ kimi uġurlu olsa… (79/7)
- **yaġlı:** Yaġlı, yüzli yéyende göñül buñar… (69/12)
- **yéglülüñe:** Lala dédi; Bārekallah aḳam Ġazan, erlügüñe, yéglülüñe taḥsīn… (145/7)
- **yüzli:** Yaġlı, yüzli yéyende göñül buñar… (69/12)

4.1.2.1.9. -lık/-lik/-luk/-lük ile Türeyen İsimler:

- **ʿādillük-ileñ:** Eminlük-ileñ, ʿādillük-ileñ elge yi[t]se ḫanlar yaḫşı… (117/7)
- **arḫaluḳca:** Arḫaluḳca ḳaydum donum géydüm… (127/6)
- **ayluḳına:** Ḳurt énigi yavızı altı ayluḳına yetişende er kimi olur… (69/2)
- **bosaluḳ:** Gökde örülmaḳ; ḳay bosaluḳ erdemidür… (89/4)
- **dirilük:** Ḥile-y-ileñ dirilmek er oġlına dirilük olmaz… (139/4)
- **egsüglügi:** Çalḳısınd[a], bilgisinde egsüglügi var māniʿi andañ… (119/14)
- **élçilüḳa:** Bir merd igid élçilüka göndermese… (53/7)
- **eminlük-ileñ:** Eminlük-ileñ, ʿādillük-ileñ elge yi[t]se ḫanlar yaḫşı… (117/7)
- **erlügüñe:** Lala dédi; Bārekallah aḳam Ġazan, erlügüñe, yéglülüñe taḥsīn… (145/7)

- **harçluġı:** Borçlularuñ harçluġı… (35/10)
- **ipliği:** Arġacında ipligi var mānīʿi andañ… (119/9)
- **ḳaranḳluk:** Ḳonur atı üstündi, karanḳluk ḳarışdı… (133/12)
- **ḳızluḳ:** Aḳır kızluk olanda, aḳır şehrler ḳıyısında nān nān déyüb çaḳırmaz-mı? (83/14)
- **ḳocaluḳ:** Kocaluk çaḳında oġlı olsa… (101/13)
- **ḳuluḳına[3]:** Özge bégler kulukına gédende… (85/5)
- **ḳulluḳında:** Lala Ḳılbaşı kullukında ḥażır gördi… (137/2)
- **kürlüḳ-ilen:** Vermez-iken, yémez-iken tīz tükenür, kürlük-ilen ḳazanılmış kürüñ mālı… (87/11)
- **merdlük:** Ġazan fikréyledi ki, yatur yérde er öldürmek merdlük olmaz… (139/3)
- **ortaluḳda:** Ortaluḳda élçi düzer… (41/10), (109/7)
- **ortalıḳdañ:** Toḳsan bir miñ kelime ortalıḳdañ geldi, géçdi (31/4)
- **şādluḳı:** Dedem soyı alp ozanlar er şādluḳı… (55/14)
- **vekīllüḳı:** Pādşāhdañ vekīllüḳı alañ Ġazan-idüm. (107/9)
- **yalḳuzluḳ:** Yalḳuzluḳ yavuz işdür… (39/3)
- **yalḳuzluḳda:** Yalḳuzluḳda Dedem der; Ḳādir Allah saḫlasuñ cānuñuzı… (39/3)

[3] ḳuluḳ: Orijinal metinde “ḳuluḳ” olarak geçen sözcük, kulluk anlamında kullanıldığı için türemiş sözcükler bölümünde değerlendirilmiştir.

- **yéglülüñe:** Lala dédi; Bārekallah aḳam Ġazan, erlügüñe, yéglülüñe taḥsīn… (145/7)

4.1.2.1.10. -sız/-siz/-suz/-süz ile Türeyen İsimler:

- **mālsız:** Māllı gétdi, mālsız geldi. (99/10)
- **avsız:** Bir av alayım, eli avsız gétmeyim… (135/1), (135/2)

4.1.2.2. Fiilden İsim Türeten Ekler ile Türemiş İsimler :

Fiilden isim yapma ekleri fiil kök ve gövdelerinden isim yapmak için kullanılan eklerdir. Bu ekler fiil köklerine, isimden yapılmış fiil gövdelerine ve fiilden yapılmış fiil gövdelerine eklenirler.

4.1.2.2.1. -ak/-ek ile Türeyen İsimler:

- **dönegi:** Sarı ala uşaḳ baluġuñ su dönegi ṣandal aḳaç sarp gemiler su oynaḳı… (47/13)
- **ḳonaḳına:** Ḳonaḳına gel, düş déyeñ gözün aydın ḳıldurur… (123/4)
- **yataḳıdur:** Enbiyālar yatakıdur Baġdād éli… (99/2)

4.1.2.2.2. -gı/-gi/-gu/-gü ile Türeyen İsimler:

- **bilig:** ‘Aḳl azar, bilig çaşar… (69/12)
- **bilgi:** Dedem dér; Ḥaḳḳ Te‘ālā devleti-y-ileñ bilgi vérsüñ… (37/5)
- **bilgisinde:** Çalḳısınd[a], bilgisinde egsüglügi var māni‘i andañ… (119/14)

- **çalḳısınd[a]:** Çalḳısınd[a], bilgisinde egsüglügi var mānīʿi andañ… (119/14)
- **içki:** Samur Çayuñ üstinde içki ḳurañ… (77/7), (129/12)
- **içkisine:** İçkisine bed-mest igid, bir gün olur yumruḳda ölür… (95/6)
- **sevgüleri:** Fāṭıma ananuñ sevgüleri dīn ʻaşḳında şehīd olañ ġāziler… (35/1)
- **vérgisi:** Ḳuvvet daḫı nʼéylesüñ bir Allahuñ vérgisi, igidlerde devlet gerek… (91/12)

4.1.2.2.3. -ġın/-ġin/-ġun/-ġün/-ḳın/-kin/-ḳun/-kün ile Türeyen İsimler:

- **çisgin:** Alçaḳ ava yérlere çisgin oldum. (105/2)

4.1.2.2.4. -ı/-i/-u/-ü (-ıg/-ig/-ug/-üg) ile Türeyen İsimler:

- **ḳorḳusı:** Düşmenlerüñ korḳusı… (35/9), (119/12)
- **ḳorḳusındañ:** Dérler; Ġazan ejderha görübdür, korkusındañ hiç bahāne tapmayub gözlerini çıḳarubdur… (143/6)
- **ürkü:** Ayaġın üzengüye basanda doḳuz tuman Gürcistana ürkü ṣalañ… (35/13), (77/2)
- **yazınuñ:** Géñ yazınuñ ortasındañ… (61/6)

4.1.2.2.5. -ık/-ik/-uk/-ük ile Türeyen İsimler:

- **buyruḳ:** Settārındañ aña buyruk olmayınca gédilür-mi, gédilmaḳ yoḳ… (47/9)

- **dalaşuḳda:** Sarp süñüler yavızı dalaşukda gögüs deler… (65/2)
- **ḳarışuḳ:** Aḳaç çanaḳ daş çanaḳ birbirine karışuk ola… (109/11)
- **köpük:** Acı köpük ḳan terlere baturmasa… (55/12), (71/11)
- **örtük:** Ḳoñur atı eyerine örtük éyledi… (147/2)
- **tepikde:** Tayın töşin bilmez ḳavat, bir gün olur, tepikde ölür… (95/5), (95/7)
- **yügrügi:** Ḳalın Oġuzuñ yügrügi… (37/1)
- **yügürük:** Düşmene yügürük yeter… (41/2)

4.1.2.2.6. -ın/-in ile Türeyen İsimler:

- **ekin-ileñ:** Dere, tepe ḳalmasa, ekin-ileñ şaḫm ola… (111/5)

4.1.2.2.7. -ış/-iş/-uş/-üş ile Türeyen İsimler:

- **ḳayıdışda:** Kayıdışda ḳaplantünüñ gediginde dayısı Ḳonur Alpuñ boynın urañ… (81/14)
- **yériyiş:** Bu burcındañ ol burcuna yériyiş éder… (83/4), (83/11), (95/8)
- **yériyişde:** Aras-ileñ Ḳars Ḳalʿasını ol yériyişde aldum… (131/10)

4.1.2.2.8. -k /(-g) ile Türeyen İsimler:

- **daraġ:** Ḳara saçuñ dolaşmışını daraġ yazar… (41/6)
- **dünek:** Acıḳlı aşlan yavızı ḳarıları ḳabarmadın aran sazuñ, gür mişenüñ gölünde dünek salur… (67/12)

- **ışığa:** At üstündi ol ışığa sari yola düşdi… (135/5)
- **ışığıdur:** Ġazan sandı öz ordusınuñ çeraġ ışığıdur… (135/5)
- **ḳışlaḳ:** Yaylaḳlar kışlak ola, ḳışlaḳlar yaylaḳ ola… (109/9)
- **ḳışlaḳlar:** Yaylaḳlar ḳışlaḳ ola, kışlaklar yaylaḳ ola… (109/10)
- **yaylaḳ:** Yaylaḳlar ḳışlaḳ ola, ḳışlaḳlar yaylak ola… (109/10)
- **yaylaḳı:** Ḳarşı yatan ḳara dağlar él yaylaḳı… (37/10)
- **yaylaḳlar:** Yaylaklar ḳışlaḳ ola, ḳışlaḳlar yaylaḳ ola… (109/9)

4.1.2.2.9. -ım/-im/-um/-üm ile Türeyen İsimler:

- **géyim:** Düşmanına degecek géyim söküb, bağır delüb géçse… (103/9)
- **ölüme:** Dedem dér; ecelsizce, güç ölüme tüş olmaz-mı? (85/12)
- **uçurum:** Sarp uçurum ḳara dağlar yérdeñ ḳalḫar… (39/8)
- **uçurumu:** Ṣolunda uçurumu var, varmaḳ olmaz… (73/4)

4.1.2.2.10. -ma/-me ile Türeyen İsimler:

- **ulumasındañ:** Ulumasındañ ḳorḫmaz… (93/6)

4.1.2.2.11. -mur/-mür ile Türeyen İsimler:

- **yaġmur:** Yaġsa yaġmur, daşsa çaylar, dolsa göller… (57/3)

4.1.2.2.12. -mak/-mek ile Türeyen İsimler:

- **açmaḳ:** Arı dīnli dost Muḥammed gelür uçmaḳuñ ḳapusını açmak-içüñ… (31/7)
- **almaḳ:** Boz ötlegi erdemidür, çöl yérlerde ceyrān almaḳ… (89/12)
- **badadmaḳ:** Ḳaybatanuñ ḳoba nere ol özini badadur-mı, badadmaḳ yoḳ… (43/6)
- **basmaḳ:** Aḫar sular üstinde ḥoḳḳar basmaḳ… (89/12)
- **büksemaḳ:** Ḳaybatanlar erdemidür, yola girüb yol büksemaḳ… (91/4)
- **çıkmaḳa:** Ḳayanuñ daldasındañ çıkmaḳa… (141/10)
- **daladmaḳ:** Ḳurt enigi özüni daladur-mı, daladmaḳ yoḳ… (47/3)
- **daşmak:** Ayınduru daşḳun sular erdemidür, yaza ḳarşı ḳıja daşmak… (89/8)
- **dıncıḫmaḳ:** Ḳapḳara evren ḳursaḳına aġu damırınsa dıncıḫur-mı, dıncıḫmaḳ yoḳ… (43/4)
- **dirilmek:** Ḥile-y-ileñ dirilmek er oġlına dirilük olmaz… (139/3)
- **doymaḳ:** Ḳay bosaluk erdemidür, tekelin töküb, yére sinüb, yer su doymaḳ… (89/5)
- **dögüşmege:** Ol yaġınuñ içinde elleşmege, dögüşmege igi saymaz… (93/4)
- **durḳuzmaḳa:** Yıḫañ eri durḳuzmaḳa er ere ḳıymasa… (91/12)
- **düşürmaḳa:** Ġanīmini at bélindeñ ḳara yére düşürmaḳa merd igidüñ ḳollarında ḳuvvet gerek… (91/10)

- **endürmaḳ:** Alca laçın erdemidür, gök yüzindeñ, döge döge, yér yüzine durna endürmak… (89/9)
- **eglenmaḳ:** Ḳara polad sāyḫān daşa yetişende eglenür-mi, eglenmak yoḳ… (43/2), (91/3)
- **eglenmaḳa:** Ol bidevüñ üstün alub eglenmaka, merd igidde hüner-ilen, erdem gerek… (91/9)
- **eksilmaḳ:** Naẓarsaḳ olduġıça ulu devlet ol igidüñ başındañ eksilür-mi, eksilmak yoḳ… (47/6), (47/14)
- **elleşmege:** Ol yaġınuñ içinde elleşmege, dögüşmege igi saymaz… (93/4)
- **gédilmaḳ:** Settārındañ aña buyruḳ olmayınca gédilür-mi, gédilmak yoḳ… (47/10)
- **gelmaḳ:** Miʿrāca gelmak-içüñ… (31/3)
- **görmaḳ:** Alplar duʿa ḳılayuñ civānmerdleri görmak-içüñ… (33/4)
- **içmege:** Sömürüb sömürüb al şarāblar içmege mizāc gerek… (93/7)
- **içmek:** Yémek içmek arasında ögünende… (55/7)
- **kapmaḳ:** Ac ḳarçıḳay erdemidür, sar ḳamışuñ ortasındañ, yasdı gölüñ ḳıyısındañ uġurlanub şuna kapmak… (89/11)
- **ḳatlanmaḳ:** Merd igidüñ żarbına ḳatlanur-mı, katlanmak yoḳ… (47/8)
- **ḳayıdmak:** Avı üste ol avçıdan ḳayıdur-mı, kayıdmak yoḳ… (45/5)
- **ḳayıtmaḳa:** Dönübeni kayıtmaka merd igidüñ altında savaş güni bidev

gerek… (91/7)

- **olmag-ileñ:** Ḳarşı yatañ ḳara daġuñ hündüriseñ olmag-ileñ… (137/9), (137/10), (137/11), (137/12), (137/13)
- **oymaḳa:** Gözlerini oymaḳa ḳaşdéyledi… (143/4)
- **öldürmek:** Ġazan fikréyledi ki, yatur yérde er öldürmek merdlük olmaz… (139/3)
- **örülmaḳ:** Ḳara bulut erdemidür, gökde örülmak… (89/4)
- **segirtmege:** İlerice segirtmege çoḳ igidde yürek olmaz… (71/5), (91/7), (93/3)
- **sıçramaḳa:** Üstiñ ala bedirli ay gelende sıçramaka ḥamlelense… (45/2), (59/2), (67/8)
- **sindürmege:** İçdügini sindürmege maʿrekeler içinde, mecliste merd igidde ḳursaḳ gerek… (93/8)
- **şoludmaḳ:** Acıḳlı alan şoludur-mı, soludmak [yoḳ]… (45/10)
- **sömürmek:** Ejdehada dahi sömürmek horı ḳalmadı. (143/9)
- **şaḳıdmaḳ:** Ḳanatı ala saḳsaḳana ol özini şaḳıdur-mı, şakıdmak yoḳ… (43/11)
- **tükenmaḳ:** Ḳalın Oġuzuñ vaṣfını dér olsa, tükenür-mi, tükenmak yoḳ… (49/2)
- **uratmaḳ:** Ḳarı düşmeninüñ evlādını uradur-mı, uratmak yoḳ… (47/11)
- **utmaḳa:** Ġazanı sömürübeñ utmaka; cidā-y-ileñ ḳalḫan ḳoymadı. (141/9)

- **varmaḳ:** Ṣolunda uçurumu var, varmak olmaz. (73/4)
- **yaylamaḳ:** Ḳarşı yatan ḳara daġlar erdemidür, otı bitüb, çıḳub çıḳub él yaylamak… (89/7)
- **yédürmege:** Dedem dér; tālanıbeñ pozulsa yég kesib kesib yémege yédürmege maḥallinde… (117/2)
- **yémege:** Dedem dér; tālanıbeñ pozulsa yég kesib kesib yémege yédürmege maḥallinde… (117/2)
- **yémek:** Yémek içmek arasında ögünende… (55/7)
- **yetürmaḳ:** Yügürek ḳırḳı erdemidür, fare, bıldırcın alub avın yüze yetürmak… (89/13)

4.1.2.2.13. -sak/-sek ile Türeyen İsimler:

- **dustaḳlar**[4]**:** Diri dustaklar naẓarına götürmese neye yarar, neye yarar (55/10)

4.1.3 Birleşik isimler:

Birleşik isim, bir nesnenin ismi olmak üzere yan yana gelen birden fazla ismin meydana getirdiği kelime grubudur. Bir nesnenin çok defa tek tek de adı olan isimler aynı nesneyi karşılamak, aynı nesneye beraber ad olmak için doğrudan doğruya, eksiz olarak yan yana gelir ve birleşik isim yaparlar (Ergin, 2023: 381).

---

[4] Tutsak anlamında kullanılan kelime, göçüşme sebebiyle metinde “dustak” biçiminde geçmektedir.

Çalışmada tespit edilen birleşik isimler şunlardır:

- **ādem oġlı:** Ġayretsiz ādem oġlı arı cihānuñ yüzünde gezmeyübeñ ḳara yérüñ altında gürda gerek. (93/11)
- **aḫar sudañ:** Aḫar sudañ ābdest ḳıldum… (127/7
- **aḫar sular:** Aḫar sular üstinde ḥoḳḳar basmaḳ… (89/12)
- **bég oġlına:** Damaġumuñ çaḳ vaḳtinde ol altı bég oġlına ‘alem, tevḳ, neḳḳāre vérüb özüm tegi bég ḳıldum… (131/13)
- **bégzādeler:** O çaḳa deñ bégzādeler içüb içüb yétürmese… (51/5)
- **cihān yüzine:** Arı cihān yüzine göz gezdürse… (43/7), (65/9)
- **dölin tökmaḳ:** Aġayıllar erdemidür, yaza ḳarşı meleşübeñ dölin tökmak(91/5)
- **cihānuñ yüzünde:** Ġayretsiz ādem oġlı arı cihānuñ yüzünde gezmeyübeñ ḳara yérüñ altında gürda gerek… (93/12)
- **gök tepenüñ:** Gök tepenüñ beresine basub ḳonsa… (57/10), (65/11)
- **gök üzindeñ:** Gök üzindeñ uçar ḳuşı fermān etdi… (31/9)
- **gök yüzinde:** Saraldum-ise gök yüzinde bulut oldum… (105/1)
- **gök yüzindeñ:** Gök yüzindeñ yer yüzine gölge salsa… (43/7), (65/10), (89/8), (121/5)
- **gök yüzine:** Yérde-ikeñ gök yüzine çıḳarañ dil… (121/6)
- **günorta-y-ileñ:** Günorta-y-ileñ ikindinüñ arasınca gün görmedüm… (115/1)
- **kāmil étmaḳ:** Körpe ḳuzı besleyübeñ kāmil étmak… (91/5)

- **ķara başı:** Kara başı daldasında saẖlamasa… (55/6)
- **ķārvānsara:** İki ķapulı ķārvānsara teg bu cihānı bir év gördüm… (115/3)
- **ķayın ana:** Ķayın atanuñ minnetindeñ, kayın ana cevrindeñ ķurtuldum şükür déye… (113/5)
- **ķayın anaya:** Yıl başına yetişmedin ķayın ata-y-ileñ kayın anaya dil yetüre…(111/11)
- **ķayın atanuñ:** Kayın atanuñ minnetindeñ, ķayın ana cevrindeñ ķurtuldum şükür déye… (113/5)
- **ķayın ata-y-ileñ:** Yıl başına yetişmedin kayın ata-y-ileñ ķayın anaya dil yetüre… (111/11)
- **ķoc igide:** Merd igidüñ tā'rifini koc igide söylemese… (57/1), (125/5)
- **ķoc igidler:** Koc igidler ķurşanur polad ẖāsı… (87/14), (103/7)
- **şāhī şunķar:** Şāhī şunķar gök yüzindeñ yér yüzine gölge salsa… (43/7), (57/6), (57/12), (65/7)
- **şirincanver:** Şirincanver māl götürür… (95/11)
- **tʿarīf étmaķ:** Alp ozanlar erdemidür, merd igidi merd igide taʿrīf etmak… (91/6)
- **yér arẖasın:** Yér arẖasın kertüb aẖar daşķun… (51/7), (51/10)
- **yér altına:** Üç ıldırım dökübeni yéddi ķaduñ yér altına… (49/6)
- **yér yüzine:** Gök yüzindeñ yér yüzüne gölge salsa… (43/7), (53/14), (65/10),

(89/9), (103/10), (121/5), (143/13)

- **yérüñ yüzinde:** Yéddi yıldañ soñra ḳara yérüñ yüzinde tapılmasa… (49/7)
- **yoluḳ alta:** Yoluk alta saḫladuḳı, altı perli gür şeşper… (55/4)
- **yüz aḳartmaḳ:** Merd igidler erdemidür, aḳası öñinde ġanīm olub yüz akartmak… (91/2)

Çalışmamızda isimlerin yapı bakımından her türüyle karşılaşılmıştır. Ancak yoğunluğun basit isimler olduğu, türemiş ve birleşik isim örneklerinin çok daha az bulunduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda, çalışmada etimolojisinden emin olunmayan isimlerle de karşılaşılmış ve sınıflandırmada bu isimlere de yer verilmiştir.

4.1.4. Etimolojisinden Emin Olunmayan İsimler

Metinde tespit edilen, etimolojisi hakkında farklı görüşler bulunan isimler şunlardır:

- **dovşan:** Dovşan düşse düze… (61/7)
- **eniginüñ:** Ḳurt eniginüñ, ḳara géce içinde güni doġar… (61/5), (75/6), (75/7), (75/8)
- **énigi:** Ḳurt énigi yavızı altı ayluḳına yetişende er kimi olur… (69/1)
- **géce:** Ḳaranḳusı géce olanda ḳalḥar… (59/11), (61/5), (69/4), (131/7), (151/3)
- **gécede:** Altmış aḳac yalı bir gécede daban çalar… (59/13), (103/6)
- **ḳalḫan:** Ala kalḫan yavızı… (65/6), (79/10), (141/10)
- **ḳalḫanını:** Kalḫanını yapındı… (141/7)

- **ḳalḫanlar:** İpek ala kalḫanlar er ḳuytusı… (55/5), (55/7)
- **ḳapıdan:** Dede Ḳorḳud bu kapıdan girende… (115/4)
- **ḳapudan:** Ol kapudan çıḫar gördüm. (115/5)
- **ḳapusı:** Kapusı berk daş aġıluñ ḳıyın söker… (59/14)
- **ḳapusında:** Ḥaḳḳ kapusında… (101/11)
- **ḳıynaḳınuñ:** Ḳıynaḳınuñ ucında ḳan çılatsa… (57/11)
- **ḳuyruḳ:** Ḳara baġır yaġlı kuyruk ḫarp ḫarp utar… (61/4), (69/8), (69/9), (105/4), (139/5)
- **ḳuyruḳını:** Kuyruḳını görende sezirgenür… (67/8)
- **ḳuyruḳınuñ:** Kuyrukınuñ ucın görende… (59/3)
- **ḳuytısında:** Ḳuytulınuñ kuytısında… (65/6)
- **ḳuytusı:** İpek ala kalḫanlar er ḳuytusı… (55/5)
- **ḳuytusına:** Ḳara dere kuytusına daldalanur… (61/3), (69/7)
- **salḫumında:** Sarı ḳaya salḫumında… (57/13)
- **söz:** Saḳınıb saḳınıb söz söyleşen… (69/14), (71/1)
- **söze:** Tepretduḳca söze girse… (121/2)
- **sözi:** Ḫarāb éyler bühtān sözi… (87/13), (95/1)
- **sözin:** Āhir ṣoñ danışdı, arı dīnlü dost Muḥammed, ümmet sözin raḥmet-ile… (31/5)
- **sözine:** Olar dahi birbirünüñ sözine bitmiyeler… (109/6)

- **sözleri:** Sır sözleri serḫoş söyler… (41/6)
- **süñüler:** Sarp süñüler yavızı… (65/2)
- **yavşan:** Bozca yavşan dibindeñ… (61/7)
- **yavızı:** Sarp süñüler yavızı dalaşuḳda gögüs deler… (65/2), (65/3), (65/4), (65/5),(65/6), (65/7), (65/14), (67/2), (67/4), (67/5), (67/11)
- **yavızına:** Çaluḳ atlar yavızına… (69/9)
- **yumruḳ:** Allahına güveneñ yumruk ursa ḳara dağlar yıḫar. (97/5)
- **yumruḳı:** Altı perli gür şeşperler er yumruḳı… (55/3)
- **yumruḳda:** İçkisine bed-mest igid, bir gün olur yumruḳda ölür. (95/6), (95/7)
- **yumruḳında:** Aşıl Secik Bég oğlınuñ yumruḳında laçın dalbur… (41/12)
- **yürek:** Ṣahār oḳlar yavızı ġanīme degécegiz yürek yarar… (65/4), (71/5), (79/3), (93/4), (127/11)
- **yüregi:** Tüm yüregi yım yımlansa… (57/12), (65/14), (75/3), (135/14)
- **yüreginde:** Yüz çevirüb geri dönse yüreginde ḳorḳusı var… (119/12)

4.2. Çekim Özellikleri Bakımından İsimler

İsimler dilde ya kök veya gövde olarak yahut çekimli şekilleri ile yani işletme ekleri alarak kullanılırlar. İsim işletme ekleri geniş mânâsı ile isim adı altında topladığımız bütün kelime çeşitlerine dilde işleklik veren eklerdir. Bu ekler; *çokluk eki, iyelik ekleri, hâl ekleri ve soru eki*'dir (Ergin, 2023: 226).

4.2.1. Çokluk Eki Alan İsimler:

Çokluk eki isimlerin çokluk şekillerini yapan işletme ekidir. Çokluk eki ismin karşıladığı nesnenin sayısının birden çok olduğunu ifade eden ektir. Türkçede çokluk eki eskiden beri *-lar, -ler*'dir (Ergin, 2023: 226).

Çalışmada çokluk eki alan oldukça fazla isimle karşılaşılmıştır. Tespit edilen isimler şunlardır:

- **ādemler:** Bir gün ādemler evreni… (133/1)
- **aġayıllar:** Aġayıllar yörüsinde böri sinsir... (39/10), (39/13), (91/4), (103/3)
- **aḫar sular:** Aḫar sular üstinde ḥoḳḳar basmaḳ… (89/12)
- **aḳaları:** İç Oġuzuñ, Dış Oġuzuñ aḳaları boş yérindeñ götürebilmezdi. (107/2), (107/8)
- **aḳaların:** Orduya aḳaların yollayubeni… (133/11)
- **aḳalarını:** Dış Oġuzuñ aḳalarını soldañ buyurdum… (131/4)
- **aḳalarum:** Aḳalarum götürmişdüm… (105/6), (133/10)
- **aḳalarumdañ:** Dédi perverdigāra men aḳalarumdañ ayrıldum… (133/13)
- **aḳalarum-ileñ:** Aḳalarum-ileñ ala ḳarlı, gök sünbülli dağlara ava gétmişdüm…(125/9)
- **aḳalarumla:** Aḳalarumla içer-idüm… (105/8)
- **almalar:** Yañıl almalar tökülmese… (51/3)
- **alplar:** Alplar du'a ḳılayuñ civānmerdleri görmaḳ-içüñ… (33/4)
- **atlar:** Bidev atlar örüg üste otlamasa… (49/12), (55/11), (55/13), (61/13),

(69/9), (71/5), (73/11), (115/6), (119/2), (119/9), (123/12)

- **atları:** Bir muḫannes ol atları savaş güni minince, binmese yég… (115/7), (125/2)
- **atlaruñ:** Néce atlaruñ, ḳısḳa bélli, dar arḫalı… (61/14)
- **ayaġları:** Ayaġları ḫınalı, ḳulaġları perçemli… (61/8)
- **ayḳaḳlaruñ:** Ayḳaḳlaruñ aġzındañ, çoḳullaruñ dilindeñ… (89/1)
- **azuların:** Dört yanındañ azuların sav baturur… (69/6)
- **başlar:** Yérler açañ, başlar kesen, Ḥalebi alan… (35/6), (55/10)
- **başları:** Kemiklice başları endermese… (53/10)
- **baylar:** Beze miskīn ḫayr görmez kür-ileñ nākes baylar… (115/13)
- **bazuları:** Bazuları üstünde üç hökürür… (59/10)
- **bégler:** Söz söyleşeñ ulu bégler yamacında… (69/14), (73/3), (85/5), (95/12), (105/10), (109/3), (121/7)
- **bégleri:** İç Oġuzuñ bégleri, Dış Oġuzuñ aḳaları tepredebilmezdi. (107/7)
- **bégler-ileñ:** Bégler-ileñ Serḫāb Dağına seyre çıḳdum… (131/12)
- **béglerindeñ:** Serḥad béglerindeñ çāpār geldi. (125/10)
- **béglerini:** İç Oġuzun béglerini saḳdañ saldum… (131/3)
- **béglerinüñ:** Eymür béglerinüñ tüm yüregi… (75/2)
- **bégzādeler:** O çaḳa deñ bégzādeler içüb içüb yétürmese… (51/5)
- **bıyıġlarını:** Bıyıġlarını yéddi yérde çalub dügeñ… (81/4)

- **bıyıġlarınuñ:** Hayḫıranda bıyıġlarınuñ dibindeñ buġda daneli ḳan daşlanañ… (81/6)
- **bidevlerüñ:** Ḳolanına dobdolı bidevlerüñ, eyle günde, güni doġar… (62/2)
- **borçlularuñ:** Borçlularuñ harçluġı… (35/10)
- **bégzādeler:** O çaḳa deñ bégzādeler içüb içüb yétürmese… (51/5)
- **cānverler:** Busudaki cānverler pehlivānı… (61/4)
- **cirasınlar:** Cirasınlar elleşende, aḳasınuñ öñice aḫtarma atlar… (55/9)
- **civānmerdleri:** Alplar duʿa ḳılayuñ civānmerdleri görmaḳ-içüñ… (33/4), (33/13)
- **çaḳlarda:** Ne çaklarda seḥer irtedan bulutı saralanda… (123/9), (125/2), (125/5)
- **çārḫovuzlar:** Çārḫovuzlar çapılmasa… (51/2)
- **çaylar:** Daşḳun çaylar neye yarar… (51/8), (57/4), (67/3), (139/13)
- **çaylara:** Ayındurı daşḳun çaylara osal baḫañ… (83/9)
- **çoḳullaruñ:** Ayḳaḳlaruñ aġzındañ, çoḳullaruñ dilindeñ… (89/1)
- **dağlar:** Karşı yatan ḳara dağlar él yaylaḳı… (37/10), (39/8), (49/10), (51/7), (89/6), (97/5), (105/2), (115/10)
- **dağlara:** Aḳalarum-ileñ ala ḳarlı, gök sünbülli dağlara ava gétmişdüm… (125/9)
- **dağları:** Al ordular ol dağları yaylamasa… (49/11)

- **deñizlere:** Yérli yérli deñizlere beñzer yég er göñli… (87/13)
- **deñizlerüñ:** Hemi sarp deñizlerüñ ḳoymuncısı… (47/12)
- **dervişler:** Ḳara donlı dervişler ġayb eri… (37/12)
- **dervişlere:** Ḳara donlı dervişlere osal baḫañ… (85/8)
- **dervişlerüñ:** Dervişlerüñ düzgün, sārbānlaruñ… (35/3)
- **donlar:** Yeñi ḳısḳa demür donlar er köynegi… (51/14), (53/2)
- **dudaġları:** Ḥaḳḳ Teʿālā ol gelinden ʿıyāl vérse dudaġları yalama oġlı ola… (113/6)
- **dustaḳlar**[5]**:** Diri dustaklar naẓarına götürmese neye yarar, neye yarar (55/10)
- **dügiler:** Aḳ dügiler çıkduḳı Gīlān éli… (99/11)
- **düşmenlerüñ:** Ḳalʿalaruñ kilīdi, düşmenlerüñ ḳorḳusı… (35/9)
- **enbiyālar:** Ḳadīmdeñ evliyālar, enbiyālar yataḳıdur Baġdād éli… (99/2)
- **erenler:** Çāv erenler, çāv erenler serdārı kim-idi… (101/7)
- **erenlerüñ:** Erenlerüñ serdārısañ olmag-ileñ… (137/12)
- **erkekleri:** Erkekleri kürk tiker, doġduḳı gür olur, kāhil ḳopar Ḳavzīn éli… (99/9)
- **evliyālar:** Ḳadīmdeñ evliyālar, enbiyālar yataḳıdur Baġdād éli… (99/2)
- **éller(iller):** Aġır éller içinde aşıl yiñer… (41/11), (49/11), (109/9)
- **éller(kimseler):** Éller içmez bulanduruḳ sası suyı sulanmaz-mı? (83/10),

5 Tutsak anlamında kullanılan kelime, göçüşme sebebiyle metinde “dustak” biçiminde geçmektedir.

(85/3)

- **éllerini:** Ḳırbaraġın éllerini yitgac alañ… (81/11)
- **évleri:** Ābādanca bay évleri ḫarāb éyler… (87/12)
- **gemiler:** Gemiler su oynaḳı… (47/14)
- **göller:** Daşsa çaylar, dolsa göller… (57/4), (57/9), (67/1)
- **göllerinde:** Ārān sazuñ gür mişenüñ göllerinde aṣlan eñirür… (39/10), (45/6), (75/6)
- **gözlerini:** Ḫancerini çıḳardı, gözlerini oymaḳa ḳasdéyledi… (143/4), (143/7)
- **gözleri-y-miş:** Yédi yérde me‘ şal kimi yanañ ol ejdehanuñ gözleri-y-miş… (135/11)
- **güller:** Kızıl güller sepilmese… (51/2)
- **günleri:** Ḳubadañ ḳış günleri yañıl alma el üstinde meze geleñ… (77/7), (85/2), (109/7), (111/3), (113/13)
- **günlerüñüz:** Dedem dér; géçeñ günlerüñüz géçübdür, geleñ günlerüñüz ḫayra dönsüñ… (95/3), (95/4)
- **ġarīblerüñ:** Ġarīblerüñ arḫası, Adabasa yérinde… (35/11)
- **ġāziler:** Fāṭıma ananuñ sevgüleri dīn ʿaşḳında şehīd olañ ġāziler… (35/1)
- **ḫanlar:** Ulu ḫanlar ordusında… (41/12), (117/7), (121/7)
- **ḫandaḳların:** Ḫavāleler ḳaldurur, ḫandaḳların doldurur… (83/3)
- **ḫavāleler:** Havāleler ḳaldurur, ḫandaḳların doldurur… (83/3)

- **ḥurīleri:** Hurīleri bezendi… (31/6)
- **ılḫılara:** Ilḫılara yetişende at… (45/6), (59/7)
- **ılḫılardañ:** Yér yérlenür, ılḫılardañ salla urur… (67/12)
- **igidler:** Ḳoç alınlı igidler ḳol, bud olsa… (63/8), (87/14), (91/1), (93/14), (95/1), (103/7)
- **igidlerde:** İgidlerde devlet gerek… (91/12), (91/12)
- **igidlere:** Degedügi igidlere ḥürmet ideñ… (75/1)
- **igidlerüñ:** İgidlerüñ ḳoçaḳısañ olmag-ileñ… (137/12)
- **kedbānular:** Aḳ bürçekli kedbānular aşuñ düzi… (37/15)
- **kerrenāylar:** Kerrenāylar bozlansa, ḳıynaşsa ḳıynaşsa… (63/4)
- **ḳalʿalara:** Berk kalʿalara ögcedegenek… (75/1)
- **ḳalʿalaruñ:** Kalʿalaruñ kilīdi, düşmenlerüñ ḳorḳusı… (35/9), (73/2), (77/14)
- **ḳalḫanlar:** İpek ala kalḫanlar er ḳuytusı… (55/5), (55/7)
- **ḳalmışlaruñ:** Kalmışlaruñ elin dutım… (139/14)
- **ḳanlar:** Balçakında alca kanlar dondurmasa… (53/11)
- **ḳarıları:** Karıları kabarmadın aran sazuñ, gür mişenüñ… (67/11)
- **ḳarılarumı:** Karılarumı ḳarşı vérüb ḳara daşı saḫlıyañ Ġazan-idüm. (105/11)
- **ḳarıların:** Karıların döşeyüben ḳarda yatar… (69/2)
- **ḳavatlara:** Ḳavatlara ḳan utdurub cezā véreñ… (75/2)
- **ḳaybatanlar:** Kaybatanlar erdemidür, yola girüb yol büksemaḳ… (91/3),

(103/6)

- **ḳazaḳuclar:** Kazaḳuclar segürdirse meydānında toz eglenür… (39/11), (91/2), (103/4)
- **ḳılıçlar:** Kılıçlar er azusı, güni gelse, demi düşse… (53/10), (53/12), (63/7), (103/11), (115/8)
- **ḳışlaḳlar:** Yaylaḳlar ḳışlaḳ ola, kışlaḳlar yaylaḳ ola… (109/10)
- **ḳocalar:** Aḳ saḳḳallı kocalar… (37/14), (101/12)
- **ḳocalara:** Béş yaşına yetişmedin yetmiş yaşar kocalara dili dege… (113/7)
- **ḳoc igidler:** Koc igidler ḳurşanur polad ḫāsı… (87/14), (103/7)
- **ḳollarında:** Merd igidüñ kollarında ḳuvvet gerek… (91/11)
- **ḳonşılara:** Aḳça ayran déyübeni, konşılara gezinmez-mi… (85/2)
- **ḳulaġları:** Ayaġları ḫınalı, kulaġları perçemli… (61/8)
- **ḳullarında:** ‘Alī kullarında eyle demde mürüvvet gerek… (93/3)
- **ḳullarını:** Dedem dér; kullarını bī-naṣīb étmesüñ… (123/8)
- **ḳuşlar:** Baḥrī kuşlar götürdi… (133/7)
- **ḳuzular:** Körpe kuzular çevrilmese… (51/4)
- **ma‘rekeler:** Ma‘rekeler çiçeği, ḳorçı başı Afşar kimi… (83/1), (93/8), (129/6)
- **mescidlerüñ:** Mescidlerüñ çerāġı… (35/10)
- **miçküllere:** Ḳarşı yatañ ḳarlı daġa osal baḫañ aranda kalbini miçküllere dayanmaz-mı? (83/9)

- **mollalara:** Mollalara osal baḫañ, namāzsızca Ḥaḳḳ yérine ḳoyulmaz-mı… (85/6)
- **mü'minlerüñ:** Mü'minlerüñ göñlindesiñ, ṣādıḳlaruñ dilindesiñ… (139/11)
- **nekkāreler:** İki cānibdeñ nekkāreler dögülse… (63/3)
- **odlar:** Ejdehanuñ aġusı yér yüzüne tökülende aġusındañ yér yüzüne yanar yanar odlar düşdü… (143/13)
- **oḳlar:** Sadaḳ-ārā sāirinde seksen oklar yaġı élçisi… (53/6), (53/9), (65/4), (75/5), (103/8), (133/4), (141/14)
- **oḳlara:** Ṣahār oklara er ḳadansa… (63/6)
- **oḳlarına:** Üç yilegli ṣahār oklarına sadaḳ tikdürdi… (145/13)
- **ordular:** Al ordular dağları yaylamasa… (49/11)
- **otlar:** At yémeyeñ acı otlar ḳara yérüñ üzerinde… (115/11)
- **otları:** Dağ otları tükene, tiken ḳala… (109/2)
- **ozanlar:** Dedem soyı alp ozanlar er şādluḳı… (55/14), (91/6), (103/14), (119/4), (119/13)
- **pādşāhlar:** Pādşāhlar naẓarında, ḳadīmīdeñ Dedem dér… (41/13)
- **pādşāhlaruñ:** Pādşāhlaruñ yurdı Aderbāycān diyārında Ucān éli… (101/5)
- **parslar:** Ala parslar üngeretdi… (133/7)
- **serḥadlerüñ:** Serḥadlerüñ yamacı… (35/9)
- **sırtlarında:** Sırtlarında ḳızıl géyik, ḳır teke sıçraşmasa… (49/12)

- **sibeleri:** Ol ḳal‘aya sibeleri yéridür… (83/2)
- **soyları:** Aṣlan ‘Alī, bu soyları kim soyladı… (101/8)
- **sözleri:** Sır sözleri serḫoş söyler… (41/6)
- **sular:** Ayındırı daşḳun sular yér damarı… (37/10)
- **süñüler:** Sarp süñüler yavızı… (65/2)
- **sürcidālar:** Ala bıdaḳlu sürcidālar er boynuzı… (53/14), (55/2), (63/7)
- **ṣādıḳlaruñ:** Mü’minlerüñ göñlindesiñ, sādıḳlaruñ dilindesiñ… (139/11)
- **şarāblar:** Sömürüb sömürüb al şarāblar içmege mizāc gerek… (93/7)
- **şehrler:** Şehrler ḳıyısında nān nān déyüb çaḳırmaz-mı… (83/14), (99/4)
- **şeşperler:** Altı perli gür şeşperler… (55/2), (75/5), (103/12)
- **şuʿleler:** Cihān şuʿleler yaḫınıb… (39/6)
- **tavulġalar:** Altı perli gür şeşperler sevinür tavulġalar yencübeni ḳabaḳ yarub ḳan bürkütse… (103/12)
- **terlere:** Ḳan terlere baturmasa… (55/13)
- **turḳaylar:** Kāküllice turḳaylar sāirinde… (123/12)
- **ulularuñ:** Ḳadīmīdeñ ulularuñ yıḳınaḳı, pādṣāhlaruñ yurdı… (101/4)
- **ustalar:** Yég ustalar götür… (145/9)
- **vezirler:** Öz vezirler çıḳduḳı Iṣfahān şehri… (99/5)
- **yādlar:** Ol yādlar ḳavm olur güle güle… (97/1)
- **yaġılar:** Yād yaġılar içinde, ḳara ḳılıc altında… (87/5)

- **yaḫşılarda:** Yaḫşılarda ne yaḫşıdur, yéri gögi yaradanda Allah yaḫşı… (117/7)
- **yalañaçlar:** Yalañaçlar kiynegi, borçlılaruñ harçluġı… (79/1)
- **yalangaçlaruñ:** Yalangaçlaruñ sırtıñ örtim… (139/14)
- **yaylaḳlar:** Yaylaḳlar ḳışlaḳ ola, ḳışlaḳlar yaylaḳ ola… (109/9)
- **yaylar:** Ḳatı yaylar bilek dartar… (41/4), (53/3), (53/5), (63/6), (65/3), (75/5), (103/7), (125/4), (133/5)
- **yéddilerden:** Yéddilerden ayrılubdur… (49/5), (49/8)
- **yégler:** Begdillinüñ büyügi, yégler başı Yégenek kimi… (81/1)
- **yélkenlerin:** Sāyebānınuñ yélkenlerin ejdehanuñ derisinden éyledi… (147/3)
- **yérler:** Yérler açañ, başlar kesen, Ḥalebi alañ… (35/6)
- **yérlerde:** Çöl yérlerde ceyrān almaḳ… (89/11), (97/12), (121/13)
- **yérlere:** Dolamaca yérlere getirende döġüb, yıḫub avın alsa…(61/10), (105/2), (135/2)
- **yérleri:** Bu yérleri kimler açdı… (101/6)
- **yérlerine:** Ayasını saġınduḳı yérlerine yétürür… (71/12)
- **yérlerüñ:** Çöl yérlerüñ ḥisārı… (77/14)
- **yıllar:** Ḳarı Dede uzun yıllar yaşayubeñ soy yetürüb… (83/5), (109/9)
- **yollar:** Yola girse yollar büker. (39/13), (69/3)
- **yolları:** Altmış aḳaç yolları dünde yortsa… (45/11)
- **zamāneler:** Dedem dér; ay öte, yıl dolana zamāneler ḳopub gele… (109/1)

Tespit edilen örneklerde çokluk ekinin çoğunlukla "çokluk" anlamında kullanıldığı anlaşılmaktadır.

4.2.2. İyelik Eki Alan İsimler:

İyelik ekleri ismin karşıladığı nesnenin bir şahsa veya bir nesneye ait olduğunu ifade eden işletme ekleridir. Bir nesnenin başka bir nesnenin malı olduğu, başka bir nesneye bağlı olduğu veya başka bir nesnenin parçası olduğu ifade edilmek istenirse o nesneyi karşılayan ismin sonuna iyelik eki getirilir (Ergin, 2023: 227).

Çalışmada iyelik eki alan isimlerin çok yaygın kullanıldığı dikkat çekmektedir. Tespit edilen isimler şunlardır:

- **ādemi:**Keçisi gerce, ādemi şerce İrevān, Naẖçıvān, Şervel éli… (101/3)
- **adı:** Ol ʿAlīnüñ oġlanları adı gökçek… (33/13), (99/12)
- **adını:** Ağız açub bir Allahuñ adını kim adamaz… (33/7), (79/14)
- **adum:** Adum Delü Dönmez-iken ad ġazanañ Ġazan-idüm. (107/4)
- **ağılınuñ:** Yanı berkce daş ağılınuñ ḳıyın sökse… (45/12), (69/4)
- **ağusı:** Ejdehanuñ ağusı… (143/12)
- **ağusındañ:** Ejdehanuñ ağusı yér yüzüne tökülende ağusındañ yér yüzüne yanar yanar odlar düşdü. (143/13)
- **ağzı:** Ağzı burnı dest degirmi degül-midür? (43/2)
- **ağzın:** Tanımayub dayısı Ġazanı keşiş deyüb ağzın sögeñ… (79/13), (139/12), (139/13)

- **aġzına:** Ḳara polad, ḳılıcuñ aġzına ḳoyulmasa… (49/8)
- **aġzında:** Alagözüñ aġzında, Şerāncāna düzinde yüz min kāfire ḳarşu geldüm. (131/5)
- **aġzındañ:** Ayḳaḳlaruñ aġzındañ, çoḳullaruñ dilindeñ… (89/1)
- **aġzınuñ:** Yéddi yérde ḳoyı ḳoyı tütün çıḳañ ol ejdehanuñ aġzınuñ boḳı-y-mış… (135/12)
- **aḳaları:** İç Oġuzuñ, Dış Oġuzuñ akaları boş yérindeñ götürebilmezdi. (107/2), (107/8)
- **aḳaların:** Orduya akaların yollayubeni… (133/11)
- **aḳalarını:** Dış Oġuzuñ akalarını soldañ buyurdum… (131/4)
- **aḳalarum:** Akalarum götürmişdüm… (105/6), (133/10)
- **aḳalarumdañ:** Dédi perverdigāra men aḳalarumdañ ayrıldum… (133/13)
- **aḳalarum-ileñ:** Aḳalarum-ileñ ala ḳarlı, gök sünbülli dağlara ava gétmişdüm… (125/9)
- **aḳalarumla:** Aḳalarumla içer-idüm… (105/8)
- **aḳam:** Lala dédi; akam, ḳarşı yatañ ḳara dağuñ hündüriseñ… (137/8), (145/7)
- **aḳası:** Yek-ḳalem éşik aḳası başı… (37/2), (77/9), (79/7), (81/8), (91/1), (95/7), (131/2)
- **aḳasınuñ:** Cirasınlar elleşende, aḳasınuñ öñice aḫtarma atlar… (55/9)
- **aḳçası:** Akçası çoḳ mürüvveti yoḳ Şīrvān éli… (99/14)

- **aḳası:** Yek-ḳalem éşik akası başı… (37/2)
- **alınumı:** Alınumı yére ḳoyub ḳıldum namāz… (127/8)
- **alpım:** Alpım, erim déyübeni Ġazan dér… (131/14)
- **altına:** Altına özin çekse… (57/8), (65/8), (79/10)
- **altında:** Şeşperüñ altında yıḫdurmasa… (51/13), (87/5), (91/7), (93/12), (117/3), (125/1), (151/3)
- **altındañ:** Ḳara bulut altındañ ḳıjlayub inse… (57/8), (111/10)
- **altmışında:** Ellisinde, altmışında ecel alsa yıḳılalar… (113/10)
- **ʿammusı:** Ulalduġıca ʿammusı Ġazan… (35/13)
- **anañ:** Atañ yamān, anañ yamān, menüm évcegizimi ayır déye… (111/13)
- **ananuñ:** Fatıma ananuñ sevgüleri dīn ʿaşḳında şehīd olañ ġaziler… (35/1)
- **arasına:** Gök pençesinüñ arasına et doldursa… (45/1), (67/10)
- **arasınca:** Günorta-y-ilen ikindinüñ arasınca gün görmedüm… (115/1)
- **arasında:** Yemek içmek arasında… (55/7), (119/5), (141/5)
- **arasındañ:** Ḳalduḳını tavulġası arasındañ ḳayḫı sancañ… (81/5)
- **arġacında:** Arġacında ipligi var māniʿi andañ… (119/9)
- **arḫası:** Ġarīblerüñ arḫası, Adabasa yérinde… (35/11)
- **arḫasına:** Eyercuḳını arḫasına götürmez-mi… (83/12)
- **arḫasında:** Ġazan özi ejdehanuñ arḫasında baġdaş ḳurmış… (145/6)
- **aşlını:** Kalḫub uçan ḳuş aşlını toḫunub alsa… (43/8)

- **aşḳında:** Fatıma ananuñ sevgüleri dīn ʿaşkında şehīd olañ ġaziler… (35/1)
- **aşuḳı:** Aşuḳı uzun, söy dırnaġı dik baḫıncaḳ… (71/9)
- **aşuñ:** Yaġlı yüzli aşuñ bişe, ol yādlar ḳavm olur güle güle… (97/1), (95/1)
- **atañ:** Atañ yamān, anañ yamān, menüm évcegizimi ayır déye… (111/12)
- **atası:** Atası Ḳara Göneye ümid olañ… (35/14), (79/5)
- **atasınuñ:** Atasınuñ évünde murādına, maḳṣūdına Ḥaḳḳ yetürse… (103/2)
- **atı:** Salḫum salḫum süñüli Ḳoñur atı perçemli… (75/3), (99/7), (133/12), (137/14), (147/2)
- **atına:** Altındaki mineñ atına osal baḫañ… (83/11)
- **atı-y-ileñ:** Atı-y-ileñ, donı-y-ileñ Ġazan ejdehanuñ boġazına gétmeli oldı. (139/7), (147/5)
- **atları:** Ol çaḳlarda bidev atları segirdibeñ dört ayaġından naʿl fırlasa… (125/2)
- **avcına:** Ḳavmini ḳoyubeni yād avcına güvenenler… (95/13)
- **avın:** Dolamaca yérlere getirende döğüb, yıḫub avın alsa… (61/10), (67/4), (89/13)
- **avıñdañ:** Avıñdañ bir şilanlıga maña vérgil… (149/9)
- **ayasını:** Ayasını çınḳır teper, yére urur… (69/10), (71/12)
- **ayaġı:** Ayaġı altında bezenende… (125/1)
- **ayaġın:** Ayaġın üzengüye basanda… (35/12)

- **ayaġına:**Bayındır Pādşāhuñ ayaġına düşdi… (151/1)
- **ayaġındañ:** Ol çaḳlarda bidev atları segirdibeñ dört ayaġındañ na‘l fırlasa… (125/3)
- **ayaġını:** Ayaġını üzengüye basanda… (79/3)
- **ayaġları:** Ayaġları ḫınalı, ḳulaġları perçemli… (61/8)
- **ayası:** Ḳayser Ṣalur ayası… (125/7)
- **āyetinde:** Her mümkin muḥtācdur ulu āyetinde… (37/6)
- **aygırısañ:** Ḳazaḳucuñ aygırısañ olmag-ilen… (137/10)
- **azusı:** Ḳılıçlar er azusı, güni gelse, demi düşse… (53/10), (115/8)
- **azuların:** Dört yanındañ azuların sav baturur… (69/6)
- **baḫtı:** Tüḳa boylı ḳız sevinür, baḫtı açılsa… (103/1), (111/12), (113/3)
- **balı:** Balı yaġı tükenmedi Bayburd éli… (97/11)
- **bār-giri:** Bidev atlar yola girse, yoldañ ḳalsa aṣlında bār-giri var māni‘i andañ… (119/10)
- **barusında:** Barusında kemāndārı urur… (73/5)
- **başı:** Yek-ḳalem éşik aḳası başı… (37/2), (45/7), (79/7), (79/10), (81/1), (89/1), (123/10), (129/7), (143/11), (145/5), (147/4)
- **başın:** Alay Ḫan-ile Bolay Ḫanuñ Buḫārada başın keseñ… (81/11), (129/4)
- **başına:** Uca dağlar başına duman olañ Ġazan-idüm… (105/3), (111/10), (111/11), (137/1)

- **başından:** Naẓarsaḳ olduġıça ulu devlet ol igidüñ başındañ… (47/5)
- **başını:** Yéddi başını bir taṣrīf-ileñ soyubanı yég başı üstine Ġazan géydi… (147/4)
- **başum:** Başum baḫtı alp igidüm… (111/12), (113/3)
- **bazuları:** Bazuları üstünde üç hökürür… (59/10)
- **begi:** Dīvān begi, Ġıyan Oġlı Delü Dündar kimi bahādır olsa… (77/9), (79/11)
- **belāsındañ:** Ḳuru bühtān belāsındañ, Dedem dér; Ḥaḳḳ Teʻālā saḫlasuñ cānuñızı… (89/2)
- **beresine:** Gök Tepenüñ beresine basur ḳonsa… (57/10)
- **bereketi:** Yerin de bereketi yoḳ ola… (111/7)
- **bégine:** Ögrenmişce öz bégine osal baḫañ… (85/5)
- **bégleri:** İç Oġuzuñ bégleri, Dış Oġuzuñ aḳaları tepredebilmezdi… (107/7)
- **béglerindeñ:** Serḥad béglerindeñ çāpār geldi… (125/10)
- **béglerini:** İç Oġuzun béglerini saḳdañ saldum… (131/3)
- **béglerinüñ:** Eymür béglerinüñ tüm yüregi… (75/2)
- **béli:** Ala ḳaplan yavızı sādıḳ béli ḳabarmadın… (67/5), (101/1)
- **bélindeñ:** Ġanīmi ilüb bükük at bélindeñ yér yüzine… (53/14), (91/10) (103/10)
- **béline:** Ḳılıcın Ḳara Budaġuñ béline baḳladı… (149/11)
- **bıyıġlarını:** Bıyıġlarını yéddi yérde çalub dügeñ… (81/4)

- **bıyıġlarınuñ:** Hayḫıranda bıyıġlarınuñ dibindeñ buġda daneli ḳan daşlanañ… (81/6)
- **bilgisinde:** Çalḳısınd[a], bilgisinde egsüglügi var māniʿi andañ… (119/14)
- **biricügin:** Biricügin alubeni gök tepenüñ üstine basar ḳonar… (65/11)
- **boġazına:** Atı-y-ileñ, donı-y-ileñ Ġazan ejdehanuñ boġazına gétmeli oldı… (139/7)
- **boḳı-y-mış:** Yéddi yérde ḳoyı ḳoyı tütün çıḳañ ol ejdehanuñ aġzınuñ bokı-y-mış… (135/12)
- **boyı:** Boyı Uzun Burla Hatunı cüldü ḳapañ Ġazan-idüm. (107/13)
- **boynı:** Ḳaba boynı güc-ilen sürüb çekse… (45/13), (45/14), (61/1), (69/5), (69/6)
- **boynın:** Boynın, budın sökübeni su yerine ḳan sömürür… (59/9), (81/14), (129/5)
- **boynuzı:** Boynuzı burma ḳoç indürdi Ḥaḳḳ Teʿālā ḳudretinden… (33/2), (53/13)
- **boynuzındañ:** Ol kāfirüñ sarı yayı on altı teke boynuzındañ ḳurulmış-idi… (107/6)
- **börüsi:** Dumanlı dağ börüsi… (125/7)
- **budın:** Boynın, budın sökübeni su yerine ḳan sömürür… (59/9)
- **bucaḳında:** Ḳara yurduñ bucaḳında ḳaralmaz-mı… (85/4)

- **buġurusañ:** Ḳaybatanuñ buġurusañ olmag-ileñ… (137/11)
- **buḳundañ:** Yéddi başı bir buḳundañ ḳılıçladı yére saldı… (143/12)
- **bulutı:** Ne çaḳlarda seḥer irtedan bulutı saralanda… (123/9)
- **burcına:** Yaş aḳacuñ burcına doġan ḳonar… (39/8), (83/4)
- **burcındañ:** Bu burcındañ ol burcına yériyiş éder… (83/3)
- **burnı:** Aġzı burnı dest değirmi değül-midür? (43/2)
- **cānına:** Ejdehanuñ derisindeñ Ġazan ḳorḳu bilmez cānına don tikdürdi… (145/12)
- **cānuñuzı:** Kādir Allah saḫlasuñ cānuñuzı… (39/5), (89/3)
- **cevābı:** Élçülerüñ cevābı… (77/14)
- **cevrinden:** Ḳayın atanuñ minnetindeñ, ḳayın ana cevrindeñ ḳurtuldum şükür déye… (113/5)
- **cibiri:** Sürcidānuñ cibiri, ḳatı yaylar ḳabżası… (75/4), (133/4)
- **cidāsı:** Tepdüginde cidāsı ucında er bögürdeñ… (129/10)
- **cidāsına:** Évin ala bıdaḳ cidāsına at baġlayañ… (79/9)
- **cidāsını:** Cidāsını yére tikdi… (141/6)
- **cidāsınuñ:** Yarma ḳabaḳ cidāsınuñ ucında er bögürdeñ… (77/4)
- **cihān yüzine:** Arı cihān yüzine göz gezdürse… (43/7)
- **cüldü:** Al aygırı Pādşāh Boyundıruñ cüldü ḳapañ… (129/6)
- **çaḳında:** Ḳocaluḳ çakında oġlı olsa… (101/13), (141/1)

- **çalḳısınd[a]:** Çalkısınd[a], bilgisinde egsüglügi var mānīʿi andañ… (119/14)
- **çanaḳı:** Ḳadīmīdeñ ḳan çanakı, at oynaḳı degül- midür Tebrīz éli… (101/4)
- **çayuñ:** Samur Çayuñ üstinde içki ḳurañ… (77/6)
- **çiçegi:** Maʿrekeler çiçegi, ḳorçı başı Afşar kimi… (83/1), (129/6)
- **çisgin:** Alçaḳ ava yérlere çisgin oldum. (105/2)
- **dabanı:** Dabanı yasdı buḫtī deve, kārvānda ölür… (95/9)
- **dabanına:** Bir muḫannes kötüsi tepesindeñ dabanına geyse… (47/7)
- **dabanını:** Ol igidüñ dabanını ḳabartmaz-mı… (83/13)
- **dabanum-ile:** Aḳ dabanum-ile ḳara yére perçin étdüm… (107/12)
- **dağı:** Sāvalan Dağı yaylaḳlı… (75/8), (133/2)
- **dağına:** Apardı ʿArafāt Dağına… (33/1), (131/12)
- **dağınuñ:** Şāh Dağınuñ üstinde sāyebān gereñ… (77/5), (105/6)
- **daldasına:** Ġazan ol ḳayanuñ daldasına yetişende atdañ düşdi… (141/6)
- **daldasında:** Ol ḳayanuñ daldasında özin toḳdaşdurdı… (141/11)
- **daldasındañ:** Ḳayanuñ daldasındañ çıḳmaḳa… (141/10)
- **dalımuñ:** Aḳ dalımuñ üstine ḫob götürdüm… (107/3)
- **damağumun:** Damağumuñ çaḳ vaḳtinde ol altı bég oğlına… (131/12)
- **damarı:** Ayındırı daşḳun sular yér damarı… (37/10)
- **damarındañ:** Ādem içmez bulanuḳ sası su, damarındañ çekilse yég… (115/12)

- **dāmeninde:** Ḳara dağuñ dāmeninde… (135/2)
- **dayısı:** Tanımayub dayısı Ġazanı keşiş deyüb ağzın sögeñ… (79/12), (129/5)
- **dayısına:** Tāt ḳızındañ doğulañ oğlan dayısına dayı déye… (111/1), (111/2)
- **dāyisinde:** Dāyisinde kötisi var māni‘i andañ… (119/12)
- **Dedem:** Dedem Ḳorḳud ḳırḫ şākirde ver naṣīḥat… (33/3), (37/4), (37/5), (39/4), (41/13), (49/1), (55/14), (63/12), (71/1), (85/12), (89/2), (95/1), (95/3), (101/8), 101/9), (103/13), (109/1), (109/8), (117/1), (119/3), (119/13), (123/7), (125/5), (151/4)
- **delüsi:** Ẕulḳadir delüsi, pādşāhuñ vekīli… (75/11), (125/8), (133/2)
- **deminde:** Maḥallinde, deminde yaḫni yaḫşı… (117/2)
- **deñizi:** Muhīt deñizi… (47/12)
- **derisin:** Bu ejdehanuñ derisin soygil, dedi… (145/10), (145/11)
- **derisindeñ:** Ejdehanuñ derisindeñ Ġazan ḳorḳu bilmez cānına don tikdürdi… (145/12), (147/3), (151/1)
- **devleti:** Oba devleti, aḳ bürçekli… (37/14)
- **devleti-y-ilen:** Ḥaḳḳ Teʿālā devleti-y-ilen bilgi vérsüñ… (37/5)
- **dırnağı:** Aşuḳı uzun, söy dırnağı dik baḫıncaḳ… (71/9)
- **dibine:** Alaçaḳuñ Çolpa Dağınuñ dibine gétmişdüm… (105/7)
- **dibindeñ:** Yal dibindeñ sökübeni… (45/8), (61/7), (67/14), (81/6)
- **dīdārındañ:** Ṣafa yüzli Muḥammedüñ dīdārındañ bi-naṣīb éylemesüñ…

(97/8), (123/7)

- **dili:** Béş yaşına yetişmedin yetmiş yaşar ḳocalara dili dege… (113/8)
- **dilindeñ:** Ayḳaḳlaruñ aġzındañ, çoḳullaruñ dilindeñ… (89/2)
- **dilindesiñ:** Mü'minlerüñ göñlindesiñ, ṣādıḳlaruñ dilindesiñ… (139/11)
- **dīni:** İslām dīni ḳuvveti… (75/10), (133/1)
- **diregi:** Türkistānuñ diregi, Ḥaleb ḫanı… (127/14)
- **disgirgeni:** Ala ḳaplan eniginüñ disgirgeni… (75/6)
- **dişi:** Yüzi ḳara, dişi aḳça Sindī éli… (99/8)
- **dişine:** Öz otuz iki dişine kelbetin saldı… (35/3)
- **dişini:** Peyġamberüñ bir dişini şehīd éşidüb… (35/2)
- **diyārında:** İstanbulda adı söylenür pilāvına Aderbāycān diyārında Erdebīl şehri… (99/13), (101/6)
- **donına:** Ejdehanuñ donına girübeni Pādşāh Bayındırı gözledi… (147/6), (147/13)
- **donum:** Arḫaluḳca ḳaydum donum géydüm… (127/6)
- **donı-y-ileñ:** Atı-y-ileñ, donı-y-ileñ Ġazan ejdehanuñ boġazına gétmeli oldı… (139/7), (147/5)
- **dostum:** Cibril geldi getürdi Buraḳı, Ḥabibüm, dostum olan… (31/2)
- **dönegi:** Sarı ala uşaḳ baluġuñ su dönegi şandal aḳaç sarp gemiler su oynaḳı… (47/13)

- **dudağları:** Ḥaḳḳ Teʻālā ol gelinden ʻıyāl vérse dudağları yalama oğlı ola… (113/6)
- **durumuñ-ileñ:** Cānum Lala ejdehanı men öldürmedim, senüñ durumuñ-ileñ himmetüñ öldürdi… (145/9)
- **dügüncügi:** Dünün düşünce dügüncügi açılmazmış deli göñül… (121/10)
- **dünyāsında:** Dünyāsında Ḳur'āndañ, āḫiretde īmāndañ… (97/6)
- **düşmanına:** Düşmanına degecek géyim söküb, bağır delüb géçse ötse… (103/8)
- **düşmenini:** Düşse, bir merd igid élçilüḳa göndermese, düşmenini bölük… (53/7)
- **düşmeninüñ:** Ḳarı düşmeninüñ evlādını uradur-mı? (47/11)
- **düzi:** Kedbānular aşuñ düzi, év bereketi… (37/15)
- **düzinde:** Alagözüñ aġzında, Şerāncāna düzinde yüz min kāfire ḳarşu geldüm. (131/5)
- **eglegi:** Oḳ eglegi ulumasındañ ḳorḫmaz… (93/5)
- **ekincisi:** Ekincisi çoḳ ola; yerin de bereketi yoḳ ola… (111/6)
- **ekmegin:** Aḳ ekmegin yédigüm aḳa aḳa, déyübeni sıyıra ḳılıc… (145/3)
- **eli:** Eli varmaz; aḳca burclı ḳal'alaruñ üstine… (73/2)
- **elin:** Ḳalmışlaruñ elin dutım… (139/14)
- **elinde:** Anı çalabilmez, yetürebilmez muḫannesüñ elinde… (115/9), (115/10),

(117/4)

- **elindeñ:** Er elindeñ cıludar ter… (71/10), (87/3)
- **eline:** Dahi bir av eline girmedi… (133/13)
- **ellisinde:** Ellisinde, altmışında ecel alsa yıḳılalar… (113/10)
- **elümdeñ:** Saḳ elümdeñ sol elüme piyāleni tepretmedüm… (105/11)
- **elüme:** Saḳ elümdeñ sol elüme piyāleni tepretmedüm… (105/11)
- **endamı:** Yétmiş yérde aḳ endamı üstine fitile ḳoyañ… (81/13)
- **eniginüñ:** Ḳurt eniginüñ, ḳara géce içinde güni doġar… (61/5), (75/6), (75/7), (75/8)
- **erdemidür:** Ḳara bulut erdemidür… (89/4), (89/5), (89/6), (89/7), (89/8), (89/9), (89/11), (89/13), (91/1), (91/2), (91/3), (91/4), (91/6)
- **eri:** Bayat eri, ḫayr yümnli, ḫub sağınışlı Dedem kimi… (37/4), (37/12), (65/7), (91/12), (101/8)
- **erim:** Alpım, erim déyübeni Ġazan dér… (131/14)
- **erlügüñe:** Lala dédi; Bārekallah aḳam Ġazan, erlügüñe, yéglülüñe taḥsīn… (145/7)
- **erkekleri:** Erkekleri kürk tiker, doġduḳı gür olur, kāhil ḳopar Ḳavzīn éli… (99/9)
- **etinde:** Acıḳlı aṣlan yavrısınuñ at etinde güni doġar… (59/11)
- **etindeñ:** Av etindeñ dadlu kebāblar buyrulmasa…(51/4)

- **evi:** Allah evi géñ Kāʿbeye kimler varmaz… (33/9)
- **evreni:** Bir gün ādemler evreni… (133/1), (135/9)
- **eyercuḳını:** yériyiş ılġar olanda, eyercuḳını arḫasına götürmez-mi? (83/12)
- **élçisi:** Sadaḳ-ārā sāirinde seksen oḳlar yaġı élçisi… (53/6)
- **éli:** Ḥācı olub Mekke ḳıflına éli géçen… (81/4)
- **éli(ili):** Balı yaġı tükenmedi Bayburd éli… (97/11), (97/12), (97/13), (99/1), (99/2), (99/7), (99/8), (99/9), (99/10), (99/11), (99/12), (101/1), (101/2), (101/3), (101/4), (101/6)
- **élin:** Bidev atlar mehterinüñ élin almış… (123/12)
- **éllerini:** Ḳırbaraġın éllerini yitgac alañ… (81/11)
- **énigi:** Ḳurt énigi yavızı altı ayluḳına yetişende er kimi olur… (69/1)
- **éşiginde:** Éşiginde çift kāvine osal baḫañ… (83/13), (85/1)
- **évceğizimi:** Menüm évceğizimi ayır déye… (111/13)
- **évcegizin:** Évcegizin ayıra, çadıra güci yetmese… (111/13)
- **évi:** Aydınlı sekiz uçmaḳ mü'min évi… (37/12), (99/1)
- **évü:** Tāt évü-y-ileñ Türk évü bir araya ḳonşı ola… (109/10)
- **évüm:** Çadıra güci yetmese, çubuḳ eke, üstine ḥaşır sala, évüm déye… (111/14)
- **évünde:** Atasınuñ évünde murādına, maḳṣūdına Ḥaḳḳ yetürse… (103/3)
- **faşlında:** Ḳara yazuñ faşlında tazı tolayıdurdı… (133/6)

- **gögsi:** Gögsi gözel ḳara daġdañ ılġar olsa… (61/12), (123/11)
- **gök üzindeñ:** Gök üzindeñ uçar ḳuşı fermān etdi… (31/9)
- **gök yüzindeñ:** Gök yüzindeñ yer yüzine gölge salsa… (43/7)
- **gölgesi:** Şilanında bol ni’metli, Ḳādir Tarı gölgesi… (73/12)
- **gölinde:** Yavrısı gür mişenüñ gölinde yér yérlenür… (59/7), (67/12)
- **göllerinde:** Ārān sazuñ gür mişenüñ göllerinde aṣlan eñirür… (39/10), (45/6)
- **göñülcügi:** Göñülcügi olanda, ḳarıncugı ac olanda… (59/12)
- **göñli:** Adaduġı erenler göñli içinde, mü’min haḳir gerek… (33/7), (87/13)
- **göñlin:** İgidünüñ göñlün alub gevcüdende… (125/1)
- **göñlindesiñ:** Mü’minlerüñ göñlindesiñ, ṣādıḳlaruñ dilindesiñ… (139/11)
- **görki:** Yeñile yétmiş oġlan igid evüñ görki… (37/16), (51/12), (75/10), (125/8), (133/2)
- **gözi:** Eyle demde gözi ḳanlı, demür donlı… (63/9), (93/5), (101/1), (141/12)
- **gözin:** Düş déyeñ gözin aydın ḳıldurur… (123/4)
- **gözine:** Ġazan öz gözine acıḳlandı… (141/13)
- **gözlerini:** Ḫancerini çıḳardı, gözlerini oymaḳa ḳasdéyledi… (143/4), (143/7)
- **gözleri-y-miş:** Yédi yérde me‘ şal kimi yanañ ol ejdehanuñ gözleri-y-miş… (135/11)
- **gözüm:** Mara señ menüm nāmerd gözüm… (141/13), (143/5)
- **gözümüñ:** Ḳara gözümüñ ucındañ ḳıya baḫdum… (127/1)

- **güci:** Altı ḳardaş bir arada oldığı arḫa güci… (37/14), (53/4), (73/1), (109/9), (111/14), (113/1), (113/2)
- **gücine:** Ḳaba boynı gücine seyirlenür… (69/5)
- **güni:** Erüñ görki, güni gelse… (51/12), (53/1), (53/6), (53/10), (53/13), (55/3), (55/5), (55/11), (57/5), (57/13), (59/6), (59/11), (61/5), (61/12), (63/2), (63/10), (69/10), (71/3), (85/13), (87/2), (91/8), (95/9), (109/7), (115/7)
- **güninde:** Ḳış güninde el üstinde anuñ içüñ yañıl alma meze geleñ… (129/12)
- **günleri:** Ḳubadañ ḳış günleri yañıl alma el üstinde meze geleñ… (77/7),(85/2)
- **günlerüñüz:** Dedem dér; géçeñ günlerüñüz géçübdür, geleñ günlerüñüz ḫayra dönsüñ. (95/3), (95/4)
- **günüñ:** Günüñ doġsuñ, işüñ onsuñ…(63/10), (63/11), (63/12), (141/2),(141/3)
- **gürzi:** On altı batman kāfir gürzi tepemdeñ degdi pörtlemedüñ… (143/1)
- **ġaburḳası:** Ġaburḳası altına daş döşeyeñ… (79/10)
- **ġanīminden:** Döge döge ġanīminden ol ḳal‘anı alsa-y-dı… (73/3), (77/3), (83/4)
- **ġanīmine:** Ġanīmine heybet-ilen baḫanda yürek yaranı… (35/12),(73/6), (79/2), (79/6), (127/11)
- **ġanīmini:** Ala cidā bulayub, ġanīmini at bélindeñ ḳara yére düşürmaḳa… (91/10)
- **ġanīmine:** Ġanīmine heybet-ilen baḫanda yürek yaranı… (35/12)

- **ġayreti:** Er ġayreti erde gerek… (93/10)
- **ġażabı:** Gétme désem belke maña ġażabı ola… (137/7)
- **ġażabına:** Ḳayıdışda Bicen Pādşāhuñ ġażabına düşübeni sitem çeken… (81/12), (95/12)
- **haddinde:** Her kim, belki her neste öz haddinde ve kemālinde olsa yaḥşıdur. (33/5)
- **harçluġı:** Borçlularuñ harçluġı… (35/10)
- **helālinüñ:** Say sancaklı Oġuz ḳızı helālinüñ ḳoynındañ çıḳubeni… (123/14)
- **heybetindeñ:** Adabasa yérinde, heybetindeñ yér omrulañ… (35/11), (79/2), (127/10), (141/12)
- **hiçi:** Yoldaş hiçi, nöker pesi, er kötisi… (87/6)
- **hündüri:** Yalçın yalçın görinür ıraḳ yérdeñ baḫanda daġ hündüri… (87/1)
- **hügürgeni:** Ḳaḳan aṣlan eniginüñ hügürgeni… (75/7)
- **ḫancerin:** Ġazan ḫancerin sancdı, ḳılıcın sancdı… (143/14)
- **ḫancerini:** Ḫancerini çıḳardı, gözlerini oymaḳa ḳasdéyledi… (143/4)
- **ḫanı:** Türkistānuñ diregi, Ḥaleb ḫanı… (127/14), (129/3)
- **ḫāsı:** Erüñ ḳoçı, igid ḫāsı… (87/10), (87/14)
- **ḫazīnesini:** Aḳır ḫanlar ḫazīnesini saydurañ dil… (121/8)
- **ḥabbem:** Bir pūlum, bir ḥabbem yoḳ dér-ikeñ ulu bégler… (121/7)
- **ḥaccı:** Ḥaḳḳ ḳapusında ḥaccı ḳabul düşse… (101/12)

- **ḥandaḳların:** Ḥavāleler ḳaldurur, handakların doldurur… (83/3)
- **harçluġı:** Borçlularuñ harçluġı… (35/10)
- **ḥikmeti:** Bilmeyeler hikmeti ne, sebebi nedeñ ola… (111/8)
- **himmetüñ:** Cānum Lala ejdehanı men öldürmedim, senüñ durumuñ-ileñ himmetüñ öldürdi… (145/9)
- **ḥisārı:** Çöl yérlerüñ hisārı… (79/1)
- **ḥocası-y-ilen:** Münācatda söyledi İbrahim Ḫalilullah ḫocası-y-ilen… (31/13)
- **ḥurīleri:** Ḥurīleri bezendi… (31/6)
- **hündüriseñ:** Aḳam, ḳarşı yatañ ḳara dağuñ hündüriseñ… (137/8)
- **ışığıdur:** Ġazan sandı öz ordusınuñ çerag ışığıdur… (135/5)
- **içi:** Pençesinün içi ara et doldurur… (59/5)
- **içine:** Minḳışlaḳuñ içine ürkü salañ… (77/2), (107/3)
- **içinde:** Adaduġı erenler gönli içinde, mü'min haḳir gerek… (33/7), (37/2), (41/11), (61/5), (81/4), (87/5), (93/4), (93/8), (125/13), (127/12)
- **içindeñ:** Ḳadīmdeñ içindeñ çoḳul çıḳmaz Germel-ileñ Ḫalḫal éli… (99/11), (101/2)
- **içkisine:** İçkisine bed-mest igid, bir gün olur yumruḳda ölür. (95/6)
- **içüñe:** Oġuz senüñ içüñe bir ḳız gele, gelin düşe… (111/9)
- **igi:** Salur igi, Eymür görkü… (75/10), (93/5), (125/8), (133/2)
- **igidüm:** Başum baḫtı alp igidüm… (111/12), (113/3)

- **igidünüñ:** İgidünüñ göñlün alub gevcüdende… (125/1)
- **ʿilmi:** Allah ʿilmi arı Kur’an açubanı kim oḫumaz. (33/8)
- **ipliği:** Arġacında ipligi var māniʿi andañ… (119/9)
- **işüñ:** Günüñ doġsuñ, işüñ onsuñ… (63/10)
- **izini:** Aḳça ḳoyın izini ele alur… (69/3)
- **kalbini:** Ḳarşı yatañ ḳarlı dağa osal baḫañ aranda kalbini miçküllere dayanmaz-mı? (83/8)
- **keçisi:** Keçisi gerce, ādemi şerce İrevān, Naḫçıvān, Şervel éli… (101/3), (113/1)
- **kemālinde:** Her kim, belki her neste öz haddinde ve kemālinde olsa yaḫşıdur… (33/5)
- **kemāndārı:** Barusında kemāndārı urur… (73/5)
- **kendinden:** Panbuḳçunıñ on dört kendindeñ ḫarāc alañ… (129/14)
- **kiçkesinde:** Merd igidüñ kiçkesinde iʿtibārlı yoldaş gerek… (93/6)
- **kilīdi:** Ḳalʿalaruñ kilīdi, düşmenlerüñ ḳorḳusı… (35/9)
- **kitābını:** Ḥaḳḳ kitābını oḳuyanda… (85/6)
- **kölügine:** Yükinde kölügine osal baḫañ… (85/3)
- **kötisi:** Yoldaş hiçi, nöker pesi, er kötisi… (87/6), (119/12)
- **kötüsi:** Bir muḫannes kötüsi tepesindeñ dabanına geyse… (47/7)
- **köynegi:** Yeñi ḳısḳa demür donlar er köynegi… (51/14)

- **küclüsi:** Yanınbasa minilür savaş güni at küclüsi… (87/2)
- **küni:** Küni gelse, demi düşse, aḳ bilekde géñ dalıda yaşanmasa… (53/4)
- **kürki:** Arı aṭlas, samur kürki hemi igid çigin ala… (71/13)
- **ḳabaḳumı:** Yédi gündeñ ṣoñra kabaḳumı ḳavzadum… (131/8)
- **ḳabżası:** Sürcidānuñ cibiri, ḳatı yaylar kabżası… (75/4), (133/5)
- **ḳal‘asını:** Aras-ileñ Ḳars Ḳal‘asını ol yériyişde aldum… (131/10)
- **ḳalḫanını:** Kalḫanını yapundı… (141/7)
- **ḳalḫanlar:** İpek ala kalḫanlar er ḳuytusı… (55/5), (55/7)
- **ḳanatı:** Her kanatı birer arzun değil-midür? (43/6), (43/10), (55/11), (115/6)
- **ḳanatınuñ:** Ṣāhī şunḳar yavızı kanatınuñ… (65/7)
- **ḳapusı:** Kapusı berk daş ağıluñ ḳıyın söker… (59/14)
- **ḳapusında:** Ḥaḳḳ kapusında… (101/11)
- **ḳarıları:** Ḳarıları kabarmadın aran sazuñ, gür mişenüñ… (67/11)
- **ḳarılarumı:** Karılarumı ḳarşı vérüb ḳara daşı saḫlıyañ Ġazan-idüm. (105/11)
- **ḳarıların:** Karıların döşeyüben ḳarda yatar… (69/2)
- **ḳarıncası:** Karıncası ḳara itce degül-midür? (97/10)
- **ḳarıncugı:** Göñülcügi olanda, karıncugı ac olanda… (59/12)
- **ḳarnın:** Acuñ karnın doyura, yalangacuñ sırtın örte… (123/2)
- **ḳarşısına:** Gédeyim Ġazanuñ karşısına… (149/2), (149/3)
- **ḳavmini:** Kavmini ḳoyubeni yād avcına güvenenler… (95/13)

- **ḳıflına:** Ḥācı olub Mekke kıflına éli géçen… (81/3)
- **ḳılıcın:** Ḳara polad sav kılıcın eline aldı… (143/10), (143/14), (149/10)
- **ḳılıcına:** Yégler başı Yégenek kimi kılıcına pehlivān ḳoçaḳ olsa… (81/2), (145/14)
- **ḳılıcıya:** Ḳara Budaḳ kimi kılıcıya pehlivān… (37/2), (149/11)
- **ḳılıcum:** Yédi kāfir kılıcum öñünde onba durmuş-idi… (131/8)
- **ḳışı:** Yazı, kışı bilinmez yıllar ola… (109/8)
- **ḳıyısına:** Ḥalḳa göller kıyısına tālān salsa… (57/9)
- **ḳıyısında:** Şehrler kıyısında nān nān déyüb çaḳırmaz-mı? (83/14)
- **ḳıyısındañ:** Göller kıyısındañ ṣuna kapar… (67/1), (67/3), (89/10)
- **ḳıynaḳınuñ:** Ḳıynaḳınuñ ucında ḳan çıladur… (65/12)
- **ḳızı:** Yéddi yaşar kızı olsa yaġıdan beter… (39/2), (107/13), (123/14)
- **ḳızını:** Tāt kızını Türk ala, Türk ḳızını hem Tāt ala… (109/12)
- **ḳızındañ:** Tāt kızındañ doġulañ oġlan dayısına dayı déye… (111/1), (111/2)
- **ḳocası:** Ol zamānuñ kocası elli, altmış yaşında ādem öle… (113/12)
- **ḳoçaḳısañ:** İgidlerüñ koçakısañ olmag-ileñ… (137/13)
- **ḳoçı:** Erüñ koçı, igid ḫāsı… (87/9)
- **ḳoçḳarısañ:** Aġayıluñ koçkarısañ olmag-ileñ… (137/11)
- **ḳollarında:** Merd igidüñ kollarında ḳuvvet gerek… (91/11)
- **ḳonaḳına:** Konakına gel, düş déyeñ gözün aydın ḳıldurur… (123/4)

- **ḳorḳusı:** Düşmenlerüñ korkusı… (35/9), (119/12)
- **ḳoymuncısı:** Hemi sarp deñizlerüñ ḳoymuncısı muhīṭ deñizi… (47/12)
- **ḳoynındañ:** Say sancaklı Oġuz ḳızı helālinüñ koynındañ çıḳubeni… (123/14)
- **ḳudretindeñ:** Ḥaḳḳ Teʿālā kudretindeñ, Dāvuda fermān-içüñ, münācatda söyleşdi… (31/12), (33/2)
- **ḳulaġları:** Ayaġları ḫınalı, kulaġları perçemli… (61/8)
- **ḳullarında:** ʻAlī kullarında eyle demde mürüvvet gerek… (93/3)
- **ḳullarını:** Dedem dér; kullarını bī-naṣīb étmesüñ… (123/8)
- **ḳulluḳında:** Lala Ḳılbaşı kullukında ḥażır gördi. (137/2)
- **ḳuluḳına:** Özge bégler kulukına gédende… (85/5)
- **ḳuşına:** Çay kuşına ṭufan salur… (65/11)
- **ḳuvveti:** Bél kuvveti, yürek yaġı… (39/1), (53/3), (75/10), (109/9), (133/1),,
- **ḳuyruḳını:** Kuyruḳını görende sezirgenür… (67/8)
- **ḳuyruḳınuñ:** kuyrukınuñ ucın görende sezirgenür… (59/3)
- **ḳuytısında:** Ḳuytulınuñ kuytısında… (65/6)
- **ḳuytusı:** İpek ala kalḫanlar er ḳuytusı… (55/5)
- **ḳuytusına:** Ḳara dere ḳuytusına daldalanur… (61/3), (69/7)
- **lengeri:** Aderbāycān lengeri… (75/9), (133/5)
- **maḥallinde:** Géce maḥallinde yanı berkce daş ağılınuñ ḳıyın söker… (69/4), (117/2)

- **maḥbūbı:** Yayaḳ geldi maḥbūbı çoḳ Şirāz… (99/6)
- **maḳṣūdına:** Atasınuñ évünde murādına, maḳṣūdına Ḥaḳḳ yetürse… (103/2)
- **mālı:** Vérüb alub tükenmedi civānmerd mālı… (87/11), (87/12)
- **mālum:** Bir keçisi oḳlaḳ doġsa, mālum déye… (113/1)
- **māni‘i:** Arasında ferişte var māni‘i andañ… (119/5), (119/6), (119/8), (119/9), (119/10), (119/13), (119/14)
- **mehterinüñ:** Bidev atlar mehterinüñ élin almış… (123/12)
- **mersecügi:** İt oġlınuñ mersecügi çekilende… (61/9)
- **mertebesi:** Mertebesi hem çoḳ-idi… (31/9)
- **meydānında:** Ḳazaḳuclar segürdirse meydānında toz eglenür… (39/11), (91/2), (103/5)
- **minnetindeñ:** Ḳayın atanuñ minnetindeñ, ḳayın ana cevrindeñ ḳurtuldum şükür déye… (113/5)
- **murādına:** Atasınuñ évünde murādına, maḳṣūdına Ḥaḳḳ yetürse… (103/3)
- **mürüvveti :** Aḳçası çoḳ mürüvveti yoḳ Şīrvān éli… (99/14)
- **nāmusı:** Er nāmusı erde gerek… (93/9)
- **naẓarına:** Kesik başlar, diri dustaḳlar naẓarına getürmese… (55/10)
- **naẓarında:** Pādşāhlar naẓarında soy yetürse… (103/14)
- **oġlı:** Bir kişiniñ soyında altı yaşar oġlı olsa… (37/17), (75/11), (77/9), (101/13), (113/7), (133/6)

- **oġlum:** Yā ilāhī menüm oġlum yoḫdur… (31/13)
- **oġlumı:** Öz oġlumı keseyim yoluñda ḳurbān-içüñ… (31/14)
- **oġlına:** İt oġlına, ḳurt enigi özüni daladur-mı? (47/3), (47/10), (61/2), (69/7), (139/3)
- **oġlını:** Azularıñ dört yérdeñ batursa, boynu yoḳun Türk oġlını… (45/14), (61/1), (69/6)
- **oġlınuñ:** Aṣıl Selcik Bég oġlınuñ… (41/11), (61/9), (61/11)
- **oḳlarına:** Üç yilegli ṣahār oklarına sadaḳ tikdürdi… (145/13)
- **ordusında:** Ulu ḫanlar ordusında… (41/12), (135/6)
- **ordusınuñ:** Ġazan sandı öz ordusınuñ çeraġ ışıġıdur… (135/4)
- **ornı:** Ḳara yérüñ ornı, Kürdistānuñ büyügi… (81/7)
- **ortasındañ:** Cerkeleyüb geder-iken géñ yazınuñ ortasındañ… (61/6), (89/10)
- **otları:** Daġ otları tükene, tiken ḳala… (109/2)
- **ödin:** Büyüldüġice düşmenüñ ödin yarañ… (35/14), (77/5), (79/5), (129/11)
- **ökbesine[6]:** Ökbesine ṣabır ḳılañ, başdañ ḳadā savdurur… (123/3)
- **ölümindeñ:** Ölümindeñ ḳorḫmaz merd igidüñ güni doġar, güni doġar… (63/9)
- **öñice:** Cirasınlar elleşende, aḳasınuñ öñice aḫtarma atlar… (55/9), (139/7)
- **öñinde:** Aḳası öñinde ġanīm olub yüz aḳartmaḳ… (91/1), (95/7)
- **öñindeñ:** Bölük göz öñindeñ dağıtmasa… (53/8)

6 Metnin birçok yerinde "öpke" şeklinde kullanıldığını tespit ettiğimiz öfke anlamındaki sözcükte (s.123 3. satırda) göçüşme meydana gelmiş ve kelime burada "ökbesine" şeklinde kullanılmıştır.

- **öñine:** Sadaḳını öñine tökdi… (143/7)
- **öñünde:** Yédi kāfir ḳılıcum öñünde onba durmuş-idi… (131/8)
- **öpkesin:** Ac aṣlanuñ baġır, öpkesin ḳara sac içinde ḳavurub yéyeñ… (127/12)
- **öyine:** On min yaġı geldigüni éşidende ḳol götürüb aḳ otaḳ içinde öyine girdüm. (125/13)
- **özi:** Atı yügürük, özi bilge ‘Arab éli… (99/7), (145/6)
- **özim:** Özim tipde durdum… (131/3)
- **özin:** Altına özin çekse… (57/8), (61/3), (65/8), (141/11)
- **özini:** Ḳaybatanuñ ḳoba nere ol özini… (43/5), (43/11), (47/3)
- **özindeñ:** Özindeñ uca ay görende sıçramaḳa ḥamlelenür… (59/1)
- **özüm:** Özüm tegi bég ḳıldum… (131/14)
- **pādşāhum:** Pādşāhum maña ruḫṣat vérgiliñ, gédeyim… (149/1)
- **pādşāsı:** Seksen min İç Oġuzuñ, toḳsan min Daş Oġuzuñ pādşāsı… (73/13)
- **partalcuḳı:** Éller yurtdañ göçende, partalcukı ḳara yurduñ bucaḳında ḳaralmaz-mı? (85/4)
- **pehlivānı:** Busudaki cānverler pehlivānı… (61/4)
- **pençesi:** Gök pençesi ara et doldurur… (67/10)
- **pençesinün:** Pençesinün içi ara et doldurur… (59/5)
- **pesi:** Yoldaş hiçi, nöker pesi, er kötisi… (87/6)
- **peykānı:** Ṣahār oḳlar peykānı, dom şeşperler dögdüsi… (75/5), (133/4)

- **peykānındañ:** Peykānındañ uşanmazduñ… (143/1)
- **peykānı-y-ileñ:** Danışmasañ şahār oḳun peykānı-y-ileñ öldürürüm Ġazan seni… (149/7)
- **pıçaḳın:** Pıçakın sancdı… (145/1)
- **pilāvına:** İstanbulda adı söylenür pilāvına Aderbāycān diyārında Erdebīl şehri… (99/13)
- **pintisi:** Arı etekli nik-zenlerde ḳav eglense, aşlında pintisi var, māni'i andañ… (119/7)
- **pūlum:** Bir pūlum, bir ḥabbem yoḳ dér-ikeñ ulu bégler… (121/7)
- **saçı:** Ḳara saçı hörmeli Gürci éli… (101/1)
- **sadaḳındañ:** Sadaḳındañ şahār ḳapdı bir oḳ-ileñ ejdehanı atdı, urdı… (139/4), (143/8), (149/4)
- **sadaḳını:** Sadaḳını öñine tökdi… (143/7)
- **saġında:** Ol ḳal'anuñ saġında, şolunda uçurumu var… (73/4)
- **saġınına:** Éşiginde saġınına osal baḫañ… (85/1)
- **sāirinde:** Kāküllice turḳaylar sāirinde… (123/12)
- **salḫumında:** Sarı ḳaya salḫumında… (57/13)
- **sāyebānınuñ:** Sāyebānınuñ yélkenlerin ejdehanuñ derisinden éyledi…(147/3)
- **sebebi:** Bilmeyeler ḥikmeti ne, sebebi nedeñ ola… (111/8)
- **semizini:** Ögeç semizini ḳarpub dutar… (61/1)

- **serdārısañ:** Erenlerüñ serdārısañ olmag-ileñ… (137/12)
- **sevgüleri:** Fāṭıma ananuñ sevgüleri dīn ‘aşḳında şehīd olañ ġāziler… (35/1)
- **sırtın:** Acuñ ḳarnın doyura, yalangacuñ sırtın örte… (123/2), (139/14)
- **sırtlarında:** Sırtlarında ḳızıl géyik, ḳır teke sıçraşmasa… (49/12)
- **sīnecāḳı:** Sinecek sīnecākı bitmezmiş ẓālim göñül… (121/12)
- **sofrasına:** Sofrasına Bahādır ġazī gerek… (37/2)
- **soyı:** Dedem soyı alp ozanlar er şādluḳı… (55/14), (87/4), (103/13), (119/3), (119/13)
- **soyında:** Bir kişiniñ soyında altı yaşar oġlı olsa… (37/17)
- **sözi:** Ḫarāb éyler bühtān sözi… (87/13), (95/1)
- **sözin:** Āhir ṣoñ danışdı, arı dīnlü dost Muḥammed, ümmet sözin raḥmet-ile… (31/5)
- **sözine:** Olar dahi birbirünüñ sözine bitmiyeler… (109/6)
- **suyındañ:** Muḥammedüñ dīdārındañ, kevserüñ suyındañ… (123/7)
- **suyını:** Kür Suyını tilib géçeñ… (75/14), (129/9)
- **suyunuñ:** Çeşme suyunuñ üstinde… (51/1)
- **sümügindeñ:** Et yémeyüb sümügindeñ sındırmayub yal dibindeñ… (67/14)
- **sürcidāsına:** Ala bıdaḳ sürcidāsına ḳāb éyledi… (147/1)
- **ṣalaḥuñ:** Ṣalaḥuñ nedür, cānum Lala maña dégil dédi… (137/5)
- **ṣolunda:** Ol ḳal‘anuñ sağında, solunda uçurumu var… (73/4)

- **şādluḳı:** Dedem soyı alp ozanlar er şādlukı… (55/14)
- **şehri:** Yalabıyub gün doġduḳı Ḳiyan şehri… (97/9), (97/10), (99/3), (99/5), (99/13)
- **şeşperine:** Altı perli dom şeşperine ḳāb éyledi… (147/1)
- **şilanında:** Şilanında bol ni'metli, Ḳādir Tarı gölgesi… (73/12)
- **şilanumda:** Yéddi ḳoyın olur-idi günde menüm şilanumda… (115/2)
- **ṭablbazı:** Tomaḳası alınsa, tablbazı dögülse… (57/7), (65/14)
- **tavulġası:** Ḳalduḳını tavulġası arasındañ ḳayḫı sancañ… (81/5)
- **tā'rifini:** Merd igidüñ tā'rifini ḳoc igide söylemese… (57/1)
- **tepemdeñ:** On altı batman kāfir gürzi tepemdeñ degdi pörtlemedüñ… (143/2)
- **tepesindeñ:** Bir muḫannes kötüsü tepesindeñ dabanına geyse… (47/6)
- **tepesine:** Ġazan yalḳuz Aḳ Minḳānuñ tepesine, Ḳoñur atı üstündi… (133/12)
- **teppesindeñ:** Teppesindeñ dik ḳulaḳlı, degirmi saġrılı… (71/8)
- **toḫulısı:** Toḫulısı çoḳ duman ḳoyın, şilanda ölür. (95/10)
- **tomaḳası:** Tomaḳası alınsa, ṭablbazı dögülse… (57/7)
- **tomçuḳınuñ:** Tomçukınuñ ucında tük tozadur… (65/13)
- **topraġı:** Kerbelā topraġına nisbetdür Ḳum topraġı… (99/4)
- **topraġına:** Kerbelā topraġına nisbetdür Ḳum topraġı… (99/3)
- **töşin:** Tayın töşin bilmez ḳavat, bir gün olur, tepikde ölür… (95/5)
- **ucı:** Altı degül, yéddi dutum polad şiş, ucı elmasdañ… (107/11)

- **ucın:** Ḳuyruḳınuñ ucın görende sezirgenür… (59/3)
- **ucında:** Ḳıynaḳınuñ ucında ḳan çılıtsa… (43/9), (57/10), (57/11), (65/12), (65/13), (77/4), (129/10)
- **ucındañ:** Ḳara gözümüñ ucındañ ḳıya baḫdum… (127/2)
- **uçurumu:** Ṣolunda uçurumu var, varmaḳ olmaz. (73/4)
- **ʻuhdesindeñ:** Ġazan ādem-ikeñ biz ʻuhdesindeñ çıḳmazduḳ… (147/9)
- **ulumasındañ:** Ulumasındañ ḳorḫmaz… (93/6)
- **ulusını:** Ulusını saymıyañ Emen kimi ḳahırlu olsa… (81/8)
- **üstiñ:** Üstiñ ala bedirli ay gelende… (45/2), (45/3)
- **üstin:** Üstin ala bedirli ay gelende… (67/7), (91/8)
- **üstine:** Biricügin alubeni gök tepenüñ üstine basar ḳonar… (65/12), (73/2), (73/6), (81/13), (87/7), (107/3), (111/14), (125/11), (137/4), (137/14), (139/1), (139/13), (143/11), (145/4), (147/5)
- **üstinde:** Çeşme suyunuñ üstinde… (51/1), (77/6), (77/8), (79/8), (89/12), (129/11), (129/12), (129/13), (145/1)
- **üstünde:** Ala bulut üstünde gümür gümür gümürdenür. (59/1), (59/10), (67/7),
- **üstüne:** Yaġrınısı üstüne gün doġurdur… (65/9)
- **üstindeñ:** Alın başı üstindeñ götürübeñ aşarı… (45/7), (67/13)
- **üzerinde:** Yérüñ üzerinde savaş düşse… (63/5), (115/11), (145/5)
- **vaḳtinde:** Damaġumuñ çaḳ vaktinde ol altı béġ oġlına… (131/13)

- **vaşfın:** Say Oġuzuñ vaşfın ḳılar olsa… (83/6)
- **vaşfını:** Say Oġuzuñ vaşfını kim söylemez… (37/3), (49/2)
- **vekīli:** Ẕulḳadir delüsi, pādşāhuñ vekīli… (75/11), (125/8), (133/5)
- **vekīlüm:** Menüm vekīlüm Ġazan er igiddür, yer igiddür… (147/12)
- **vérgisi:** Ḳuvvet daḫı n’éylesüñ bir Allahuñ vérgisi, igidlerde devlet gerek… (91/12)
- **yaġı:** Bél ḳuvveti, yürek yaġı… (39/1), (97/11)
- **yaġını:** Dürüşmişce yād yaġını vurur gelür… (41/9)
- **yaġrınısı:** Yaġrınısı üstüne gün doġurdur… (65/8)
- **yalçınında:**Al ḳayanuñ yalçınında ḳaplan sıçrar… (39/9), (67/6)
- **yalı-y-mış:** Meşe kimi eseñ ol ejdehanuñ yalı-y-mış… (135/13)
- **yalmānı:** Ḳara polad yalmānı… (75/4), (133/4)
- **yalmānı-y-ileñ:** Ḳara polad ḳılıcuñ yalmānı-y-ileñ doġrarım Ġazan seni… (149/8)
- **yalmānundañ:** Ḳara polafd sav ḳılıcuñ yalmānındañ ḳorḫmazduñ… (141/14)
- **yamacı:** Serḥadlerüñ yamacı… (35/9), (77/14)
- **yamacında:** Söz söyleşeñ ulu bégler yamacında… (69/14)
- **yamacı:** Serḥadlerüñ yamacı… (35/9)
- **yañaḳındañ:** Yañaḳındañ aḳarursa baba yaḫşı… (117/5)
- **yanı:** Yanı berkce, sarp uçurum ḳara dağlar… (39/8), (69/4)

- **yanına:** Ṣol yanına bağlayubeñ… (53/11)
- **yanında:** Év yanında söveñ kimi sögenduġı… (55/1), (117/6)
- **yanındañ:** Dört yanındañ azuların sav baturur… (69/5)
- **yapraḳcuḳı:** Yapraḳcuḳı yaş aḳacuñ burcına doġan ḳonar… (39/7)
- **yaşına:** Béş yaşına yetişmedin yetmiş yaşar ḳocalara dili dege… (113/7), (113/8), (113/9)
- **yaşını:** Üç otuz on yaşını doldursa yég… (95/2)
- **yaşmaḳınuñ:** Ay başına yetişmedin yaşmaḳınuñ altındañ donġuldana… (111/10)
- **yaşuñuz:** Oḥ (üç) otuz on yaşuñuz devlet-ilen dolı gelsüñ… (95/3)
- **yataḳıdur:** Enbiyālar yataḳıdur Baġdād éli… (99/2)
- **yavızı:** Sarp süñüler yavızı dalaşuḳda gögüs deler… (65/2), (65/3), (65/4), (65/5),(65/6), (65/7), (65/14), (67/2), (67/4), (67/5), (67/11)
- **yavızına:** Çaluḳ atlar yavızına ḥapar uġrasuñ… (69/9)
- **yavrısı:** Yavrısı gür mişenüñ gölinde yér yérlenür… (59/7), (81/8), (129/1)
- **yavrısınuñ:** Şāhī şunḳar yavrısınuñ… (57/6), (57/12), (59/5), (59/10)
- **yayı:** Ol kāfirüñ sarı yayı on altı teke boynuzındañ ḳurulmış-idi… (107/6), (107/7)
- **yayına:** Aḳca tozlı ḳatı yayına ḳırbān éyledi… (145/13)
- **yaylaḳı:** Ḳarşı yatan ḳara dağlar él yaylakı… (37/10)

- **yazı:** Yazı, ḳışı bilinmez yıllar ola… (109/8)
- **yéglülüñe:** Lala dédi; Bārekallah aḳam Ġazan, erlügüñe, yéglülüñe taḥsīn… (145/7)
- **yeñi:** Yeñi ḳısḳa demir donlar er köynegi… (51/14), (53/2)
- **yéli:** Seḥer yéli esib esib gögsi gözel ḳara daġa toḫunanda… (123/10)
- **yér arḫasın:** Yér arḫasın kertüb aḫar daşḳun… (51/7), (51/10)
- **yér altına:** Üç ıldırım dökübeni yéddi ḳaduñ yér altına… (49/6)
- **yérinde:** Adabasa yérinde, heybetindeñ yér omrulañ… (35/11), (79/2), (127/10)
- **yérindeñ:** İç Oġuzuñ, Dış Oġuzuñ aḳaları boş yérindeñ götürebilmezdi… (107/2)
- **yérine:** Su yérine ḳan sömürse… (45/9), (59/9), (85/7)
- **yérlerine:** Ayasını saġınduḳı yérlerine yétürür… (71/12)
- **yérümdeñ:** İgirmi min yaġı geldi déyende yérümdeñ eymerenmedüm. (125/14)
- **yér yüzine:** Gök yüzindeñ yér yüzüne gölge salsa… (43/7)
- **yérüñ yüzinde:** Yéddi yıldañ soñra ḳara yérüñ yüzinde tapılmasa… (49/7)
- **yıḳınaḳı:** Ḳadīmīden ulularuñ yıḳınaḳı, pādşāhlaruñ yurdu Aderbāycān diyārında Ucān éli… (101/5)
- **yilegi:** Şāhī şunḳar yavızı ḳanatınuñ uc yilegi yetişmedin ala bulut altına özin

çeker… (65/8)

- **yoldaşını:** Ḳara ḳılıc altında yoldaşını salur ḳaçar… (87/5), (87/9)
- **yoldaşınuñ:** Bir merd igid yoldaşınuñ üstine hövler döner… (87/7)
- **yolında:** Dīn yolında ḥācı gerek… (33/10), (33/11), (35/5)
- **yoluñda:** Öz oġlumı keseyim yoluñda ḳurbān-içüñ… (31/14)
- **yörüsinde:** Aġayıllar yörüsinde biri sinsir… (39/11)
- **yulduzı:** Dan yulduzı doġuduḳı İcān şehri… (97/9)
- **yumruḳı:** Altı perli gür şeşperler er yumruḳı… (55/3)
- **yumruḳında:** Aṣıl Secik Bég oġlınuñ yumruḳında laçın dalbur… (41/12)
- **yurdı:** Pādşāhlaruñ yurdı Aderbāycān diyārında Ucān éli… (101/5)
- **yügrügi:** Ḳalın Oġuzuñ yügrügi… (37/1)
- **yükinde:** Yükinde kölügine osal baḫañ… (85/3)
- **yüregi:** Tüm yüregi yım yımlansa… (57/12), (65/14), (75/3), (135/14)
- **yüreginde:** Yüz çevirüb geri dönse yüreginde ḳorḳusı var… (119/12)
- **yüzi:** Yüzi ḳara, dişi aḳça Sindī éli… (99/8)
- **yüzin:** Mekkede Peyġamberüñ yüzin göreñ… (81/3)
- **zamānı:** İkindi zamānı dédi ki… (133/9)
- **żarbı:** Ḳara Budaġ-ilen żarbı beraber geleñ… (79/13)
- **żarbına:** Żarbına ḳatlanur-mı? (47/8)

İyelik ekleri ile çekimlendiği tespit edilen isimlere bakıldığında özellikle 3. şahıs iyelik çekimi yoğunluğu dikkat çekmektedir. Hikâyelerde anlatıcının olayları 3. şahıs çekimi ile anlatması yaygın bir durumdur. Çalışmamıza konu olan eser de bir tahkiye metni olduğuna göre, olayda geçen kişilerin yaşadıklarını 1. ağızdan aktardıkları bölümler dışında anlatıcının olayları aktardığı bölümler daha uzundur. Dolayısıyla 3. şahıs iyelik çekimin yoğunluğu olağan bir durumdur.

4.2.3. Hâl Ekleri ile Çekimlenen İsimler

İsimler, kelime grupları ve cümleler içinde diğer kelimelerle münasebetleri sırasında, münasebetin cinsine göre, çeşitli hallerde bulunurlar. İsimlerin, kelime grupları ve cümleler içinde isimlerle, edatlarla ve fiillerle çeşitli münasebetleri olur. Bu münasebetler kurulurken isimler hep aynı durumda bulunmaz, münasebetin cinsine göre ayrı ayrı hallere girerler. Demek ki ismin halleri ismin diğer kelimlerle münasebeti sırasında içinde bulunduğu durumlardır (Ergin, 2023: 231) .

4.2.3.1. Yalın Hâldeki İsimler:

Z. Korkmaz'a göre yalın durum, adın cümlede anlam ilişkisi yönünden başka bir kelimeye bağlı olmayan yalın durumudur. Bu durumdaki bir ad, yalnız çokluk ve iyelik ekleri alabilir (Korkmaz, 2003: 267).

M. Y. Özezen, 38. ICANAS'taki bildirisinde Türkçede yalın durum üzerine görüşlerine yer vermiştir. Özezen, isimlerin, dilin söz dizimsel dönemlerinden başlayarak genellikle birtakım durumlar içinde bulunabileceğini ve Türkçe için bu durumların bir bölümünün aynı zamanda eksiz (veya "sıfır ekle"), (tamlayan durumu, belirtme durumu) de dile gelebilmekte olduğunu belirtir. Ancak yalın durumun Türkçede yalnızca sıfır ekle biçim bilgisi düzlemine çıkan ismin sıfır durumu olduğunu, bu "eksizlik" durumunun, genel dil bilgisi çalışmalarının bir bölümünde, her eksiz isim veya isimliğin yalın durumda olduğu

gibi yanlış bir izlenim yarattığını, oysa isim soylu pek çok sözcük sınıfının (türü) sisteme eksiz olarak girdiklerini (özellikle sıfat, kimi zaman zarf vb.) ve sözcük öbeklerinin büyük bir bölümünde de isimlerin "eksiz" (*bahçe* kapısı, sizin *ev*, *bu* gibi vb.) hatta "çekimsiz" (*dilim dilim*, *elma* ile *armut*, *Ahmet Bey* vb.) olarak bir araya geldiklerini ifade eder (isnat öbeklerinin birinci değişkenleri, kimi kısaltma öbeklerindeki değişkenler ve fiilimsi öbeklerinin özneleri hariç). Cümle ögelerinden zarf tümleçlerinin bir bölümünün ve belirtisiz nesnelerin de eksiz olduğunu; ancak bu sıralanan birimlerin yalın durumda olmadıklarına dikkat çeker. Yalın durumdaki isimlerin cümlede söz dizimsel olarak özne görevinde bulunduğunun altını çizer (Özezen, 2011: 1333-1342).

Yalın hâl başlığı altında derlenen isimler, çalışmanın en zorlu bölümlerinden birini oluşturmaktadır. Çalışmada tespit edilen yalın hâldeki isimler şunlardır:

- **abdāl:** İster ḳalḳadura kepenek-pūş abdāl ola… (123/1)
- **ādem:** Ol zamānuñ ḳocası elli, altmış yaşında ādem öle… (113/12), (115/12), (121/1), (147/8)
- **aġu:** Ḳapḳara evren kursaḳına aġu damırınsa… (43/3), (105/4), (139/6)
- **'aḳl:** Yayaḳ olsa bir igid, çoḳ segirtse 'aḳl azar… (69/11)
- **aḳşam:** Aydın aḳşam démeyübeni… (45/10)
- **'alem:** Ol altı bég oġlına 'alem, tevḳ, nekkāre vérüb özüm tegi bég kıldum… (131/13), (135/14)
- **alplar:** Alplar du'a ḳılayuñ civānmerdleri görmaḳ-içüñ… (33/4)
- **ana:** Yaġlı sütin toḫ emitse ana yaḫşı… (117/5)
- **aṣlan:** Ārān sazuñ gür mişenüñ göllerinde aṣlan eñirür… (39/10), (45/6),

(45/9), (59/6), (59/10), (67/10), (75/7)

- **aşrı:** Alın başdañ götürür, aşrı ṣalur… (59/9)
- **at:** At yeterse, düşmeni polad keser… (41/3), (45/6), (53/14), (59/8), (59/11), (67/13), (75/13), (79/9), (87/2), (91/10), (101/4), (103/10), (135/5), (149/3)
- **ʻavām:** Aṣıl bégler tükene, ʻavām ḳala… (109/3)
- **ayḳır:** At ayırur, ayḳır dutar… (59/8), (67/13)
- **baba:** Yañaḳındañ aḳarursa baba yaḫşı… (117/5)
- **badadmaḳ:** Ḳaybatanuñ ḳoba nere ol özini badadur-mı, badadmaḳ yoḳ… (43/6)
- **baġır:** Baġır öpke çalub utar… (61/4), (69/8), (103/9), (115/3), (127/12)
- **bahāne:** Ḳorḳusındañ hiç bahāne tapmayub gözlerini çıḳarubdur… (143/6)
- **barmak:** Oḳ ötkünini barmaḳ atar… (41/5)
- **baş:** Ḳara polad sav ḳılıcuñ yavızı çalıncaḳ baş ögütürür… (65/5),(73/10), (87/8), (87/9), (103/11)
- **başlar:** Yérler açañ, başlar kesen, Ḥalebi alan… (35/6), (55/10)
- **bég:** Özüm tegi bég ḳıldum… (131/14)
- **bégzādeler:** O çaḳa deñ bégzādeler içüb içüb yétürmese… (51/5)
- **bıldırcın:** Yügrük ḳırḳı yavızı fare, bıldırcın alur… (67/4), (89/13)
- **bidev:** Bidev vardur, yanaşanda, ḳıçḳıranda öñce gelür… (71/10), (87/4), (91/8), (95/8), (117/4), (119/2), (119/9), (123/12), (125/2)

- **bilek:** Ḳatı yaylar bilek dartar. (41/4), (53/3), (65/3)
- **bilig:** ‘Aḳl azar, bilig çaşar… (69/12)
- **bilgi:** Dedem dér; Ḥaḳḳ Te‘ālā devleti-y-ileñ bilgi vérsüñ… (37/5)
- **bostān:** Çöl yérlerde çāh ḳazdura bostān eke… (121/13)
- **boy:** Boy boyladı soy yétürdi… (37/4)
- **böri:** Aġayıllar yörüsünde böri sinsir… (39/11)
- **buyruḳ:** Settārındañ aña buyruk olmayınca gédilür-mi, gédilmaḳ yoḳ… (47/9)
- **cārçı:** Ulu ḫanlar ordusunda cārçı cārlar… (41/13)
- **ceyran:** Çölce yérde ceyran yıḫar… (67/3), (89/12)
- **cezā:** Ḳavatlara ḳan utdurub cezā véreñ… (75/2)
- **cihān:** Cihān şu‘leler yaḫınıb… (39/6)
- **cirasınlar:** Cirasınlar elleşende, aḳasınuñ öñice aḫtarma atlar… (55/9)
- **çah:** Çöl yérlerde çāh ḳazdura bostān eke… (121/13)
- **çapar:** Serḥad béglerindeñ çāpār geldi… (125/10)
- **çarḫçı:** Ögümde kimleri çarḫçı buyurdum… (127/10), (129/1)
- **çigin:** Ḥaḳḳ Te’ālā göstermesüñ, çigin çöker… (69/13), (71/13)
- **çirk:** Arı aṭlas, ipek donda çirk eglenmez… (119/1), (119/8)
- **çölmek:** Ġazana güci yétmese çölmek[7] ala… (113/1)

[7] Metinde karşılaştığımız bir diğer göçüşme örneği de “çölmek” (çömlek)’tir.

- **çubuḳ:** Çadıra güci yetmese, çubuk eke, üstine ḥaṣır sala, évüm déye… (111/14)
- **daġ:** Daban ḳızar, göz çözelür, daġ gözedür… (71/11), (87/1), (105/4), (109/2), (125/7), (139/6)
- **daladmaḳ:** Ḳurt enigi özüni daladur-mı, daladmak yoḳ… (47/3)
- **daraġ:** Ḳara saçuñ dolaşmışını daraġ yazar… (41/6)
- **daş:** Ġaburḳası altına daş döşeyeñ… (79/10), (105/9)
- **dayı:** Tāt ḳızındañ doġulañ oġlan dayısına dayı déye… (111/1), (111/2)
- **derviş:** Sultan Veyse'l-Ḳaran kimi derviş gerek… (35/4)
- **devlet:** İki yaġı dürüşende devlet basar… (41/9), (47/4), (47/5), (91/12)
- **devletli:** Bayındır Pādşāh kimi devletli olsa… (73/14)
- **dıncıḫmaḳ:** Ḳapḳara evren ḳursaḳına aġu damırınsa dıncıḫur-mı, dıncıḫmak yoḳ… (43/4)
- **dirilmek:** Ḥile-y-ileñ dirilmek er oġlına dirilük olmaz… (139/3)
- **dirilük:** Ḥile-y-ileñ dirilmek er oġlına dirilük olmaz… (139/4)
- **dost:** Çün dost dosta yétişdi. (31/3)
- **dovşan:** Dovşan düşse düze… (61/7)
- **dölün:** Göñül imrer, dölün töker… (41/1)
- **duman:** Toz eglenür, duman çöker… (39/12)
- **dünek:** Acıḳlı aṣlan yavızı ḳarıları ḳabarmadın aran sazuñ, gür mişenüñ

gölünde dünek salur… (67/12)

- **ecel:** Ellisinde, altmışında ecel alsa yıḳılalar… (113/10)
- **eglenmaḳ:** Ḳara polad sāyḫān daşa yetişende eglenür-mi, eglenmaḳ yoḳ… (43/2), (91/3)
- **ejdeha:** Ejdeha dédükleri aşlı bir yılandur… (137/13), (139/5), (141/8), (143/2), (143/6), (145/2), (147/7), (147/8), (147/10), (147/14), (149/2), (149/5), (149/12), (151/1)
- **ejder:** Ege ejder olmayubeñ… (149/5)
- **ekinci:** Uşaḳ ḳalmaya ekinci ola… (111/6)
- **eksilmaḳ:** Naẓarsaḳ olduġıça ulu devlet ol igidüñ başındañ eksilür-mi, eksilmak yoḳ… (47/6), (47/14)
- **et:** Gök pençesinin arasına et doldursa… (45/1), (45/8), (59/5), (67/10), (67/14), (115/3)
- **élçi:** Dürüşmişce yād yaġını vurur gelür, ortaluḳda élçi düzer… (41/10), (81/10), (129/3)
- **fare:** Yügrük ḳırḳı yavızı fare, bıldırcın alur… (67/4), (89/13)
- **ferişte:** Arasında ferişte var māni‘i andañ… (119/5)
- **gemiler:** Gemiler su oynaḳı… (47/14)
- **gédilmaḳ:** Settārındañ aña buyruḳ olmayınca gédilür-mi, gédilmaḳ yoḳ… (47/10)

- **géyim:** Düşmanına degecek géyim söküb, bağır delüb géçse… (103/9)
- **gögüs:** Sarp süñüler yavızı dalaşuḳda gögüs deler… (65/2)
- **gökçek:** Ol ʿAlinüñ oġlanları adı gökçek… (33/13)
- **göller:** Daşsa çaylar, dolsa göller… (57/4), (57/9), (67/1)
- **göñül:** Göñül imrer, dölün töker… (41/1), (41/8), (69/12), (121/8), (121/10), , (121/11), (121/12), (121/13)
- **gün:** Yalabıyub gün doġarsa cihān… (39/6), (65/1), (65/9), (71/3), (95/5), (95/6), (97/9), (115/2), (117/11), (119/4), (131/7), (133/1)
- **güneş:** Bayat eri Dedem Ḳorḳud yalabıyub güneş sevinür… (101/9)
- **ġanīm:** Görende ġanīm olub ḳarşılaşur… (59/3), (91/1)
- **ġavġa:** Ḳara köpek it oğlına ġavġa salur… (61/2), (69/7), (69/10)
- **ḫaber:** Pādşāh Bayındıra ḫaber geldi ki, Ġazan ejdeha olub gelir… (147/7)
- **ḫalo:** Dolandura, döndüre ḫalo déye… (111/3)
- **ḫarāc:** Panbuḳçunıñ on dört kendindeñ ḫarāc alañ… (129/14)
- **ḫatun:** Eger erdür, eger ḫatun, bu dünyāda nāmuslı, ġayretli ḳoççaḳ gerek… (93/10)
- **ḫızān:** Başı Açıḳdañ ḫızān sürdüm… (131/14)
- **ḫācı:** Ḫācı olub Mekke ḳıflına éli géçeñ… (81/3), (101/11)
- **ḫapar:** Çaluḳ atlar yavızına ḫapar uġrasuñ… (69/9)
- **ḫaşır:** Çadıra güci yetmese, çubuḳ eke, üstine ḫaşır sala, évüm déye. (111/14)

- **ḥavāleler:** Havāleler ḳaldurur, ḥandaḳların doldurur… (83/3)
- **ḥoḳḳār:** Çaylar ḳıyısındañ hoḳḳār alur… (67/3), (89/12)
- **‘ıyāl:** Ḥaḳḳ Te‘ālā ol gelinden ‘ıyāl vérse dudaġları yalama oġlı ola… (113/6)
- **içki:** Samur Çayuñ üstinde içki ḳurañ… (77/7), (129/12)
- **īmān:** Īmān, inṣāf firāḳ olmaz Hemedān-ileñ Dergezīn şehri… (99/2)
- **inṣāf:** Īmān, inṣāf firāḳ olmaz Hemedān-ileñ Dergezīn şehri… (99/2)
- **insān:** İnsān ki ekmel-i mümkinātdır… (37/7)
- **kemāndār:** Ḳorçı başı Afşar kimi yég kemāndār, oḫçı olsa… (83/2)
- **kentli:** Bir yérde kentli ola… (109/5)
- **kerrenāylar:** Kerrenāylar bozlansa, ḳıynaşsa ḳıynaşsa… (63/4)
- **keşiş:** Tanımayub dayısı Ġazanı keşiş deyüb ağzın sögeñ… (79/12)
- **körpi:** Aḫan çaylar üstine körpi[8] salım… (139/13)
- **kürk:**Erkekleri kürk tiker, doġduḳı gür olur, kāhil ḳopar Ḳavzīn éli… (99/9)
- **ḳāb:** Altı perli dom şeşperine kāb éyledi… (147/1), (147/2)
- **ḳabaḳ:** Er yumruḳı, güni gelse, demi düşse, kabaḳ yarub ḳan… (55/3), (77/4), (103/13)
- **ḳabża:** Sarı yaylar çekilende kabża ayrılsa… (125/5)
- **ḳal‘a:** Ġanīmine kal‘a vermez… (73/6)
- **ḳan:** Ḳıynaḳınuñ ucında kan çılıtsa… (43/9), (45/9), (55/3), (57/11), (59/9),

[8] Metinde geçen bir diğer göçüşme örneği de “körpi” sözcüğündedir. Körpi sözcüğü ile kastedilen “köprü”dür.

(63/8), (65/4), (65/12), (69/1), (75/2), (79/6), (81/6), (101/4), (103/13), (125/4)

- **ḳaranḳluḳ:** Ḳonur atı üstündi, karanḳluk ḳarışdı… (133/12)
- **ḳartal:** Ḳapusı berk daş ağıluñ ḳıyın söker, kartal… (59/14), (69/4)
- **ḳatlanmaḳ:** Merd igidüñ żarbına ḳatlanur-mı, katlanmaḳ yoḳ… (47/8)
- **ḳavm:** Ol yādlar kavm olur güle güle… (97/1), (147/14)
- **ḳayıdmak:** Avı üste ol avçıdan ḳayıdur-mı, kayıdmak yoḳ… (45/5)
- **ḳazaḳuclar:** Kazakuclar segürdirse meydānında toz eglenür... (39/11), (91/2), (103/4)
- **ḳılıc:** Küffāra kılıc çaldı. (31/8), (35/5), (87/5), (143/11), (145/3)
- **ḳılıçlar:** Kılıçlar er azusı, güni gelse, demi düşse… (53/10), (53/12), (63/7), (103/11), (115/8)
- **ḳın:** Ḳara polad ḳılıcına kın düzetdi… (145/14)
- **ḳışlaḳ:** Yaylaḳlar kışlaḳ ola, ḳışlaḳlar yaylaḳ ola… (109/9)
- **ḳışlaḳlar:** Yaylaḳlar ḳışlaḳ ola, kışlaklar yaylaḳ ola… (109/10)
- **ḳızluḳ:** Aḳır kızluk olanda, aḳır şehrler ḳıyısında nān nān déyüb çaḳırmaz-mı? (83/14)
- **ḳoc igidler:** Koc igidler ḳurşanur polad ḫāsı… (87/14), (103/7)
- **ḳol:** On min yaġı geldigüni éşidende kol götürüb aḳ otaḳ içinde öyine girdüm. (125/12)
- **ḳonşı:** Tāt évü-y-ileñ Türk évü bir araya konşı ola… (109/10)

- **ḳopuz:** Çaldı kopuz… (37/3), (57/1)
- **ḳursaḳ:** Meclisde merd igidde ḳursak gerek… (93/8)
- **ḳuvvet:** Merd igidüñ ḳollarında ḳuvvet gerek… (91/11)
- **māl:** Şirincanver māl götürür… (95/12)
- **mālum:** Bir keçisi oḳlaḳ doġsa, mālum déye… (113/1)
- **menzil:** Ḳaranḳulu gécede menzil kesse; aḳ tozlı ḳatı yaylar sevinür… (103/6)
- **merdlük:** Ġazan fikréyledi ki, yatur yérde er öldürmek merdlük olmaz. (139/3)
- **mesken:** Sarpça sarpça yérlerde mesken éyler Kürd éli… (97/12)
- **mizāc:** Sömürüb sömürüb al şarāblar içmege mizāc gerek… (93/8)
- **mürüvvet:** Mürüvvet dilese, mürüvvet Şāh-ı Merdān ‘Alīde olur… (93/2), (93/3)
- **na‘l:** Ol çaḳlarda bidev atları segirdibeñ dört ayaġındañ na‘l fırlasa… (125/3)
- **nān:** Şehrler ḳıyısında nān nān déyüb çaḳırmaz-mı… (83/14)
- **necāt:** Sen maña bir necāt vérgil… (141/2)
- **nekkāre:** Ol altı bég oġlına ‘alem, tevḳ, nekkāre vérüb özüm tegi bég kıldum… (131/13)
- **nekkāreler:** İki cānibdeñ nekkāreler dögülse… (63/3)
- **oġul:** Év yanında év tikerse oġul yaḫşı… (117/6)
- **oḫçı:** Ḳorçı başı Afşar kimi yég kemāndār, oḫçı olsa… (83/2)

- **oḳlaḳ:** Bir keçisi oklak doġsa… (113/1)
- **ozan:** Dér; ozan ḳopar… (41/13)
- **öpke:** Siñir çeker, öpke deşer… (61/3), (61/4), (69/8), (115/3)
- **pāre:** Sürcidāya süsülür, yara, pāre götürür… (87/8)
- **pas:** Altun-ileñ gümiş sinide pas eglenmez… (117/12)
- **pehlivān:** Ḳara Budaḳ kimi ḳılıcıya pehlivān, sofrasına Bahādır ġazī gerek… (37/2), (81/2), (149/11)
- **polad:** Daşdañ polad sızdırdı… (31/11), (35/5), (41/3), (43/1), (47/7), (49/8), (53/9), (53/12), (63/7), (65/5), (75/4), (87/14), (103/11), (115/8), (117/4), (125/4), (133/4), (141/14), (143/10), (145/14), (149/8)
- **saʿādetli:** Ulaş oġlı Ġazan kimi saʿādetli gerek… (75/12)
- **sadaḳ:** Üç yilegli şahār oḳlarına sadak tikdürdi… (145/13)
- **saḳḳal:** İgirmi yaşına yetişmedin saḳḳal basa… (113/8)
- **savaş:** Yérüñ üzerinde savaş düşse… (63/5), (71/3), (87/2), (91/8), (109/3), (115/7), (131/6)
- **sāyebān:** Şāh Dağınuñ üstinde sāyebān gereñ… (77/5), (105/7), (129/11)
- **ses:** Ses yeter yérde durdu… (149/4)
- **serhoş:** Busudaki sır sözleri serhoş söyler. (41/6)
- **siñir:** Siñir çekse… (47/1), (61/3), (69/8)
- **soy:** Boy boyladı, soy yétürdi… (37/4), (49/1), (83/6), (103/14)

- **su:** Su yérine ḳan sömürse… (45/9), (47/13), (47/14), (59/9), (69/1), (89/5), (115/12), (115/12)
- **sulṭān:** Altun taḫt-ı Mısır'da sulṭān olañ… (77/11)
- **süksün:** Süksün böler… (65/6), (103/12)
- **ṣoludmaḳ:** Acıḳlı alan ṣoludur-mı, soludmak [yoḳ]… (45/10)
- **ṣuna:** Göller ḳıyısındañ suna kapar… (67/1), (89/11)
- **ṣāhī ṣunḳar:** Ṣāhī ṣunkar gök yüzindeñ yér yüzine gölge salsa… (43/7), (57/6), (57/12), (65/7)
- **ṣaḳıdmaḳ:** Ḳanatı ala saḳsaḳana ol özini ṣaḳıdur-mı, ṣakıdmak yoḳ… (43/11)
- **ṣirincanver:** Ṣirincanver māl götürür. (95/11)
- **ṣuʿleler:** Cihān ṣuʿleler yaḫınıb… (39/6)
- **ṭoylan:** Toḫulısı çoḳ duman ḳoyın; toylan ṣilanda ölür… (95/10)
- **tavulġalar:** Altı perli gür şeşperler sevinür tavulġalar yencübeni ḳabaḳ yarub ḳan bürkütse… (103/12)
- **tepe:** Dere, tepe ḳalmasa… (111/4), (135/8), (137/3)
- **ter:** Er elindeñ cıludar ter… (71/11), (87/3)
- **tevḳ:** Ol altı bég oġlına 'alem, tevḳ, nekkāre vérüb özüm tegi bég ḳıldum … (131/13)
- **tiken:** Daġ otları tükene, tiken ḳala… (109/2)
- **toz:** Toz eglenür, duman çöker. (39/12), (91/3), (103/5)

- **tük:** Tük tozutsa, döşdeñ sökse tüm yüregi… (43/10), (57/11), (65/13)
- **tükenmaḳ:** Ḳalın Oġuzuñ vaṣfını dér olsa, tükenür-mi, tükenmaḳ yoḳ… (49/2)
- **uratmaḳ:** Ḳarı düşmeninüñ evlādını uradur-mı, uratmak yoḳ… (47/11)
- **ürkü:** Ayaġın üzengüye basanda doḳuz tuman Gürcistana ürkü ṣalañ… (35/13), (77/2)
- **varmaḳ:** Ṣolunda uçurumu var, varmak olmaz. (73/4)
- **yaġ:** Çalḫananda yaġ tökülür… (73/11)
- **yaġmur:** Yaġsa yaġmur, daşsa çaylar, dolsa göller… (57/3)
- **yaha:** İş düşende nāmerde, Ḳādir Allah yaha dutub yalvartmasuñ… (117/10)
- **yaḫşı:** Maḥallinde, deminde yaḫni yaḫşı… (117/2), (117/4), (117/5), (117/6), (117/7), (117/8)
- **yalḳuzluḳ:** Yalḳuzluk yavuz işdür… (39/3)
- **yara:** Sürcidāya süsülür, yara, pāre götürür… (87/8)
- **yarma:** Dügiye güci yétmese, yarma sala… (113/2)
- **yaylaḳ:** Yaylaḳlar ḳışlaḳ ola, ḳışlaḳlar yaylak ola… (109/10)
- **yaylaḳlar:** Yaylaḳlar ḳışlaḳ ola, ḳışlaḳlar yaylaḳ ola… (109/9)
- **yeñ:** Güni gelse, demi düşse, çalışanda dalaşanda, yeñ, yaḥadan… (53/1)
- **yél:** Yél çekübeñ getürende gelende yélken bulut… (49/3), (57/3), (139/7)
- **yémek:** Yémek içmek arasında ögünende… (55/7)

- **yérler:** Yérler açañ, başlar kesen, Ḥalebi alañ… (35/6)
- **yıl:** Dedem dér; ay öte, yıl dolana zamāneler ḳopub gele… (109/1), (111/11), (113/14)
- **yollar:** Yola girse yollar büker… (39/13)
- **yumruḳ:** Allahına güveneñ yumruk ursa ḳara dağlar yıḫar… (97/5)
- **yügürük:** Düşmene yügürük yeter… (41/2)
- **yürek:** Ṣahār oḳlar yavızı ġanīme degécegiz yürek yarar… (65/4), (71/5), (79/3), (93/4), (127/11)
- **zamāneler:** Dedem dér; ay öte, yıl dolana zamāneler ḳopub gele… (109/1)
- **zırh:** Zırh yetürürdi… (31/11)

4.2.3.2. İlgi Hâlindeki İsimler:

Bu hâl ismin başka bir isimle münasebeti olduğunu ifade eden hâlidir. İlgi hâli ismin bir isimle ilgisi olduğunu, kendisinden sonra gelen bir isme tabi bulunduğunu gösterir. İsmin bu hâli bazan eksiz, çok defa da ekli olur. Bu ek ise *genitif eki*'dir (Ergin, 2023: 233).

Adlardaki ilgi durumu, ilgi durumu ekiyle karşılanır. İlgi durumu eki, ünsüzle biten ad kök ve gövdelerinden sonra *+In/+Un,* ünlü ile bitenlerden sonra *+nIn/+nUn* biçimindedir (Korkmaz, 2003: 269).

Çalışmada yaygın bir şekilde yer alan ilgi hâlindeki isimler şunlardır:

- **acuñ:** Acuñ ḳarnın doyura, yalangacuñ sırtın örte… (123/1)
- **aġayıluñ:** Aġayıluñ ḳoçḳarısañ olmag-ileñ… (137/11)

- **ağılınuñ:** Yanı berkce daş ağılınuñ ḳıyın sökse… (45/12), (69/4)
- **ağıluñ:** Ḳapusı berk daş ağıluñ ḳıyın söker… (59/14)
- **aḳacuñ:** Yapraḳcuḳı yaş akacuñ… (39/8)
- **aḳasınuñ:** Cirasınlar elleşende, akasınuñ öñice aḫtarma atlar… (55/9)
- **ananuñ:** Fatıma ananuñ sevgüleri dīn ʿaşḳında şehīd olañ ġaziler… (35/1)
- **aşlanuñ:** Ac aşlanuñ bağır, öpkesin ḳara sac içinde ḳavurub yéyeñ… (127/11)
- **atasınuñ:** Atasınuñ évünde murādına, maḳṣūdına Ḥaḳḳ yetürse… (103/2)
- **atlaruñ:** Néce atlaruñ, ḳısḳa bélli, dar arḫalı… (61/14)
- **ayḳaḳlaruñ:** Aykaklaruñ aġzındañ, çoḳullaruñ dilindeñ… (89/1)
- **baluġuñ:** Ala uşaḳ baluġuñ su dönegi… (47/13)
- **başum:** Başum baḫtı alp igidüm… (111/12), (113/3)
- **béglerinüñ:** Eymür béglerinüñ tüm yüregi… (75/2)
- **bıyıġlarınuñ:** Hayḫıranda bıyıġlarınuñ dibindeñ buġda daneli ḳan daşlanañ… (81/6)
- **bidevüñ:** Ol bidevüñ üstin alub eglenmaḳa… (91/8)
- **bidevlerüñ:** Ḳolanına dobdolı bidevlerüñ, eyle günde, güni doġar… (62/2)
- **borçlularuñ:** Borçlularuñ harçlığı… (35/10)
- **buġdadın:** Ayaġında aġın arpa, kızıl buġdadın kilidi ekilmese… (51/9)
- **bulutuñ:** Ol bulutuñ gürüldeyüb şakıldayub esibeni geldığı… (49/4)
- **çayuñ:** Samur Çayuñ üstinde içki ḳurañ… (77/6)

- **çoḳullaruñ:** Ayḳaḳlaruñ aġzındañ, çokullaruñ dilindeñ… (89/1)
- **dağınuñ:** Şāh Dağınuñ üstinde sāyebān gereñ… (77/5), (105/6)
- **dalımuñ:** Aḳ dalımuñ üstine ḫob götürdüm… (107/3)
- **damaġumun:** Damaġumuñ çaḳ vaḳtinde ol altı bég oġlına… (131/12)
- **dağuñ:** Ḳara dağuñ dāmeninde… (135/2), (137/8)
- **Dedenüñ:** Bu soyda Dedenüñ müddeʿāsı budur ki… (33/5), (37/6)
- **deñizlerüñ:** Hemi sarp deñizlerüñ ḳoymuncısı… (47/12)
- **dervişlerüñ:** Dervişlerüñ düzgüni, sārbānlaruñ… (35/3)
- **dostuñ:** Böre dostuñ aḳası, Ucan Ḫanuñ yavrusı… (81/8)
- **düşmeninüñ:** Ḳarı düşmeninüñ evlādını uradur-mı? (47/11), (79/5)
- **düşmenlerüñ:** Ḳalʿalaruñ kilīdi, düşmenlerüñ ḳorḳusı… (35/9)
- **düşmenüñ:** Büyüldüġice düşmenüñ ödin yarañ… (35/14)
- **ejdehanuñ:** Yédi yérde meʻ şal kimi yanañ ol ejdehanuñ gözleri-y-miş… (135/11), (135/12), (135/13), (137/4), (139/1), (139/8), (141/4), (141/11),(143/11), (143/12), (145/1), (145/4), (145/5), (145/6), (145/10), (145/11), (147/3), (147/5), (147/13)
- **eniginüñ:** Ḳurt eniginüñ, ḳara géce içinde güni doġar… (61/5), (75/6), (75/7), (75/8)
- **erenlerüñ:** Erenlerüñ serdārısañ olmag-ileñ… (137/12)
- **erüñ:** Erüñ görki, günü gelse… (51/12), (87/9)

- **evüñ:** Yeñile yétmiş oġlan igid evüñ görki… (37/16)
- **évin:** Évin ala bıdaḳ cidāsına at baġlayañ… (79/9)
- **gök tepenüñ:** Gök tepenüñ beresine basub ḳonsa… (57/10), (65/11)
- **gölüñ:** Sar ḳamışuñ ortasındañ, yasdı gölüñ ḳıyısındañ uġurlanub ṣuna ḳapmaḳ… (89/10)
- **gözümüñ:** Ḳara gözümüñ ucındañ ḳıya baḫdum… (127/1)
- **ġarīblerüñ:** Ġarīblerüñ arḫası, Adabasa yérinde… (35/11)
- **helālinüñ:** Say sancaklı Oġuz ḳızı helālinüñ ḳoynındañ çıḳubeni… (123/14)
- **igidlerüñ:** İgidlerüñ ḳoçaḳısañ olmag-ileñ… (137/12)
- **igidüñ:** Dabanına géyse, polad olsa, için tepinübeñ gelende, merd igidüñ żarbına… (47/7), (57/1), (63/10), (73/1), (83/12), (91/7), (91/10), (93/6), (115/9), (119/2), (119/11), (131/1)
- **igidünüñ:** İgidünüñ göñlün alub gevcüdende… (125/1)
- **ikindinüñ:** Günorta-y-ilen ikindinüñ arasınca gün görmedüm… (115/1)
- **kāfirüñ:** Ol kāfirüñ sarı yayı on altı teke boynuzındañ ḳurulmış-idi… (107/6), (131/9)
- **kevserüñ:** Muḥammedüñ dīdārındañ, kevserüñ suyındañ… (123/7)
- **kişiniñ:** Bir kişiniñ soyında altı yaşar oġlı olsa… (37/17)
- **kürüñ:** Kürlüḳ-ilen ḳazanılmış kürüñ mālı… (87/12)
- **ḳaduñ:** Yedi kaduñ yér altına… (49/6)

- **ḳal‘alaruñ:** Kal‘alaruñ kilīdi, düşmenlerüñ ḳorḳusı… (35/9), (73/2), (77/14)
- **ḳal‘anuñ:** Ol kal‘anuñ saġında, şolunda uçurumu var… (73/4), (73/6)
- **ḳalmışlaruñ:** Kalmışlaruñ elin dutım… (139/14)
- **ḳamışuñ:** Sar kamışuñ ortasındañ, yasdı gölüñ ḳıyısındañ uġurlanub şuna ḳapmaḳ… (89/10)
- **ḳanatınuñ:** Şāhī şunḳar yavızı kanatınuñ… (65/7)
- **ḳayanuñ:** Al kayanuñ yalçınında ḳaplan sıçrar… (39/9), (141/5), (141/10), (141/11)
- **ḳaybatanuñ:** Kaybatanuñ ḳoba nere ol özini badadur-mı, badadmaḳ yoḳ… (43/5), (137/10)
- **ḳayın atanuñ:** Kayın atanuñ minnetindeñ, ḳayın ana cevrindeñ ḳurtuldum şükür déye… (113/5)
- **ḳazaḳucuñ:** Kazaḳucuñ ayġırısañ olmag-ilen… (137/10)
- **ḳazuñ:** Gölde oturañ ḳoba kazuñ güni doġar güni doġar… (57/4)
- **ḳılıcuñ:** Ḳara Polat, kılıcuñ aġzına ḳoyulmasa… (49/8), (65/5), (141/14) (149/8)
- **ḳıynaḳınuñ:** Ḳıynaḳınuñ ucında ḳan çıladur… (65/12)
- **ḳuyruḳınuñ:** kuyruḳınuñ ucın görende sezirgenür… (59/3)
- **ḳuytulınuñ:** Ala ḳalḫan yavızı kuytulınuñ ḳuytısında eri saḫlar… (65/6)
- **mehterinüñ:** Bidev atlar mehterinüñ élin almış… (123/12)

- **mescidlerüñ:** Mescidlerüñ çerağı… (35/10)
- **mişenüñ:** Yavrısı gür mişenüñ gölinde yér yérlenür… (59/7), (67/11), (75/6)
- **mü'minlerüñ:** Mü'minlerüñ göñlindesiñ, ṣādıḳlaruñ dilindesiñ… (139/11)
- **oġlınuñ:** Aṣıl Selcik Bég oġlınuñ yumruḳında… (41/11), (61/9), (61/11)
- **oḳuñ:** Danışmasañ ṣahār okun peykānı-y-ileñ öldürürüm Ġazan seni… (149/7)
- **ordusınuñ:** Ġazan sandı öz ordusınuñ çerağ ışığıdur… (135/4)
- **pādşāhlaruñ:** Pādşāhlaruñ yurdı Aderbāycān diyārında Ucān éli… (101/5)
- **pādşāhuñ:** Ẕulḳadir delüsi, pādşāhuñ vekīli… (75/11), (81/1), (81/12), (133/5), (151/1)
- **panbuḳçunıñ:** Panbuḳçunıñ on dört kendinden ḫarāc alañ… (129/13)
- **pençesinün:** Pençesinün içi ara et doldurur… (59/5)
- **saçuñ:** Ḳara saçuñ dolaşmışını darağ yazar. (41/5)
- **sāyebānınuñ:** Sāyebānınuñ yélkenlerin ejdehanuñ derisinden éyledi… (147/3)
- **sāyebānuñ:** Sāyebānuñ altında bağdaş ḳurdı… (151/2)
- **sazuñ:** Ḳarıları kabarmadın aran sazuñ, gür mişenüñ gölünde düne salur… (67/11)
- **sürcidānuñ:** Sürcidānuñ cibiri, ḳatı yaylar ḳabżası… (75/4), (133/4)
- **ṣādıḳlaruñ:** Mü'minlerüñ göñlindesiñ, sādıklaruñ dilindesiñ… (139/11)

- **suyunuñ:** Çeşme suyunuñ üstinde… (51/1)
- **serḥadlerüñ:** Serḥadlerüñ yamacı… (35/9)
- **tayın:** Tayın töşin bilmez ḳavat, bir gün olur, tepikde ölür… (95/5)
- **tomçuḳınuñ:** Tomçuḳınuñ ucında tük tozadur… (65/13)
- **ulularuñ:** Ḳadīmīdeñ ulularuñ yıḳınaḳı, pādşāhlaruñ yurdı… (101/4)
- **yaġınuñ:** Ol yaġınuñ içinde elleşmege, dögüşmege igi saymaz… (93/4)
- **yalançınuñ:** Yalançınuñ güni doġa… (109/7)
- **yalangacuñ:** Acuñ ḳarnın doyura, yalangacuñ sırtın örte… (123/2)
- **yalangaçlaruñ:** Yalangaçlaruñ sırtıñ örtim… (139/14)
- **yaşmaḳınuñ:** Ay başına yetişmedin yaşmakınuñ altındañ donġuldana… (111/10)
- **yavrısınuñ:** Şāhī şunḳar yavrısınuñ tomaḳası alınsa… (57/6), (57/12), (59/5), (59/10)
- **yazuñ:** Ḳara yazuñ faşlında tazı tolayıdurdı… (133/6)
- **yerin:** Yerin de bereketi yoḳ ola… (111/7)
- **yérlerüñ:** Çöl yérlerüñ ḥisārı… (77/14)
- **yérüñ:** Yérüñ üzerinde savaş düşse… (63/5), (81/7), (93/12), (115/11), (145/5)
- **yılanuñ:** Ol yılanuñ üstine gétgil dédi… (137/14)
- **yoldaşınuñ:** Bir merd igid yoldaşınuñ üstine hövler döner… (87/7)

- **yoluñ:** Yéddi yoluñ üstinde… (79/8)
- **yurduñ:** Ḳara yurduñ bucaḳında ḳaralmaz-mı… (85/4)
- **zamānuñ:** Ol zamānuñ ḳocası elli, altmış yaşında ādem öle… (113/12)

4.2.3.3. Yükleme Hâlindeki İsimler:

Yükleme durumu, geçişli fiil taşıyan bir cümlede, fiilin etkisi altında kalan adın içinde bulunduğu durumdur. Korkmaz, yükleme durumunun Türkiye Türkçesinde ya eksiz olarak karşılandığını yahut da yalın, çokluk veya iyelik ekleriyle genişletilmiş adlara *+(y)I/ +(y)U* ekleri getirilerek kurulduğunu ifade eder (Korkmaz, 2003: 277).

Azerbaycan Türkçesinde ünlü ile biten isimlerden sonra kullanılan yükleme durumu ekinin +nI şekli ile Türkmen Sahra Nüshasındaki birçok örnekte karşılaşılmıştır (Örneğin: ejdehānı, ḳalʿanı, nesteni vb.).

Çalışmada; yükleme hâlinde bulunan isimlerin bazılarında yükleme hâli ekinin kullanıldığı bazılarının ise yükleme hâli eki kullanılmadan çekimlendiği gözlemlenmiştir. Karşımıza çıkan örnekler şunlardır:

- **adını:** Aġız açub bir Allahuñ adını kim adamaz (33/7)
- **aḳaların:** Orduya aḳaların yollayubeni… (133/11)
- **aḳalarını:** Dış Oġuzuñ aḳalarını soldañ buyurdum… (131/4)
- **aḳalarum:** Aḳalarum götürmişdüm… (105/6), (133/10)
- **alınumı:** Alınumı yére ḳoyub ḳıldum namāz… (127/8)
- **aşlını:** Kalḫub uçan ḳuş aşlını toḫunub alsa… (43/8)
- **atları:** Bir muḫannes ol atları savaş güni minince, binmese yég… (115/7),

- **avın:** Dolamaca yérlere getirende döğüb, yıḫub avın alsa… (61/10), (67/4), (89/13)
- **ayasını:** Ayasını çınḳır teper, yére urur… (69/10), (71/12)
- **ayaġın:** Ayaġın üzengüye basanda… (35/12)
- **ayaġını:** Ayaġını üzengüye basanda… (79/3)
- **ayġırı:** Al ayġırı Pādşāh Boyundıruñ cüldü ḳapañ… (129/6)
- **azuların:** Dört yanındañ azuların sav baturur… (69/6)
- **başın:** Alay Ḫan-ile Bolay Ḫanuñ Buḫārada başın keseñ… (81/11), (129/4)
- **başını:** Yéddi başını bir taṣrīf-ileñ soyubanı yég başı üstine Ġazan géydi… (147/4)
- **başları:** Kemiklice başları endermese… (53/10)
- **béglerini:** İç Oġuzun béglerini saḳdañ saldum… (131/3)
- **bıyıġlarını:** Bıyıġlarını yéddi yérde çalub dügeñ… (81/4)
- **biricügin:** Biricügin alubeni gök tepenüñ üstine basar ḳonar… (65/11)
- **boynın:** Boynın, budın sökübeni su yerine ḳan sömürür… (59/9), (81/14), (129/5)
- **budın:** Boynın, budın sökübeni su yerine ḳan sömürür… (59/9)
- **cānuñuzı:** Kādir Allah saḫlasuñ cānuñuzı… (39/5), (89/3)
- **cidāsını:** Cidāsını yére tikdi… (141/6)
- **cihānı:** İki ḳapulı ḳārvāsara teg bu cihānı bir év gördüm… (115/4)

- **civānmerdleri:** Alplar duʿa ḳılayuñ civānmerdleri görmaḳ-içüñ… (33/4), (33/13)
- **dabanını:** Ol igidüñ dabanını ḳabartmaz-mı… (83/13)
- **dağları:** Al ordular ol dağları yaylamasa… (49/11)
- **daşı:** Ḳarılarumı ḳarşı vérüb ḳara daşı saḫlıyañ Ġazan-idüm. (105/11)
- **derisin:** Bu ejdehanuñ derisin soygil, dedi… (145/10), (145/11)
- **dişini:** Peyġamberüñ bir dişini şehīd éşidüb… (35/2)
- **düşmeni:** At yetürse, düşmeni polad keser… (41/3)
- **düşmenini:** Düşse, bir merd igid élçilüḳa göndermese, düşmenini bölük bölük göz öñindeñ dağıtmasa… (53/7)
- **düşmenüñ:** Büyüldüġice düşmenüñ ödin yarañ… (35/14)
- **ejdehanı:** Ejdehanı görende Ġazanuñ içindeki tüm yüregi doldı daşdı. (135/11), (137/4), (139/1), (139/5), (145/8)
- **ekmegin:** Aḳ ekmegin yédigüm aḳa aḳa, déyübeni sıyıra ḳılıc… (145/3)
- **elin:** Ḳalmışlaruñ elin dutım… (139/14)
- **eyercuḳını:** Yériyiş ılġar olanda, eyercukını arḫasına götürmez-mi? (83/12)
- **évceğizimi:** Menüm évceğizimi ayır déye… (111/13)
- **évcegizin:** Évcegizin ayıra, çadıra güci yetmese… (111/13)
- **élin:** Bidev atlar mehterinüñ élin almış… (123/12)
- **éllerini:** Ḳırbaraġın éllerini yitgac alañ… (81/11)

- **géyigi:** Ḳır teke-ilen ḳızıl géyigi mārīḫde alsa… (43/13), (67/9)
- **gögi:** Yéri gögi yaradañ bir Allaha osal baḫañ… (85/11), (117/8)
- **göñlin:** İgidünüñ göñlün alub gevcüdende… (125/1)
- **gözin:** Düş déyeñ gözin aydın ḳıldurur… (123/4)
- **gözlerini:** Ḫancerini çıḳardı, gözlerini oymaḳa ḳasdéyledi… (143/4), (143/7)
- **günleri:** Ol günleri görmemişem, men Dedem görmüş gibi söylerem. (109/7), (111/3), (113/13)
- **ġanīmi:** Ġanīmi ilüb büküb at bélindeñ yér yüzine… (53/14), (103/10), (119/2), (119/11)
- **ġanīmini:** Ala cidā bulayub, ġanīmini at bélindeñ ḳara yére düşürmaḳa… (91/10)
- **ġazanı:** Ḳara ġazanı boşadubeni yére ḳoydum… (107/4)
- **ḫancerin:** Ġazan ḫancerin sancdı, ḳılıcın sancdı… (143/14)
- **ḫancerini:** Ḫancerini çıḳardı, gözlerini oymaḳa ḳasdéyledi… (143/4)
- **ḫazīnesini:** Aḳır ḫanlar ḫazīnesini saydurañ dil… (121/8)
- **ḫandaḳların:** Ḫavāleler ḳaldurur, handakların doldurur… (83/3)
- **igidi:** Merd igidi merd igide ta‘rīf étmaḳ… (91/6)
- **izini:** Aḳça ḳoyın izini ele alur… (69/3)
- **kalbini:** Ḳarşı yatañ ḳarlı dağa osal baḫañ aranda kalbini miçküllere dayanmaz-mı? (83/8)

- **ḳalḫanını:** Cidāsını yére tikdi, kalḫanını yapundı. (141/7)
- **ḳara başı:** Ḳara başı daldasında saḫlamasa… (55/6)
- **kemāndārı:** Barusında kemāndārı urur… (73/5)
- **kitābını:** Ḥaḳḳ kitābını oḳuyanda… (85/6)
- **kürki:** Arı aṭlas, samur kürki hemi igid çigin ala… (71/13)
- **ḳabaḳumı:** Yédi gündeñ ṣoñra ḳabaḳumı ḳavzadum… (131/8)
- **ḳal‘anı:** Döge döge ġanīminden ol kal‘anı alsa-y-dı. (73/3)
- **ḳal‘asını:** Aras-ileñ Ḳars Kal‘asını ol yériyişde aldum… (131/10)
- **ḳalḫanını:** Kalḫanını yapundı… (141/7)
- **ḳarılarumı:** Karılarumı ḳarşı vérüb ḳara daşı saḫlıyañ Ġazan-idüm. (105/11)
- **ḳarıların:** Karıların döşeyüben ḳarda yatar… (69/2)
- **ḳarnın:** Acuñ karnın doyura, yalangacuñ sırtın örte… (123/2)
- **ḳavmini:** Ḳavmini ḳoyubeni yād avcına güvenenler… (95/13)
- **ḳılıcı:** Sav kılıcı kimler almaz dīn yolında… (35/5)
- **ḳılıcın:** Ḳara polad sav kılıcın eline aldı… (143/10), (143/14), (149/10)
- **ḳızını:** Tāt kızını Türk ala, Türk kızını hem Tāt ala… (109/12)
- **ḳullarını:** Dedem dér; kullarını bī-naṣīb étmesüñ… (123/8)
- **ḳuşı:** Uçar kuşı[9] fermān étdi Ḥaḳḳ Teʿālā… (31/10)
- **ḳuyruḳını:** Kuyruḳını görende sezirgenür… (67/8)

9 Yükleme durumu eki (+I) yönelme (+A) işlevinde kullanılmıştır.

- **nesteni:** Ġazan anda yetişende tepe kimi bir nesteni yatar gördi… (135/8), (135/9)
- **odı:** Lala Ḳılbaş eyle ki odı gördi, sandı ejdeha Ġazanı utdı… (145/2)
- **oġlumı:** Öz oġlumı keseyim yoluñda ḳurbān-içüñ… (31/14)
- **oġlını:** Azularıñ dört yérdeñ batursa, boynu yoḳun Türk oġlını… (45/14)
- **oḳı:** Seksen oḳı sadaḳındañ tökince, ejdehaya buḳun buḳun şişletdi… (143/8)
- **ödin:** Büyüldüġice düşmenüñ ödin yarañ… (35/14), (77/5), (79/5), (129/11)
- **öpkesin:** Ac aṣlanuñ baġır, öpkesin ḳara sac içinde ḳavurub yéyeñ… (127/12)
- **özin:** Altına özin çekse… (57/8), (61/3), (65/8), (141/11)
- **özini:** Ḳaybatanuñ ḳoba nere ol özini…. (43/5), (43/11), (47/3)
- **pādşāhı:** Yéddi kün, yéddi géce pādşāhı ḳonaḳladı… (151/3)
- **pıçaḳın:** Pıçaḳın sancdı… (145/1)
- **piyāleni:** Saḳ elümdeñ sol elüme piyāleni tepretmedüm… (105/11)
- **sadaḳını:** Sadaḳını öñine tökdi… (143/7)
- **sāyebānı:** Ejdeha derisindeñ düzilmiş sāyebānı tikdi… (151/2)
- **semizini:** Ögeç semizini ḳarpub dutar… (61/1)
- **serdārı:** İçindeki serdārı cehdin éyler… (73/5), (101/7)
- **sırtın:** Acuñ ḳarnın doyura, yalangacuñ sırtın örte… (123/2), (139/14)
- **soyları:** Aṣlan ‘Alī, bu soyları kim soyladı… (101/8)
- **sözin:** Āhir ṣoñ danışdı, arı dīnlü dost Muḥammed, ümmet sözin raḥmet-ile…

(31/5)

- **sözleri:** Sır sözleri serḫoş söyler… (41/6)
- **suyı:** Éller içmez bulanduruḳ sası suyı sulanmaz-mı? (83/10), (129/12)
- **suyını:** Kür Suyını tilib géçeñ… (75/14), (129/9)
- **sütin:** Yaġlı sütin toḫ emitse ana yaḫşı… (117/5)
- **tā'rifini:** Merd igidüñ tā'rifini ḳoc igide söylemese… (57/1)
- **tekeni:** Ḳızıl géyik, ḳır tekeni mariḫde alur... (59/4)
- **töşin:** Tayın töşin bilmez ḳavat, bir gün olur, tepikde ölür… (95/5)
- **ucın:** Ḳuyruḳınuñ ucın görende sezirgenür… (59/3)
- **ulusını:** Ulusını saymıyañ Emen kimi ḳahırlu olsa… (81/8)
- **vaşfın:** Say Oġuzuñ vaşfın ḳılar olsa… (83/6)
- **vaşfını:** Say Oġuzuñ vaşfını kim söylemez… (37/3), (49/2)
- **vekīllüḳı:** Pādşāhdañ vekīllüḳı alañ Ġazan-idüm… (107/9)
- **yaġını:** Dürüşmişce yād yaġını vurur gelür... (41/9)
- **yaşını:** Üç otuz on yaşını doldursa yég… (95/2)
- **yélkenlerin:** Sāyebānınuñ yélkenlerin ejdehanuñ derisinden éyledi… (147/3)
- **yér arḫasın:**Yér arḫasın kertüb aḫar daşḳun… (51/7), (51/10)
- **yérleri:** Bu yérleri kimler açdı… (101/6)
- **yoldaşını:** Ḳara ḳılıc altında yoldaşını salur ḳaçar… (87/5), (87/9)
- **yolı:** Altmış aḳac yolı bir gécede daban çalar… (59/13), (87/10)

- **yolları:** Altmış aḳaç yolları dünde yortsa… (45/11), (69/3)
- **yüzin:** Mekkede Peyġamberüñ yüzin göreñ… (81/3)

4.2.3.4. Yönelme Hâlindeki İsimler:

Yönelme durumu, kelime gruplarında ve cümlelerde fiildeki hareketin yöneldiği adın içinde bulunduğu durumdur. Dolayısıyla fiildeki hareket yönelme durumundaki ada doğrudur. Bu durum *+(y)A (<ET +kA, +(Y)A)* ekiyle karşılanır (Korkmaz, 2003: 280).

Tespit edilen örneklerin bazılarında, özellikle mastar eki (-mAK)'nin üzerine gelen yönelme hâli eki çekiminin daha çok amaç bildirdiği gözlemlenmiştir. Örnekler dipnot aracılığıyla gösterilmiştir.

Çalışmada tespit edilen yönelme hâlindeki isimler şunlardır:

- **aġzına:** Ḳara polad, ḳılıcuñ aġzına ḳoyulmasa… (49/8)
- **alta:** Yoluḳ alta saḫladuḳı… (55/4)
- **altına:** Altına özin çekse… (57/8), (65/8), (79/10)
- **arasına:** Gök pençesinüñ arasına et doldursa… (45/1), (67/10)
- **araya:** Tāt évü-y-ileñ Türk évü bir araya ḳonşı ola… (109/10)
- **arḫasına:** Eyercuḳını arḫasına[10] götürmez-mi… (83/12)
- **atına:** Altındaki mineñ atına osal baḫañ… (83/11)
- **ava:** Aḳalarum-ileñ ala ḳarlı, gök sünbülli dağlara ava gétmişdüm. (125/9), (133/8), (135/2)

[10] Yönelme durumu eki bulunma işlevinde kullanılmıştır.

- **avcına:** Ḳavmini ḳoyubeni yād avcına güvenenler… (95/13)
- **ayaġa:** İki ayaġa seyir déyende peykli dil… (121/4)
- **ayaġına:**Bayındır Pādşāhuñ ayaġına düşdi… (151/1)
- **ayluḳına:** Ḳurt énigi yavızı altı ayluḳına yetişende er kimi olur… (69/2)
- **başa:** Alın başa götürende tavulgalar… (51/11), (51/13), (83/7)
- **başına:** Uca dağlar başına duman olañ Ġazan-idüm… (105/3), (111/10), (111/11), (137/1)
- **beresine:** Gök Tepenüñ beresine basur ḳonsa… (57/10)
- **bégine:** Ögrenmişce öz bégine osal baḫañ… (85/5)
- **bég oġlına:** Damaġumuñ çaḳ vaḳtinde ol altı bég oġlına ‘alem, tevḳ, neḳḳāre vérüb özüm tegi bég ḳıldum… (131/13)
- **béline:** Ḳılıcın Ḳara Budaġuñ béline baḳladı… (149/11)
- **boġazına:** Atı-y-ileñ, donı-y-ileñ Ġazan ejdehanuñ boġazına gétmeli oldı… (139/7)
- **burcına:** Yaş aḳacuñ burcına doġan ḳonar… (39/8), (83/4)
- **cānına:** Ejdehanuñ derisindeñ Ġazan ḳorḳu bilmez cānına don tikdürdi… (145/12)
- **cidāsına:** Évin ala bıdaḳ cidāsına at baġlayañ… (79/9)
- **cihān yüzine:** Arı cihān yüzine göz gezdürse… (43/7), (65/9)
- **çadıra:** Çadıra güci yetmese, çubuḳ eke, üstine ḥaşır sala, évüm déye

(111/14)

- **çanaḳa:** Çini çanaḳa beñzermiş miskīn göñül… (121/11)
- **çaya:** Çaya girse çalımlı, çal-ḳaraḳuş ḳıynaḳlı… (77/12), (127/13)
- **çaylara:** Ayındurı daşḳun çaylara osal baḫañ… (83/9)
- **çıkmaḳa:** Ḳayanuñ daldasındañ çıkmaka… (141/10)
- **dabanına:** Bir muḫannes kötüsi tepesindeñ dabanına geyse… (47/7)
- **dağa:** Arḫu dağdañ arḫu dağa sıçratmasa… (55/12), (83/8), (123/11)
- **dağına:** Apardı ʿArafāt Dağına… (33/1), (131/12)
- **dağlara:** Aḳalarum-ileñ ala ḳarlı, gök sünbülli dağlara ava gétmişdüm… (125/9)
- **daldasına:** Ġazan ol ḳayanuñ daldasına yetişende atdañ düşdi… (141/6)
- **daşa:** Daşa yetişende eglenür-mi? (43/2)
- **dayısına:** Tāt ḳızındañ doġulañ oġlan dayısına dayı déye… (111/1), (111/2)
- **deñizlere:** Yérli yérli deñizlere beñzer yég er göñli… (87/13)
- **dervişlere:** Ḳara donlı dervişlere osal baḫañ… (85/8)
- **dibine:** Alaçaḳuñ Çolpa Dağınuñ dibine gétmişdüm… (105/7)
- **dişine:** Öz otuz iki dişine kelbetin saldı… (35/3)
- **donına:** Ejdehanuñ donına girübeni Pādşāh Bayındırı gözledi… (147/6), (147/13)
- **dosta:** Çün dost dosta yétişdi… (31/3), (31/4), (33/9)

- **dögüşmege:** Ol yaġınuñ içinde elleşmege, dögüşmege igi saymaz… (93/4)
- **durḳuzmaḳa:** Yıḫañ eri durḳuzmaḳa,[11] er ere ḳıymasa… (91/12)
- **dügiye:** Dügiye güci yétmese, yarma sala… (113/2)
- **düşmanına:** Düşmanına degecek géyim söküb, bağır delüb géçse ötse

(103/8)

- **düşmene:** Düşmene yügürük yeter… (41/2)
- **düşürmaḳa:** Ġanīmini at bélindeñ ḳara yére düşürmaka[12] merd igidüñ

ḳollarında ḳuvvet gerek… (91/10)

- **düze:** Dovşan düşse düze… (61/8)
- **eglenmaḳa:** Ol bidevüñ üstün alub eglenmaka[13], merd igidde hüner-ilen, erdem

gerek… (91/9)

- **ejdehaya:** Yédi başlı yér evreni bir ejdehaya rast geldi… (135/10)
- **élçilüḳa:** Bir merd igid élçilüḳa göndermese… (53/7)
- **ele:** Aḳça ḳoyın izini ele alur… (69/3), (121/3)
- **eli(yurduma):** Bir av avlayım, eli avsız gétmeyim… (135/1)
- **eline:** Dahi bir av eline girmedi… (133/13)
- **elleşmege:** Ol yaġınuñ içinde elleşmege, dögüşmege igi saymaz… (93/4)

---

[11] Yönelme hâli eki "amaç" bildirmektedir.

[12] Yönelme hâli eki "amaç" bildirmektedir.

[13] Yönelme hâli eki "amaç" bildirmektedir.

- **elüme:** Saḳ elümdeñ sol elüme piyāleni tepretmedüm… (105/11)
- **ere:** Er ere ḳıymasa, igid igidi öldürmese… (93/1)
- **erlügüñe:** Lala dédi; Bārekallah aḳam Ġazan, erlügüñe, yéglülüñe taḥsīn… (145/7)
- **eyerine:** Ḳurt tükli Ḳonur atı eyerine örtük éyledi… (147/2)
- **élçilüḳa:** Bir merd igid élçilüḳa göndermese… (53/7)
- **göge:** Neye yarar, neye yarar; yerden göge… (49/9), (51/5), (139/9)
- **gök yüzine:** Yérde-ikeñ gök yüzine çıḳarañ dil… (121/6)
- **gözine:** Ġazan öz gözine acıḳlandı… (141/13)
- **gücine:** Ḳaba boynı gücine seyirlenür… (69/5)
- **ġanīme:** Ḳarıdugıca ġanīme ḳan ḳusdurañ… (37/1), (65/4), (87/4), (93/3)
- **ġanīmine:** Ġanīmine heybet-ilen baḫanda yürek yaranı… (35/12), (73/6), (79/2), (79/6), (127/11)
- **ġażabına:** Ḳayıdışda Bicen Pādşāhuñ ġażabına düşübeni sitem çeken… (81/12), (95/12)
- **ġazana:** Ġazana güci yétmese çölmek ala… (113/1)
- **ḫayra:** Geleñ günüñ, Dedem dér; ḫayra dönsün… (63/12), (95/4)
- **ılḫılara:** Ilḫılara yetişende at… (45/6), (59/7)
- **ışıġa:** At üstündi ol ışıġa sari yola düşdi... (135/5)
- **içine:** Minḳışlaḳuñ içine ürkü salañ… (77/2), (107/3)

- **içkisine:** İçkisine bed-mest igid, bir gün olur yumruḳda ölür… (95/6)
- **içmege:** Sömürüb sömürüb al şarāblar içmege mizāc gerek… (93/7)
- **içüñe:** Oġuz senüñ içüñe bir ḳız gele, gelin düşe… (111/9)
- **igide:** Merd igide bir gün olur yaġı darar… (65/1), (91/6), (93/1), (125/5), (141/8)
- **igidlere:** Degedügi igidlere ḥürmet ideñ… (75/1)
- **ipege:** Mülāyim ipege beñzermiş āb-ı göñül… (121/9)
- **kāfire:** Yéddi gün yedi géce ol kāfire ḳılıc çaldum… (131/7)
- **kāvine:** Éşiginde çift kāvine osal baḫañ… (83/13)
- **kölügine:** Yükinde kölügine osal baḫañ… (85/3)
- **ḳabaya:** Géçdüginde müskir-ileñ kabaya tālān salañ… (75/14)
- **ḳadā:** Ökbesine ṣabır ḳılañ, başdañ kadā savdurur… (123/4)
- **ḳal‘alara:** Berk kal‘alara ögcedegenek… (75/1)
- **ḳal‘aya:** Ol kal‘aya sibeleri yéridür… (83/2)
- **ḳana:** Ḳızıl kana belleşür, ya baş vérür, ya baş alur… (87/8), (141/12)
- **ḳarşısına:** Gédeyim Ġazanuñ karşısına… (149/2), (149/3)
- **ḳārvānsara:** İki ḳapulı ḳārvānsara teg bu cihānı bir év gördüm… (115/3)
- **ḳavatlara:** Kavatlara ḳan utdurub cezā véreñ… (75/2)
- **ḳayın anaya:** Yıl başına yetişmedin ḳayın ata-y-ileñ ḳayın anaya dil yetüre… (111/11)

- **ḳayıtmaḳa:** Dönübeni kayıtmaka[14] merd igidüñ altında savaş güni bidev gerek… (91/7)
- **ḳıflına:** Ḥācı olub Mekke kıflına éli géçen… (81/3)
- **ḳılıcına:** Yégler başı Yégenek kimi kılıcına pehlivān ḳoçaḳ olsa… (81/2), (145/14)
- **ḳılıcıya:** Ḳara Budaḳ kimi kılıcıya pehlivān… (37/2), (149/11)
- **ḳıyısına:** Ḥalḳa göller kıyısına tālān salsa… (57/9)
- **ḳocalara:** Béş yaşına yetişmedin yetmiş yaşar kocalara dili dege… (113/7)
- **ḳoc igide:** Merd igidüñ tā'rifini koc igide söylemese… (57/1), (125/5)
- **ḳola:** Kola[15] ḳopuz götürdügi… (57/1)
- **ḳonaḳına:** Konakına gel, düş déyeñ gözün aydın ḳıldurur… (123/4)
- **ḳonşılara:** Aḳça ayran déyübeni, konşılara gezinmez-mi… (85/2)
- **ḳuluḳına:** Özge bégler kulukına gédende… (85/5)
- **ḳuşına:** Çay kuşına ṭufan salur… (65/11)
- **ḳuytusına:** Ḳara dere ḳuytusına daldalanur… (61/3), (69/7)
- **maḳṣūdına:** Atasınuñ évünde murādına, maksūdına Ḥaḳḳ yetürse… (103/2)
- **miçküllere:** Ḳarşı yatañ ḳarlı dağa osal baḫañ aranda kalbini miçküllere dayanmaz-mı? (83/9)

---

[14] Yönelme hâli eki "amaç" bildirmektedir.

[15] Yönelme durumu eki bulunma işlevinde kullanılmıştır.

- **mollalara:** Mollalara osal baḫañ, namāzsızca Ḥaḳḳ yérine ḳoyulmaz-mı… (85/6)
- **murādına:** Atasınuñ évünde murādına, maḳṣūdına Ḥaḳḳ yetürse… (103/3)
- **naẓarına:** Kesik başlar, diri dustaḳlar naẓarına getürmese… (55/10)
- **oġlına:** İt oġlına, ḳurt enigi özüni daladur-mı? (47/3), (47/10), (61/2), (69/7), (139/3)
- **oḫa:** Ḳāim oḫa ḳadanur… (87/7)
- **oḳlara:** Ṣahār oḳlara er ḳadansa… (63/6)
- **oḳlarına:** Üç yilegli ṣahār oḳlarına sadaḳ tikdürdi… (145/13)
- **orduya:** Hemi orduya varuñuz… (133/10), (133/11), (135/1)
- **oymaḳa:** Gözlerini oymaḳa ḳaṣdéyledi. (143/4)
- **ökbesine[16]:** Ökbesine ṣabır ḳılañ, başdañ ḳadā savdurur… (123/3)
- **ölüme:** Dedem dér; ecelsizce, güç ölüme tüş olmaz-mı? (85/12)
- **öñine:** Sadaḳını öñine tökdi… (143/7)
- **öyine:** On min yaġı geldigüni éşidende ḳol götürüb aḳ otaḳ içinde öyine girdüm. (125/13)
- **pādşāha:** Bayındır Pādşāhdañ Bicen Pādşāha élçi gédeñ… (81/10), (129/2)
- **pilāvına:** İstanbulda adı söylenür pilāvına Aderbāycān diyārında Erdebīl şehri… (99/13)

[16] Metnin birçok yerinde "öpke" şeklinde kullanıldığını tespit ettiğimiz öfke anlamındaki sözcükte (s.123 3. satırda) göçüşme meydana gelmiş ve kelime burada "ökbesine" şeklinde kullanılmıştır.

- **polada:** Polada toḫunsuñ çoḳul başı… (87/14)
- **saġınına:** Éşiginde saġınına osal baḫañ… (85/1)
- **saḳa:** Saḳdaki bégler saḳa ḳaçdı, soldaki bégler sola ḳaçdı. (105/10)
- **saḳsaḳana:** Ḳanatı ala saḳsaḳana ol özini şaḳıdur-mı, şaḳıdmaḳ yoḳ… (43/11)
- **segirtmege:** İlerice segirtmege[17] çoḳ igidde yürek olmaz… (71/5), (91/7), (93/3)
- **sıçramaḳa:** Üstiñ ala bedirli ay gelende sıçramaḳa ḥamlelense… (45/2), (59/2), (67/8)
- **sindürmege:** İçdügini sindürmege[18] maʿrekeler içinde, mecliste merd igidde ḳursaḳ gerek… (93/8)
- **sofrasına:** Sofrasına Bahādır ġazī gerek… (37/2)
- **sola:** Saḳdaki bégler saḳa ḳaçdı, soldaki bégler sola ḳaçdı. (105/10)
- **söze:** Tepretduḳca söze girse… (121/2)
- **sözine:** Olar dahi birbirünüñ sözine bitmiyeler… (109/6)
- **sürcidāsına:** Ala bıdaḳ sürcidāsına ḳāb éyledi… (147/1)
- **sürcidāya:** Sürcidāya süsülür, yara, pāre götürür… (87/8)
- **şeşperine:** Altı perli dom şeşperine ḳāb éyledi… (147/1)
- **tepesine:** Ġazan yalḳuz Aḳ Minḳānuñ tepesine, Ḳoñur atı üstündi. (133/12)

---

17 Yönelme hâli eki “amaç” bildirmektedir.

18 Yönelme hâli eki “amaç” bildirmektedir.

- **tepeye:** Bir tepeye çıḳalım, anı tīr-i bārān édelim… (147/10)
- **terlere:** Ḳan terlere baturmasa… (55/13)
- **toprağına:** Kerbelā toprağına nisbetdür Ḳum toprağı… (99/3)
- **utmaḳa:** Ġazanı sömürübeñ utmaḳa; cidā-y-ileñ ḳalḫan ḳoymadı… (141/9)
- **üste:** Avı üste ol avçıdañ… (45/4), (57/12), (59/6), (93/13)
- **üstiñ:** Üstiñ ala bedirli ay gelende… (45/2), (45/3)
- **üstin:** Üstin ala bedirli ay gelende… (67/7), (91/8)
- **üstine:** Biricügin alubeni gök tepenüñ üstine basar ḳonar… (65/12), (73/2), (73/6), (81/13), (87/7), (107/3), (111/14), (125/11), (137/4), (137/14), (139/1), (139/13), (143/11), (145/4), (147/5)
- **üstüne:** Yaġrınısı üstüne gün doġurdur… (65/9)
- **üzengüye:** Ayaġın üzengüye basanda… (35/12), (79/3)
- **yanına:** Ṣol yanına bağlayubeñ… (53/11)
- **yaşına:** Béş yaşına yetişmedin yetmiş yaşar ḳocalara dili dege… (113/7), (113/8), (113/9)
- **yavızına:** Çaluḳ atlar yavızına… (69/9)
- **yayına:** Aḳca tozlı ḳatı yayına ḳırbān éyledi… (145/13)
- **yaza:** Yaza ḳarşı ḳıja daşmaḳ; alca laçın erdemidür... (89/8), (91/4), (103/4)
- **yédürmege:** Dedem dér; tālanıbeñ pozulsa yég kesib kesib yémege yédürmege maḥallinde… (117/2)

- **yéglülüñe:** Lala dédi; Bārekallah aḳam Ġazan, erlügüñe, yéglülüñe taḥsīn… (145/7)
- **yekke:** Yekke geleñ ġanīme segirtmege yürek gerek… (93/3)
- **yéle:** Yéle yalpa toḫunanda deñiz güni… (85/13)
- **yémege:** Dedem dér; tālanıbeñ pozulsa yég kesib kesib yémege yédürmege maḥallinde… (117/2)
- **yér altına:** Üç ıldırım dökübeni yéddi ḳaduñ yér altına…(49/6)
- **yére:** Yére yetürüb… (49/3), (51/8), (63/9), (73/8), (89/5), (91/10), (107/4), (107/12), (127/8), (139/6), (143/12)
- **yérine:** Su yérine ḳan sömürse… (45/9), (59/9), (85/7)
- **yérlere:** Dolamaca yérlere getirende döğüb, yıḫub avın alsa… (61/10), (105/2), (135/2)
- **yérlerine:** Ayasını saġınduḳı yérlerine yétürür… (71/12)
- **yér yüzine:** Gök yüzindeñ yér yüzüne gölge salsa… (43/7), (53/14), (65/10), (89/9), (103/10), (121/5), (143/13)
- **yola:** Ḳaybatanlar erdemidür, yola girüb yol büksemaḳ… (91/3), (119/2), (119/10), (135/5)
- **yoluḳ alta:** Yoluk alta saḫladuḳı, altı perli gür şeşper… (55/4)
- **yüze:** Bıldırçın alub avın yüze yetürmaḳ… (89/13)
- **żarbına:** Żarbına ḳatlanur-mı? (47/8), (79/11)

4.2.3.5. Bulunma Hâlindeki İsimler:

+DA eki ile karşılanan bulunma durumu, genellikle fiildeki oluş ve kılışın yerini bildiren ad durumudur.Ancak, buradaki yer kavramı, yalnızca somut bir yer kavramı değildir. Fiildeki harekete sahne olan her türlü somut ve soyut kavramları karşılayan adlar bulunma durumuna girebilir(Korkmaz, 2003:289) Bu hâl ismin kendisinde bulunma ifade eden fiillerle münasebette olduğunu gösteren hâlidir. Bu hâl de daima ekli olup eki *lokatif eki*'dir (Ergin, 2023: 233).

Çalışmada tespit edilen bulunma hâlindeki isimler şunlardır:

- **aġzında:** Alagözüñ aġzında, Şerāncāna düzinde yüz min kāfire ḳarşu geldüm… (131/5)
- **āḫiretde:** Dünyāsında Ḳur'āndañ, āḫiretde īmāndañ… (97/6)
- **altında:** Şeşperüñ altında yıḫdurmasa… (51/13), (87/5), (91/7), (93/12), (117/3), (125/1), (151/3)
- **altmışında:** Ellisinde, altmışında ecel alsa yıḳılalar… (113/10)
- **aranda:** Ḳarşı yatañ ḳarlı daġa osal baḫañ aranda kalbini miçküllere dayanmaz-mı? (83/8)
- **arasında:** Yemek içmek arasında… (55/7), (119/5), (141/5)
- **arġacında:** Arġacında ipligi var māni'i andañ… (119/9)
- **arḫasında:** Ġazan özi ejdehanuñ arḫasında bağdaş ḳurmış… (145/6)
- **aşḳında:** Fatıma ananuñ sevgüleri dīn ʿaşḳında şehīd olañ ġaziler… (35/1)
- **avda:** Ġazan yalḳuz avda ḳalubdur… (135/7)
- **āyetinde:** Her mümkin muḥtācdur ulu āyetinde… (37/6)

- **barusında:** Barusında kemāndārı urur… (73/5)
- **bilekde:** Küni gelse, demi düşse, aḳ bilekde géñ dalıda yaşanmasa… (53/4), (103/7)
- **bilgisinde:** Çalḳısınd[a], bilgisinde egsüglügi var māniʿi andañ… (119/14)
- **bucaḳında:** Ḳara yurduñ bucaḳında ḳaralmaz-mı… (85/4)
- **cihānuñ yüzünde:** Ġayretsiz ādem oġlı arı cihānuñ yüzünde gezmeyübeñ ḳara yérüñ altında gürda gerek… (93/12)
- **çaḳında:** Ḳocaluḳ çakında oġlı olsa… (101/13), (141/1)
- **çaḳlarda:** Ne çaklarda seḥer irtedan bulutı saralanda… (123/9), (125/2), (125/5)
- **çalḳısınd[a]:** Çalḳısınd[a], bilgisinde egsüglügi var māniʿi andañ… (119/14)
- **çengelde:** Sitem-ileñ çengelde ölür… (95/12)
- **dalaşuḳda:** Sarp süñüler yavızı dalaşuḳda gögüs deler… (65/2)
- **daldasında:** Ol ḳayanuñ daldasında özin toḳdaşdurdı… (141/11)
- **dalıda:** Küni gelse, demi düşse, aḳ bilekde géñ dalıda yaşanmasa… (53/4), (103/8)
- **dāmeninde:** Ḳara daġuñ dāmeninde… (135/2)
- **dāyisinde:** Dāyisinde kötisi var māniʿi andañ… (119/12)
- **demde:** Eyle demde gözi ḳanlı, demür donlı… (63/9), (87/5), (93/3)
- **deminde:** Maḥallinde, deminde yaḫni yaḫşı… (117/2)

- **diyārında:** İstanbulda adı söylenür pilāvına Aderbāycān diyārında Erdebīl şehri… (99/13), (101/6)
- **donda:** Arı aṭlas, ipek donda çirk eglenmez… (119/1), (119/1), (119/8)
- **dünde:** Aydın aḳşam démeyübeni dünde yortar. (45/10), (45/11), (69/3)
- **dünyāda:** Bu dünyāda ʿālim gerek… (33/9), (93/10), (113/13)
- **dünyāsında:** Dünyāsında Ḳur’āndañ, āḫiretde īmāndañ… (97/6)
- **düzinde:** Alagözüñ aġzında, Şerāncāna düzinde yüz min kāfire ḳarşu geldüm… (131/5)
- **ejdehada:** Ejdehada dahi sömürmek horı ḳalmadı… (143/9)
- **elinde:** Anı çalabilmez, yetürebilmez muḫannesüñ elinde… (115/9), (115/10), (117/4)
- **ellisinde:** Ellisinde, altmışında ecel alsa yıḳılalar… (113/10)
- **erde:** Er nāmusı erde gerek… (93/9), (93/10)
- **etinde:** Acıḳlı aşlan yavrısınuñ at etinde güni doġar… (59/11)
- **évünde:** Atasınuñ évünde murādına, maḳṣūdına Ḥaḳḳ yetürse… (103/3)
- **faşlında:** Ḳara yazuñ faslında tazı tolayıdurdı… (133/6)
- **éşiginde:** Éşiginde çift kāvine osal baḫañ… (83/13), (85/1)
- **gécede:** Altmış aḳac yalı bir gécede daban çalar… (59/13), (103/6)
- **gökde:** Al ʿalemler açılursa gökde ırġanur. (41/7), (89/4), (97/4), (139/10)
- **gök yüzinde:** Saraldum-ise gök yüzinde bulut oldum. (105/1)

- **gölde:** Gölde oturañ ḳoba ḳazuñ… (57/4)
- **gölinde:** Yavrısı gür mişenüñ gölinde yér yérlenür… (59/7), (67/12)
- **göllerinde:** Ārān sazuñ gür mişenüñ göllerinde aṣlan eñirür… (39/10), (45/6), (75/6)
- **gönlindesiñ:** Mü'minlerüñ gönlindesiñ, ṣādıḳlaruñ dilindesiñ… (139/11)
- **gūrda:** Ḳara yérüñ altında gūrda gerek… (93/13)
- **günde:** Ḳolanına dobdolı bidevlerüñ, eyle günde, güni doġar… (62/2), (115/2), (117/3), (123/5)
- **güninde:** Ḳış güninde el üstinde anuñ içüñ yañıl alma meze geleñ… (129/12)
- **haddinde:** Her kim, belki her neste öz haddinde ve kemālinde olsa yaḥşıdur… (33/5)
- **içinde:** Adaduġı erenler gönli içinde, mü'min haḳir gerek… (33/7), (37/2), (41/11), (61/5), (81/4), (87/5), (93/4), (93/8), (125/13), (127/12)
- **igidlerde:** İgidlerde devlet gerek… (91/12), (91/12)
- **kemālinde:** Her kim, belki her neste öz haddinde ve kemālinde olsa yaḥşıdur… (33/5)
- **kentde:** Bir kentde iki güḫā olsa… (109/5)
- **kiçkesinde:** Merd igidüñ kiçkesinde i'tibārlı yoldaş gerek… (93/6)
- **ḳapusında:** Ḥaḳḳ kapusında ḥaccı ḳabul düşse; altmış yaşar ḳocalar sevinür… (101/11)

- **kārvānda:** Dabanı yasdı buḫtī deve, kārvānda ölür… (95/9)
- **ḳarda:** Karda yatar… (59/14), (69/2)
- **ḳayada:** Altmuş argun al kayada yér yérlenür… (43/12), (45/3), (75/5)
- **ḳayıdışda:** Ḳayıdışda ḳaplantünüñ gediginde dayısı Ḳonur Alpuñ boynın urañ… (81/14)
- **ḳıyısında:** Şehrler kıyısında nān nān déyüb çaḳırmaz-mı… (83/14)
- **ḳollarında:** Merd igidüñ kollarında ḳuvvet gerek… (91/11)
- **ḳulluḳında:** Lala Ḳılbaşı kulluḳında ḥażır gördi... (137/2)
- **ḳuytısında:** Ḳuytulınuñ kuytısında… (65/6)
- **maḫalde:** İt oğlınuñ ol maḫalde güni doġar, güni doġar… (61/11)
- **maḫallinde:** Géce maḫallinde yanı berkce daş ağılınuñ ḳıyın söker… (69/4), (117/2)
- **mariḫde:** Ḳızıl géyik, ḳır tekeni mariḫde alur… (59/4)
- **meclisde:** Meclisde merd igidde ḳursaḳ gerek… (93/8)
- **meydānda:** Alaca meydānda seğirte-y-di… (71/6)
- **meydānında:** Ḳazaḳuclar segürdirse meydānında toz eglenür… (39/11), (91/2), (103/5)
- **naẓarında:** Pādşāhlar naẓarında soy yetürse… (103/14)
- **ordusında:** Ulu ḫanlar ordusında… (41/12), (135/6)
- **ortaluḳda:** Ortaluḳda élçi düzer… (41/10)

- **öñinde:** Aḳası öñinde ġanīm olub yüz aḳartmaḳ… (91/1), (95/7)
- **öñünde:** Yédi kāfir ḳılıcum öñünde onba durmuş-idi… (131/8)
- **sağında:** Ol ḳal‘anuñ sağında, şolunda uçurumu var… (73/4)
- **sāirinde:** Kāküllice turḳaylar sāirinde… (123/12)
- **salḫumında:** Sarı ḳaya salḫumında… (57/13)
- **savaşda:** Ol savaşda sarı yaylar çekilende… (63/5), (95/8)
- **sinide:** Altun-ileñ gümiş sinide pas eglenmez… (117/12)
- **sırtlarında:** Sırtlarında ḳızıl géyik, ḳır teke sıçraşmasa… (49/12)
- **soyda:** Bu soyda Dedenüñ müddeʿāsı budur ki… (33/5), (37/6)
- **soyında:** Bir kişiniñ soyında altı yaşar oġlı olsa… (37/17)
- **suda:** Derin suda ḳalanda… (85/8)
- **şolunda:** Ol ḳal‘anuñ sağında, solunda uçurumu var… (73/4)
- **şilanında:** Şilanında bol ni’metli, Ḳādir Tarı gölgesi… (73/12)
- **şilanumda:** Yéddi ḳoyın olur-idi günde menüm şilanumda… (115/2)
- **tepikde:** Tayın töşin bilmez ḳavat, bir gün olur, tepikde ölür. (95/5), (95/7)
- **tipde:** Özim tipde durdum… (131/3)
- **ucında:** Ḳıynaḳınuñ ucında ḳan çılıysa… (43/9), (57/10), (57/11), (65/12), (65/13), (77/4), (129/10)
- **üstinde:** Çeşme suyunuñ üstinde… (51/1), (77/6), (77/8), (79/8), (89/12), (129/11), (129/12), (129/13), (145/1)

- **üstünde:** Ala bulut üstünde gümür gümür gümürdenür… (59/1), (59/10), (67/7)
- **üzerinde:** Yérüñ üzerinde savaş düşse… (63/5), (115/11), (145/5)
- **vaḳtinde:** Damaġumuñ çaḳ vaḳtinde ol altı bég oġlına… (131/13)
- **yaḫşılarda:** Yaḫşılarda ne yaḫşıdur, yéri gögi yaradanda Allah yaḫşı… (117/7)
- **yalçınında:**Al ḳayanuñ yalçınında ḳaplan sıçrar… (39/9), (67/6)
- **yalḳuzluḳda:** Yalḳuzlukda[19] Dedem der; Ḳādir Allah saḫlasuñ cānuñuzı… (39/3)
- **yamacında:** Söz söyleşeñ ulu bégler yamacında… (69/14)
- **yanında:** Év yanında söveñ kimi sögenduġı… (55/1), (117/6)
- **yérde:** Yér yérlenür ala ḳaplan uca yérde… (43/12), (63/3), (65/1), (67/3), (67/8), (73/7), (81/5), (81/13), (85/8), (97/4), (109/4), (135/3), (135/10), (135/11), (139/2), (149/4)
- **yérinde:** Adabasa yérinde, heybetindeñ yér omrulañ… (35/11), (79/2), (127/10)
- **yériyişde:** Aras-ileñ Ḳars Ḳalʿasını ol yériyişde aldum. (131/10)
- **yérlerde:** Çöl yérlerde ceyrān almaḳ… (89/11), (97/12), (121/13)
- **yérüñ yüzinde:** Yéddi yıldañ soñra ḳara yérüñ yüzinde tapılmasa… (49/7)
- **yılda:** Doġrı Mekke sevinür yılda bir kez ḥācı varsa… (101/10)

[19] Bulunma hâli eki (+DA), çıkma işlevi (+DAn) ile kullanılmıştır.

- **yérüñ yüzinde:** Yéddi yıldañ soñra ḳara yérüñ yüzinde tapılmasa… (49/7)
- **yolda:** Bārgīr atlar yorulubeñ yolda ḳalsa… (61/13)
- **yolında:** Dīn yolında ḥācı gerek… (33/10), (33/11), (35/5)
- **yoluñda:** Öz oġlumı keseyim yoluñda ḳurbān-içüñ… (31/14)
- **yörüsinde:** Aġayıllar yörüsinde biri sinsir… (39/11)
- **yumruḳda:** İçkisine bed-mest igid, bir gün olur yumruḳda ölür… (95/6), (95/7)
- **yumruḳında:** Aṣıl Secik Bég oġlınuñ yumruḳında laçın dalbur… (41/12)
- **yükinde:** Yükinde kölügine osal baḫañ… (85/3)
- **yüreginde:** Yüz çevirüb geri dönse yüreginde ḳorḳusı var… (119/12)

4.2.3.6. Çıkma Hâlindeki İsimler:

Türkiye Türkçesinde dil benzeşmesine ve ünsüz uyumuna bağlı olarak *-DAn* ekiyle karşılanan çıkma durumu, kelime gruplarında ve cümlede, fiilin gösterdiği oluş ve kılışın kendisinden uzaklaştığını göstermek için kullanılan ad durumudur. Bu hâl öteki ad durumları içinde işlevi en geniş olan durumdur denebilir. Bağlı bulunduğu fiilin taşıdığı anlam ayrılıklarına ve çıkma durumuna girmiş olan adın ilişki biçimlerine göre, ek, adı fiile yer, mekân, zaman, hareket biçimi, sebep, ölçü, miktar, fiyat, bir bütünü veya bütünün parçasını gösterme gibi değişik birçok ilişkilerle bağlar (Korkmaz, 2003: 301).

Çalışmada tespit edilen çıkma hâlindeki isimler şunlardır:

- **aġusındañ:** Ejdehanuñ aġusı yér yüzüne tökülende aġusındañ yér yüzüne yanar yanar odlar düşdü… (143/13)

- **aġzındañ:** Ayḳaḳlaruñ aġzındañ, çoḳullaruñ dilindeñ… (89/1)
- **aḳalarumdañ:** Dédi perverdigāra men aḳalarumdañ ayrıldım… (133/13)
- **Allahdan:** Günüñ doġsuñ, işüñ onsuñ bir Allahdan[20], géçen günüñ géçübdür, geleñ günüñ, Dedem dér; ḫayra dönsüñ… (63/11)
- **altındañ:** Ḳara bulut altındañ ḳıjlayub inse… (57/8), (111/10)
- **arasındañ:** Ḳalduḳını tavulġası arasındañ ḳayḫı sancañ… (81/5)
- **atdañ:** Heresini bir żarb-ilen yekke yekke atdañ salañ… (79/12), (141/6), (149/10), (149/14)
- **avıñdañ:** Avıñdañ bir şilanlıga maña vérgil… (149/9)
- **avçıdan:** Avı üste ol avçıdan ḳayıdur-mı? (45/4)
- **ayaġındañ:** Ol çaḳlarda bidev atları segirdibeñ dört ayaġındañ na‘l fırlasa… (125/3)
- **başdañ:** Alın başdañ götürür, aşrı şalur… (59/8), (123/3)
- **başından:** Naẓarsaḳ olduġıça ulu devlet ol igidüñ başındañ… (47/5)
- **belāsındañ:** Ḳuru bühtān belāsındañ, Dedem dér; Ḥaḳḳ Te‘ālā saḫlasuñ cānuñızı… (89/2)
- **béglerindeñ:** Serḥad béglerindeñ çāpār geldi… (125/10)
- **béldeñ:** İnçe béldeñ dutubeni… (43/13), (67/9)
- **bélindeñ:** Ġanīmi ilüb bükük at bélindeñ yér yüzine… (53/14), (91/10),

[20] Çıkma durumu eki(+DAn), birliktelik eki (+lA) işlevi ile kullanılmıştır.

(103/10)

- **boynuzındañ:** Ol kāfirüñ sarı yayı on altı teke boynuzındañ ḳurulmış-idi…

(107/6)

- **buḳundañ:** Yéddi başı bir buḳundañ ḳılıçladı yére saldı… (143/12)
- **burcındañ:** Bu burcındañ ol burcına yériyiş éder… (83/3)
- **cānibdeñ:** İki cānibdeñ nekkāreler dögülse… (63/3)
- **cevrinden:** Ḳayın atanuñ minnetindeñ, ḳayın ana cevrindeñ ḳurtuldum şükür

déye… (113/5)

- **daldasındañ:** Ḳayanuñ daldasındañ çıḳmaḳa… (141/10)
- **damarındañ:** Ādem içmez bulanuḳ sası su, damarındañ çekilse yég…

(115/12)

- **daşdañ:** Daşdañ polad sızdırdı… (31/11)
- **dergāhdañ:** ʻĀsī olub bu dergāhdañ sürülmez-mi… (85/10)
- **derisindeñ:** Ejdehanuñ derisindeñ Ġazan ḳorḳu bilmez cānına don tikdürdi…

(145/12), (147/3), (151/1)

- **dibindeñ:** Yal dibindeñ sökübeni… (45/8)
- **dīdārındañ:** Ṣafa yüzli Muḥammedüñ dīdārındañ bi-naṣīb éylemesüñ…

(97/8), (123/7)

- **dilindeñ:** Ayḳaḳlaruñ aġzındañ, çoḳullaruñ dilindeñ… (89/2)
- **döşdeñ:** Tük tozutsa, döşdeñ sökse tüm yüregi… (43/10), (57/11), (65/13)

- **dünyādāñ:** Ḳoçaḳ igid dünyādañ geldi, géçdi… (151/5)
- **eldeñ:** Eldeñ çıḳsa, ḳara bulut altına özin çekse… (57/7)
- **elindeñ:** Er elindeñ cıludar ter… (71/10), (87/3)
- **elmasdañ:** Altı degül, yéddi dutum polad şiş, ucı elmasdañ… (107/12)
- **elümdeñ:** Saḳ elümdeñ sol elüme piyāleni tepretmedüm. (105/11)
- **etindeñ:** Av etindeñ dadlu kebāblar buyrulmasa… (51/4)
- **éldeñ:** Sınalmamış yād éldeñ, yād oymaḳdan… (111/8)
- **gökdeñ:** Ḥaḳḳ Teʿālā gökdeñ Ḳur’ānı indürdi... (31/1), (43/1)
- **gök üzindeñ:** Gök üzindeñ uçar ḳuşı fermān etdi… (31/9)
- **gök yüzindeñ:** Gök yüzindeñ yer yüzine gölge salsa… (43/7)
- **gölden:** Yeñgil ördek, ḳoba ḳaz göldeñ uçsa… (57/6)
- **günden:** Yédi gündeñ ṣoñra ḳabaḳumı ḳavzadum… (131/7)
- **ġanīminden:** Döge döge ġanīminden ol ḳal‘anı alsa-y-dı… (73/3), (77/3), (83/4)
- **heybetindeñ:** Adabasa yérinde, heybetindeñ yér omrulañ… (35/11), (79/2), (127/10), (141/12)
- **içindeñ:** Ḳadīmdeñ içindeñ çoḳul çıḳmaz Germel-ileñ Ḫalḫal éli… (99/11), (101/2)
- **īmāndañ:** Dünyāsında Ḳur’āndañ, āḫiretde īmāndañ… (97/6)
- **kendinden:** Panbuḳçunıñ on dört kendindeñ ḫarāc alañ… (129/14)

- **ḳapıdan:** Dede Ḳorḳud bu kapıdan girende, ol ḳapudan çıḫar gördüm… (115/4)
- **ḳapudan:** Dede Ḳorḳud bu ḳapıdan girende, ol kapudan çıḫar gördüm… (115/5)
- **ḳayadan:** Kayadan bir ḳara daş ayrıldı geldi… (105/9)
- **ḳılıcdañ:** Kılıcdañ ise merd igidüñ elinde bir aḳac yég… (115/9)
- **ḳıyısındañ:** Göller ḳıyısındañ şuna kapar… (67/1), (67/3), (89/10)
- **ḳızındañ:** Tāt kızındañ doġulañ oġlan dayısına dayı déye… (111/1), (111/2)
- **ḳorḳusındañ:** Dérler; Ġazan ejderha görübdür, korkusındañ hiç bahāne tapmayub gözlerini çıḳarubdur… (143/6)
- **ḳoynındañ:** Say sancaklı Oġuz ḳızı helālinüñ koynındañ çıḳubeni… (123/14)
- **ḳudretindeñ:** Ḥaḳḳ Teʿālā kudretindeñ[21], Dāvuda fermān-içüñ, münācatda söyleşdi. (31/12), (33/2)
- **meydāndañ:** Ol meydāndañ çıḫar… (71/12)
- **minnetindeñ:** Ḳayın atanuñ minnetindeñ, ḳayın ana cevrindeñ ḳurtuldum şükür déye… (113/5)
- **ortaluḳdañ:** Toḳsan bir miñ kelime ortaluḳdañ geldi, géçdi… (31/4)
- **ortasındañ:** Cerkeleyüb geder-iken géñ yazınuñ ortasındañ… (61/6), (89/10)
- **oymaḳdan:** Sınalmamış yād éldeñ, yād oymaḳdan… (111/9)

[21] Çıkma durumu eki(+DAn), birliktelik eki (+lA) işlevi ile kullanılmıştır.

- **ölümindeñ:** Ölümindeñ ḳorḫmaz merd igidüñ güni doġar, güni doġar… (63/9)
- **öñindeñ:** Bölük göz öñindeñ dağıtmasa… (53/8)
- **özindeñ:** Özindeñ uca ay görende sıçramaḳa ḥamlelenür… (59/1)
- **pādşāhdañ:** Bayındır Pādşāhdañ Bicen Pādşāha élçi gédeñ… (81/10), (107/9)
- **peykānındañ:** Peykānındañ uşanmazduñ… (143/1)
- **sadaḳındañ:** Sadaḳındañ şahār ḳapdı bir oḳ-ileñ ejdehanı atdı, urdı… (139/4), (143/8), (149/4)
- **saḳdañ:** Saḳdañ kimi saldum… (129/2), (129/7), (131/3), (147/8)
- **soldañ:** Soldañ kimi saldum ḳızılca Tebrīzdeñ tökülüb köçeñ… (129/7), (131/2), (131/4), (147/8)
- **suyındañ:** Muḥammedüñ dīdārındañ, kevserüñ suyındañ… (123/7)
- **sümügindeñ:** Et yémeyüb sümügindeñ sındırmayub yal dibindeñ… (67/14)
- **tepemdeñ:** On altı batman kāfir gürzi tepemdeñ degdi pörtlemedüñ… (143/2)
- **tepesindeñ:** Bir muḫannes kötüsü tepesindeñ dabanına geyse… (47/6)
- **teppesindeñ:** Teppesindeñ dik ḳulaḳlı, degirmi saġrılı… (71/8)
- **ucındañ:** Ḳara gözümüñ ucındañ[22] ḳıya baḫdum… (127/2)
- **‘uhdesindeñ:** Ġazan ādem-ikeñ biz ‘uhdesindeñ çıḳmazduḳ… (147/9)
- **ulumasındañ:** Ulumasındañ ḳorḫmaz… (93/6)
- **üstindeñ:** Alın başı üstindeñ götürübeñ aşarı… (45/7), (67/13)

[22] Çıkma durumu eki(+DAn), birliktelik eki (+lA) işlevi ile kullanılmıştır.

- **yağıdan:** Yéddi yaşar ḳızı olsa yağıdan beter. (39/2)
- **yaḫadan:** Yaḫadañ sökdürmese, yeñi ḳısḳa demir donlar neye yarar, neye yarar… (53/2)
- **yalmānundañ:** Ḳara polad sav ḳılıcuñ yalmānındañ ḳorḫmazduñ… (141/14)
- **yañaḳındañ:** Yañakındañ aḳarursa baba yaḫşı… (117/5)
- **yanındañ:** Dört yanındañ azuların sav baturur… (69/5)
- **yekdeñ:** Yekdeñ inmiş, yékdeñ doġmış… (79/13), (79/14)
- **yéddilerden:** Yéddilerden ayrılubdur… (49/5), (49/8)
- **yérdeñ:** Yérdeñ ḳalḫar… (39/9), (45/14), (49/9), (51/5), (73/8), (87/1)
- **yérindeñ:** İç Oġuzuñ, Dış Oġuzuñ aḳaları boş yérindeñ götürebilmezdi… (107/2)
- **yérümdeñ:** İgirmi min yaġı geldi déyende yérümdeñ eymerenmedüm… (125/14)
- **yıldañ:** Yéddi yıldañ sonra ḳara yérüñ yüzinde… (41/7)
- **yoldañ:** Ġavġa güni yoldañ çıḳar… (69/10), (119/2), (119/10)
- **yurtdañ:** Éller yurtdañ göçende… (85/3)

Tespit edilen örnekler incelendiğinde -dAn ekinin sadece çıkma işlevi ile değil birçok örnekte sebep bildirme işlevi ile de kullanıldığı anlaşılmaktadır (Örneğin: Adabasa yérinde, heybetindeñ yér omrulañ…). Hatta bazı örneklerde birliktelik işlevi ile ve bir örnektede de bulunma işlevi ile kullanıldığı gözlemlenmiştir. Söz konusu örnekler dipnotlar aracılığıyla gösterilmiştir.

Tespit edilen çıkma hâlindeki isimlerin neredeyse tamamına yakınında ekin damaksıl n ile yazılmış olması ve bu durumun ilgi hâlindeki ve vasıta hâlindeki isimlerin çoğunda da aynı şekilde devam etmesi dikkat çekici bir durumdur . Bu durum, bir bölge ağzının özelliğini işaret edebileceği gibi farklı bir durumun habercisi de olabilir. Yasemin Çelik, Uluslararası Dede Korkut Sempozyumundaki bildirisinde Dede Korkut'un 13. Hikâyesinin imlâ özelliklerine değinmiş, damaksıl n'nin kullanımı ile ilgili olarak; eserde bazı sözcüklerdeki eklerin damaksıl n ile yazılmasının, eseri yazıya aktaran kişinin kendi telaffuz özellikleri ile açıklanabileceği gibi klasik imlâyı yeteri derecede bilmemesi şeklinde de değerlendirilebileceği bilgisine yer vermiştir (Çelik, 2023: 169-180). Kenan Azılı da aynı sempozyumda yer alan bildirisinde; yazmadaki bütün aykırı örneklere dikkat edildiğinde, damaksıllaşma eğiliminin yalnızca sözcük sonlarında gerçekleştiğine dikkat çeker. Bunun müstensih tarafından sistemli olarak işlendiğini, hiçbir şekilde sözcük veya morfem ortasında damaksıllaşmanın meydana gelmediğini ifade eder (neylesüñ/16a.12, ama demesünler/28a.14, güveneñ/17b.5, ama güvenenler/17a.13 örneklerinde olduğu gibi). Dolayısıyla yazmadaki damaksıllaşmayı, sözcük sonlarında gerçekleşen sistemli bir fonolojik hadise olarak nitelemek gerektiğini, bu özelliği de yazmanın kaleme alındığı çevredeki diyalektik farklılaşma/ayrılma olarak adlandırmanın doğru olacağını belirtir (Azılı, 2023: 157-168).

4.2.3.7. Vasıta Hâlindeki İsimler:

Adın belirttiği varlık veya nesnenin fiildeki oluş ve kılışta "vasıta" olarak kullanıldığını veya "birliktelik" ifade ettiğini gösterme durumudur. Eki +(y)*lA(*<+ *(y)lE*< *ile)*'dir (Korkmaz, 2003: 317) .

Çalışmada vasıta hâlinde bulunan isimlerin kimi örneklerde birliktelik ilgisi, kimi örneklerde de araç ilgisi ile kullanıldığı gözlemlenmiştir. Vasıta hâlinde çekimlendiği tespit edilen isimler şunlardır:

- **ʿādillük-ileñ:** Eminlük-ileñ, ʿādillük-ileñ elge yi[t]se ḫanlar yaḫşı… (117/7)
- **aḳalarum-ileñ:** Aḳalarum-ileñ ala ḳarlı, gök sünbülli dağlara ava gétmişdüm… (125/9)
- **aḳalarumla:** Aḳalarumla içer-idüm… (105/8)
- **atı-y-ileñ:** Atı-y-ileñ, donı-y-ileñ Ġazan ejdehanuñ boğazına gétmeli oldı… (139/7), (147/5)
- **aṭlas-ilen:** Atlas-ilen yapılanda géñ sāyebānlı… (73/8)
- **bégler-ileñ:** Bégler-ileñ Serḫāb Dağına seyre çıḳdum… (131/12)
- **boynuz-ilen:** Boynuz-ilen burulanda ḳatı yaylar bilek dartar... (41/3)
- **cidā-y-ileñ:** Cidā-y-ileñ ḳalḫan ḳoymadı… (141/9)
- **dabanum-ile:** Aḳ dabanum-ile ḳara yére perçin étdüm… (107/12)
- **devlet-ilen:** Oḥ (üç) otuz on yaşuñuz devlet-ilen dolı gelsüñ… (95/3)
- **devleti-y-ilen:** Ḥaḳḳ Teʿālā devleti-y-ilen bilgi vérsüñ. (37/5)
- **donı-y-ileñ:** Atı-y-ileñ, donı-y-ileñ Ġazan ejdehanuñ boğazına gétmeli oldı… (139/7), (147/5)
- **ejdehayılañ:** Ejdehayılañ dögüşmaḳa ḳasdéyledi… (137/1)
- **ekin-ileñ:** Dere, tepe ḳalmasa, ekin-ileñ şaḫm ola… (111/5)
- **eminlük-ileñ:** Eminlük-ileñ, ʿādillük-ileñ elge yi[t]se ḫanlar yaḫşı… (117/7)
- **günorta-y-ileñ:** Günorta-y-ileñ ikindinüñ arasınca gün görmedüm… (115/1)
- **ḫile-y-ileñ:** Hile-y-ileñ dirilmek er oğlına dirilük olmaz… (139/3)

- **hocası-y-ilen:** Münācatda söyleşdi İbrahim Ḫalilullah hocası-y-ilen… (31/13)
- **ḳayın ata-y-ileñ:** Yıl başına yetişmedin kayın ata-y-ileñ ḳayın anaya dil yetüre… (111/11)
- **ḳılıc-ıla:** Kılıc-ıla adını yék sulatmış… (79/14)
- **ḳılıc-ileñ:** Kılıc-ileñ Müselmāndur ḳadīmīdeñ Urumlu ile Uşanī éli… (97/13)
- **kürlüḳ-ilen:** Vermez-iken, yémez-iken tīz tükenür, kürlüḳ-ilen ḳazanılmış kürüñ mālı… (87/11)
- **müskir-ileñ:** Géçdüginde müskir-ileñ ḳabaya tālān salañ… (75/14)
- **oḳ-ileñ:** Sadaḳındañ ṣahār ḳapdı bir ok-ileñ ejdehanı atdı, urdı… (139/4)
- **olmag-ileñ:** Ḳarşı yatañ ḳara daġuñ hündüriseñ olmag-ileñ…(137/9), (137/10), (137/11), (137/12), (137/13)
- **peykānı-y-ileñ:** Danışmasañ ṣahār oḳun peykānı-y-ileñ öldürürüm Ġazan seni… (149/7)
- **sitem-ileñ:** Sitem-ileñ çengelde ölür… (95/12)
- **taṣrīf-ileñ:** Yéddi başını bir taṣrīf-ileñ soyubanı yég başı üstine Ġazan géydi… (147/4)
- **yalmānı-y-ileñ:** Ḳara polad ḳılıcuñ yalmānı-y-ileñ doġrarım Ġazan seni… (149/8)
- **żarb-ilen:** Heresini bir żarb-ilen yekke yekke atdañ salañ… (79/11)

4.2.3.8. Eşitlik Hâlindeki İsimler:

Kelime gruplarında ve cümlede fiilin nasıl ve ne şekilde olduğunu veya yapıldığını, fiilin oluş veya yapılış tarzını ifade etmek için isim eşitlik hâline girer. Yani isim, fiilin kendisi gibi, kendisine benzer bir şekilde cereyan ettiğini göstermek için eşitlik hâlini alır. Eşitlik hâli ise eşitlik ekleri ile yapılır. Asıl eşitlik eki -ca, -ce, -ça, -çe'dir (Ergin, 2023: 242- 243) .

Çalışmada eşitlik hâlinde bulunan isimlere nadiren rastlanmıştır. Eşitlik ekinin sadece bir örnekte benzerlik ilgisi kurduğunu, diğer örneklerde daha çok yönelme işlevinde kullanıldığını söyleyebiliriz. Eşitlik hâlinde çekimlendiği tespit edilen isimler şunlardır:

- **arḫaluḳca:** Arḫalukca ḳaydum donum géydüm... (127/6)
- **ilerice:** İlerice segirtmege çoḳ igidde yürek olmaz… (71/4)
- **itce:** Ḳarıncası ḳara itce degül-midür Ḳarḫūn éli… (97/10)
- **öñice:** Cirasınlar elleşende, aḳasınuñ öñice aḫtarma atlar… (55/9)

4.2.4. Soru Eki Alan İsimler

Çekimli fiillerde ve öteki kelime türlerinde olduğu gibi, adlarda da soru *mI/mU* ekiyle karşılanır. Bu ek de adları soru yoluyla belirleyip fiiller bağlayan bir işletme ekidir. *mI / mU* soru eki, yalın durumdaki adlara gelebildiği gibi, iyelik ve çekim ekleri almış adlardan sonra da gelebilir ve addan ayrı yazılır (Korkmaz, 2003: 329).

Çalışmada tespit edilen soru eki ile çekimlenmiş isimler şunlardır:

- Aġzı burnı dest degirmi degül-midür? (43/3)
- Her ḳanatı birer arşun degül-midür? (43/6)

- Ḳarıncası kara itce degül-midür Ḳarḫūn éli? (97/10)
- Cemi‘i şehrler gelini degül-midür Kāşān şehri? (99/4)
- Ḳadīmīdeñ kan çanaḳı, at oynaḳı degül-midür Tebrīz éli? (101/4)

Görüldüğü üzere soru çekiminde çok az örnekle karşılaşılmıştır. Bu örnekler daha çok onay işlevli sözde soru cümlelerinde kullanıldığı için bu cümleler ile aslında tanımlama yapıldığı anlaşılmaktadır.

4.2.5. Ek-Fiil ile Çekimlenen İsimler

Korkmaz, *Türkiye Türkçesi Grameri* adlı eserinde ek-fiil konusuna şu şekilde değinmiştir: “Gramerlerimizde birbirinden farklı terimlerle adlandırılmış olan *ek-fiil*, Eski Türkçedeki *er- “olmak”* yardımcı fiilinin *er-> ir->i-* değişimi ile ekleşmiş olan biçimidir. Bugün bu fiili her ne kadar *i-* (imek) diye adlandırıyor isek de fiilin tek başına bir anlamı yoktur. Varlığını *i-di, i-miş, i-se* gibi zaman ekleriyle ortaya koyar. *i-* ek-fiilinin dildeki görevi, ad soylu kelimeleri fiil durumuna getirmek ve basit zamanlı kiplerden birleşik zamanlı kipler oluşturmaktır (Korkmaz, 2003: 702). ”

Çalışmamızda odak noktamız “isimler” olduğu için burada, ek-fiilin sadece ad soylu kelimeleri fiil durumuna getirme görevine uygun örneklere yer verilmiştir.

Korkmaz, *i-* ek-fiilinin öteki fiillerden yani asıl fiillerden farklı olarak yalnızca bildirme niteliğinde dört kipi bulunduğunu, bunların; geniş zaman (şimdiki zaman), görülen geçmiş zaman, duyulan geçmiş zaman ve şart kipleri olduğunu belirtir (Korkmaz, 2003: 703).

Çalışmamızda ek-fiilin geniş zaman, belirli geçmiş zaman ve belirsiz geçmiş zaman örnekleri tespit edilmiş, ancak şart çekimi örneklerine rastlanmamıştır. Tespit edilen örnekler aşağıdaki başlıklar altında gösterilmeye çalışılmıştır.

4.2.5.1. Ek-fiilin Geniş Zamanı ile Çekimlenen İsimler

Eski Anadolu Türkçesi sahasında isimlerin bildirme ekleri Merhan ve Şan'a göre; +dUr/durur, +Uz(1. çoğul kişi), +vUz(1. çoğul kişi) şeklinde belirtilmiştir. Bu ekler; isimlerin yüklem ismi olarak kullanılmalarını sağlar, fiillerin de hikâye, rivayet ve şart birleşik çekimlerini kurar.

Türk, Doğan ve Şerifoğlu da "*Eski Anadolu Türkçesi Dersleri*" kitabında bildirme durumunu şahıslara göre *-Am/ -vAn/ -vanIn/ -vAm/ -In, -sIn, -dUr(Ur), -Uz, -vUz, -sIz, -dUrUrlAr* biçiminde belirtmişlerdir.

Çalışmada tespit edilen bildirme eki ile çekimlenmiş isimler şunlardır:

- **azdur:** Elli min geldi déyende el vérüb elleşmedüm, azdur dédüm... (127/3)
- **budur:** Bu soyda Dedenüñ müddeʿāsı budur… (33/5), (37/6)
- **degil-midür:** Dest degirmi degül-midür? (43/3), (43/6), (97/10), (99/4), (101/4)
- **erdemidür:** Ḳara bulut erdemidür, gökte örülmaḳ… (89/4), (89/5), (89/6), (89/7), (89/8), (89/9), (89/11), (89/13), (91/1), (91/2), (91/3), (91/4), (91/6)
- **ḫoşdur:** Günde geleñ béş vaḳt namāz hem pişdürür; anı ḳılañ ʿAlīye ḫoşdur… (123/6)
- **ışığıdur:** Ġazan sandı öz ordusınuñ çeraġ ışığıdur… (135/5)
- **igiddür:** Ġazan dédükleri er igiddür, merd igiddür… (137/7), (147/12)
- **işdür:** Yalḳuzluḳ yavuz işdür yā ādem, bilgil anı… (39/3)
- **ḳalʿadur:** Her évi bir kalʿadur Muṣul éli… (99/1)
- **muḥtācdurur:** Her kim dünyā ve āhiret refāhı-y-içüñ her neye muhtācdurur .

(37/8)

- **muḥtācraḳdur:** İnsān ki ekmel-i mümkinātdur muḥtācraḳdur… (37/7)
- **mümkinātdur:** İnsān ki ekmel-i mümkinātdur muḥtācraḳdur… (37/7)
- **Müselmāndur:** Ḳılıc-ileñ Müselmāndur ḳadīmīdeñ Urumlu ile Uşanī éli …

(97/13)

- **ṣadıḳdur:** Oġuz bile Türk ṣadıḳdur ki; démez ādem ejderha néce olur…

(147/8)

- **yaḫşıdur:** Her kim, belki her neste öz ḥaddinde ve kemālinde olsa yaḫşıdur…

(33/6)

- **yataḳıdur:** Ḳadīmīdeñ evliyālar yatakıdur Baġdād éli… (99/2)
- **yéridür:** Ol ḳal'aya sibeleri yéridür. (83/2)
- **yılandur:** Ejdeha dédükleri aṣlı bir yılandur… (137/13), (143/2)
- **yoḫdur:** Yā ilāhī menüm oġlum yoḫdur… (31/13)

4.2.5.2. Ek-fiilin Belirli Geçmiş Zamanı ile Çekimlenen İsimler

- **cebedār-idi:** Davud Nebī cebedār-idi… (31/11)
- **çoḳ-idi:** Süleymān Nebī-idi, mertebesi hem çoḳ-idi… (31/9)
- **ġazan-idi:** Altı degül, altmış batman ġazan-idi… (107/1)
- **Ġazan-idüm:** Uca dağlar başına duman olañ Ġazan-idüm… (105/3), (105/5),

(105/12), (107/5), (107/10), (107/13)

- **kim-idi:** Çāv erenler, çāv erenler serdārı kim-idi? (101/7)
- **Nebī-idi :** Süleymān Nebī-idi, mertebesi hem çoḳ-idi… (31/9)

4.2.5.3. Ek-fiilin Belirsiz Geçmiş Zamanı ile Çekimlenen İsimler

- **boḳı-y-mış:** Yéddi yérde ḳoyı ḳoyı tütün çıḳañ ol ejdehanuñ aġzınuñ bokı-y-mış… (135/12)
- **gözleri-y-miş:** Yédi yérde me‘ şal kimi yanañ ol ejdehanuñ gözleri-y-miş (135/11)
- **yalı-y-mış:** Meşe kimi eseñ ol ejdehanuñ yalı-y-mış… (135/13)

Genel olarak bakıldığında, ek-fiilin geniş zaman çekiminin diğer ek-fiil çekimlerinden sayıca daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Eserin bir tahkiye metni olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu durum ilk başlarda farklı bir durum gibi görünmektedir. Ancak ek-fiilin geniş zaman çekimindeki örneklere bakıldığında bu örneklerin olayları aktarma kısmına nazaran soylamalar kısmında daha geniş yer bulduğu anlaşılmaktadır. Olayların aktarıldığı bölümlerde tespit edilen ek-fiilin geniş zamanlı çekim örneklerinin daha çok betimleme yapılırken kullanıldığı gözlemlenmiştir. Metinde ek-fiilin şart kipi çekimi örneklerine rastlanmamıştır.

4.3. İsimlerin Tematik Açıdan Sınıflandırılması

Çalışmamızın bu bölümünde, tespit edilen isimler tematik açıdan bir sınıflandırma yapılarak ele alınacaktır. Böylece 13. Hikâye’de (Salur Kazan’ın Yedş Başlı Ejderhayı Öldürmesi hikâyesinde) bahsedilen kişilerin kimler olduğu, hikâyenin nerelerde geçtiği, hikâyede yer alan hayvan, bitki isimleri gibi aynı

tema etrafında değerlendirilebilecek isimlerin sınıflandırılması sonucunda tematik açıdan bir değerlendirme yapmak amaçlanmıştır.

4.3.1. Kişi İsimleri:

Türkmen Sahra Nüshası, metinlerde geçen kişi adları bakımından incelendiğinde öne çıkan isimlerin İslamiyet ile ilgili isimler ve Bayındır Padişah ile birlikte Oğuz beylerinin isimleri olduğu, bunlardan Kazan Bey, Kara Göne, Han Afşar, Kara Budak, Emen ve Yegenek'in detaylı olarak tanıtıldığı ve olayların en çok Kazan Bey etrafında şekillendiği gözlemlenmiştir.

İslamiyet ile ilgili isimler kapsamında Hz. Muhammed, Hz. Ali, Hz. Fatma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin çeşitli dini özellikleri ile karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca Hızır ve İlyas, evliya ve enbiya isimlerinin yanında Davut, İbrahim, İsmail ve İdris peygamberlerin adları ve yaşadıkları önemli olaylara telmih yapılmaktadır (Ekici, 2020: 23).

Olayların çoğunlukla Dede Korkut tarafından aktarıldığı görülmekle birlikte Kazan Bey'in de bazı bölümlerde anlatıcı olduğu tespit edilmiştir. Bu konu hakkında Özçelik, bu yazmanın bir bakıma Kazan'ın hem biyografisi hem de otobiyografisi olma özelliğini taşıdığını, çünkü sözü edilen olayların bir kısmının Kazan ağzından bir kısmının da ozan tarafından anlatıldığını ve bu durumun Günbed yazmasını Kazan Bey Oğuznamesi olarak görmemiz için yeterli olduğunu ifade eder (Özçelik, 2021: 20).

Çalışmamıza konu olan Türkmen Sahra Nüshasında, Vatikan ve Dresden Nüshalarında yer almayan bir bilgi yer almaktadır. Bu yeni bilgi Kazan Bey'in ad alması olayıdır. Özçelik, Günbed yazmasında geçen 17. soyda Kazan Bey'in ilk olarak göbek adının "Delü Dönmez" olduğunu ve Kazan adını nasıl aldığını anlatır: İç Oğuz ve Dış Oğuz beyleri, Ala Demür Kâfir Han'dan gelmiş olan kazanı -içi boş olduğu hâlde- yerinden kaldıramaz. Delü Dönmez ise bu kazanın

içine şarap doldurup omzunun üzerine kaldırır, içindekini boşaltır ve kazanı yere bırakır; söz konusu olaydan dolayı "Kazan" adını alır (Özçelik, 2021: 14).

Çalışmada tespit edilen kişi isimleri şunlardır:

- **Afşar:** Ḳorçı başı Afşar kimi yég kemāndār, oḫçı olsa… (83/1), (129/7)
- **Ala Demür Kāfir Ḫan:** Ala Demür Kāfir Ḫandañ geleñ altı degül, altmış batman ġazan-idi. (106/12), (107/5), (107/10)
- **Alay Ḫan:** Alay Ḫan-ile Bolay Ḫanuñ Belḫ-ile Buḫārada başın keseñ… (81/10), (129/3)
- **ʿAlī:** ʿAlī mindi Düldüli, ḳurşandı Ẕülfiḳārı… (31/7), (33/12), (33/13), (93/2) (101/7), (123/6), (127/9)
- **Bayındır Pādşāh:** Bayındır Pādşāh kimi devletli olsa… (73/14), (81/9), (125/8), (129/2), (129/6), (147/6), (147/7), (147/11), (149/12), (151/1), (151/2)
- **Bicen Pādşāh:** Bayındır Pādşāhdañ Bicen Pādşāha élçi gédeñ… (81/10), (81/12), (129/2)
- **Bolay Ḫan:** Alay Ḫan-ile Bolay Ḫanuñ Belḫ-ile Buḫārada başın keseñ… (81/11), (129/3)
- **Burla Hatun:** Boyı uzun Burla Hatunı cüldü ḳapañ Ġazan-idüm. (107/13)
- **Cibril:** Cibril geldi… (31/2)
- **Davud:** Davud Nebī cebedār-idi… (31/11), (31/12)
- **Dedem Ḳorḳud:** Dedem Ḳorḳud ḳırḫ şākirde vér naṣīḥat… (33/3), (37/4),

(37/5), (39/4), (41/13), (49/1), (55/14), (63/12), (71/1), (85/12), (89/2), (95/1), (95/3), (101/8), (101/9), (103/13), (109/1), (109/8), (111/4), (113/14), (115/4), (117/1), (119/3), (119/13), (123/7), (125/5), (151/4)

- **Delü Dönmez:** Adum Delü Dönmez-iken ad ġazanañ Ġazan-idüm. (107/4)
- **Emen:** Ulusını saymıyañ Emen kimi ḳahırlu olsa… (81/9)
- **Fāṭıma:** Ṣafā yüzli Muḥammedüñ nevādeleri Ḫadīce-ilen Fāṭıma ananuñ… (35/1)
- **Ġazan:** Ulaldugıca ʿammusı Ġazan… (35/13), (75/11), (79/4), (79/12),(105/3), (105/5), (105/12), (107/5), (107/10), (107/13), (125/9), (125/11), (131/2),(131/14), (133/6), (133/11), (135/4), (135/6), (135/7), (135/8), (135/13), (137/1), (137/6), (137/14), (139/2), (139/8), (141/1), (141/4), (141/5), (141/9), (141/10), (141/12), (141/13), (143/6), (143/14), (145/3), (145/6), (145/7), (145/8), (145/12), (147/5), (147/7), (147/9), (147/12), (147/14), (149/2), (149/3), (149/7), (149/8), (149/10), (149/12), (149/14), (151/4)
- **Ġıyan Oġlı Delü Dündar:** Ġıyan Oġlı Delü Dündar kimi bahādır olsa… (77/9), (131/2)
- **Hacilu:** Ḥoda biyamorzed Hacilu ra… (151/6)
- **Ḫadīce:** Ṣafā yüzli Muḥammedüñ nevādeleri Ḫadīce-ilen Fāṭıma ananuñ… (33/14)
- **Ḫıżır İlyās:** Ḫıżır İlyās meded meded déyübeni çaḳırmaz-mı… (85/9)

- **İbrahim Ḫalilullah:** Münācatda söyledi İbrahim Ḫalilullah ḫocası-y-ilen… (33/1), (31/13), (33/12)
- **İmām Ḥasan:** İmām Ḥasan, İmām Ḥüseyin kimi şehīd gerek… (35/1)
- **İmām Ḥüseyin:** İmām Ḥasan, İmām Ḥüseyin kimi şehīd gerek… (35/2)
- **İsmaʿil:** Allah İsmaʿili İbrahime onda verdi… (31/14), (33/1), (33/3)
- **Ḳara Budaḳ:** Ḳara Budaḳ kimi ḳılıcıya pehlivān… (37/2), (79/7), (79/13), (129/1), (149/1), (149/3), (149/11)
- **Ḳara Göne:** Atası Ḳara Göneye ümid olañ… (35/14), (79/5), (129/1)
- **Ḳıl Baraḳ:** Ḳıl Baraḳuñ başın keseñ… (129/4)
- **Ḳoñur Alp:** Ḳaplantünüñ gediginde dayısı Ḳoñur Alpuñ boynın urañ… (81/14), (129/5)
- **Lala Ḳılbaş:** Aḳça Ḳalʿa Sürmelide Lala Ḳılbaşı daruġa tigdüm… (131/11), (137/2), (137/3), (137/6), (137/7), (145/2), (145/7), (145/8), (145/10),
- **Muḥammed:** Ḥaḳḳ Teʿ ālā gökdeñ Ḳur’ānı indirdi, arı dīnli Muḥammede oḳumaḳ-içüñ… (31/1), (31/5), (31/7), (33/14), (37/12), (85/10), (97/7), (123/6), (123/7), (127/8), (127/9)
- **Selcik Bég:** Aṣıl Selcik Bég oġlınuñ yumruḳında Laçın dalbur… (41/11), (47/10)
- **Sulṭān Veyse’l-Ḳaran:** Sulṭān Veyse’l-Ḳaran kimi derviş gerek… (35/4)
- **Süleyman:** Süleyman Nebī-idi, mertebesi hem çoḳ-idi… (31/9), (31/10)

- **Ucan Ḫan:** Ucan Ḫanuñ yavrusı… (81/8)
- **Ulaş Oġlı Ġazan:** Ulaş Oġlı Ġazan kimi saʿādetli gerek… (75/11), (133/6)
- **Yégenek:** Yégler başı Yégenek kimi ḳılıcına pehlivān ḳoçaḳ olsa… (81/1)

4.3.2. Yer İsimleri

Çalışmamıza konu olan eserde geçen şehirler, iller ve bölgeler ile Dede Korkut haritası gözler önüne serilmektedir. İran'dan Azerbaycan'a, Kazakistan'ın Mangışlak bölgesinden Kafkasya ve Mısır'a, Afganistan'dan Gürcistan'a, Özbekistan'dan Ermenistan'a, Irak'tan Arabistan'a, Dağıstan'dan Nahçıvan'a kadar uzanan çok geniş bir bölge birçok şehrin hem kültürel hem de coğrafi özellikleri tanıtılarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum aynı zamanda göçebe yaşam kültürüne sahip olan Oğuz boylarının tarih boyunca doğudan batıya yaşamış oldukları coğrafyanın da detaylarını gözler önüne sermektedir.

Çalışmada tespit edilen yer isimleri şunlardır:

- **Adabasa:** Adabasa yérinde, heybetindeñ yér omrulañ… (35/11), (79/1)
- **Aderbāycān:** Aderbāycān lengeri, İslām dīni ḳuvveti… (75/9), (99/13), (101/6), (133/5)
- **Aḳça Ḳalʿa Sürmeli:** Aḳça Ḳalʿa Sürmelide Lala Ḳılbaş daruġa tigdüm… (131/11)
- **Aḳ Minḳān:** Aḳ Minḳānı gözledi… (133/8), (133/9), (133/12)
- **Alaçaḳuñ Çolpa Dağı:** Alaçaḳuñ Çolpa Dağınuñ dibine gétmişdüm… (105/6)
- **Alagöz:** Alagözüñ aġzında, Şerāncāna düzinde yüz min kāfire ḳarşı geldim… (131/5)

- **ʿArafāt Dağı:** Apardı ʿArafāt Dağına… (33/1)
- **Aras:** Aras-ileñ Kür Suyını tilib géçeñ… (75/13), (129/8), (131/9)
- **Bağdād:** Enbiyālar yataḳıdur Bağdad éli… (99/2)
- **Bayburd:** Balı yağı tükenmedi Bayburd éli… (97/11)
- **Belh:** Alay Ḫan-ile Bolay Ḫanuñ Belḫ-ile Buḫārada başın keseñ… (81/11)
- **Böre Dost:** Kürdistānuñ büyügi Böre dostuñ aḳası… (81/8)
- **Buḫāra:** Alay Ḫan-ile Bolay Ḫanuñ Belḫ-ile Buḫārada başın keseñ… (81/11)
- **Dağıstān:** Lezgi-y-ileñ Dağıstāna ṭufan salañ… (77/2)
- **Demür Ḳapu Derbendi:** Demür Ḳapu Derbendi tepüb alañ… (77/3), (129/9)
- **Dergezīn:** İnṣāf firāḳ olmaz Hemedān-ileñ Dergezīn şehri… (99/3)
- **Ebrul:** İşkilleñ maʿaş éyler Ebrul[23] éli… (97/12)
- **Erdebīl:** İstanbulda adı söylenür pilāvına Aderbāycān diyārında Erdebil şehri… (99/13)
- **Germel:** Ḳadīmīdeñ içindeñ çoḳul çıḳmaz Germel-ileñ Ḫalḫāl éli… (99/11)
- **Gīlān:** Aḳ dügiler çıkduḳı Gīlān éli… (99/12)
- **Gürcistan:** Doḳuz tuman Gürcistana ürkü ṣalañ… (35/13), (79/4)
- **Ḥaleb:** Halebi alan, Şāmı alañ… (35/6), (77/10)

[23] Ebrul ili ile kastedilen Erbil şehridir. Dolayısıyla burada da bir göçüşme söz konusudur.

- **Hemedān:** İnṣāf firāḳ olmaz Hemedān-ileñ Dergezīn şehri… (99/3)
- **Ḫalḫāl:** Ḳadīmīdeñ içindeñ çoḳul çıḳmaz Germel-ileñ Ḫalḫāl éli… (99/11)
- **Ḫınalı:** Ḫınalınuñ Gedigindeñ dünle göçeñ… (75/12)
- **Ḫıtā:** Gözi ḳara béli ince Ḫıtā éli… (101/1)
- **Işfahān:** Öz vezirler çıḳduḳı Isfahān şehri… (99/5)
- **İcān:** Dan yılduzı doġuduḳı İcān şehri… (97/10)
- **İrevān:** Ādemi şerce İrevān, Naḫçıvān, Şervel éli… (101/3)
- **İstanbul:** İstanbulda adı söylenür pilāvına Aderbāycān diyārında Erdebil şehri… (99/13)
- **Ḳabal:** Kabaldıñ ḳış güninde el üstinde anuñ içüñ yañıl alma meze geleñ… (129/12)
- **Ḳarḫūn:** Ḳarıncası ḳara itce degül-midür Karḫūn éli… (97/11)
- **Ḳars Ḳalʿası:** Aras-ileñ Ḳars Ḳalʿasını ol yériyişde aldım… (131/10)
- **Ḳāşān:** Cemiʿi şehrler gelini degül-midür Kāşān şehri… (99/4)
- **Ḳaytaḳ:** Ḳımuk-ileñ Ḳaytaḳuñ ödin yarañ… (77/5), (129/10)
- **Ḳazvīn:** Kāhil ḳopar Kazvīn éli… (99/9)
- **Ḳımuk:** Ḳımuk-ileñ Ḳaytaḳuñ ödin yarañ… (77/5), (129/10)
- **Ḳiyan:** Gün doġduḳı Kiyan şehri… (97/9)
- **Ḳum:** Kerbelā toprağına nisbetdür Kum toprağı… (99/4)
- **Kerbelā:** Kerbelā toprağına nisbetdür Ḳum toprağı… (99/3)

- **Kürdistān:** Kürdistānuñ büyügi Böre dostuñ aḳası… (81/7)
- **Kür Suyı:** Aras-ileñ Kür Suyını tilib géçeñ… (75/14), (129/9)
- **Lezgi:** Lezgi-y-ileñ Dağıstāna ṭufan salañ… (77/2)
- **Mekke:** Varıbeni Mekkede Peyġamberüñ yüzen göreñ… (81/3), (101/10)
- **Mışır:** Altun taḥt-ı Mısırda Sulṭān olañ… (35/6), (77/11)
- **Minḳışlaḳ:** Minḳışlaḳuñ içine ürkü salañ… (77/1), (129/14)
- **Muṣul:** Her évi bir ḳal'adur Muṣul éli… (99/1)
- **Naḫçıvān:** Ādemi şerce İrevān, Naḫçıvān, Şervel éli… (101/3)
- **Panbuḳçu:** Panbuḳçunıñ on dört kendindeñ ḫarāc alañ… (129/13)
- **Samur Çayı:** Samur Çayuñ üstinde içki ḳurañ… (77/6), (129/11)
- **Sarıḳamış:** Sāvalan Dağı yaylaḳlı, Sarıḳamış ḳışlaḳlı… (75/8), (133/3)
- **Sāvalan Dağı:** Sāvalan Dağı yaylaḳlı, Sarıḳamış ḳışlaḳlı… (75/8), (133/2)
- **Serḫāb Dağı:** Serḫāb Dağına seyre çıḳdum… (131/12)
- **Şāh Dağı:** Şāh Dağınuñ üstinde sāyebān gereñ… (77/5), (129/11)
- **Şām:** Halebi alan, Şāmı alañ… (35/6), (77/10)
- **Şamaḫı:** Şīrvān-ileñ Şamaḫını ülkeleneñ… (77/1)
- **Şerāncānā:** Alagözüñ aġzında, Şerāncāna düzinde yüz min kāfire ḳarşı geldim… (131/5)
- **Şervel:** Ādemi şerce İrevān, Naḫçıvān, Şervel éli… (101/3)
- **Şirāz:** Atlı gétdi, yayaḳ geldi maḥbūbı çoḳ Şirāz… (99/6)

- **Şīrvān:** Şīrvān-ileñ Şamaḫını ülkeleneñ… (77/1), (99/14)
- **Ṭabasaran:** Ṭabasaran Sulṭānı… (77/8), (131/1)
- **Ṭarum:** Māllı gétdi, mālsız geldi Tarum éli… (99/10)
- **Tebrīz:** Ḳızılca kend Tebrīzde at naʿlladañ… (75/13), (101/4), (129/8)
- **Ucān:** Aderbāycān diyārında Ucān éli… (101/6)
- **Urumlu:** Ḳılıc-ileñ Müselmāndur ḳadīmīdeñ Urumlu ile Uşanī éli… (97/13)
- **Uşanī:** Ḳılıc-ileñ Müselmāndur ḳadīmīdeñ Urumlu ile Uşanī éli… (99/1)

4.3.3. Hayvan İsimleri

Türkmen Sahra Nüshasında yer alan soylamalar ve 13. hikâyeye genel olarak baktığımızda dikkat çeken en önemli özelliklerden birinin doğal hayat olduğu görülmektedir. Oğuz boylarının göçebe hayatının ayrıntılı bir şekilde tasvir edildiğini ve metindeki kullanım sıklığına baktığımızda "at"ın ne kadar önemli yere sahip olduğunu söylemek mümkündür. Hayvanlarla ilgili çok geniş tanımlamalar dikkat çekmektedir.

Ekici, yeryüzü ve gökyüzündeki yırtıcı ve çeşitli vahşi hayvanların, örneğin aslan, kaplan, kurt, kartal, doğan, şahin, laçın, akbaba vb. gibi, her hareketinin mükemmel bir ayrıntıyla açıklandığını ve aynı zamanda soylamalarda bu yırtıcıların avı olan geyik, yaban keçisi, tavşan, kaz ve ördek gibi hayvanların da tanımlandığını ifade eder (Ekici, 2020: 22).

"At"tan sonra hikâyede en sık geçen bir diğer hayvanın "ejderha" olduğu görülmektedir. Kazan Bey'in tek başına ava çıktığı bir anda yedi başlı ejderha ile karşılaşması ve ejderha ile girdiği mücadelede onu yenmesi dikkat çeker. Buradan hareketle Türklerin kendilerine zarar verecek doğaüstü güçleri temsil eden ejderha

ile nasıl savaşılması gerektiğini ve onu alt etmenin yollarını bildikleri anlaşılmaktadır.

Çalışmada tespit edilen hayvan isimleri şunlardır:

- **aġayıllar:** Aġayıllar yörüsinde böri sinsir. (39/11), (39/13), (91/4), (103/3), (137/11)
- **aṣlan:** Ārān sazuñ gür mişenüñ göllerinde aṣlan eñirür. (39/10), (45/6), (45/9), (59/6), (59/10), (67/10), (75/7), (127/11)
- **at:** At yetürse, düşmeni polad keser. (41/2), (45/6), (49/12), (55/11), (55/13), (53/14), (59/8), (59/11), (61/13), (61/14), (67/13), (69/9), (71/5), (73/11), (75/3), (75/13), (79/9), (79/12), (83/11), (87/2), (91/10), (99/7), (101/4), (103/10),(115/6), (115/7), (119/2), (119/9), (123/12), (125/2), (133/12), (135/5), (137/14), (139/7), (141/6), (147/2), (147/5), (149/3), (149/10), (149/14)
- **ayġır:** Al ayġırı Pādṣāh Boyundıruñ cüldü ḳapañ… (129/6), (137/10)
- **ayḳır:** At ayırur, ayḳır dutar. (59/8), (67/13)
- **baluġ:** Ala uşaḳ baluġuñ su dönegi… (47/13)
- **bıldırcın:** Yügrük ḳırḳı yavızı fare, bıldırcın alur… (67/4), (89/13)
- **bidev:** Bidev vardur, yanaşanda, ḳıçḳıranda öñce gelür… (63/2), (71/10), (87/4), (91/8), (95/8), (117/4), (119/2), (119/9), (123/12), (125/2)
- **böri:** Aġayıllar yörüsünde böri sinsir. (39/11), (125/7)
- **deve:** Dabanı yasdı buḫtī deve, kārvānda ölür… (95/9)

- **durna:** Yér yüzine durna endürmaḳ; ac ḳarçıḳay erdemidür… (89/9)
- **ejdeha:** Bir ejdehaya rast geldi… (135/10), (135/11), (135/12), (135/13), (137/1), (137/4), (137/13), (139/1), (139/5), (139/8), (141/4), (141/8), (141/11), (143/2), (143/6), (143/8), (143/9), (143/11), (143/12), (145/1), (145/2), (145/4), (145/5), (145/6), (145/8), (145/10), (145/11), (147/3), (147/5),(147/7), (147/8), (147/10), (147/12), (147/13), (147/14), (149/2), (149/5), (149/12), (151/1)
- **ejder:** Ege ejder olmayubeñ… (149/5)
- **fare:** Yügrük ḳırḳı yavızı fare, bıldırcın alur… (67/4), (89/13)
- **fil:** Busub yatar fil ḳaḳanı… (43/5)
- **géyik:** Ḳır teke-ilen ḳızıl géyigi märīḫde alsa… (43/13), (59/4), (67/9)
- **ḥoḳḳār:** Boz ütlegi yavızı aġır çaylar ḳıyısındañ hoḳḳār alur… (67/2)
- **ılḫı:** Ilḫılara yetişende at… (45/6), (59/7), (67/12)
- **it:** İt oġlına, ḳurt enigi özüni daladur-mı? (47/3), (61/2), (61/9), (61/11), (69/7), (97/10)
- **keçisi:** Keçisi gerce, ādemi şerce İrevān, Naḫçıvān, Şervel éli… (101/3) (113/1)
- **köpek:** Ḳara köpek it oġlına ġavġa salur… (61/2), (69/7)
- **ḳaplan:** Ala kaplan yavrısınuñ avı üste güni doġar… (59/5), (67/5), (75/6)
- **ḳarçıḳay:** Ac ḳarçıḳay yavızı tabl-bāzı… (65/14), (89/9)
- **ḳarıncası:** Karıncası ḳara itce degül-midür? (97/10)

- **ḳartal:** Ḳapusı berk daş ağıluñ ḳıyın söker, kartal… (59/14), (69/4)
- **ḳaybatan:** Kaybatanuñ ḳoba nere ol özini badadur-mı… (43/5),(91/3), (103/6), (137/10)
- **ḳaz:** Yeñgil ördek, ḳoba kaz göldeñ uçsa… (57/6), (57/9), (67/2)
- **ḳazaḳuc:** Kazakuclar segürdirse meydānında toz eglenür… (39/11), (91/2), (103/4), (137/10)
- **ḳaz:** Gölde oturañ ḳoba kazuñ… (57/4)
- **ḳırḳı:** Yügrük kırkı yavızı fare, bıldırcın alur… (67/4), (89/13)
- **ḳoç:** Boynuzı burma koç indürdi Ḥaḳḳ Teʿālā ḳudretinden… (33/2)
- **ḳoyın:** Aḳça koyın izini ele alur… (69/3), (95/10), (99/14), (115/2)
- **ḳurt:** Kurt eniginüñ, ḳara géce içinde güni doġar… (61/5), (69/1), (75/7)
- **ḳuş:** Gök üzindeñ uçar kuşı fermān étdi… (31/10), (43/8), (65/11), (133/7), (133/9)
- **ḳurd:** Ḳayış dilli kurd enigi… (45/11), (47/3)
- **ḳuzı:** Körpe kuzı yetürür… (41/1), (51/4), (91/5), (105/8)
- **laçın:** Laçın yavızı ḳaz uşadır… (67/2), (89/8)
- **oḳlaḳ:** Bir keçisi oklaḳ doġsa… (113/1)
- **ögeç:** Ögeç semizini ḳarpub dutar… (61/1), (69/4)
- **ördek:** Yeñgil ördek, ḳoba ḳaz göldeñ uçsa… (57/6), (57/9)
- **ötlegi:** Yasdı gölüñ ḳıyısındañ uġurlanub ṣuna ḳapmaḳ; boz ötlegi

erdemidür… (89/11)

- **pars:** Ala parslar üngeretdi… (133/7)
- **saḳsaḳan:** Ḳanatı ala saḳsaḳana ol özini şaḳıdur-mı, şaḳıdmaḳ yoḳ… (43/11)
- **şuna:** Göller ḳıyısındañ suna kapar… (67/1), (89/11)
- **şāhī şunḳar:** Şāhī şunkar gök yüzindeñ yér yüzine gölge salsa… (43/7), (57/6), (57/12), (65/7)
- **tay:** Tayın töşin bilmez ḳavat, bir gün olur, tepikde ölür… (95/5)
- **tazı:** Alvar tazı, it oġlınuñ mersecügi çekilende… (61/9), (61/11), (133/6)
- **teke:** Ḳır teke-ilen ḳızıl géyigi mārīḫde alsa… (43/13), (59/4), (67/9)
- **turḳay:** Kāküllice turkaylar sāirinde… (123/12)
- **ütlegi:** Boz ütlegi yavızı aġır çaylar ḳıyısındañ ḥoḳḳār alur… (67/2)
- **yılan:** Ejdeha dédükleri aşlı bir yılandur… (137/13), (137/14), (141/1), (143/2)

4.3.4 Bitki İsimleri

Soylamalarda detaylı bir şekilde tasvir edilen Oğuzların hakimiyet sürdüğü alanlara baktığımızda daha çok karasal iklimin etkili olduğu Orta Asya'nın çok çeşitli bölgeleri olduğunu görmekteyiz. İnceleme esnasında her ne kadar çok çeşitli bitki isimleri ile karşılaşmış olmasak da tespit edilen isimlerin daha çok çeşitli otlar (dağ otu, ḳıyaḳ, yavşan gibi) olduğunu, çiçek isimlerinden sadece gül ve sümbülün yer aldığını, ağaç türlerinden de meşe ve sandal ağacı isimlerinin geçtiğini görmekteyiz. Anlatmalarda bitki isimleri yanında ak dügi(pirinç), arpa, buğday gibi temel bazı tarım ürünlerinin isimleri de dikkat çekmektedir.

Çalışmada tespit edilen bitki (tarım ürünleri de dahil) isimleri şunlardır:

- **aḳacuñ:** Yapraḳcuḳı yaş aḳacuñ… (39/8), (47/13), (115/10)
- **almalar:** Yañıl almalar tökülmese… (51/3), (77/7), (129/13)
- **arpa:** Ayaġında ağın arpa, kızıl buġdadın… (51/9), (55/11), (55/13)
- **buġdadın:** Ayaġında ağın arpa, kızıl buġdadın… (51/9), (81/6)
- **daġ otları:** Daġ otları tükene, tiken ḳala… (109/2)
- **dügiler:** Aḳ dügiler çıkduḳı Gīlān éli… (99/11), (113/2)
- **güller:** Kızıl güller sepilmese… (51/2)
- **ḳamış:** Sar kamışuñ ortasındañ… (89/10)
- **ḳıyaḳ:** Sarı kıyak, gök ot başı yayḫananda… (123/10)
- **meşe:** Meşe kimi bir nesteni eser gördi… (135/9), (135/12)
- **otı:** Otı bitüb, çıḳub çıḳub él yaylamaḳ; ayınduru daşḳun sular erdemidür… (89/6), (115/10), (115/11), (123/10)
- **sandal:** Sandal aḳaç sarp gemiler… (47/13)
- **sazuñ:** Ḳarıları kabarmadın aran sazuñ, gür mişenüñ… (67/11)
- **sünbül:** Gök sünbülli güzel dağlar… (49/10), (51/6), (125/9)
- **tiken:** Daġ otları tükene, tiken ḳala… (109/2)
- **yarma:** Dügiye güci yétmese, yarma sala… (113/2)
- **yavşan:** Bozca yavşan dibindeñ sıçrasa ḳalḫsa… (61/7)

4.3.5. Ulus ve Boy İsimleri

Oğuz beylerinin mücadelelerinin anlatıldığı Dede Korkut Hikâyelerinin Türkmen Sahra Nüshasında öne çıkan boy isimleri Bayat boyu, Eymür boyu, Salur boyu ve Zulkadir boyudur. Geniş bir coğrafyaya yayılan Oğuzların çeşitli uluslar ile etkileşimlerine dair tanımlamaların da soylamalarda yer aldığını söylemek mümkündür. Öne çıkan uluslar ise Türk, Arap, Çerkes, Gürcü, Rum, Hint (Sindī) vb. uluslardır.

Çalışmada tespit edilen ulus ve boy isimleri şunlardır:

- **ʿArab:** Özi bilge ʿArab éli… (99/7)
- **Bayat:** Ḳalın Bayat aḳası… (77/8), (101/8)
- **Çerkes:** Ala cidā parıldadur Çerkes éli… (99/7)
- **Eymür:** Eymür béglerinüñ tüm yüregi… (75/2), (75/10), (125/8), (133/2)
- **Gürci:** Ḳara saçı hörmeli Gürci éli… (101/2)
- **Oġuz:** Oġuz içinde yek-ḳalem éşik aḳası başı… (37/1), (37/3), (49/2), (73/13) (79/6), (81/4), (83/6), (107/1), (107/2), (107/6), (111/9), (123/14), (131/3),(131/4), (147/7), (149/13)
- **Rūm éli:** Ḳadīmīdeñ içindeñ ölet çıḳmaz Rūm éli… (101/2)
- **Salur:** Ḳavatlara ḳan utdurub cezā vereñ, Salur… (75/2), (75/10), (125/7) (133/1)
- **Sindī:** Dişi aḳça Sindī éli… (99/8)
- **Tāt:** Tāt évü-y-ileñ Türk évü bir araya ḳonşı ola… (109/10), (109/12)
- **Türk:** Boynı yoḳın Türk oğlını… (45/14), (69/6), (109/10), (109/12), (147/8)

- **Ẕulḳadir:** Zulkadir delüsi, pādşāhuñ vekili… (75/10), (125/8), (133/2)

4.3.6. Akrabalık İsimleri

Çalışmamıza konu olan eserde geçen akrabalık isimleri özelde akrabalık bağını ifade eder nitelikte iken genelde oğul, kız, gelin vb. gibi isimlerle aslında iyi ve güzel insan tipinin öne çıkarıldığını; dostluk ve düşmanlık, sevgi, saygı, erdemli olma, arkadaşlık, kardeşlik, aile, evlat gibi toplumsal ve ahlakî değerlerin vurgulandığını söylemek mümkündür.

Çalışmada tespit edilen akrabalık isimleri şunlardır:

- **ʿammu:** Ulalduġıca ʿammusı Ġazan… (35/13), (149/5)
- **ana:** Fatıma ananuñ sevgüleri dīn ʿaşḳında şehīd olañ ġaziler… (35/1), (111/13), (117/5)
- **ata:** Atası Ḳara Göneye ümid olañ… (35/14), (79/5), (103/2), (111/12)
- **baba:** Yañaḳındañ aḳarursa baba yaḫşı… (117/5)
- **dayı:** Tanımayub dayısı Ġazanı keşiş deyüb aġzın sögeñ… (79/12), (81/14) (111/1), (111/2), (129/5),
- **dāyi(dāye):** Dāyisinde kötisi var mānı‘i andañ… (119/12)
- **Dedem:** Dedem Ḳorḳud ḳırḫ şākirde ver naṣīḥat… (33/3), (33/5), (37/4), (37/5), (37/6), (39/4), (41/13), (49/1), (55/14), (63/12), (71/1), (85/12), (89/2), (95/1), (95/3), (101/8), (101/9), (103/13), (109/1), (109/8), (117/1), (119/3), (119/13), (123/7), (125/5), (151/4)
- **gelin:** Yād gelini… (39/3), (111/9), (111/10), (113/6)

- **ẖalo:** Dolandura, döndüre ẖalo déye… (111/3)
- **ḳardaş:** Altı kardaş bir arada oldığı arẖa güci… (147/14)
- **ḳayın ana:** Yıl başına yetişmedin ḳayın ata-y-ileñ kayın anaya dil yetüre… (111/12), (113/5)
- **ḳayın ata:** Yıl başına yetişmedin kayın ata-y-ileñ ḳayın anaya dil yetüre… (111/11), (113/4)
- **ḳız:** Yéddi yaşar kızı olsa yağıdan beter… (39/2), (107/13), (123/14)
- **oġul:** Öz oġlumı keseyim yoluñda ḳurbān-içüñ… (31/14), (31/13), (37/17), (41/11), (45/14), (47/3), (47/10), (61/1), (61/2), (61/9), (61/11), (69/6), (69/7), (75/11), (77/9), (101/13), (113/7), (117/6), (133/6), (139/3)

SONUÇ

Bu çalışmada Metin EKİCİ'nin *Dede Korkut Kitabı Türkistan/ Türkmen Sahra Nüshası, Soylamalar ve 13. Boy, Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi* adlı eserinde geçen isimlerin şekil özellikleri üzerinde durulmuş ve isimler tematik açıdan değerlendirilmiştir. Böylelikle *"13. Hikaye; Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi"* hikayesinde yapı bakımından hangi isimlerin kullanıldığı, kullanım sıklıkları ve oranları ile çekim özellikleri bakımından isimler başlığı altında ele aldığımız iyelik eki alan, çokluk eki alan, durum ekleri ile , soru eki ile ve ek-fiil ekleri ile çekimlenmiş isimlerin kullanım sıklıkları ve oranları tespit edilmeye çalışılmıştır. Ek olarak metinde geçen isimler tematik açıdan sınıflandırılmıştır. Metinde en sık kullanılan isimlerin; hangi temada ve ne sıklıkta kullanıldıkları, oranları ile grafik ve tablolar aracılığıyla gösterilmiştir.

Çalışmada yapı bakımından isimler; basit isim, türemiş isim, birleşik isim ve etimolojisinden emin olunmayan isimler olarak ele alınmıştır. Türemiş isimler, isimden türetilen ekler ile türemiş isimler ve fiilden türetilen ekler ile türemiş isimler olarak sınıflandırılmıştır. Bu isimlerin grafik üzerindeki dağılımları şu şekildedir:

Grafik 1.
Yapısına Göre İsimlerin Dağılımı

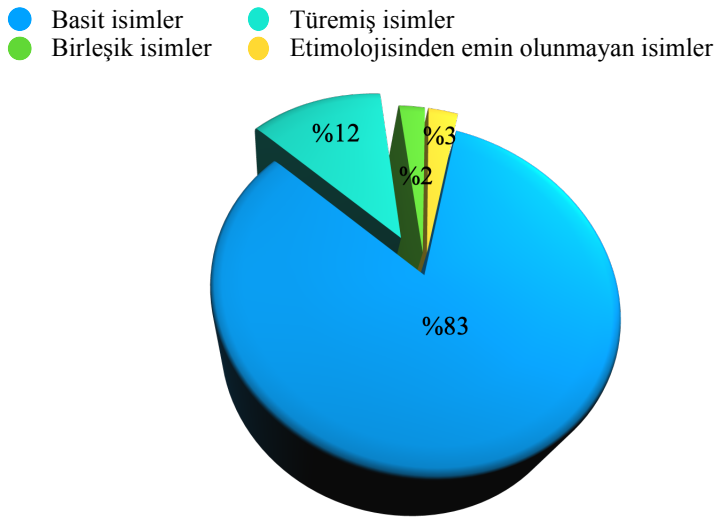

Tablo 1.
Yapısına Göre İsimlerin Sayı ve Oranı

ADI	İSİM SAYISI	ORANI
Basit İsim	1118	%83
Türemiş İsim	165	%12
Birleşik İsim	32	%2
Etimolojisinden emin olunmayan isimler	37	%3
TOPLAM	**1352**	

Tablo 1'de görüldüğü gibi, çalışmada toplam 1352 isim tespit edilmiştir. Tespit edilen isimlerin 1118'inin basit isim (kök halinde veya çekim ekleri ile çekimlenmiş olan basit isimler), 162'sinin türemiş isim (-CI, -CU, -CIk, -CUk, -lI, -lU, -lIk, -lUk vb. isimden isim yapan ekler ile tüm veya -gI, -gU, -I, -U, -Ik, -Uk, -k/-g, -Im, -Um vb. fiilden isim yapan ekler ile türemiş isimler), 32'sinin birleşik isim (isim+isim, sıfat+isim, isim+isimfiil vb. biçimde kurulan birleşik isimler) ve 37'sinin de etimolojisinden emin olunmayan isimlerden (énig, géce, ḳapı, ḳuyruk, ḳuytu, söz, yavız, yumruḳ, yürek vb.) oluştuğu saptanmıştır. Sonuç olarak; söz konusu eserde geçen isimlerin, yapısına göre hangi sıklıkla geçtiği belirlenmiş ve özellikle basit isim yoğunluğu saptanmıştır. Genel itibariyle bakıldığında türemiş ve birleşik isimlerle beraber etimolojisinden emin olunmayan isimlerin de metinde sayıca basit isimlere göre çok daha az yer aldığı tespit edilmiştir.

Grafik 2.
Türemiş İsimlerin Dağılımı

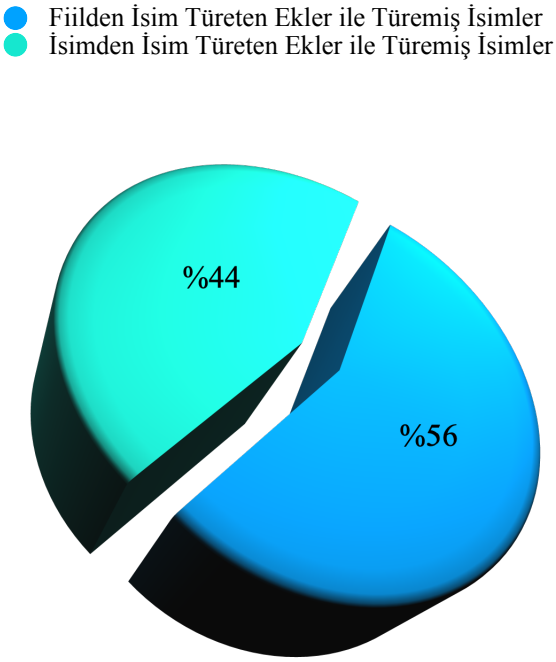

Tablo 2.
Türemiş İsimlerin Sayı ve Oranı

ADI	SAYISI	ORANI
İsimden İsim Türeten Ekler ile Türemiş İsimler	71	%44
Fiilden İsim Türeten Ekler ile Türemiş İsimler	91	%56
TOPLAM	162	

Tablo 2'de görüldüğü üzere iki ayrı başlık altında incelediğimiz türemiş isimlerde, toplam 162 isim tespit edilmiştir. Bunların 71'inin isimden (CI, -CU, -CIk, -CUk, -lI, -lU, -lIk, -lUk vb. isimden isim türeten ekler ile) türeyen isimler olduğu, 91'inin ise fiilden (-gI, -gU, -I, -U, -Ik, -Uk, -k/-g, -Im, -Um vb. fiildenisim türeten ekler ile) türeyen isimler olduğu görülmektedir. Genel olarak fiilden türeyen isimlerin sayıca daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmada çekim özellikleri bakımından isimler; çokluk eki alan isimler, iyelik eki alan isimler, hâl ekleri ile çekimlenen isimler, soru eki ile çekimlenen isimler ve ek-fiil ekleri ile çekimlenen isimler olarak ele alınmıştır. Hâl ekleri ile çekimlenen isimler; yalın hâldeki, yükleme, yönelme, bulunma, çıkma, vasıta ve eşitlik hâlindeki isimler olarak sınıflandırılmıştır. Ek-fiil ekleri ile çekimlenen isimler ise ek-fiilin geniş zamanı ile çekimlenen isimler, ek-fiilin belirli geçmiş zamanı ile çekimlenen isimler ve ek-fiilin belirsiz geçmiş zamanı ile çekimlenen isimler olarak sınıflandırılmıştır. Bu isimlerin grafik üzerindeki dağılımları şu şekildedir:

Grafik 3.
Çekim Özellikleri Bakımından İsimlerin Dağılımı

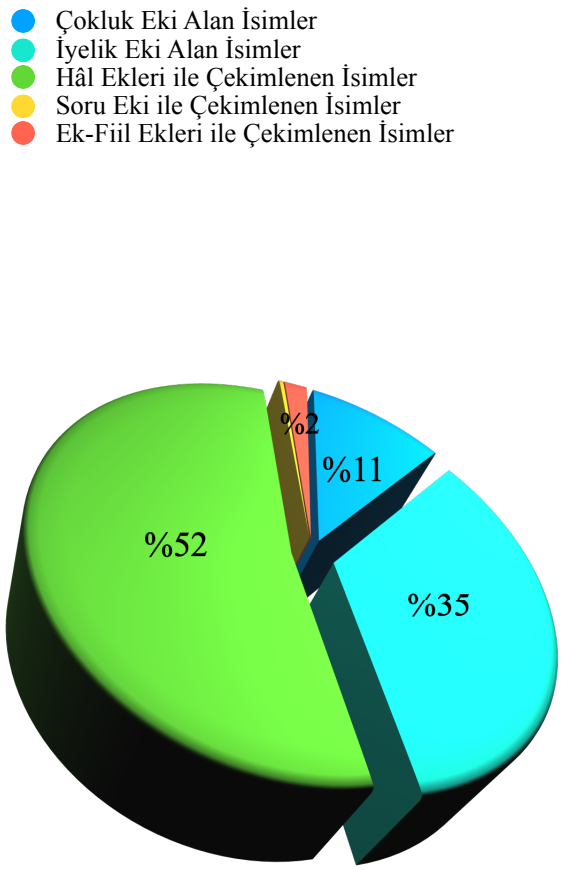

Tablo 3.
Çekim Özellikleri Bakımından İsimlerin Sayı ve Oranı

ADI	SAYISI	ORANI
Çokluk Eki Alan İsimler	166	%11
İyelik Eki Alan İsimler	545	%35
Hâl Ekleri ile Çekimlenen İsimler	821	%52
Soru Eki ile Çekimlenen İsimler	5	
Ek-fiil Ekleri ile Çekimlenen İsimler	28	%2
TOPLAM	1565	

Tablo 3'te görüldüğü gibi, çalışmada belirtilen çekim ekleri ile çekimlenen toplam 1565 isim tespit edilmiştir. Tespit edilen isimlerin 166'sının çokluk ekleri ile, 545'inin iyelik ekleri ile, 821'inin hâl ekleri ile, 5'inin soru eki ile ve 28'inin de ek-fiil ekleri ile çekimlendiği saptanmıştır. Sonuç olarak; söz konusu eserde geçen isimlerin hangi çekim ekleri ile ne sıklıkta çekimlendiği belirlenmiş ve özellikle hâl ekleri ile çekimlenmiş isimlerin yoğunluğu dikkat çekmiştir. Genel itibariyle bakıldığında, hâl ekleri ve iyelik ekleri ile çekimlenmiş isimlerin diğer çekim ekleri ile çekimlenmiş isimlerden sayıca çok daha fazla olduğu tespit edilmiştir. İyelik eklerinin de metnin tamamında ağırlıklı olarak üçüncü şahsa göre çekimlendiği gözlenmiştir.

Grafik 4.
Hâl (Durum) Ekleri ile Çekimlenen İsimlerin Dağılımı

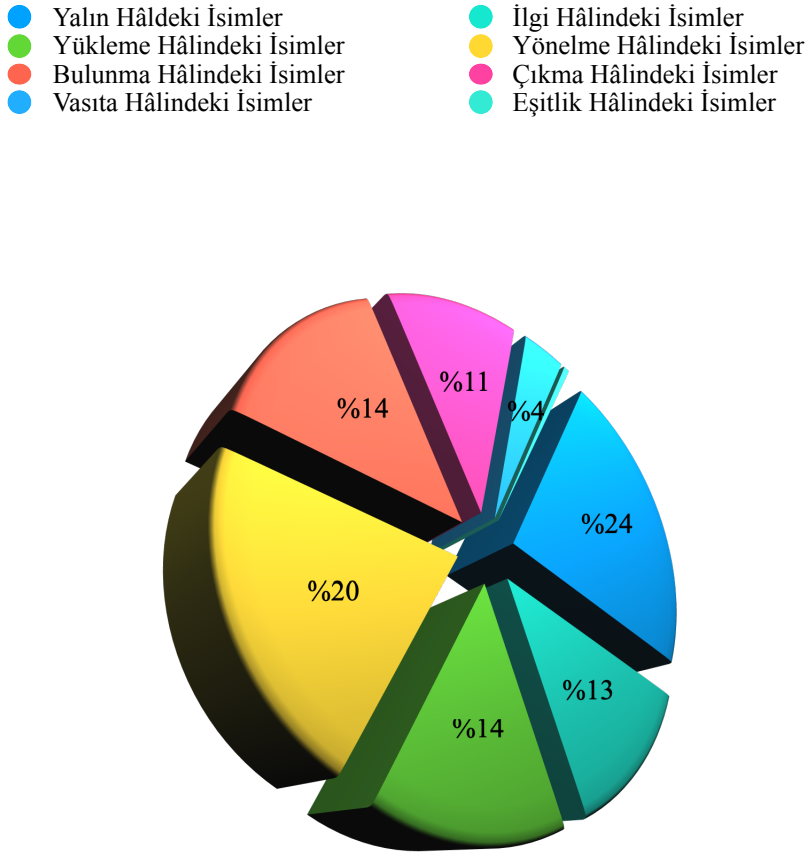

Tablo 4.
Hâl (Durum) Ekleri ile Çekimlenen İsimlerin Sayı ve Oranı

ADI	SAYISI	ORANI
Yalın Hâldeki İsimler	195	%24
İlgi Hâlindeki İsimler	104	%13
Yükleme Hâlindeki İsimler	116	%14
Yönelme Hâlindeki İsimler	165	%20
Bulunma Hâlindeki İsimler	116	%14
Çıkma Hâlindeki İsimler	91	%11
Vasıta Hâlindeki İsimler	30	%4
Eşitlik Hâlindeki İsimler	4	
TOPLAM	821	

Tablo 4'te görüldüğü gibi, çalışmada hâl ekleri ile çekimlenen toplam 821 isim tespit edilmiştir. Tespit edilen isimlerin 195'inin yalın hâlde, 104'ünün ilgi hâlinde, 116'sının yükleme hâlinde, 165'inin yönelme hâlinde, 116'sının bulunma hâlinde, 91'inin çıkma hâlinde, 30'unun vasıta hâlinde ve 4'ünün de eşitlik hâlinde bulunduğu saptanmıştır. Sonuç olarak söz konusu eserde geçen isimlerin hangi hâl ekleri ile ne sıklıkta çekimlendiği belirlenmiş ve özellikle yalın hâlde bulunan isimlerin yoğunluğu dikkat çekmiştir. Genel olarak bakıldığında, yalın hâlde bulunan isimlerin diğer hâl ekleri ile çekimlenmiş isimlerden sayıca çok daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Yalın hâlden sonra en fazla çekim, yönelme hâlindedir. Çalışmada; yükleme hâlinde bulunan isimlerin bazılarında yükleme hâli ekinin kullanıldığı, bazılarının ise yükleme hâli eki kullanılmadan çekimlendiği gözlemlenmiştir ("Évceğizin ayıra…"örneğinde olduğu gibi).

Metnin genelinde vasıta hâli çekimi çok yaygın olmasa da karşımıza çıkan örneklerde bu çekimin "-ileñ" eki ile yapıldığı görülmekle birlikte bir iki örnekte "-ile" ya da "-lA" ile çekimlendiği de tespit edilmiştir (atı-y-ileñ, dabanum-ile, aḳalarumla örneklerinde olduğu gibi).

Grafik 5.
Ek-fiil ile Çekimlenen İsimlerin Dağılımı

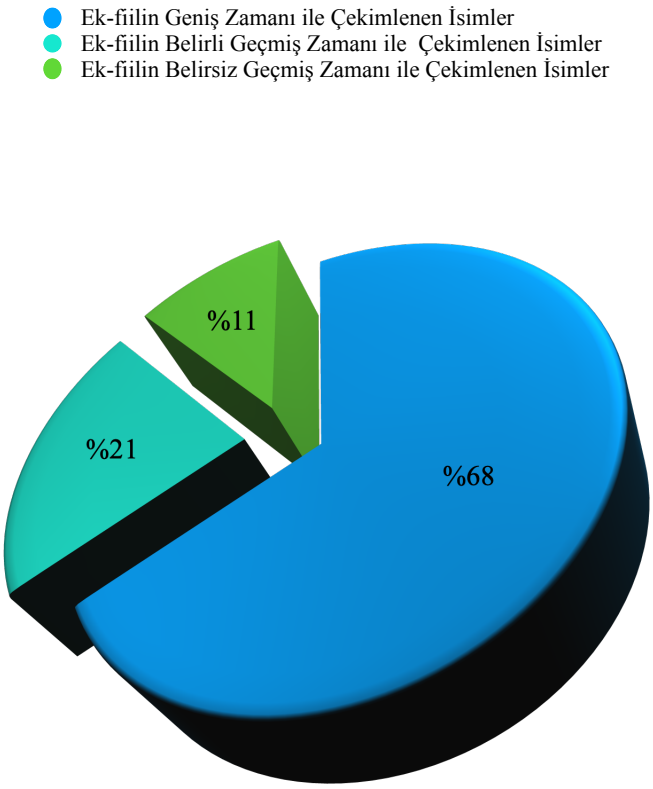

Tablo 5.
Ek-fiil ile Çekimlenen İsimlerin Sayı ve Oranı

ADI	SAYISI	ORANI
Ek-fiilin Geniş Zamanı ile Çekimlenen İsimler	19	%68
Ek-fiilin Belirli Geçmiş Zamanı ile Çekimlenen İsimler	6	%21
Ek-fiilin Belirsiz Geçmiş Zamanı ile Çekimlenen İsimler	3	%11
TOPLAM	28	

Tablo 5'te görüldüğü gibi, çalışmada ek-fiil ekleri ile çekimlenen toplam 26 isim tespit edilmiştir. Tespit edilen isimlerin 19'unun ek-fiilin geniş zaman çekimi (azdur, erdemidür, igiddür, muḥtācdurur, yaḫşıdur vb.), 6'sının ek-fiilin belirli geçmiş zaman çekimi (cebedār-idi, Ġazan-idüm, vb.) , 3'ünün de ek-fiilin belirsiz geçmiş zaman çekimini (gözleri-y-miş, yalı-y-mış, bokı-y-mış) örneklediği tespit edilmiştir. Sonuç olarak söz konusu eserde, isimlerin hangi ek-fiil çekimi ile ne sıklıkta çekimlendiği belirlenmiş ve özellikle ek-fiilin geniş zaman çekimi yoğunluğu dikkat çekmiştir. Genel olarak bakıldığında, ek-fiilin geniş zaman çekiminin diğer ek-fiil çekimlerinden sayıca daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Eserin bir tahkiye metni olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu durum ilk başlarda farklı bir durum gibi görünmektedir. Ancak ek-fiilin geniş zaman çekimindeki örneklere bakıldığında bu örneklerin olayları aktarma kısmına nazaran soylamalar kısmında daha geniş yer bulduğu anlaşılmaktadır. Olayların aktarıldığı bölümlerde tespit edilen ek-fiilin geniş zamanlı çekim örneklerinin daha çok betimleme yapılırken kullanıldığı gözlemlenmiştir. Metinde ek-fiilin şart kipi çekimi örneklerine rastlanmamıştır.

Grafik 6.
İsimlerin Tematik Açıdan Dağılımı

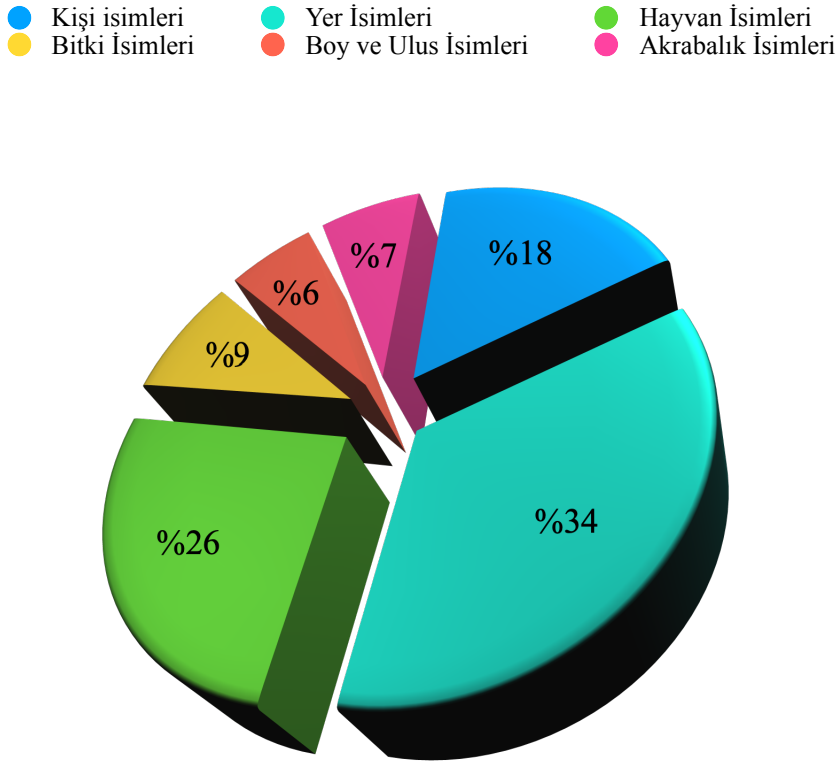

Tablo 6.
Tematik Açıdan Sınıflandırılan İsimlerin Sayı ve Oranı

ADI	SAYISI	ORANI
Kişi İsimleri	35	%18
Yer İsimleri	66	%34
Hayvan İsimleri	51	%26
Bitki İsimleri	17	%9
Ulus ve Boy İsimleri	12	%6
Akrabalık İsimleri	14	%7
TOPLAM	195	

Tablo 6'da görüldüğü üzere isimler tematik açıdan sınıflandırılmış ve toplam 195 isim tespit edilmiştir. Yoğunluk sıralamasına göre belirtecek olursak, tespit edilen isimlerin 66'sının yer isimlerinden, 51'nin hayvan isimlerinden, 35'inin kişi isimlerinden, 17'sinin bitki (tarım ürünleri dahil) isimlerinden, 14'ünün akrabalık isimlerinden ve 12'sinin de ulus ve boy isimlerinden oluştuğu görülmektedir.

Metinde en çok kullanılan isimlerden hareketle aslında Oğuz boylarının yaşam tarzı hakkında fikir sahibi olmak mümkündür. Yer isimlerinin çok geniş bir coğrafyayı temsil etmesi, hayvan isimlerinin çeşitliliği, özellikle "at" isiminin çok sık kullanılmasının ve av kültürü ile ilgili hayvan isimlerinin yoğunluğunun göçebe yaşam tarzını işaret ettiğini ifade edebiliriz. "At"tan sonra hikâyede en sık geçen bir diğer hayvanın "ejderha" olduğu görülmektedir. Kazan Bey'in tek başına ava çıktığı bir anda yedi başlı ejderha ile karşılaşması ve ejderha ile girdiği mücadelede onu yenmesi dikkat çeker. Buradan hareketle Türklerin kendilerine zarar verecek doğaüstü güçleri temsil eden ejderha ile nasıl savaşılması gerektiğini ve onu alt etmenin yollarını bildikleri anlaşılmaktadır.

İslamiyetin etkisinin çok net bir şekilde hissedildiği eserde kişi isimlerinin bir kısmını peygamber isimleri oluşturmaktadır. Eserde ismi geçen boy beylerinin yanında bir de Kazan Bey ile savaşan kimlikleri açıklanmamış kişiler de söz konusudur. Kazan Bey'in, Aras ile Kars Kalesi'ni aldığını belirttiğini kısımda bu kişilerin bey çocukları olduğuna dair ifadeleri mevcuttur: *"ol altı beg oġlına alem, tuğ, nekkāre vérüb özüm tegi beg ḳıldum"*.

Yer isimleri incelendiğinde İran'dan Azerbaycan'a, Kazakistan'ın Mangışlak bölgesinden Kafkasya ve Mısır'a, Afganistan'dan Gürcistan'a, Özbekistan'dan Ermenistan'a, Irak'tan Arabistan'a, Dağıstan'dan Nahçıvan'a kadar uzanan çok geniş bir bölgedeki birçok şehrin hem kültürel hem de coğrafi özellikleri ile tanıtıldığı anlaşılmaktadır. Bu durum aynı zamanda göçebe yaşam

kültürüne sahip olan Oğuz boylarının tarih boyunca doğudan batıya yaşamış oldukları coğrafyanın da detaylarını gözler önüne sermektedir.

İnceleme esnasında her ne kadar çok çeşitli bitki isimleri ile karşılaşılmış olmasa da tespit edilen isimlerin daha çok çeşitli otlar (dağ otu, ḳıyaḳ, yavşan gibi) olduğu, çiçek isimlerinden sadece gül ve sümbülün yer aldığı, ağaç türlerinden de meşe ve sandal ağacı isimlerinin geçtiği görülmektedir. Anlatmalarda bitki isimleri yanında ak dügi(pirinç), arpa, buğday gibi temel bazı tarım ürünlerinin isimleri de dikkat çekmektedir. Hikâyenin geçtiği coğrafi konumlar incelendiğinde genel anlamda karasal iklimin hâkim olduğu bölgeler dikkat çekmektedir. Dolayısıyla bitki isimlerinin çok çeşitli olmaması da göçebe yaşam tarzının etkisiyle belirli tarım ürünlerinin dikkat çekmesi de olağan karşılanabilecek durumlar olarak ifade edilebilir.

Öne çıkan boy isimlerinin Bayat boyu, Eymür boyu, Salur boyu ve Zulkadir boyu olduğu tespit edilmiştir. Geniş bir coğrafyaya yayılan Oğuzların çeşitli uluslar ile etkileşimlerine dair tanımlamalardan hareketle öne çıkan ulusların da Türk, Arap, Çerkes, Gürcü, Rum, Sindī (Hint) vb. uluslar olduğu anlaşılmaktadır. Eserde tespit edilen akrabalık isimleri; özelde akrabalık bağını ifade eder nitelikte iken genelde oğul, kız, gelin vb. isimler ile aslında iyi ve güzel insan tipinin öne çıkarıldığını; dostluk ve düşmanlık, sevgi, saygı, erdemli olma, arkadaşlık, kardeşlik, aile, evlat gibi toplumsal ve ahlakî değerlerin vurgulandığını söylemek mümkündür.

İnceleme esnasında aynı zamanda, birçok yerde sözcüklerin orijinal metindeki yazımları aynı olmasına rağmen müstensihin gözden kaçan olası "hataları" ile karşılaşılmıştır. Örneğin; 35/9'da "serḥadlerüñ" sözcüğü 77/13'te "serḥādlerüñ" ; 39/5'te "cānuñuzı" sözcüğü 89/3'te "cānuñızı" ; 41/2, 41/3, 47/11, 53/7 ve 79/5'teki "düşmen" kelime kökü 103/8'de "düşman"; 43/7, 53/14, 65/10, 89/9, 103/10 ve 121/5'te "yér yüzine" sözcüğü 143/13'te "yér yüzüne" ; 47/6'da "kötüsi" sözcüğü 87/6'da "kötisi" ; 47/13'te "aḳaç" sözcüğü 115/10'da "aḳac" ;

57/7’de “ṭablbazı” sözcüğü 65/14’te “tabl-bāzı” ; 59/4’te “mariḫde” sözcüğü 67/9’da “mārīḫde” ; 67/3’te “ceyran” sözcüğü 89/12’de “ceyrān” ; 67/3’te “ḫoḳḳār” sözcüğü 89/12’de “ḫoḳḳar” ve 67/4’te “bıldırcın” sözcüğü 89/13’te “bıldırçın” biçimlerinde istinsah edilmiştir. Bunun yanında bazı sözcüklerin transkripte farklı yazılmalarının, orijinal metindeki imlâ farklılığı sebebiyle olduğu gözlemlenmiştir. Örneğin; 81/1’de “pādşāhun” sözcüğünün orijinal metinde “پارشاحون” şeklinde son harfi “ن“ ile bitirilmişken 75/11’de “pādşāhuñ” sözcüğü ise orijinal metinde “پارشاحونك”şeklinde son harfi “نك” olacak şekilde bitirilmiştir. Benzer durumla 59/7’de “yavrısı” ve 81/8’de “yavrusı” sözcüklerinin transkribinde karşılaşılmıştır. 59/7’de “yavrısı” sözcüğü orijinal metinde “یاوریسی” şeklinde yazılmışken 81/8’de “yavrusı” sözcüğüne “یاوروسی” biçiminde yer verilmiştir. Bir başka örnek de 59/8, 67/3 ve 129/6’da “ayḳır” sözcüğünün kullanımında karşımıza çıkmaktadır. 59/8 ve 67/13’te “ayḳır” sözcüğü orijinal metinde “ایقیر ” biçiminde kaf’la yazılmışken 129/6’da “ایغیري” şeklinde gayın’lı kullanımıyla yer almaktadır.

Yazmada en çok dikkat çeken imlâ özelliği olan damaksıllaşmanın, Türkmen Sahra Nüshasında bir geçiş aşamasını işaret ettiğini söylemek mümkündür. Bu konu hakkında Azılı, özellikle enstrümental, akuzatif ve bazı sözcüklerin yazımında görülen tutarsızlık ve -mADIn gerundiumunun standart imlâsının, damaksıllaşmanın yaygınlaşmadığını gösterebileceğini söyler ve bölgede kaleme alınan çağdaş veya daha eski diğer eserler bulundukça ve bu mesele üzerinde durulduкça bölgesel diyalektin daha ayrıntılı olarak değerlendirilebileceğini ifade eder (Azılı, 2023: 157-168).

Değerlendirmemiz sonucunda, çalışmada tespit ettiğimiz isimlerin ağırlıklı olarak basit isimler biçiminde oluşturulduğu ve çekim özellikleri bakımından isimler başlığı altında tespit edilen isimlerin ise en yaygın biçimde hâl ekleri (daha çok yalın hâlde) ile, iyelik ekleri ile ve çokluk eki ile çekimlendiği gözlemlenmiştir. Bu durum Oğuz boylarının henüz yabancı dillerle çok fazla etkileşime girmediği sonucun doğurabilmekle birlikte göçebe yaşamın zorlu

şartlarında daha basit iletişim şeklini kullandıklarını işaret edebilir ya da hikâyelerin yazıya geçirildiği sahanın diyalektik özellikleri ile açıklanabilir. Soru çekiminde çok az örnekle karşılaşılmıştır. Bu örnekler daha çok onay işlevli sözde soru cümlelerinde kullanıldığı için bu cümleler ile aslında tanımlama yapıldığı anlaşılmaktadır. Ek-fiil çekimi örnekleri ile metnin genelinde çok yaygın biçimde karşılaşılmış olmasa da en çok ek-fiilin geniş zaman çekimi örnekleri dikkat çekmiştir. Eserin bir tahkiye metni olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu durum ilk başlarda farklı bir durum gibi görünmektedir. Ancak ek-fiilin geniş zaman çekimindeki örneklere bakıldığında bu örneklerin olayları aktarma bölümünde değil de soylamalar kısmında geniş yer bulduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla burada da tanımlama işlevi dikkat çekmektedir. Ek-fiilin şart kipi örneklerine ise neredeyse hiç rastlanmamıştır.

Yapılan bu çalışmanın, başka akademik çalışmalara yol göstermesi ve Eski Anadolu Türkçesi sahasına yönelik yapılacak çalışmalara veri sağlaması amaçlanarak Dede Korkut'un eserde geçen en güzel sözüyle çalışmamızı sonlandırmak istiyoruz:

"Bu dünyayı iki kapılı kervansaraya benzer bir ev gibi gördüm,
Ben Dede Korkut, bu kapıdan girerken o kapıdan çıkar gördüm."

KAYNAKÇA

Arıkoğlu, Ekrem (2019). Dede Korkut Kitabı'nın Üçüncü Yazmasının Bulunuşu, *Millî Folklor*, 123 (Güz 2019): 23-30 .

Ayverdi, İlhan (2005). *Asırlar Boyu Tarihi Seyri İçinde Misâlli Büyük Türkçe Sözlük (Kubbealtı Lugatı).* Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı.

Azılı, Kenan (2023). Dede Korkut Günbed Yazmasındaki Damaksıl /ñ/ Problemi Üzerine, Uluslararası Dede Korkut Sempozyumu Bildiri Kitabı, *Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi Yayınları,* (12-14 Ekim 2023): 157-168.

Azmun, Yusuf (2019). *Dede Korkut'un Üçüncü Elyazması/Soylamalar ve İki Yeni Boy ile Türkmen Sahra Nüshası*. İstanbul: Kutlu Yayınevi.

Çelik, Yasemin (2023). Dede Korkut'un 13. Hikâyesinin (Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi) İmlâ Özellikleri Üzerine Birkaç Söz, Uluslararası Dede Korkut Sempozyumu Bildiri Kitabı, *Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi Yayınları,* (12-14 Ekim 2023): 169-180.

Ekici, Metin (2020). *Dede Korkut Kitabı Türkistan/Türkmen Sahra Nüshası/ Soylamalar ve 13. Boy/Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi.* İstanbul: Ötüken Yayınları.

Eren, Hasan (2020). *Eren Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ergin, Muharrem (2013). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım/Yayım/ Tanıtım.

Gülensoy, Tuncer (2007). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Karahan, Leyla (2014). *Türkçede Söz Dizimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Korkmaz, Zeynep (2009). *Türkiye Türkçesi Grameri*: *(Şekil Bilgisi)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Merhan, Aziz & Şen, Funda (2016). *Eski Anadolu Türkçesi, Notlar ve Metinler.* Ankara: Bilgesu Yayıncılık.

Özçelik, Sadettin (2016). *Dede Korkut I, Dresden Nüshası/Giriş, Notlar*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Özçelik, Sadettin (2016). *Dede Korkut II, Dresden Nüshası/Metin, Dizin*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Özçelik, Sadettin (2019). Dede Korkut Oğuznamelerinin Kaç(ıncı) Nüshası Bulundu?*, Türk Dili*, 812 (Ağustos 2019) : 48-56.

Özçelik, Sadettin (2021). *Dede Korkut, Günbed Yazması/Kazan Bey Oğuznamesi.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Özçelik, Sadettin (2022). 2022 Yılının Bahar müjdesi: Dede Korkut'un Bursa Yazması*, Türk Dili*, 844 (Nisan 2022) : 16-29.

Özezen, Yüceol Muna (2011). Türkçede Yalın Durum Üzerine Düşünceler, 38. ICANAS, Bildiriler, Dil Bilimi, Dil Bilgisi ve Dil Eğitimi, *Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları,* III Cilt (10-15 Eylül 2007) : 1333-1342.

Tietze, Andreas (2016). *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati*. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.

Türk, Vahit & Doğan, Şaban & Şerifoğlu, Yasin (2021). *Eski Anadolu Türkçesi Dersleri*. İstanbul: Kesit Yayınları.